

**7E ÖĞRENME MODELİNİN SOSYAL BİLGİLER
DERSİ “DEMOKRASİNİN SERÜVENİ”
ÜNİTESİNDE İŞLENİŞİNİN ÖĞRENCİLERİN
AKADEMİK BAŞARI VE TUTUMLARINA ETKİSİ**

Yusuf ZINGAL

**Yüksek Lisans Tezi
İlköğretim Anabilim Dalı
Yrd. Doç. Dr. Songül KEÇECİ KURT
2015
Her Hakkı Saklıdır.**

T.C.
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI

Yusuf ZINGAL

7E ÖĞRENME MODELİNİN SOSYAL BİLGİLER DERSİ
“DEMOKRASİNİN SERÜVENİ” ÜNİTESİNDE İŞLENİŞİNİN
ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARI VE TUTUMLARINA
ETKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ
Yrd. Doç. Dr. Songül KEÇECİ KURT

AĞRI-2015

TEZ KABUL ve ONAY TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Yrd. Doç. Dr. Songül KEÇECİ KURT danışmanlığında, Yusuf ZINGAL tarafından hazırlanan bu çalışma 24/12/2015 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından İlköğretim Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

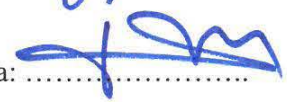
Başkan: Doç. Dr. Hüseyin KAYA

İmza:

Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Songül KEÇECİ KURT

İmza:

Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Sinan KOCAMAN

İmza:

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir.

24/12/2015

Prof. Dr. Kemal POLAT Y.
Enstitü Müdürü

TEZ ETİK ve BİLDİRİM SAYFASI

24/12/2015

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'ne göre hazırlamış olduğum **“7E Öğrenme Modelinin Sosyal Bilgiler Dersi “Demokrasinin Serüveni” Ünitesinde İşlenişinin Öğrencilerin Akademik Başarı ve Tutumlarına Etkisi”** adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

Δ Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

Δ Tezim sadece Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

X Tezimin 3 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

24/12/2015

Yusuf ZINGAL

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

7E ÖĞRENME MODELİNİN SOSYAL BİLGİLER DERSİ “DEMOKRASİNİN SERÜVENİ” ÜNİTESİNDE İŞLENİŞİNİN ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARI VE TUTUMLARINA ETKİSİ

Yusuf ZINGAL

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Songül KEÇECİ KURT

2015, 225 sayfa

Jüri: Doç. Dr. Hüseyin KAYA

Yrd. Doç. Dr. Songül KEÇECİ KURT (Danışman)

Yrd. Doç. Dr. Sinan KOCAMAN

Bu araştırmanın amacı, Sosyal Bilgiler dersi altıncı sınıf “Demokrasinin Serüveni” ünitesinde 7E öğrenme modeline göre hazırlanan etkinliklerin öğrencilerin akademik başarısına ve derse yönelik tutumlarına etkisini tespit etmektir. Araştırmanın çalışma grubunu Ağrı ili Merkez ilçesinde bulunan bir ortaokuldaki 48 altıncı sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada karma yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın nicel kısmında; iki farklı öğretim yönteminin etkinliğini belirlemek amacıyla “yarı deneysel desen” kullanılmıştır. Deney grubunda 7E öğrenme modeline göre hazırlanmış ders etkinlikleri ile öğretim, kontrol grubunda ise düz anlatım odaklı geleneksel yöntemlere dayanan öğretmen merkezli öğretim aynı ders öğretmeni tarafından gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın uygulama aşaması 7 haftalık toplam 21 saatlik uygulama süresince gerçekleşmiştir. Bu sürecin ilk haftası ön testler için, son haftası son testler için kullanılmış olup aradaki 5 haftalık süreç ise ünitenin kazanımlarına uygun olarak öğretmen merkezli ve 7E öğrenme modeline ayrılmıştır. Araştırmada kullanılan veri toplama araçları Demokrasinin Serüveni Başarı Testi (DSBT), Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği (SBTÖ) ve Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu (YYGF)’dur. Verilerin analizinde şunlar kullanılmıştır: Ölçek ve alt boyut puanlarının normallik sınavında Çarpıklık (*Skewness*) katsayısı, ön ve son testlerin karşılaştırılmasında Eşleştirilmiş t Testi, Bağımsız Örneklem t testi. Araştırmanın sonucunda deney grubundaki öğrencilerin akademik başarıları ile kontrol grubundaki öğrencilerin akademik başarıları arasında deney grubu lehine anlamlı fark olduğu görülmüştür. Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum puanlarında ise anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Nitel verilerin analizi sonrasında 7E öğrenme modelinin uygulandığı deney grubu öğrencileri ders sırasında işbirliği içerisinde çalışarak konuyu pekiştirme fırsatı bulduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin 7E öğrenme modeline göre işlenen dersi tercih etme nedenlerine bakıldığında, konuları öğrenirken aynı zamanda eğlendiklerini ve bu modelin öğrenmeyi daha kalıcı hale getirdiğini ifade etmişlerdir. Öğretmen merkezli öğretimin uygulandığı kontrol grubu öğrencileri ise derste öğretmenin aktif olduğunu, kendilerinin ise pasif bir şekilde dersi takip ettiklerini ve dersin sıkıcı geçtiğini ifade etmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Akademik Başarı, Karma Yöntem, Sosyal Bilgiler, Tutum, 7E Öğrenme Modeli.

ABSTRACT

MASTER’S THESIS

THE EFFECT OF THE 7E LEARNING MODEL ON CONDUCTING A LESSON ON ATTITUDE OF STUDENT TOWARDS THE COURSE ON THE SUBJECTS OF SOCIAL STUDIES IN THE UNIT OF “DEMOKRASININ SERUVENİ”

Yusuf ZINGAL

Advisor: Assist. Prof. Dr. Songül KEÇECİ KURT

2015, Page: 225

Jury: Assoc. Prof. Dr. Hüseyin KAYA

Assist. Prof. Dr. Songül KEÇECİ KURT (Advisor)

Assist. Prof. Dr. Sinan KOCAMAN

The main objective of this research is to examine effects of the activities of the subject of “The Adventure of Democracy” prepared in accordance with the 7E learning model on academic achievement of students and their attitude towards the course. The research group of the study is comprised of 48 students at secondary school in the central district of Ağrı. The research follows a mixed pattern. In the quantitative part, ‘quasi experimental pattern’ has been employed in order to determine the efficiency of two different teaching method. While classroom activities prepared by 7E learning method are conducted in the experiment group, in the control group teacher-centered teaching has been conducted by the same teacher. The implementation process of the study took seven week period, a total of 21 hours of implementation. The first week of the process was used for the pre tests, the last weeks for post tests and five weeks process in between was used as teacher-centered suitable for the achievements of the unit and 7E learning Model. The data were obtained through three different measurement of instrument which are ‘The Adventure of Democracy Achievement Test (ADAT), ‘Social Studies Attitude Test (SSAT) and ‘Quasi Structured Interview Form (QSIF) During the data analysis, the followings were used: Skewness Index for the normalcy testing of the scale and sub-dimension points. Match-up T Test for the comparison of pre and post tests, two distinct sample T Test. The result of the study suggests that there is a statistically significant relation between the academic achievements of the students in the experiment group and control group, in favour of the experiment group. However, there is no statistically significant difference between the two groups in terms of their attitudes towards social studies course. After the analysis of the qualitative data, the experiment group students whom 7E Learning Model applied to stated that they had the choice of reinforcing the subject by studying concertedly. When considering the reasons of the students, preference of the course performed according to 7E Learning Model, it has been found out that, students learnt the subject as well as having fun. In addition, they stated that this model made learning permanent. On the contrary, the teacher-centered teaching control group students stated that, the teacher had the active and they themselves had the passive role. As a result, they expressed that the course was boring.

Key Words: Academic Achievement, Mixed Method, Social Studies, Attitude, 7E Learning Model.

ÖN SÖZ/TEŞEKKÜR

Bu araştırmada; 7E öğrenme modelinin Sosyal Bilgiler dersi 6. sınıf “Güç, Yönetim ve Toplum” öğrenme alanına ait “Demokrasinin Serüveni” ünitesinde işlenişinin öğrencilerin akademik başarı ve tutumlarına etkisi incelenmiştir.

Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen ve nitel veriler (mülakat) den oluşan karma yöntem kullanılmıştır.

Araştırmanın birinci bölümü olan “Giriş” kısmında araştırmanın problemi, amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve tanımlar üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde araştırma konumuzla ilgili kavramsal çerçeve ve ilgili araştırmalar sunulmuştur. Burada konu ile ilgili genel bir çerçeve çizilmiş ve daha önce çalışılmış yüksek lisans tezi, doktora tezi, makale vb. türden çalışmalar sıralanmıştır. Üçüncü bölüm olan “Yöntem” kısmında araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları belirtilmiş, verilerin analizi yapılmış, bağımlı ve bağımsız değişkenler açıklanmıştır. Veri toplama araçları olarak Demokrasinin Serüveni Başarı Testi (DSBT), Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği (SBTÖ) ve nitel veriler için Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu (YYGF) kullanılmıştır. Dördüncü bölüm olan “Bulgular ve Yorum” kısmında araştırma konusuyla ilgili ulaşılan sonuçlar ve bunlara ait yorumlar belirtilmiştir. Beşinci bölüm olan “Sonuç, Tartışma ve Öneriler” kısmında araştırma konusu ile ilgili ulaşılan sonuçlar sıralanmış, elde edilen sonuçlar daha önce yapılan çalışmalarla karşılaştırılmış ve çeşitli önerilerde bulunulmuştur. Araştırmanın son bölümünde yararlanılan kaynaklar belirtilmiş ve araştırmada kullanılan çalışma planı, belirtke tablosu, başarı testi soruları, tutum ölçeği soruları, görüşme formu soruları, ders planları ve etkinlikler, yasal izinler, uygulama görüntüleri vb. verilmiştir.

Siz olmasanız eminim bu çalışma da olmazdı. Karanlıkların sonunda ışığı hep siz yaktınız. Yüksek lisans öğrenimim sürecinde hep yanımda olan, araştırmamız boyunca tüm özverisiyle bana destek olan çok değerli danışman hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Songül KEÇECİ KURT’ a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmanın her aşamasında ihtiyaç duyduğum her an desteğini esirgemeyen, engin bilgileri ile daima bizi aydınlatan çok değerli hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Murat KURT’ a teşekkür ederim.

Çok saygı değer hocalarım Sayın Doç. Dr. Hüseyin KAYA ve Sayın Yrd. Doç. Dr. Sinan KOCAMAN' a çok teşekkür ederim.

Yüksek lisans öğrenimim boyunca derslerde tecrübelerinden istifade ettiğim Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi ve Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde görev yapan saygıdeğer hocalarıma çok teşekkür ederim.

Araştırmamı uygulama fırsatını bulduğum görev yaptığım okulun değerli idaresine, öğretmen arkadaşlarıma, başta 6. sınıf ve 7. sınıf öğrencilerim olmak üzere bütün öğrencilerime teşekkür ederim.

Son olarak aileme çok teşekkür ederim.

Ağrı-2015

Yusuf ZINGAL

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iv
ABSTRACT	v
ÖN SÖZ/TEŞEKKÜR	vi
TABLolar DİZİNİ	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ	xiii
GRAFİKLER DİZİNİ	xiv
KISALTMALAR ve SİMGELER DİZİNİ	xv

1. GİRİŞ	1
1.1. Problem	2
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Araştırmanın Varsayımları	5
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	6
1.6. Tanımlar	7
2. KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	10
2.1. Kavramsal Çerçeve	10
2.1.1. Sosyal bilgiler nedir?	11
2.1.2. Sosyal bilgiler ve yapılandırmacı yaklaşım.....	17
2.1.3. Yapılandırmacı yaklaşım.....	18
2.1.4. Yapılandırmacılıkta öğrenme	21
2.1.5. Yapılandırmacı öğrenmede öğretmen.....	23
2.1.6. Yapılandırmacı öğrenmede öğrenci.....	25
2.1.7. Yapılandırmacı öğrenmede sınıf ortamı	26
2.1.8. Yapılandırmacı yaklaşımda değerlendirme	27
2.1.9. 3E modeli.....	28
2.1.10. 5E modeli.....	30
2.1.11. 7E modeli.....	33
2.2. İlgili Araştırmalar	38
2.2.1. 3E öğrenme modeli ile ilgili çalışmalar.....	40

2.2.2. 5E öğrenme modeli ile ilgili çalışmalar.....	40
2.2.3. 7E öğrenme modeli ile ilgili çalışmalar.....	42
2.2.4. Öğrenme halkası ile ilgili çalışmalar	42
2.2.5. Demokrasi konusu ile ilgili çalışmalar	42
2.2.6. Makale türü çalışmalar	45
3. YÖNTEM.....	48
3.1. Araştırmanın Modeli	48
3.2. Evren ve Örneklem/Araştırma Grubu	56
3.3. Verilerin Toplanması.....	62
3.3.1. Demokrasinin serüveni başarı testi (DSBT).....	62
3.3.2. Sosyal bilgiler dersine yönelik tutum ölçeği (SBTÖ).....	66
3.3.3. Yarı yapılandırılmış görüşme formu (YYGF).....	68
3.4. Verilerin Analizi.....	70
3.5. Değişkenler.....	71
3.5.1. Bağımlı değişkenler	71
3.5.2. Bağımsız değişkenler.....	72
3.6. Araştırmanın Uygulama Basamakları	72
4. BULGULAR ve YORUM.....	74
4.1. Kontrol ve Deney Grubu Öğrencilerinin Ön Test Başarı Puanlarının Karşılaştırılması	74
4.2. Kontrol ve Deney Grubu Öğrencilerinin Son Test Başarı Puanlarının Karşılaştırılması	75
4.3. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön Test-Son Test Başarı Puanlarının Karşılaştırılması	76
4.4. Deney Grubu Öğrencilerinin Ön Test-Son Test Başarı Puanlarının Karşılaştırılması	77
4.5. Kontrol ve Deney Grubu Öğrencilerinin Ön Test Sosyal Bilgiler Tutum Puanlarının Karşılaştırılması	78
4.6. Kontrol ve Deney Grubu Öğrencilerinin Son Test Sosyal Bilgiler Tutum Puanlarının Karşılaştırılması	79

4.7. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön Test-Son Test Sosyal Bilgiler Tutum Puanlarının Karşılaştırılması	80
4.8. Deney Grubu Öğrencilerinin Ön Test-Son Test Sosyal Bilgiler Tutum Puanlarının Karşılaştırılması	82
4.9. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu (YYGF) Tema Gruplandırması.....	83
5. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER.....	86
5.1. Tartışma ve Sonuç	86
5.2. Öneriler.....	97
KAYNAKÇA	98
EKLER.....	131
ÖZGEÇMİŞ.....	225

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 2.1. 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Becerileri.....	14
Tablo 2.2. 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Değerleri	15
Tablo 2.3. 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğrenme Alanları, Üniteleri, Süreleri ve Oranları.....	16
Tablo 2.4. Brooks ve Brooks (1993)'e Göre Geleneksel ve Yapılandırmacı Sınıfların Karşılaştırılması	26
Tablo 2.5. Geleneksel Sınıf ve Yapılandırmacı Sınıfta Değerlendirme.....	27
Tablo 2.6. E'lerin Evrimi	37
Tablo 2.7. Araştırma Konusu ile İlgili Tez Çalışmaları ve Türleri	39
Tablo 2.8. Araştırma Konusu ile İlgili Tez Çalışmaları ve Alanları	39
Tablo 2.9. Sosyal Bilgiler Dersi, Demokrasi ve Demokrasinin Serüveni ile İlgili Tez Çalışmaları ve Türleri.....	40
Tablo 3.1. Araştırmanın Deneysel Deseni.....	51
Tablo 3.2. Deney ve Kontrol Gruplarının 2014-2015 Eğitim-Öğretim Yılı Sosyal Bilgiler Haftalık Ders Programı	52
Tablo 3.3. Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrenci Sayıları, Yüzdeleri ve Cinsiyetleri	57
Tablo 3.4. Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrencilerin Yaş Dağılımı.....	58
Tablo 3.5. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı	58
Tablo 3.6. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Bir Önceki Yıla Ait Sene Sonu Sosyal Bilgiler Notları ve Aritmetik Ortalamaları	60
Tablo 3.7. Deney ve Kontrol Gruplarının Bir Önceki Yıla Ait Sene Sonu Sosyal Bilgiler Not Dağılımı ve Yüzdeleri.....	61
Tablo 3.8. Demokrasinin Serüveni Başarı Testi (DSBT) Belirtke Tablosu.....	63
Tablo 3.9. Başarı Testi Soruları-Ünite Konuları ve Kazanımları Dağılımı	64
Tablo 3.10. Sosyal Bilgiler Başarı Testi Madde Ayırt Ediciliği Analizi Sonuçları	66
Tablo 3.11. Uygulama Yapılan Ünitelerin Konu-Kazanım Gösterimi.....	72
Tablo 3.12. Araştırmanın Uygulama Basamaklarının Deney ve Kontrol Gruplarında Karşılaştırılması	73

Tablo 4.1. Kontrol ve Deney Grubu Öğrencilerinin Ön Test Başarı Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları	74
Tablo 4.2. Kontrol ve Deney Grubu Öğrencilerinin Son Test Başarı Puanlarının	75
Tablo 4.3. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön Test-Son Test Başarı Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları	76
Tablo 4.4. Deney Grubu Öğrencilerinin Ön Test-Son Test Başarı Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları	77
Tablo 4.5. Kontrol ve Deney Grubu Öğrencilerinin Ön Test Sosyal Bilgiler Tutum Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları.....	78
Tablo 4.6. Kontrol ve Deney Grubu Öğrencilerinin Son Test Sosyal Bilgiler Tutum Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları.....	79
Tablo 4.7. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön Test-Son Test Sosyal Bilgiler Tutum Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları.....	80
Tablo 4.8. Deney Grubu Öğrencilerinin Ön Test-Son Test Sosyal Bilgiler Tutum Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları.....	82
Tablo 4.9. Deney Grubu Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu Tema Gruplandırması.....	83
Tablo 4.10. Kontrol Grubu Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu Tema Gruplandırması.....	84

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2.1. Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımında Öğrenci, Sınıf Ortamı ve Öğretmen İlişkisi.....	27
Şekil 2.2. 3E’den 5E’ye Geçiş	30
Şekil 2.3. 5E’den 7E’ye Geçiş.	32
Şekil 2.4. 5E’den 7E’ye Geçiş.	33
Şekil 3.1. Denek Sayısına Göre Sınıflama.....	49
Şekil 3.2. Bağımsız ve Bağımlı Değişken.	71

GRAFİKLER DİZİNİ

Grafik 3.1. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılım	57
Grafik 3.2. Öğrencilerin Yaşlarına Göre Dağılım.....	58
Grafik 3.3. Deney ve Kontrol Gruplarının Bir Önceki Yıla Ait Sene Sonu Sosyal Bilgiler Not Dağılımları	61
Grafik 4.1. Kontrol ve Deney Grubu Öğrencilerinin Ön Test Başarı Puanlarının Karşılaştırılması	75
Grafik 4.2. Kontrol ve Deney Grubu Öğrencilerinin Son Test Başarı Puanlarının Karşılaştırılması	76
Grafik 4.3. Kontrol ve Deney Grubu Öğrencilerinin Ön Test-Son Test Başarı Puanlarının Karşılaştırılması	78

KISALTMALAR ve SİMGELER DİZİNİ

Akt.	: Aktaran
α	: Güvenirlilik katsayısı
DSBT	: Demokrasinin Serüveni Başarı Testi
DG	: Deney Grubu
f	: Frekans
KG	: Kontrol Grubu
km ²	: Kilometre kare
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
MMS	: Miami Museum of Science
M.Ö.	: Milattan Önce
n	: Veri Sayısı
NCSS	: National Council for the Social Studies
OKS	: Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı
p	: Önem Derecesi
SS	: Standart Sapma
s.	: Sayfa
SBÖP	: Sosyal Bilgiler Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı ve Kılavuzu
SBS	: Seviye Belirleme Sınavı
SBTÖ	: Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği
Sd	: Serbestlik Derecesi
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences
Std.	: Standart
t	: t değeri (t testi için)
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TDK	: Türk Dil Kurumu
TEOG	: Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı
TL	: Türk Lirası
TTKB	: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TV	: Televizyon

UNİCEF	: Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
vb.	: Ve benzeri
vd.	: Ve diğerleri
vs.	: Vesaire
www	: World Wide Web (Dünya Çapında Ağ Servisi)
YÖK	: Yükseköğretim Kurulu
yy.	: Yüzyıl
YYGF	: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu
—	
$\bar{x}$	: Aritmetik Ortalama
+	: Artı
$\geq$	: Büyük eşittir
$>$	: Büyüktür
,	: Dakika
=	: Eşittir
$\leq$	: Küçük eşittir
$<$	: Küçüktür
&	: Ve
%	: Yüzde

1. GİRİŞ

Evren var olduğundan bu yana insanoğlu her alanda gelişmiş ve kendini sürekli yenilemiştir. İlk insanların hayatlarını kolaylaştırmak adına yaptıkları buluşlar sonraki dönemlerde de üzerine yenileri konularak devam etmiş ve ateş, tekerlek, barut, mürekkep gibi birçok buluş uygarlık seviyesini yükseltmiştir. Artık teknolojinin akıl almaz boyutlara ulaştığı da bilinen bir gerçektir. Günümüz dünyasında eğitim ise her açıdan çok başka bir yerde durmaktadır. Eğitimin ne olduğu, nasıl olması gerektiği, uygulama sırasında karşılaşılan sorunlar, çocukların eğitiminin en iyi nasıl yapılacağı, uygulanacak yöntem ve tekniklerin neler olabileceği gibi birçok soru üzerinde eğitimin niteliğini artırmak amacıyla düşünülmesi gerekmektedir.

Öğretim yöntem ve teknikleri, yaşam boyu öğrenen, öğrendiklerini yaşamına uygulayan bireylerin yetiştirilmesinde son derece önemlidir. Çağın gerektirdiği donanımlara uygun olarak belirlenen hedefleri tamamen geleneksel yöntemlerle gerçekleştirmek mümkün değildir. Öğrenme süreçlerinde, öğrencileri düşünmeye, araştırmaya, sorun çözmeye yönlendiren, onların edindikleri bilgi ve beceriyi yeniden yapılandırıp yaşama geçirmelerini destekleyen yöntem ve teknikler kullanılmalıdır (Açıkgöz, 2003). Öğrenme-öğretme süreçleri bireyin en iyi öğrenme düzeyine ulaşabilmesi için bilginin anlamlı olarak içselleştirileceği ve kendi öğrenme sürecinden sorumlu olacağı bir ortamda yürütülmelidir. Öğrenciyi merkeze alan, onu inceleme ve araştırmaya yönelten, problem çözme odaklı ve günlük hayatla iç içe geçmiş bir öğretim süreci, öğretimin kalitesini artıracaktır. Artık bilgiyi sadece kullanmak yerine bilgiyi üreten bireylerin yetiştirilmesi önem kazanmıştır (Akkoyunlu, 1996). Sınıf içinde gerçekleştirilen etkinlikler ezbercilikten uzak olmalı, öğrencilerin bireysel öğrenmesini sağlayacak şekilde hazırlanmalı ve uygulanmalıdır (Novak ve Gowin, 1984). Öğretmenlerin çağdaş öğretim yöntemlerinden yararlanmadan geleneksel olarak ders anlatmayı sürdürmesi etkili öğretim için yeterli değildir (Milli Eğitim Bakanlığı, [MEB], Milli Eğitim Şurası, 2006a).

Geleneksel yöntemlerden uzaklaşıp eğitim ortamlarının öğrenci merkezli olarak düzenlenmesi gerektiği tezini savunan yaklaşımların sayısı bir hayli artmıştır. Aksi bir durum günümüzün çağdaş eğitim vizyonuna da ters düşmektedir.

Bu araştırmada; yapılandırmacı yaklaşımlardan 7E öğrenme modelinin 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Güç, Yönetim ve Toplum” öğrenme alanına ait “Demokrasinin Serüveni” ünitesinde işlenişinin öğrencilerin akademik başarı ve tutumlarına etkisi incelenmiştir. Araştırmanın amacı 7E öğrenme modeli kullanılarak öğrencilerin aktif olarak dersin içinde yer aldığı öğrenme ortamları oluşturmak ve bu öğrenme modelinin öğrencilerin akademik başarı ve derse karşı olan tutumlarına etkisini tespit etmektir. Araştırmada, 7E öğrenme modeli 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Demokrasinin Serüveni” ünitesinde öğrencilerin akademik başarı ve tutumları üzerinde etkili midir? sorusuna cevap aranmıştır.

1.1. Problem

Bilimsel bir araştırma, bir problemin tanımlanması ile başlar. Gerçekleştirilecek araştırma ile çözüm bulmaya çalışılan sorun araştırmanın problemidir. Problemi çözebilmek için araştırma sorularının cevaplandırılması gerekir. Araştırma problemi, çözüm bulunması için üzerinde çalışılan ve planlama yapılan sorundur (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2013: 39, 74). Balcı (2011)’ya göre ise problem cümlesi problem konusunu sınırlandırarak araştırılmaya uygun hale getirir. Araştırmada en önemli adımlardan biri açık, kısa ve araştırmanın özünü yansıtan bir problem cümlesi belirlemektir. Problem cümlesinin net olması desen geliştirme ve araştırma bulgularının rapor edilmesinde araştırmacıya rehberlik edebilir.

Sosyal Bilgiler dersi “Demokrasinin Serüveni” ünitesinin 7E öğrenme modeli basamaklarına uygun olarak hazırlanan etkinlik ve uygulamalarla işlenişı öğrencilerin akademik başarı ve tutumları üzerinde ne derecede etkili olmuştur? sorusu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

Alt problemler

Araştırmada aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır:

1. Sosyal Bilgiler dersinde 7E öğrenme modelinin kullanıldığı deney grubu öğrencilerinin başarı testi ön test-son test puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

2. Sosyal Bilgiler dersinde öğretmen merkezli öğretimin kullanıldığı kontrol grubu öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersi başarı testi ön test-son test puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersi başarı son test puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Deney grubu öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersi tutum ölçeği ön test-son test puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
5. Kontrol grubu öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersi tutum ölçeği ön test-son test puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
6. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersi tutum ölçeği son test puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Verilerin analizi aşamasında yukarıda sıralanan her bir alt probleme yanıtlar aranmış ve elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

Hipotezler

Hipotez, olaylar arasındaki ilişkiyi açıklamaya yarayan bilimsel bir öneridir. Bir araştırmanın olası sonucuna dair yapılan tahminlerin ifade edildiği önermeler araştırmanın hipotezlerini oluşturur. Hipotez araştırmacıya, araştırma sürecine ilişkin yol gösterir. Türkçe literatürde hipotez kavramının karşılığı olarak “varsayım” ve “denence” gibi sözcükler de kullanılmaktadır (Büyüköztürk vd., 2013: 65).

Araştırmaya ait öne sürülen hipotezler aşağıda sıralanmıştır:

1. 7E öğrenme modelinin uygulandığı deney grubu öğrencilerinin başarı ön test puanları ile deney grubu öğrencilerinin başarı son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.
2. Öğretmen merkezli yöntemlerin kullanıldığı kontrol grubu öğrencilerinin başarı ön test puanları ile kontrol grubu öğrencilerinin başarı son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.
3. 7E öğrenme modelinin uygulandığı deney grubu öğrencilerinin ön test tutum puanları ile deney grubu öğrencilerinin son test tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

4. Öğretmen merkezli yöntemlerin kullanıldığı kontrol grubu öğrencilerinin ön test tutum puanları ile kontrol grubu öğrencilerinin son test tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.
5. 7E öğrenme modelinin uygulandığı deney grubu öğrencilerinin başarı son test puanları ile geleneksel yöntemlerin kullanıldığı kontrol grubu öğrencilerinin başarı son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.
6. 7E öğrenme modelinin uygulandığı deney grubu öğrencilerinin son test tutum puanları ile öğretmen merkezli yöntemlerin kullanıldığı kontrol grubu öğrencilerinin son test tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmamızda merak uyandırma ve ön bilgileri harekete geçirme, keşfetme, açıklama, genişletme, ilişkilendirme, paylaşma, değerlendirme (*engage, explore, explain, elaborate, extend, exchange, evaluation*) basamaklarından oluşan 7E öğrenme modelinin, Sosyal Bilgiler dersi 6. sınıf “Demokrasinin Serüveni” ünitesinde işlenişinin öğrencilerin akademik başarı ve tutumlarına etkisinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Demokrasi, Latince halk anlamına gelen “demos” ile egemenlik-iktidar anlamına gelen “kratos” sözcüklerinin bir araya gelmesiyle oluşturulmuştur (Gözübüyük, 2003: 22). Halkın egemenliğine dayanan yönetim şekli olarak tanımlanan ve günümüzde dünyada en yaygın siyasi sistem olan demokrasinin temel ilkeleri şunlardır: 1. Millî egemenlik, 2. Hürriyet ve eşitlik, 3. Seçimler ve temsil, 4. Siyasi partiler, 5. Çoğulculuk ve katılım, 6. Hukukun üstünlüğü (MEB, Sosyal Bilgiler Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı ve Kılavuzu, [SBÖP], 2006b: 308).

İnsanoğlunun demokratikleşme çabaları çok eski zamanlara dayanmaktadır. İlk demokratikleşme hareketlerinin başladığı Eski Yunan döneminden bu yana gerek ulusal gerekse evrensel düzeyde birçok belgeye imza atılmıştır. 632 tarihli Veda Hutbesi, 1215 tarihli Büyük Özgürlük Fermanı (*Magna Carta Libertatum*), 1776 tarihli Amerikan

Bağımsızlık Bildirgesi, 1789 tarihli Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi, 1948 tarihli Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi bunlar arasında ilk akla gelen belgelerdir (Karabıyık, 2014: 163, 164, 165). Geçmişte görülen demokratik gelişmeler günümüzde de yaşanmaya devam etmektedir.

Öğrenmeyi öğrenmek olarak özetlenebilecek olan yapılandırmacı yaklaşım günümüz eğitim sisteminin önemli yapı taşlarından biri haline gelmiştir. Yapılandırmacılık türlerinin hepsi de çağdaş eğitimin gelişmesi açısından önemlidir. Son yıllarda yapılandırmacı yaklaşımın eğitsel önemine rağmen literatürde 7E öğrenme modelinin Sosyal Bilgiler dersinde öğrencinin akademik başarısı ve tutumu üzerindeki etkisinin incelenmesi çok fazla çalışılmamıştır. Bu noktada yapılandırmacı yaklaşımın eğitsel ortamlarda kullanılmasının gerekliliği ile birlikte 7E öğrenme modelinin sınıfta uygulanması bu araştırmanın önemini arz etmektedir. Günümüz dünyasının önemli konularından biri olan demokrasi konusuyla ilgili “Demokrasinin Serüveni” ünitesinin 7E öğrenme modeline göre işleniş araştırmanın dikkate değer noktalarından biridir. Araştırmamızın alandaki bu boşluğa katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmanın sonuçlarından eğitim yöneticileri ve deneticileri, öğretim programı geliştirme ve ders kitabı yazımında görevli uzmanlar, öğretmenler ile Sosyal Bilgiler öğretimi, 7E öğrenme modeli, birey merkezli öğretim vb. konularda çalışan araştırmacılar istifade edebilirler.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmanın varsayımları şunlardır:

1. Bu araştırmaya katılan tüm öğrencilerin “Demokrasinin Serüveni Başarı Testi”, “Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği” ve “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” içindeki soruları samimi ve içten bir şekilde cevapladıkları, cevapların öğrencilerin gerçek görüşlerini yansıttığı,
2. Öğrencilerin Demokrasinin Serüveni Başarı ön test ve son test puanlarının gerçek ders başarı düzeylerini büyük oranda yansıttığı,
3. Araştırma süresince denetim altına alınamayan bir takım değişkenlerin deney ve kontrol gruplarını hemen hemen aynı ölçüde etkileyeceği,

4. Araştırmada kullanılan başarı testi, tutum ölçeği, görüşme formu ve araştırmanın çeşitli aşamalarında başvurulmuş uzman görüşlerinin yeterli olduğu, araştırmanın varsayımları olarak belirlenmiştir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Sınırlılıklar, araştırmanın temeli, uygulanması ve sonuçları açısından sınırlarının belirlendiği bölümdür. Araştırmada yapmak isteyip de yapılamayan, bazı nedenlerden dolayı vazgeçmek zorunda kalınan durumlar sınırlılıklar bölümünde belirtilebilir. Ancak bu sınırlılıkları olabildiğince azaltmak ve sadece yapmak isteyip de zaman, kontrol ve maliyet vb. nedenlerle yapılamayan noktaları sınırlılık olarak tanımlamak daha uygundur (Büyüköztürk vd., 2013: 71).

Bu araştırmanın sınırlılıkları:

1. 2014-2015 Eğitim-Öğretim Yılı Ağrı ili Merkez ilçesinde bir ortaokulun 6. sınıf öğrencilerini kapsayan deney ve kontrol grubu olmak üzere 2 sınıf ve sınıf mevcudu olan 48 kişi,
2. Öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi bilgileri ve bu derse karşı tutumları,
3. İlköğretim 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan “Demokrasinin Serüveni” ünitesi,
4. Uygulama süresi bakımından, deney ve kontrol gruplarında haftada üçer saat eşit olmak üzere, 7 hafta ve 21 ders saati uygulama süresi,
5. Araştırmada kullanılan ölçme araçları ve bu araçlarda bulunan ifade ve sorular,
6. Yöntem açısından, nitel ve nicel yöntemin bir arada kullanıldığı karma araştırma yöntemleri,
7. 7E öğrenme modeline ve öğretmen merkezli geleneksel yönetime göre hazırlanan plan, teknik, materyal, etkinlik vb. öğrenme ve öğretme ortamlarıdır.

1.6. Tanımlar

Tanımlar, araştırmada geçen anahtar kelimelerin tanımlandığı veya ne ifade ettiklerinin belirtildiği bölümdür. Pek fazla bilinmeyen ya da yoruma açık olabilecek noktaları tanımlamak, araştırmada okuyanların neyin kastedildiğini anlamaları adına yararlı olacaktır. Tanımlar kavramsal veya işlevsel olarak yapılabilir (Büyüköztürk vd., 2013: 72).

- ✓ **Demokrasi:** Demokrasi sözlük anlamı olarak halkın kendi kendini yönetme biçimidir (Ejder, 1996: 190). Bir başka tanımda demokrasi, özgür bir seçim sistemi sonucunda seçilen temsilcilerden kurulan halk yönetimi olarak ifade edilir (Doğan, 2007).
- ✓ **Ders Yılı:** Derslerin başladığı günden kesildiği güne kadar geçen ve iki yarıyılı kapsayan süredir (MEB, 2003).
- ✓ **Eğitim:** Bireyin davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla, plânlı ve kasıtlı olarak, istendik yönde değişiklikler meydana getirme süreci, eğitim olarak tanımlanmaktadır (Ertürk, 1972). Bir başka tanıma göre eğitim, kişinin zihnî, bedenî, duygusal, toplumsal yeteneklerinin, davranışlarının en uygun şekilde ya da istenilen bir doğrultuda geliştirilmesi, ona bir takım amaçlara dönük yeni yetenekler, davranışlar, bilgiler kazandırılması yolundaki çalışmaların tümüdür. Eğitim, öğretimi de içine alan çok geniş bir terimdir, hayat boyu sürer, planlı ya da tesadüfî olabilir (Akyüz, 2013: 2).
- ✓ **Kazanım:** Öğrenme süreci içerisinde, planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar sayesinde öğrencide görülmesi beklenen bilgi, beceri ve tutumlardır (MEB, 2005).
- ✓ **Öğrenme:** Kişinin kendisinde olmayan bir davranışı isteyerek kazanmaya çalışması veya var olan ama değişmesini istediği davranışını yine kendi isteğiyle değiştirmesi çabaları sonucunda davranışlarında meydana gelen değişimlerdir (Senemoğlu, 2000). Bacanlı (2001)'ya göre öğrenme, tekrar ya da yaşantı yoluyla organizmanın davranışlarında meydana gelen oldukça kalıcı/sürekli değişimlerdir (Bacanlı, 2001: 145). Başka bir tanıma göre ise öğrenme, çevreyle etkileşim sonucu kişide oluşan düşünce, duyuş ve davranış değişikliğidir (Özmen, 2004: 100).

- ✓ **Öğrenme Alanı:** Öğrencilere kazandırılacak birbiriyle ilişkili tema, kavram, beceri, anlayış, tutum ve değerlerin bir bütün olarak görülebildiği bilgi ve becerileri organize eden yapıdır (MEB, 2005).
- ✓ **Öğretim:** Teşkilâtlı ve düzenli olarak genellikle bir öğretim kurumunda (okul vs.) öğretmenler tarafından, öğrencilere, araç gereç kullanılarak bilgi aktarılması ve öğretilmesi çalışmalarının tümüdür. Öğretim, eğitimin bir parçasıdır ve ancak öğretilen şeyler kişinin davranışlarında olumlu yönde değişiklikler meydana getirmişse eğitim haline dönüşür (Akyüz, 2013: 2).
- ✓ **Öğretmen Merkezli Yöntem:** Sınıf içinde bilginin öğretmen tarafından öğrencilere sunulduğu bir eğitim yöntemidir. Öğrenci sınıfta pasiftir. Öğretmen bilginin kaynağı olarak görülür ve öğrencilere bilgiyi aktarır (Uden ve Beaumont, 2005). Büyük oranda ders kitabına bağlı kalınan, ders sürecinde öğretmenin aktif ve merkezde olduğu, öğrencinin kendisine verilen bilgileri aldığı bir yöntemdir. Araştırmada kontrol grubuna uygulanan yöntem bu özelliklere sahiptir.
- ✓ **Öğretim Modeli:** Bir öğrenme teorisinin sınıf ortamında kullanılmasına yönelik olarak uyarlanmış formuna öğretim modeli denir. Sınıflarda yapılandırmacı yaklaşımın 4E modeli, 5E modeli ve 7E modeli olarak uygulandığı görülmektedir (Özmen, 2004).
- ✓ **Öğretim Yılı:** Ders yılının başladığı tarihten sonraki ders yılının başladığı tarihe kadar geçen süredir (MEB, 2003).
- ✓ **Öğretim Yöntemi:** Öğrenme ünitesinin hedeflerine ulaşmak için izlenen en kısa yol ya da bir konuyu öğrenmek için seçilen düzenli yoldur (Erciyeş, 2015: 264). Araştırmada deney grubuna 7E öğrenme modeli, kontrol grubuna ise öğretmen merkezli yöntem olmak üzere iki farklı öğretim yöntemi kullanılmıştır.
- ✓ **Tutum:** Belirli nesne, durum, kurum ya da diğer insanlara karşı öğrenilmiş, olumlu ya da olumsuz tepkide bulunma eğilimidir (Tezbaşaran, 1996). Başka bir tanıma göre tutum, bireylerin belli bir kişiyi, grubu, kurumu veya bir düşüncüyü kabul ya da reddetme şeklinde gözlenen, duygusal bir hazır oluşluk hali veya eğilimdir. Tutum bir bireye atfedilen bir eğilimdir. Gözlenebilen,

ortaya konan davranış değil, davranışa hazırlayıcı bir eğilimdir (MEB, SBÖP, 2006b: 354).

- ✓ **Yapılandırmacılık:** İnsanların kendi deneyim ve düşüncelerinden gelen kendi bilgilerini inşa etmeleri ve oluşturmalarına yapılandırmacılık adı verilir (Martin, 1997: 154). Yapılandırmacı yaklaşım, bir öğretme kuramından çok, bir öğrenme kuramıdır (Brooks ve Brooks, 2001).
- ✓ **7E Öğrenme Modeli:** 7E öğrenme modeli Bybee (2003)'nin daha önce geliştirmiş olduğu 5E modeli gözden geçirilerek oluşturulmuştur (Eisenkraft, 2003 ve Kanlı, 2007). Bu model, öğrencilere derste üretken olma fırsatı veren yapılandırmacı yaklaşıma dayalı bir modeldir.

2. KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kavramsal Çerçeve

Günümüz eğitim sisteminde öğrencilere bir konuyu öğretmek ve hazır olarak sunmak yerine kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu vermek daha önemli hale gelmiştir. Öğrenci merkezli eğitimin değerinin anlaşılmasıyla birlikte öğrenme teorileri de öğrenciyi daha aktif kılacak şekilde oluşturulmaktadır.

Son yıllarda eğitimi etkileyen öğrenme teorilerinin yapılandırmacılık yaklaşımına dayanan teoriler olduğu kabul edilmektedir. Yapılandırmacılığın farklı versiyonları vardır ve bunların her biri ayrı öneme sahiptir (Abell vd., 2010). Yapılandırmacı yaklaşımın derslerde uygulanabilirliğini arttırmak için etkili strateji ve modeller geliştirilmiştir. Bunlardan bir tanesi de 3E öğrenme halkası ile başlayıp zamanla geliştirilen ve aşamaları arttırılan 7E öğrenme modelidir. 7E öğrenme modeli aktif öğrenmeyi destekleyen ve öğretimin temeline öğrenciyi alan bir modeldir. Sosyal Bilgiler dersinde 7E öğrenme modeline göre düzenlenen etkinliklerin öğrencilerin başarı ve tutumlarına etkisi üzerine yapılan araştırmalar henüz yeterli düzeyde değildir.

Ülkemizde 2005 sonrası yenilenen öğretim programları yapılandırmacı yaklaşıma dayanmaktadır. Öğrencinin bilgiyi kendisinin oluşturmasını temel alan ve Jean Piaget'nin teorisine dayanan yapılandırmacı yaklaşımda 3E, 4E, 5E ve 7E gibi birçok model bulunmaktadır. Bu öğrenme modelleri aynı temel üzerine kurulmuştur. Aralarındaki fark, öğrenme halkasının aşamalarındaki değişikliklerdir. Araştırmacılar, 3E öğrenme modelini genişleterek keşfetme (*explore*), açıklama (*explain*), genişletme (*elaborate*) ve değerlendirme (*evaluate*) olacak şekilde 4E öğrenme modelini, 4E öğrenme modeline ise merak uyandırma (*excite*) basamağını ekleyerek 5E öğrenme modelini geliştirmişlerdir. Daha sonra ise merak uyandırma ve ön bilgileri harekete geçirme, keşfetme, açıklama, genişletme, ilişkilendirme, paylaşma, değerlendirme (*engage, explore, explain, elaborate, extend, exchange, evaluation*) basamaklarından oluşan 7E öğrenme modelini oluşturmuşlardır (Kanlı, 2009).

Öğrenme döngüsü modellerinin ortak özelliği dersin girişinde öğrencilerin dikkatini çekmek, önbilgilerini harekete geçirmek, etkinliklerle öğrencinin ders

süresince aktif olmasını sağlayarak bilgiyi kendilerinin yapılandırmalarını gerçekleştirmektedir. Son basamak olarak her modelde öğretmen ve öğrencilerin süreci değerlendirmeleri beklenir.

2.1.1. Sosyal bilgiler nedir?

Sosyal Bilgiler dersinin içeriğini temel olarak; tarih, coğrafya, felsefe, ekonomi, sosyoloji, antropoloji ve siyasal bilimler gibi sosyal disiplinler ile edebiyat ve sanat gibi beşeri bilimler (ve kısmen fen bilimlerinin bazı konuları) oluşturmaktadır (National Council for the Social Studies, [NCSS], 1994). Literatürde Sosyal Bilgilerin farklı tanımları bulunsa da ifade edilen noktalar genelde birbirine benzerdir. Çok disiplinli bir yapıya sahip olan sosyal bilgiler; sosyal ve insanla ilgili diğer bilimlerin içerik ve yöntemlerinden yararlanarak, insanın fiziksel ve sosyal çevresiyle etkileşimini zaman boyutu içinde disiplinler arası bir yaklaşımla ele alan ve küreselleşen bir dünyada yaşamla ilgili temel demokratik değerlerle donatılmış, düşünen, becerili, demokratik vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlayan bir çalışma alanı olarak ifade edilebilir (Doğanay, 2002; 17). Başka bir tanıma göre Sosyal Bilgiler, bireyin toplumsal var oluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fizikî çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir (MEB, 2005). Sosyal Bilgiler “ilköğretim okullarında iyi ve sorumlu vatandaş yetiştirmek amacıyla, Sosyal Bilimler disiplinlerinden seçilmiş bilgilere dayalı olarak öğrencilerin toplumsal yaşamla ilgili bilgi, beceri, tutum ve değerlerin kazanıldığı bir çalışma alanı” olarak ifade edilebilir (Erden, 1996: 6). Başka bir tanımlamada Sosyal Bilgiler, çeşitli sosyal bilim disiplinlerinden ilköğretim amaçlarına ve çocukların seviye ve ilgilerine uygun olan konuların seçilerek iç tutarlılığı olan bir yapı halinde bir araya getirilmesiyle oluşan dersin adı olarak tanımlanmaktadır (Çağlar, 1992).

Sosyal Bilgiler, Türkiye’de ilk kez 1960’lı yıllarda benimsenmiş olup bu tarihten önce Sosyal Bilgiler dersinin kapsamına giren disiplinler, ilköğretim düzeyinde ayrı dersler olarak yürütülmüştür (Öztürk ve Otluoğlu, 2002). Sosyal Bilgiler dersi ilk kez

1968 ilkokul programında yer almış, en son 4-7. Sınıflar Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı 2005 yılında yürürlüğe konmuştur (MEB, 2005).

MEB (2005)'e Sosyal Bilgiler dersi, demokratik değerleri benimsemiş vatandaşlar olarak öğrencilerin içinde yaşadığı topluma uyum sağlamalarını ve öğrencilere bu bilgi birikimini yaşama geçirilebilecek donanımlar kazandırmayı amaçlamaktadır. Sosyal Bilgiler programının genel amaçları ise şunlardır:

8. sınıf sonunda öğrenci;

1. Özgür bir birey olarak fiziksel, duygusal özelliklerinin; ilgi, istek ve yeteneklerinin farkına varır.
2. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak, vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, ulusal bilince sahip bir vatandaş olarak yetişir.
3. Atatürk ilke ve inkılâplarının, Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrar; lâik, demokratik, ulusal ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olur.
4. Hukuk kurallarının herkes için bağlayıcı olduğunu, tüm kişi ve kuruluşların yasalar önünde eşit olduğunu gerekçeleriyle bilir.
5. Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak, milli bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul eder.
6. Yaşadığı çevrenin ve dünyanın coğrafi özelliklerini tanıyarak, insanlar ile doğal çevre arasındaki etkileşimi açıklar.
7. Bilgiyi uygun ve çeşitli biçimlerde (harita, grafik, tablo, küre, diyagram, zaman şeridi vb.) kullanır, düzenler ve geliştirir.
8. Ekonominin temel kavramlarını anlayarak, kalkınmada ve uluslararası ekonomik ilişkilerde ulusal ekonominin yerini kavrar.
9. Meslekleri tanır, çalışmanın toplumsal yasamdaki önemine ve her mesleğin gerekli olduğuna inanır.
10. Farklı dönem ve mekânlara ait tarihsel kanıtları sorgulayarak insanlar, nesneler, olaylar ve olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirler, değişim ve sürekliliği algılar.

11. Bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanır.
12. Bilimsel düşünmeyi temel alarak bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretmede bilimsel ahlakı gözetir.
13. Birey, toplum ve devlet arasındaki ilişkileri açıklarken, sosyal bilimlerin temel kavramlarından yararlanır.
14. Katılımın önemine inanır, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için kendine özgü görüşler ileri sürer.
15. İnsan hakları, ulusal egemenlik, demokrasi, lâiklik, cumhuriyet kavramlarının tarihsel süreçleri ve günümüz Türkiye'si üzerindeki etkilerini kavrayarak, yaşamını demokratik kurallara göre düzenler.
16. Farklı dönem ve mekânlardaki toplumlararası siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik etkileşimi analiz eder.
17. İnsanlığın bir parçası olduğu bilincini taşıyarak, ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık gösterir (MEB, 2005).

Sosyal Bilgiler Programı, Barr, Barth ve Shermis (1977)'in ortaya koyduğu üç geleneği de önemsemektedir. Bu gelenekler:

1. Vatandaşlık aktarımı olarak sosyal bilgiler,
2. Sosyal Bilimler olarak sosyal bilgiler,
3. Yansıtıcı düşünme olarak sosyal bilgilerdir.

Sosyal Bilgiler öğretim programında beceri, değer, öğrenme alanı, kazanım ve kavramlar da belirtilmiştir. Beceriler, uygun öğrenme ve öğretim ortamında bireyin, hazır bulunuşluk düzeyine göre düşünsel ve davranışsal bir çabaya girmesi sonucu bir işi kolaylıkla ve ustalıkla yapar hale gelmesidir (Yazıcı ve Koca, 2011: 25-26). Başka bir ifadeye göre beceri, öğrencilerde, öğrenme süreci içerisinde kazanılması, geliştirilmesi ve yaşama aktarılması tasarlanan kabiliyetlerdir. Sosyal Bilgiler programı, ilköğretim 4-7. sınıf düzeyinde diğer derslerle birlikte ilk 9 beceriyi kazandırmanın yanında, kendine özgü 6 beceriyi kazandırmayı da amaçlamaktadır. Bu beceriler aşamaları ile birlikte aşağıda gösterilmiştir. Bu becerilerin bazılarını ya da aşamalarını, üniteler göz önünde bulundurularak doğrudan verilecek beceri şeklinde programda yer verilmektedir (MEB, 2005).

Bu becerileri şöyle sıralayabiliriz:

1. Eleştirel Düşünme Becerisi
2. Yaratıcı Düşünme Becerisi
3. İletişim Becerisi
4. Araştırma Becerisi
5. Problem Çözme Becerisi
6. Karar Verme Becerisi
7. Bilgi Teknolojilerini Kullanma Becerisi
8. Girişimcilik Becerisi
9. Türkçeyi Doğru, Güzel ve Etkili Kullanma Becerisi
10. Gözlem Becerisi
11. Mekânı Algılama Becerisi
12. Zaman ve Kronolojiyi Algılama Becerisi
13. Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi
14. Sosyal Katılım Becerisi
15. Empati Becerisi

Tablo 2.1’de görüleceği gibi araştırmanın uygulandığı Sosyal Bilgiler dersi 6. sınıf “Demokrasinin Serüveni” ünitesi için doğrudan verilecek beceri “Sosyal katılım” olarak belirtilmiştir. Sosyal bilgiler programında yer alan doğrudan verilecek becerilerin öğrenme alanlarına ve sınıflara dağılımı Ek. 7’de gösterilmiştir.

Tablo 2.1. 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Becerileri (MEB, 2005).

6. SINIF	
ÜNİTELER	DOĞRUDAN VERİLECEK BECERİ
1. SOSYAL BİLGİLER ÖĞRENİYORUM	Bilimsel genelleme yapma
2. YERYÜZÜNDE YAŞAM	Harita okuma ve atlas kullanma
3. İPEK YOLU’NDA TÜRKLER	Çıkarımda bulunma
4. ÜLKEMİZİN KAYNAKLARI	Girişimcilik
5. ÜLKEMİZ VE DÜNYA	Araştırma
6. DEMOKRASİNİN SERÜVENİ	Sosyal katılım
7. ELEKTRONİK YÜZYIL	Yaratıcılık

Becerilerin yanı sıra Sosyal Bilgiler programında öğrencilere bazı değerlerin verilmesi hedeflenmektedir. Değer, bir sosyal grup veya toplumun kendi varlık, birlik, işleyiş ve devamını sağlamak ve sürdürmek için üyelerinin çoğunluğu tarafından doğru ve gerekli oldukları kabul edilen ortak düşünce, amaç, temel ahlâkî ilke ya da inançlardır (MEB, 2005).

Değerin özelliklerini şöyle sıralayabiliriz (MEB, 2005):

1. Değerler toplum ya da bireyler tarafından benimsenen birleştirici olgulardır.
2. Toplumun sosyal ihtiyaçlarını karşıladığına ve bireylerin iyiliği için olduğuna inanılan ölçütlerdir.
3. Sadece bilinç değil duygu ve heyecanları da ilgilendiren yargılardır.
4. Değerler bireyin bilincinde yer alan ve davranışı yönlendiren güdülerdir.
5. Değerlerin normlardan farkı normlardan daha genel ve soyut bir nitelik taşımasıdır. Değerler normları da içerir.

Sosyal Bilgiler Programında verilmesi amaçlanan değerler şunlardır; Aile birliğine önem verme, Adil olma, Bağımsızlık, Barış, Özgürlük, Bilimsellik, Çalışkanlık, Dayanışma, Duyarlılık, Dürüstlük, Estetik, Hoşgörü, Misafirperverlik, Sağlıklı olmaya önem verme, Saygı, Sevgi, Sorumluluk, Temizlik, Vatanseverlik, Yardımseverlik (MEB, 2005).

Tablo 2.2’de görüleceği gibi araştırmanın uygulandığı Sosyal Bilgiler dersi 6. sınıf “Demokrasinin Serüveni” ünitesi için doğrudan verilecek değer “Hak ve özgürlüklere saygı” olarak ifade edilmiştir. Sosyal bilgiler programında yer alan doğrudan verilecek değerlerin öğrenme alanlarına ve sınıflara dağılımı Ek. 8’de gösterilmiştir.

Tablo 2.2. 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Değerleri (MEB, 2005).

6. SINIF	
ÜNİTELER	DOĞRUDAN VERİLECEK DEĞER
1. SOSYAL BİLGİLER ÖĞRENİYORUM	Bilimsellik
2. YERYÜZÜNDE YAŞAM	Doğal çevreye duyarlılık
3. İPEK YOLU’NDA TÜRKLER	Kültürel mirasa duyarlılık
4. ÜLKEMİZİN KAYNAKLARI	Sorumluluk
5. ÜLKEMİZ VE DÜNYA	Yardımseverlik
6. DEMOKRASİNİN SERÜVENİ	Hak ve özgürlüklere saygı
7. ELEKTRONİK YÜZYIL	Çalışkanlık

Beceri ve değerlerle birlikte Sosyal Bilgiler öğretim programında öğrenme alanları da ifade edilmiştir. Öğrenme alanları ünitelerin bilimsel içeriklerinin sınırlarını belirler (Yazıcı ve Koca, 2011: 24). Sosyal Bilgiler dersi dokuz öğrenme alanı çerçevesinde yapılandırılmıştır (MEB, 2005):

1. Birey ve Toplum
2. Kültür ve Miras
3. İnsanlar, Yerler ve Çevreler
4. Üretim, Dağıtım ve Tüketim
5. Zaman, Süreklilik ve Değişim
6. Bilim, Teknoloji ve Toplum
7. Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler
8. Güç, Yönetim ve Toplum
9. Küresel Bağlantılar

Tablo 2.3’de görüleceği gibi araştırmanın uygulandığı Sosyal Bilgiler dersi 6. sınıf “Demokrasinin Serüveni” ünitesi, “Güç, Yönetim ve Toplum” öğrenme alanına girmektedir. Sosyal bilgiler programında yer alan öğrenme alanları ve ünite eşleşmeleri Ek. 9’da gösterilmiştir.

Tablo 2.3. 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğrenme Alanları, Üniteleri, Süreleri ve Oranları (MEB, 2005).

SIRA NO	ÖĞRENME ALANI	ÜNİTELER	KAZANIM SAYILARI	SÜRE/ DERS SAATİ	ORANI (%)
1	BİREY VE TOPLUM	Sosyal Bilgiler Öğreniyorum	6	12	11,11
2	İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER	Yeryüzünde Yaşam	7	15	13,89
3	KÜLTÜR VE MİRAS	İpek Yolu’nda Türkler	9	24	22,22
4	ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM	Ülkemizin Kaynakları	6	18	16,67
5	KÜRESEL BAĞLANTILAR	Ülkemiz ve Dünya	5	12	11,11
6	GÜÇ, YÖNETİM VE TOPLUM	Demokrasinin Serüveni	5	15	13,89
7	BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM	Elektronik Yüzyıl	5	12	11,11
GENEL TOPLAM			43	108	100

Davranışsal yaklaşımla tasarlanmış programlardaki hedeflerin yerini, yeni programda kazanımlar almıştır. Bu nedenle kazanımların gerçekleşmesi ile öğrencilerin, öğrenme alanında gösterdikleri gelişmeler arasında doğru orantılı bir ilişki vardır (Yazıcı ve Koca, 2011; 25). MEB (2005) programına göre Sosyal Bilgiler dersi 4. sınıfta 46 kazanım, 5. sınıfta 46 kazanım, 6. sınıfta 43 kazanım ve 7. sınıfta 39 kazanım olmak üzere toplamda 174 kazanım belirlenmiştir. Ayrıca 4. sınıfta 91 kavram, 5. sınıfta 121 kavram, 6. sınıfta 124 kavram ve 7. sınıfta 121 kavram olmak üzere toplamda 457 kavram ifade edilmiştir.

Beceri, değer, öğrenme alanı, kazanım, kavram gibi ifadelerin açıklanması ile programın ana hatları belirlenmiş, aynı zamanda Sosyal Bilgiler öğretiminin planlı yürütülebilmesine de olanak sağlanmıştır.

2.1.2. Sosyal bilgiler ve yapılandırmacı yaklaşım

Yapılandırmacı yaklaşıma göre geliştirilen Sosyal Bilgiler programının vizyonu şu şekilde açıklanmıştır; “21. yüzyılın çağdaş, Atatürk ilkeleri ve inkılâplarını benimsemiş, Türk tarihini ve kültürünü kavramış, temel demokratik değerlerle donanmış ve insan haklarına saygılı, yaşadığı çevreye duyarlı, bilgiyi deneyimlerine göre yorumlayıp sosyal ve kültürel bağlam içinde oluşturan, kullanan ve düzenleyen (eleştirel düşünen, yaratıcı, doğru karar veren), sosyal katılım becerileri gelişmiş, sosyal bilimcilerin bilimsel bilgiyi üretirken kullandıkları yöntemleri kazanmış, sosyal yaşamda etkin, üretken, haklarını ve sorumluluklarını bilen, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını yetiştirmektir” (MEB, 2005).

Sosyal bilgilerin anlamlı olarak öğrenilmesi, aktif bir sosyal ve bilişsel yapılandırma sürecidir. Yapılandırmacı Sosyal bilgiler eğitiminin gerçekleşmesi için öğrencilerin sosyal dünyaya ilişkin sahip olduğu ön bilgi ve becerilerin, zihinsel ve sosyal etkileşim yoluyla kazandığı deneyimlerin yapılandırılması gerekmektedir. Bireyin yaşadığı çevreyi tanımasına, toplumsal yaşamında karşılaştığı güçlüklerle baş edebilmesine yardımcı olarak onun gündelik yaşamında kolaylıklar sağlayan Sosyal bilgiler, yaşadığımız dünyada öğrencilerin demokrasiyi benimsemelerine, korumalarına, yaşatmalarına ve daha fazla ahlaki bireyler haline dönüşmelerine de yardımcı olmaktadır (İlter ve Ünal, 2014).

Günümüzün eğitim sisteminde önemli yeri olan yapılandırmacı yaklaşımın Sosyal Bilgiler dersine uyarlanması, derslerin bu doğrultuda yürütülmesi çağdaş eğitim değerlerinin de yaşama geçirilmesi bakımından değer kazanmaktadır.

2.1.3. Yapılandırmacı yaklaşım

Yapılandırmacılık/Yapısalcılık/Oluşturmacılık (*Constructivism*) kişilerin bilgiyi ve bilgiyi sunma biçimlerini kendi deneyim ve düşüncelerine dayandırarak oluşturmasıdır (Akınoğlu, 2015: 152).

Yapılandırmacılık üzerinde etkili olan varoluşçulukta birey kendi bilgisini kendisi oluşturur ve bu bilgi onun için önemlidir. Bireyler kendileri için anlamlı olan gerçekleri kendileri oluştururlar. İnsan değerlerini kendisi oluşturduğu için özgürdür ve yaptıklarının sorumluluğunu alır. Bu yüzden varoluşçuluk felsefesinin yapılandırmacı yaklaşımı etkilediği söylenebilir (Sönmez, 1996). Yapılandırmacı kuram, 18. yy. filozofu olan Vico'nun *“Biri bir şeyin parçalarını biliyorsa, o şeyi biliyordur”* söylemine kadar giden; daha sonra Kant'ın, *“Birey bilgiyi pasif olarak değil, etkin olarak alır, önceki bildiğiyle karşılaştırır ve yorumlar (Glaserfeld, 1998)”* ifadesiyle devam eden felsefi ve sosyolojik köklere dayanmaktadır (Kanlı, 2009). Şimşek (2004) ise yapılandırmacı yaklaşımın, Jerome Bruner tarafından 1960'lı yıllarda eğitim gündemine getirilmesine rağmen, yapılandırmacılığın felsefi kökeninin günümüzden iki bin yıl öncesine, Sokrates'e kadar uzandığını belirtmektedir (Şimşek, 2004: 117). Immanuel Kant, John Dewey, Lev Vygotsky, Howard Gardner, Jean Piaget ve Jerome Bruner gibi bilim adamlarının çalışmaları yapılandırmacılığın şekillenmesine öncülük etmiş, Ernst von Glasersfeld, H. R. Maturana, Heinz von Foerster, P. Watzlawick ve F. J. Varela gibi bilim adamları yapılandırmacılığın günümüzdeki çağdaş temsilcileri olmuşlardır (Arslan, 2007).

Bilgi ve öğrenme ile ilgili bir anlayış, felsefi bir yaklaşım olarak görülen yapılandırmacılık, birçok kurama dayalı olarak, öğretim için yol gösterici ilkeler sunmaktadır. Yapılandırmacı yaklaşım, davranışçı yaklaşıma karşı bir bakış açısı ortaya koymaktadır. Bu sebeple yapılandırmacı yaklaşıma dayalı öğrenme ortamı, öğretmen ve öğrenci rolleri davranışçı yaklaşımdan farklı özellikler taşımaktadır (Oğuz, 2011: 344).

Akinoğlu (2015)'na göre yapılandırmacı yaklaşımın olumlu yönleri şunlardır: 1. Öğrenci bilgiyi kendi ön bilgilerine dayanarak yapılandırıdığı için öğrenme kalıcı ve anlamlı olur. 2. Öğrenciler yeni edindikleri bilgileri kolayca başka durumlara uygulayabilirler. 3. Öğrenciler yeni bilgi edinmeleri gerektiğinde istedikleri bilgiye kolayca ulaşabilirler. 4. Öğrenciler kendi öğrenmelerinden sorumludur. 5. Öğrenme sırasında öğrencilerde eleştirel ve yaratıcı düşünme, problem çözme gibi yetenekleri gelişir. 6. Birçok gerçeklikle ilgilenmek zorunda olduğu için öğrenci gerçek hayatta karşısına çıkabilecek sorunlarla daha kolay başa çıkabilir. 7. Yapılan grup çalışmaları sayesinde öğrencilerin iletişim becerileri gelişir. 8. Öğrenciler konulara farklı bakış açılarından bakabilmeye başlarlar. 9. Öğrencilerin yüksek düzey bilişsel yetenekleri bu yaklaşım sayesinde gelişir (Akinoğlu, 2015: 156-157).

Akinoğlu (2015) yapılandırmacı yaklaşımın bu olumlu özelliklerinin yanı sıra bazı sınırlılıkları üzerinde de durmuştur. Bu sınırlılıklar şunlardır: 1. Ders öncesinde hazırlık aşaması ve süreç oldukça zaman almaktadır. 2. Bilginin oluşturulması oldukça öznelidir. Başka bir deyişle var olan bilgi ile algılanan bilgi birbirlerinden oldukça farklı olabilir. 3. Öğrencilerin ne kadar öğrendiklerini değerlendirmek oldukça zor bir süreçtir. 4. Öğrencinin ve öğretmenin elinde yeterli materyal ve kaynak olmalıdır. 5. Öğrenciler belli konuları öğrenmek için belli bir olgunluk seviyesine ulaşmaları gerekmektedir. 6. Öğrencilerin meraklarını uyandıracak ve zihinsel dengesizlik yaratacak ilginç problemler yaratmak oldukça zordur. 7. Öğrenciler hangi noktaların önemli olduğunu anlamak konusunda güçlük yaşamaktadırlar. 8. Kalabalık olan 40-60 kişilik sınıflarda bu yaklaşımı gerçekleştirebilmek oldukça zordur (Akinoğlu, 2015: 157).

Yapılandırmacı yaklaşım teorileri üç gruba ayrılabilir:

1. Bilişsel Yapılandırmacılık: Piaget'in bilişsel gelişim kuramı bilişsel yapılandırmacılığın temel dayanağıdır. Dolayısıyla bilginin oluşumu da bu kurama göre açıklanmaktadır (Piburn ve Baker, 1997). Piaget, insanların doğuştan getirdikleri iki temel eğilim olduğunu belirtir. Bunlar örgütlenme ve uyum sağlamadır. Örgütlenme, süreçleri sistematik ve tutarlı sistemler haline getirme, koordinasyon sağlama, fikir ve eylemleri birleştirme eğilimidir. Uyum sağlama ise, çevreye uyum sağlamayı ifade etmektedir (Bacanlı, 2006).

Aydın (2007)'a göre bilişsel yapılandırmacı öğrenme kuramının temel sayıltıları şunlardır (Akt; Dilaver ve Tay, 2011: 102):

1. İnsan zihni ve biyolojik organizmalar benzer biçimde işler. Çünkü her ikisi de sürekli çevreyle etkileşim içerisinde organize olmuş sistemlerdir.
2. Bilgi, bireyin çevreyle etkileşiminden doğar ve birey tarafından, bilişsel yapıları aracılığıyla yapılandırır.
3. Bilişsel gelişim, özde düşünsel-mantıksal gelişimi ifade eder ve çocukluktan erişkinliğe doğru gidildikçe mantıksal düşünme ağır basar.
4. Mantıksal düşünme yeteneği, akran ve öğretmen ile etkileşimle desteklenerek fiziksel nesnelerin deneyimlenmesini sağlar.
5. Öğrenme, bireyin zihninde gerçekleşen bireysel-bilişsel yapılardan etkilenen bir süreçtir ve öğrenmede, özümleme, uyumlulaştırma ve dengeleme önemli bir rol oynar.

2. Sosyal Yapılandırmacılık: Sosyal yapılandırmacılık, Vygotsky'in sosyal öğrenme kuramını temel alır ve bu kuramda öğrenme sosyal etkileşim içerisinde gerçekleşir (Dilaver ve Tay, 2011: 102). Vygotsky'e göre öğrenme, Piaget'in belirttiği gibi sadece kişinin kendi başına gerçekleştirdiği bir süreç değildir. Bu süreç içinde sosyal etkileşim ve dil gelişimi de önemli yer tutar (Özden, 2005). Vygotsky'nin yakınsal gelişim alanı (*The Zone of Proximal Devoplopment*) kavramı sosyal yapılandırmacılıkta öğrencinin bilgiyi yapılandırmasında önemli bir yer tutmaktadır (Dilaver ve Tay, 2011: 103).

Aydın (2007)'a göre sosyal yapılandırmacı öğrenme kuramının temel sayıltıları şunlardır (Akt; Dilaver ve Tay, 2011: 104):

1. İnsanın bilişsel etkinlikleri şu temeller üzerinde yapılır: a. İnsan zihninin doğası. b. İnsanın biyolojik yapısı, kültürel, tarihsel ve psikolojik gelişimi. c. İnsanda ortaya çıkan psikolojik süreçler. d. İnsanda ortaya çıkan dinamik psikolojik süreçlerin deneysel yöntemlerle araştırılması.
2. Bilgi, toplumsal-kültürel bir bağlamda inşa edilir.
3. Dilsel-sembol sistemleri, eylemsel olarak çevreye uyum sürecinde insanlar tarafından geliştirilmiştir.
4. Dil ve kültür, bireylerin nesneler dünyasını anlamlandırmasını etkiler.

Matthews (1998)'e göre sosyal yapılandırmacılık, fikirlerin geliştirilmesi ve ispatlanması için grubun (ortalama bir sınıf ya da daha geniş bir kültür olabilir) önemi üzerinde durur. Bu fikrin kaynağı ise Vygotsky'nin dil bilimi ve dil edinimi çalışmalarıdır (Akt; Kanlı, 2009).

3. Radikal Yapılandırmacılık: Ernst von Glasersfeld radikal yapılandırmacılığın öncüsü olarak kabul edilir. Von Glasersfeld (1995), bilginin pasif kalarak değil, bireyin kendisi tarafından aktif olarak oluşturulduğunu ve bu oluşturulma sürecinde bireyin çevresiyle olan sosyal etkileşiminin öğrenmede önemli rol oynadığını belirtmiştir. Bu bağlamda kavranacak bilginin bireyin zihinsel süreçleri ile ilişkili olduğunu ifade etmiştir (Akt; Dilaver ve Tay, 2011: 105).

Aydın (2007)'a göre radikal yapılandırmacı öğrenme kuramının temel sayıltıları şunlardır (Akt; Dilaver ve Tay, 2011: 105):

1. Nesnel gerçeklik vardır.
2. Bilgi, bireysel olarak elde edilir ve birey kendi bilişsel yapılarını kullanarak kendince bilgiyi inşa eder.
3. Bilgi, belli bir perspektifin ürünüdür ve görecelidir.
4. Bireyin nesneler dünyasına ilişkin inancı biriciktir ve diğeriyle karşılaştırılmaz.

Radikal yapılandırmacılık, çocukların kendi dünyalarındaki etkinliklerinden doğan bireysel, kişisel ve zihinsel yapılanma süreçleri olarak değerlendirilen öğrenmelerinin yarattığı yapılandırmacılık türüdür (Kanlı, 2009).

Temelde bilginin öğrenci tarafından yapılandırılması gerektiği tezine dayanan ve eğitim sistemleri üzerinde son derece etkili olan yapılandırmacılığın farklı türleri bulunmaktadır. Doğal olarak bu türlerin eğitim ortamlarına yansımaları da farklı olabilmektedir.

2.1.4. Yapılandırmacılıkta öğrenme

Yapılandırmacı öğrenme kuramına göre oluşturulan bir öğretim programında eğitim durumlarının amaç ve içeriğe uygun, öğretim uygulamalarının öğrenmeyi

kolaylaştırma amacını taşıyan ve öğrencilerin düşünen, bilgiyi yapılandıran bireyler olması beklenmektedir (Brooks ve Brooks, 2001).

Bodner (1990), öğrenme ve öğretmenin eş anlamlı kavramlar olmadığını ifade etmiştir. Öğretmenler çok iyi öğreticiler olsalar bile, öğrenciler her zaman öğrenemeyeceklerdir. Bu yüzden bilgi, öğrenenin zihninde yapılandırılmalıdır (Bodner, 1990).

Yapılandırmacılık türlerinin hepsi de temelde, bilginin birey tarafından yapılandırıldığı görüşünü savunmaktadır. Bilişsel, sosyal ve radikal yapılandırmacılık, bilişsel süreç, sosyal etkileşim, dil gelişimi ve algılama konularına verdikleri önem bakımından birbirinden ayrılmaktadırlar. Doolittle (1999)'a göre bilişsel yapılandırmacılık bireyin bilişsel süreçlerini, sosyal yapılandırmacılık bireyin sosyal etkileşimini ve dil gelişimini, radikal yapılandırmacılık ise bireyin algılama süreci ve kişisel deneyimlerini vurgulamaktadır. Bir başka deyişle bilişsel yapılandırmacılık yapıyı, sosyal yapılandırmacılık anlamı ve radikal yapılandırmacılık her ikisini de ön plana çıkarmaktadır (Akt; Dilaver ve Tay, 2011: 105-106). Yapılandırmacılıkta bilginin tekrarı değil, başka alanlara transferi ve yeniden yapılandırılması söz konusudur (Perkins, 1999).

Doolittle (1999), yapılandırmacılıkla ilgili olarak öğrenmenin sekiz prensibi olduğunu ifade eder. Bu prensipler şunlardır (Akt; Dilaver ve Tay, 2011: 107):

1. Öğrenme, gerçek yaşam içerisinde gerçekleşmelidir,
2. Öğrenme sosyal etkileşim yoluyla olur,
3. İçerik ve beceriler, öğrenciye göre düzenlenmelidir,
4. İçerik ve beceriler, öğrencinin hazır bulunuşluk durumuna uygun olarak hazırlanmalıdır,
5. Gelecek öğrenmeler hakkında bilgi sahibi olabilmek için öğrenciler süreç açısından değerlendirilmelidir,
6. Öğrenciler kendi kendine düzenleme, kendi kendine değerlendirme, kendi kendine yönlendirmede cesaretlendirilmelidir,
7. Öğretmenler öncelikle öğrenmeye rehberlik etmeli, sadece bilgi aktarmaktan kaçınılmalıdır,
8. Öğretmenler öğrenme ortamlarını çoklu bakış açısına göre oluşturmalarıdır.

Savery ve Duffy (1995) yapılandırmacı yaklaşımın öğrenme ve öğretme sürecinde kullanılmasıyla ilgili şu basamakları ifade eder (Akt; Dilaver ve Tay, 2011: 107):

1. Öğrenme faaliyetlerinin tamamını, daha büyük bir görev ya da probleme dayandırmak,
2. Problemin ya da görevin tamamı için bir sahiplik ve sorumluluk duygusu geliştirmede, öğrenciye destek olmak,
3. Gerçeği yansıtan bir görev tasarlamak,
4. Öğrenciler için, öğrenme sürecinin sonunda karşılaşılabilecekleri ortamın karmaşıklığını gerçek şekilde yansıtan görev ve öğrenme ortamını tasarlamak,
5. Çözüm geliştirmede faydalanan işlemler için öğrenciye serbestlik ve sorumluluk vermek,
6. Alternatif görüşler ve alternatif durumlara karşı, fikirlerin test edilmesini teşvik etmek,
7. Hem öğrenilen içerik hem de öğrenme süreci üzerine fikir bildirilmesine teşvik etmek,
8. Bunun için fırsat yaratmak.

Yapılandırmacı öğrenmenin oluşması için gerekli üç önemli koşul şöyle sıralanabilir (Akınoğlu, 2015: 154): Birinci koşul, anlam çevreyle etkileşim içinde gerçekleşmektedir. İkinci koşul, bilişsel çelişki öğrenmenin uyarıcısıdır. Bilişsel çelişkinin varlığı öğrenilecek olanın doğasını aramaya yönlendirir. Üçüncü koşul ise bilgi, sosyal etkileşimden ve bireysel anlam çıkarmaktan oluşur.

Yapılandırmacı yaklaşıma göre bilgi öğrenci tarafından oluşturulmalı, öğrenme yine öğrencinin kendisi tarafından sağlanmalıdır. Buradan hareketle yapılandırmacılıkta öğretim yerine öğrenim, öğretme yerine öğrenme, öğretmen yerine öğrenmeye rehberlik eden kavramları kullanılabilir.

2.1.5. Yapılandırmacı öğrenmede öğretmen

Pektaş (2007)'a göre Brooks ve Brooks (1999), yapılandırmacı öğrenme yaklaşımını benimsemiş bir öğretmende olması gereken nitelikleri 12 maddede toplamıştır (Akt; Dilaver ve Tay, 2011: 110):

1. Öğrencinin özerkliğini ve inisiyatifi kabul ve teşvik eder.

2. Üzerinde değişiklikler yapılabilen, etkileşimli ve fiziksel materyallerle birlikte ham verileri ve öncelikli kaynakları kullanır.
3. Öğrencilerin yapacağı görevlerin genel çerçevesini oluştururken, “sınıflandır”, “analiz et”, “tahmin et” ve “yarat” gibi, bilişsel terminolojileri kullanır.
4. Öğrencilerden gelen tepkilerin dersin seyrine etki etmesine, öğretim stratejilerinde ve içerikte değişiklik yapmasına izin verir.
5. Bir kavram hakkında kendi anladığı şeyi paylaşmadan önce, öğrencilerin bu kavramları nasıl anladığını sorar.
6. Öğrencileri sınıftaki arkadaşları ile diyalog halinde olmaları yönünde yüreklendirir.
7. Öğrencilerin birbirlerine soru sormalarını destekler; derin düşünmeyi gerektiren açık uçlu sorularla öğrencileri araştırmaya teşvik eder.
8. Öğrencilerin başlangıç cevapları üzerinde durarak o cevapları daha detaylı hale getirmeye çalışır.
9. Öğrencileri, başlangıç hipotezleri ile çelişkiye düşürebilecek ve daha sonrasında öğrenciyi tartışmaya sevk edecek problem durumlarıyla karşı karşıya bırakacak ortamı oluşturur.
10. Problem ortaya konulduktan sonra belli bir süre düşünme zamanı verir.
11. Bilgiler arasında ilişkiler kurmak ve benzerlikleri ortaya çıkarmak için öğrencilere zaman tanır.
12. Öğrenme döngüsü modelinin sık kullanımı yoluyla öğrencilerin doğal merak duygusunu besler.

Yapılandırmacı yaklaşımda öğretmenin asıl görevi öğrenenlerin öğrenmelerini kolaylaştırıcı öğrenme ortamları sağlamaktır (Bay ve Karakaya, 2009). Bu bağlamda öğrenenlerin ne yapacaklarını onlar adına önceden belirlemek yerine, bireylere öğrenme materyalleri vererek öğrenmelerini kendi istekleri doğrultusunda yönlendirmelerine fırsat vermek yapılandırmacılıkta temel amaç olarak görülmektedir (Erdem, 2001).

Öğretmenler, yapılandırmacı yaklaşımda öğrenmenin meydana gelmesi için öğrenme sürecindeki en önemli öğelerden biridir. Yapılandırmacı yaklaşımda öğretmen, bilgi dağıtmak yerine, eğitim programını ve öğretimsel yöntemleri sürekli olarak analiz etmelidir (Kaptan ve Korkmaz, 2000). Öğretmen, öğrenciye rehberlik yapar ve onu cesaretlendirir. Öğrencinin öğrenme sürecinde analiz ve sentez yapmasına olanak sağlar

(Yanpar Şahin, 2001). Yapılandırmacılıkta öğretmen; bilgiyi aktarmak yerine bireye uygun etkinlikler oluşturmali, öğrenenlerin birbirleri ve kendisi ile iletişim kurmalarını cesaretlendirmeli ve işbirliğini sağlamalıdır. Bireysel farklılıkları dikkate almalı, alanına hâkim, açık fikirli, çağdaş ve öğrenenlerle birlikte öğrenen olmalıdır (Gürbüztürk ve Mala, 2008: 29).

Yapılandırmacı yaklaşımda öğretmen bilgiyi sunmak değil bilgiye ulaşmak görevini üstlenmelidir. Öğrenme sürecinde öğrenciye rehberlik etmeli ve derslerde öğrenciyi merkeze alan yöntem ve teknikler kullanılmalıdır.

2.1.6. Yapılandırmacı öğrenmede öğrenci

Yapılandırmacılıkta öğrenciler kavramları kendileri oluşturarak öğrenmede aktif olurlar ve problemlere ilişkin çözüm yollarını yine kendileri geliştirirler (Özden, 2005). Çocuklar kavrama olgusunu kendileri keşfettikleri zaman kazanabilirler (Yeşilyaprak, 2004). Öğrenme sürecinde öğrenen bilgiyi tüketen değil, bilgiyi üreten olmalıdır (Açıkgöz, 2003). Öğrenme stilleri, bakış açıları ve hazır bulunuşluk düzeyleri öğrencilerin öğrenmelerini yönlendirir. Öğrenci öğretmen ile birlikte süreçte aktif bir rol üstlenir (Brooks ve Brooks, 2001). Yapılandırmacı sınıf ortamında öğrenciler kendi öğrenmesi için sorumluluk almalı ve düşünme becerilerini geliştirebilmelidir (Koç ve Demirel, 2004). Öğrenme sürecinde öğrenen, sorumluluk alma ve karar verme sürecinin önemini kavramalı, öğrenme için aktif katılım sağlamalıdır (Çelikkaya, 2008).

Erdem ve Demirel (2002)'e göre Marlowe ve Page (1998) yapılandırmacılığın öğrenen için yararlarını belirlemiştir. Bu yararlar şunlardır (Akt; Dilaver ve Tay, 2011: 111):

1. Öğrenenlerin düşünme ve plan yapma yeteneğini geliştirir.
2. Girişimciliği geliştirir.
3. Öğrenme yaşantılarını daha iyi anlamayı sağlar.
4. Öğrenen-öğreten ilişkilerini geliştirir.
5. Güdülenmeyi sağlar.
6. Öğrenenin okula ilgisini arttırır.
7. Kendini ifade etmeye fırsat verir.
8. Konu alanında geleneksel sınıflara göre başarı daha çok yükselir

Öğrenenin bilgiyi yapılandırması, yorumlaması ve geliştirmesi yapılandırmacı yaklaşımın en önemli özelliği olarak görülmektedir. Bilginin temelden kurulmasına önem veren yapılandırmacılık, öğretimle ilgili bir yaklaşım değil, bilgi ve öğrenme ile ilgili bir yaklaşımdır (Demirel, 2006).

Bilginin hazır olarak sunulması yapılandırmacılığın özüne aykırıdır. Yapılandırmacılık, özellikle bu yönüyle geleneksel yöntemlerden ayrılmakta, bilginin öğrenci tarafından oluşturulmasına olanak sağlamaktadır.

2.1.7. Yapılandırmacı öğrenmede sınıf ortamı

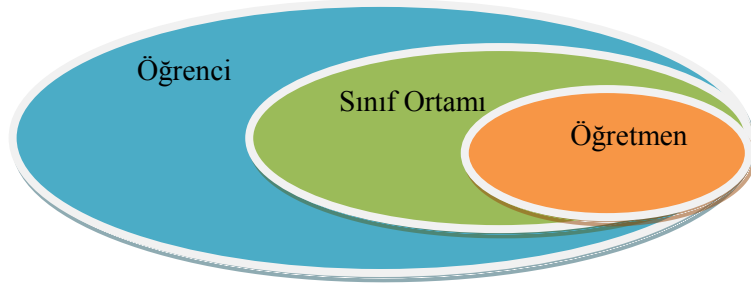
Geleneksel yaklaşımlardan hemen hemen her alanda farklılaşan yapılandırmacı yaklaşımda sınıf ortamı da bu farklılıklardan nasibini almıştır. Geleneksel ve yapılandırmacı sınıfların taşıdığı özellikler birbirinden farklı özellikler taşımaktadır.

Tablo 2.4'te görüleceği gibi davranışçı yaklaşıma dayanan geleneksel sınıf özellikleri yapılandırmacı yaklaşımın özellikleri ile çelişmektedir. Dolayısıyla yapılandırmacı sınıf ortamının kendine has özelliklerinin olması da kaçınılmazdır. Davranışçı ve yapılandırmacı sınıfların durumları Ek. 10'da verilmiştir.

Tablo 2.4. Brooks ve Brooks (1993)'e Göre Geleneksel ve Yapılandırmacı Sınıfların Karşılaştırılması (Akt; Dilaver ve Tay, 2011: 112):

No	Geleneksel Sınıf	Yapılandırmacı Sınıf
1	Eğitim programı temel becerileri vurgular, ilerleme parçadan bütüne doğrudur.	Eğitim programı önemli kavramları vurgular, ilerleme bütünden parçaya doğrudur.
2	Programa sıkı sıkıya bağlılık önemlidir.	Öğrenci soruları, istekleri ve ilgileri önemlidir.
3	Programdaki etkinlikler, büyük ölçüde ders kitabı ve çalışma kitaplarına dayalıdır.	Yapılandırmacı uygulamalarda, bilginin birincil kaynakları ve elle kullanılabilen materyaller yoğun bir şekilde kullanılır.
4	Öğrenciler, öğretmenin üzerine türlü bilgileri yazacağı boş bir levha olarak görülür.	Öğrenciler, gerçek dünyaya ilişkin kuramlar oluşturabilen düşünürler olarak görülür.
5	Öğretmenler genellikle öğrencilere bilgi sunar ve öğretici tavır sergiler.	Öğretmenler genellikle öğrencilere rehberlik ederler ve öğrencilerle etkileşimli bir davranış sergiler.
6	Öğretmenler öğrencilerin öğrenmelerini geçerli olması için öğrencilerin doğru cevapları vermesini isterler.	Öğretmenler öğrencilerin var olan görüşlerini anlamak ve bunu sonraki öğrenmelerde kullanmak için öğrencilerin görüşlerini inceler.
7	Öğrenmeyi değerlendirme etkinliği öğretimden ayrı olarak görülür ve öğrenmelerin değerlendirilmesi her zaman kesin ve doğru cevaplar gerektiren sınavlarla yapılır.	Öğrenmenin değerlendirilmesi, öğretme işiyle iç içedir ve öğretmenin öğrenci çalışmalarının sonuçlarını gözlemlemesiyle yapılır.
8	Öğrenciler çalışmalarını sınıfta bireysel olarak sürdürür.	Öğrenciler çalışmalarını gruplar halinde işbirliği içinde sürdürür.

Öğrenme yaşantıları bireyin içinde bulunduğu ortama göre şekillendirilir (Erdem, 2001). Akınoğlu (2015)'na göre yapılandırmacı öğrenme yaklaşımında öğrenci, sınıf ortamı ve öğretmen ilişkisi aşağıdaki Şekil 2.1'de olduğu gibi gösterilebilir:

Şekil 2.1. Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımında Öğrenci, Sınıf Ortamı ve Öğretmen İlişkisi (Akınoğlu, 2015: 154).

Şekil 2.1'de görüldüğü gibi yapılandırmacı yaklaşımda sınıf ortamı düzenlenirken öğrenci ve öğretmen birlikte görev alırlar. Sınıflarda öğrenciler öğretmen kadar hatta ondan daha fazla sorumluluk almalıdır.

2.1.8. Yapılandırmacı yaklaşımda değerlendirme

Yapılandırmacı öğrenme kuramında ürün değil, süreç önemlidir. Öğrenme mevcut durum etkinliklerinden oluşan ve yaşam boyu devam eden bir süreçtir (Sağlam, 2006).

Geleneksel sınıf ve yapılandırmacı yaklaşımda değerlendirme özellikleri şu şekilde tablo haline getirilebilir (Dilaver ve Tay, 2011: 113):

Tablo 2.5. Geleneksel Sınıf ve Yapılandırmacı Sınıfta Değerlendirme

No	Geleneksel Sınıf	Yapılandırmacı Sınıf
1	Ürün ağırlıklı değerlendirme	Süreç ağırlıklı değerlendirme
2	Sınav ile değerlendirme	Çok boyutlu değerlendirme

Özden (2003), yapılandırmacı yaklaşımın ölçme ve değerlendirme özelliklerini şöyle tanımlamaktadır (Akt; Dilaver ve Tay, 2011: 113):

1. Sonuçlardan çok, öğrencinin yaşadığı öğrenme süreci değerlendirilir.
2. Grup çalışmaları değerlendirilir.

3. Öğrenciler ve öğretmen, ölçme-değerlendirme kriterlerini birlikte belirlerler.
4. Öğrenci başarısının değerlendirilmesi onların ortaya koydukları her türlü ürün (ödev, proje, rapor) ve sınıf içi durumları göz önünde bulundurularak yapılır.
5. Bilimsel beceriler, performansa dayalı ölçme değerlendirme ile değerlendirilebilir.
6. Kişisel gelişim dosyaları yardımı ile öğrenciler bir dönem boyunca değerlendirilerek gelişimleri değerlendirilebilir.
7. Öğretmen birebir görüşmeler yaparak da öğrencileri değerlendirebilir.

Yapılandırmacı sınıflarda değerlendirme yapılırsa da öğrenme sona ermez. Geleneksel ölçme araçları yerine, önceki öğrenmelerin yeni durumlara uygulanması, ezberlenen değil özümseyen bilgilerin değerlendirilmesi vurgulanır (Brooks ve Brooks, 2001).

Yapılandırmacılıkta öğretmen ve öğrenci rolleri birbirinden farklı özellikler taşır. Yapılandırmacı yaklaşım, öğrencinin öğrenme ortamının merkezinde olduğu bir süreçtir ve yapılandırmacılıkta öğrenme öğretimin önüne geçmelidir. Geleneksel yaklaşımın yerini yapılandırmacılığa bıraktığı bir dönemde bu yaklaşımın değer kazanması ve başarıya ulaşması için gerekli çalışmalar yapılmalı, bu alanda sorumlu herkes gerekli katkıda bulunmalıdır.

2.1.9. 3E modeli

Bir öğretim stratejisi olarak tanımlanan öğrenme döngüsü, öncelikle 1960'lı yıllarda Karplus ve Thier (1967) tarafından geliştirilmiştir. Aşamaları da döngü keşfedici, kavram tanıtımı ve kavram uygulaması biçiminde düzenlenmiştir. Bu süreçten itibaren farklı araştırmacılar tarafından öğrenme döngüsünün aşamaları ve düzeni, yeniden düzenlenerek döngüye yeni aşamalar eklenmiştir. Bunlar 3E, 4E, 5E ve 7E olarak isimlendirilmiştir (İlter ve Ünal, 2014).

Öğrenme halkası, temelini Piaget'in zihinsel gelişim kuramı ve yapılandırmacılıktan alan aktif bir yaklaşımdır. Öğrenme halkasının temel amacı; öğrencinin aktif olarak öğrenme sürecine katılımını sağlamak, öğrenme yaşantılarından yola çıkarak bilgiyi kendilerinin yapılandırmasına ve problemleri bu yolla çözmelerine olanak sağlamaktır (Ören ve Tezcan, 2008). Öğrenme halkası esnek bir modeldir. Üç

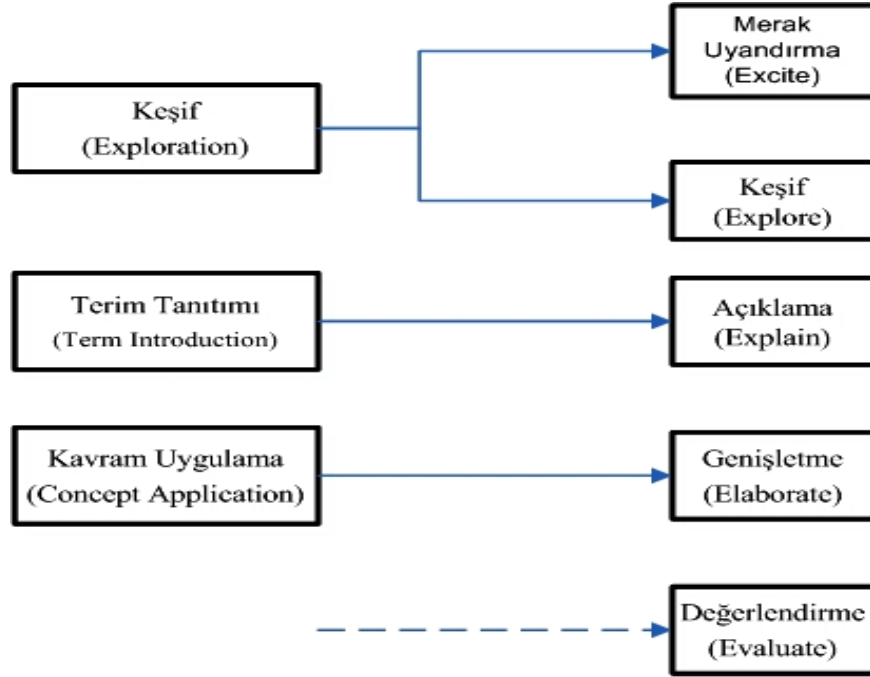
aşamanın öğrenme formatı değiştirilebilir fakat sırası değiştirilemez ya da aşamaların hiçbirisi atlanamaz (Renner, Abraham ve Birnie, 1988).

Öğrenme halkası 3 aşamadan oluşmaktadır.

1. Keşif (*Exploration*): Keşif/araştırma aşamasında öğrenciler yeni bir durumu kendi eylemleri ve reaksiyonlar yoluyla öğrenirler. Minimum yardımlarla/rehberlikle yeni materyali ve yeni fikirleri araştırırlar. Araştırma/keşif, öğrencilerin çelişen ya da yetersiz olan fikirlerini ifade etmelerini sağlar (Lawson, 1995'den Akt; Kanlı, 2009). Burada öğrenciler, öğrenme ortamındaki yeni materyalleri incelemelidir. Bu materyallerle somut yaşantılar oluşturmali, önceden edindikleri bilgi ve becerilerle yeni bilgi ve beceriler arasında ilişki kurmalıdır. Bu aşamada en önemli nokta, öğrenciler materyali incelerken öğretmenin materyallerle ilgili kavram tanıtımı yapmamasıdır. Bu sayede öğrencinin kafasında konu ile ilgili soru işaretleri oluşturulur ve öğrenciler öğrenmeye hazır hale getirilir (Ören ve Tezcan, 2008).

2. Terim Tanıtımı (*Term Introduction/Explanation*): Bu aşamada, keşif esnasında keşfedilen örneklerle ilgili terimler kullanılır. Keşiften sonra gelen bu aşamada keşif etkinliğinde keşfedilen örneklerle, modellerle direkt olarak bağlantı kurulur. İdeal olan, yeni örnekleri, şablonları sınıfa açıklamadan önce öğrencileri keşfetmeleri için yüreklendirmektir (Kanlı, 2009).

3. Kavram Uygulaması (*Concept Application/Expansion*): Keşif aşaması öğrencilerin şablonu keşfetmeleri için fırsat sağlarken terim tanıtımı, öğretmenin terimi tanıtması fırsatını ve öğrencilerin de terimle şablon/model/örnek arasındaki bağlantı yapma fırsatını verir. Son aşama olan kavram uygulamasında ise, öğrenciler yeni terimi ya da düşünme şablonunu ek örneklerle uygular. Kavram uygulaması aşaması bazı öğrenciler için yeni kavramın uygulanabilirliğini genişletmede gereklidir. Uygulama olmayınca kavramın anlamı, daha önce tanımlanan ya da tartışılan kadarıyla kısıtlı kalabilir (Kanlı, 2009).

Şekil 2.2. 3E’den 5E’ye Geçiş (Kanlı, 2009).

Şekil 2.2’ye göre keşif aşaması ikiye ayrılmış, en sona değerlendirme basamağı eklenmiştir. Böylece 3E modeli genişletilerek 5E modeli oluşturulmuştur.

2.1.10. 5E modeli

5E öğrenme döngüsü modeli, öğrencilerin ön bilgilerini harekete geçirerek öğrendiği kavram ve fikirler üzerinde çalışacakları yeni durumları keşfetmelerine ve kavramsal değişimlerini sağlamalarına yardımcı olur (Bybee vd., 2006). Bybee (1997)’e göre Karplus ve Atkin’in öğrenme döngüsüne ait araştırma, buluş ve keşif aşamalarından geliştirilen 5E modeli, öğrencilerin başlangıçta var olan kavramlarını, kendi fikirlerini yansıtarak, akranları ve çevreleri ile etkileşim kurarak, yeniden tanımlamalarını, düzenlemelerini, detaylandırmalarını ve değiştirmelerini sağlar (Akt; Dilaver ve Tay, 2011: 116). 5E Modeli, yeni bir kavramı öğrenmede ya da derinlemesine anlamayı gerçekleştirmede etkili bir yöntemdir. Önceki bilgilerin yeni kavramları keşfederken kullanılması, kavramların anlam kazanmasına olanak verir (Ergin, Kanlı ve Tan, 2007).

5E öğrenme döngüsü modelinin aşamaları şunlardır:

1. Giriş Aşaması: Morse, Roberts, Szesze ve Wayne (2004)’e göre öğrenme döngüsünde giriş, ilk aşamadır. Giriş aşaması, derse ilişkin merakın, motivasyonun ve

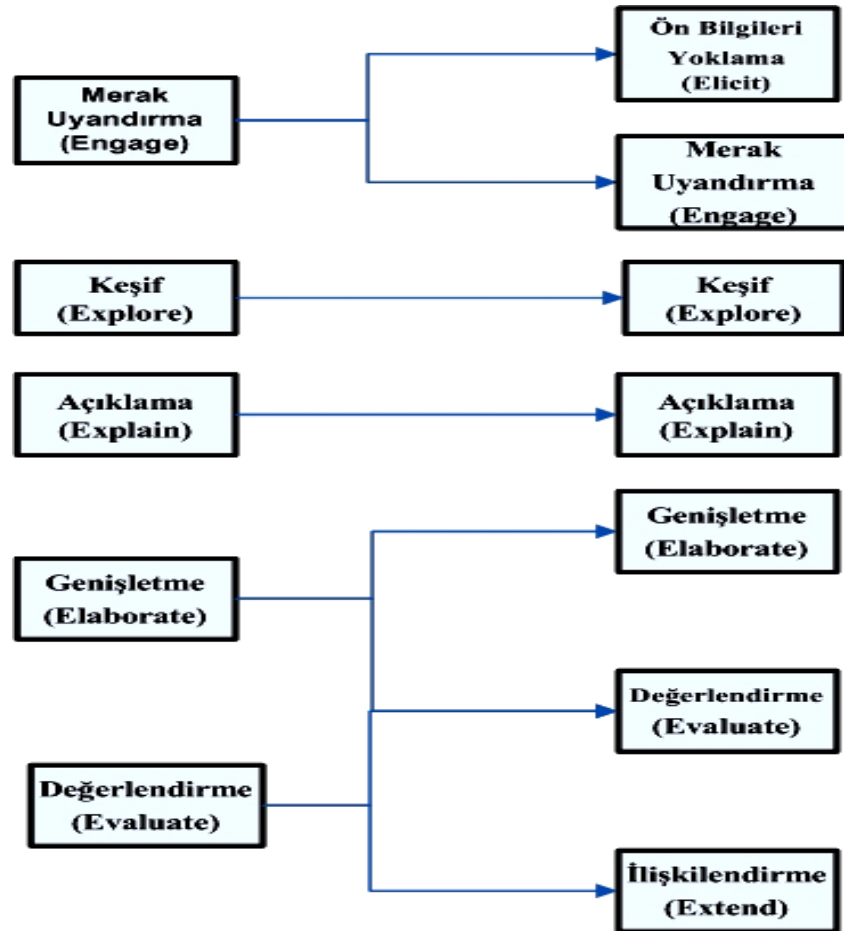
etkin katılımın sağlandığı; öğrencilerin öğrenmeye olan ilgilerinin takip edildiği bir tanıtım aşamasıdır. Burada temel amaç, öğrencilerin ön bilgilerini yoklamak, probleme ilişkin olası yanıtları düşünmek ve onların derse ilgisini çekebilmektir (Akt; İlter ve Ünal, 2014). Bu aşamada öğrencilerin bir kavramla ilgili daha önceki bilgileri ortaya çıkarılır ve öğrenilen konularla bağlantılar kurması teşvik edilir (Bybee vd., 2006). Campbell (2000)’e göre giriş aşaması en kritik aşamadır; eğer materyal iyi bir şekilde sunulmazsa öğrenciler konuyla ilgili gerekli bağlantıları oluşturamazlar ve bu aşamadan sonra gelecek olan aşamalar anlamsız hale gelir (Akt; Dilaver ve Tay, 2011: 116).

2. Keşfetme Aşaması: Keşfetme aşamasında, öğrencilerin ön bilgi ve eksikliklerini, kavram yanlışlarını ortaya koymaları ve somut yaşantılar edinmeleri beklenir. Keşfetme, düzenli ve anlamlı bilgilerin edinilmesine yol göstererek öğrencileri gerçek materyallerin kullanımına ve bilimsel araştırmaya yönlendirir (Sunal ve Haas, 2012). Campbell (2000)’e göre öğrencilerin bu aşamada tamamının aynı etkinlikleri kullanması ilerleyen aşamalar için önemlidir. Bu noktada öğretmen yol gösterici sorular sorar ve öğrenciler için bir kaynak görevi görerek işbirlikli grup tartışmalarını teşvik eder (Akt; Dilaver ve Tay, 2011: 117).

3. Açıklama Aşaması: Açıklama aşamasında “kavram geliştirme” gerçekleştirilir. Öğrenciler keşfetme aşamasındaki deneyimlerini kendi cümleleriyle kanıtlara dayalı olarak akranlarıyla paylaşırlar. Aşamada temel amaç, Sosyal bilgilere ilişkin konu, süreç ve becerilerin anahtar kavramlarını ortaya koymak için gerekli açıklamaların yapılmasıdır (Sunal ve Haas, 2012). Açıklama aşamasında kavram, süreç ya da becerilerin, basit, net ve doğrudan sunulması gerekmektedir (Bybee, 1997). Bu aşamada öğretmenler, doğrudan bir kavrama süreci ya da beceriyi tanıtabilme fırsatı yakalar. Uygun yerde yapılan bir açıklama öğrencilerin daha derin bir anlayışa gitmesini sağlayacaktır (Bybee vd., 2006).

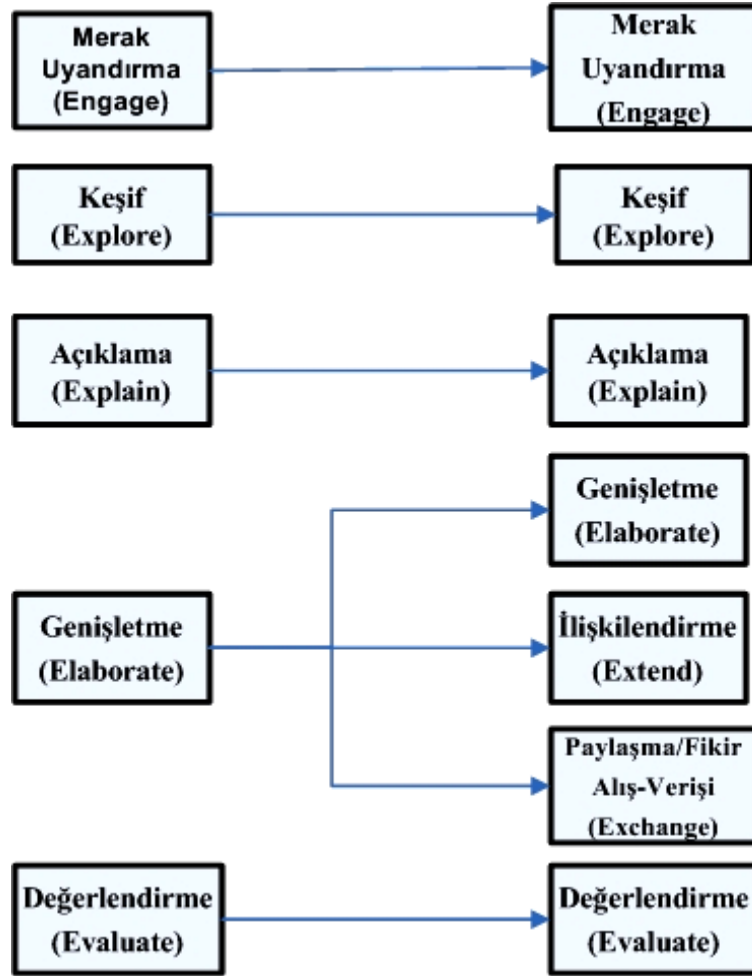
4. Derinleştirme Aşaması: Bybee ve Sund, 1990; Sunal ve Haas, 2012; Marek, 2008’e göre derinleştirme aşaması, araştırma süreçlerini, laboratuvar etkinliklerini ve karmaşık problemleri içerir (Akt; İlter ve Ünal, 2014). Bybee (1997)’ye göre bu aşama “detaylandırma” olarak adlandırılır. Bu aşamanın amacı kavram, süreç veya becerilerin genellenmesidir. Detaylandırma aşamasında öğretmenler öğrencilerinin yapmış oldukları etkinlikleri tamamlamalarına, ulaştıkları yeni olguları açıklamalarına ve bu süreçte alternatif yollar bulmalarına rehberlik eder.

5. Değerlendirme Aşaması: Marek (2008) ve Lederman (2009)'a göre bu aşamada öğrencilerin öğrenme döngüsü modeli etkinlikleri sürecinde kavramsal anlayışlarında, bilimsel süreç becerilerinde, tutum ve davranışlardaki değişimler gözlemlenerek süreç gelişimindeki değişimler belirlenir. Öğrencilerin içerik bilgi düzeyinin, bunları kullanımının, elde edilen bilgilerin, kayıtların ve tartışmalara katılımın tespit edilmesi anlamına gelen değerlendirme, öğrenme döngüsünde bir veya birden fazla aşamada gerçekleşebilir ya da döngü tamamlandıktan sonra yapılabilir (Akt; İltar ve Ünal, 2014). Çoktan seçmeli bir test şeklinde olmayan 5E modelindeki değerlendirme, açık uçlu sorular, gösteriler ya da sıkça sorulan kontrol sorularından oluşur. Öğrencinin kendi kavrayışını ve gelişimini değerlendirebilme olanağı da bulunmaktadır (Bybee, 1997). Değerlendirme aşaması, öğrencileri kendi anlayış düzeylerini ve kabiliyetlerini değerlendirmeye teşvik eder ve öğretmenlere, eğitim hedeflerini gerçekleştirme yolunda öğrencilerin kaydettikleri ilerlemeyi değerlendirme fırsatı sunar (Bybee vd., 2006).

Şekil 2.3. 5E'den 7E'ye Geçiş (Eisenkraft, 2003).

Şekil 2.3'e göre merak uyandırma, genişletme ve değerlendirme basamaklarında yapılan düzenlemelerle 5E modeli 7E modeline dönüştürülmüştür.

Şekil 2.4. 5E'den 7E'ye Geçiş (MMS, 2003).

Şekil 2.4'te ise Şekil 2.3'ten farklı olarak sadece genişletme basamağı yeniden düzenlenmiş ve 7E modeli oluşturulmuştur. Merak uyandırma ve değerlendirme basamakları ise aynen korunmuştur.

2.1.11. 7E modeli

Yapılandırmacı yaklaşım temeline dayanan 7E öğrenme modeli Bybee (2003)'nin daha önce geliştirmiş olduğu 5E modeli düzenlenerek oluşturulmuştur (Eisenkraft, 2003 ve Kanlı, 2007). 5E modeli yapılandırmacılıkta son yıllarda en çok kullanılan model olarak değerlendirilmektedir. Bunun yanında 5E modelinin bir üst modeli niteliğinde olan “7E Modeli” de bulunmaktadır (Özmen, 2004).

7E modelinin basamakları şunlardır:

1. *Engage-Excite* (Merak Uyandırma ve Ön Bilgileri Harekete Geçirme/Teşvik Etme)
2. *Explore* (Keşif)
3. *Explain* (Açıklama)
4. *Elaborate* (Derinleştirme)
5. *Extend* (İlişkilendirme/Kapsamına Alma)
6. *Exchange* (Paylaşma/Fikir Alış-Verişi/Değişim/Değiştirme)
7. *Evaluate* (Değerlendirme)

Basamakların özellikleri kısaca aşağıdaki gibidir:

1. Merak Uyandırma Aşaması (*Engage-Excite*): Öğrencilerin merak duymalarını sağlamak öğrenmeleri için ön koşuldur. Öğretmen öğrencilerin konuya ilgisini çekecek sorular sorarak meraklanmalarını sağlar. Bu aşamada amaç, öğrencilerin konuya olan ilgi ve meraklarının artmasıdır (Kanlı, 2007). Öğretmen öğrencilerin zihinlerinde soru işaretleri oluşturur. Öğrencileri düşünmeye ve onlarda var olan bilgileri açığa çıkartmaya çalışır (Bybee, 2003). “Teşvik etme” (*Excite*) diye adlandırılan bu aşamada öğretmen, öğrencinin ilgisini derse çekmek için sorular sorar ve öğrencilerin yeni öğrenilecek kavram, olgu, olay ve nesne hakkında hangi ön bilgilere sahip olduklarını ortaya çıkarmak için değerlendirme yapar (Dilaver ve Tay, 2011: 120).

2. Keşif Aşaması (*Explain-Explore*): Öğrenciler araştırma ve keşfetme için sorgulama yöntemini kullanırlar. Etkinliğin sınırları içerisinde serbest düşünür, durum hakkında tahminlerde bulunur ve hipotezler kurup deneyler tasarlar. Öğretmen ise gerek olmadıkça müdahale etmez ve öğrencilerin grup çalışması yapmalarını teşvik eder (Kanlı, 2007). Burada öğretmen öğrencilere merak edecekleri sorular sorar ve bu sorulara cevap bulmanın yollarını gösterir. Öğrencilerden geri bildirim alır ve öğrencilere dönütler verir (Eisenkraft, 2003).

3. Açıklama Aşaması (*Explain*): Bu aşamada seçilen kavramlar açıklanır ve tanımları yapılır. Bu açıklamaları hem öğrenciler hem de öğretmen yapar. Öğrenci arkadaşlarının ve öğretmenin açıklamalarını dikkatle dinler. Daha önceki aşamalarda yaptığı etkinliklerle ilgili gözlemlerini açıklar. Öğretmen de öğrencilerin deneyimleri

doğrultusunda açıklamalarda bulunur (Kanlı, 2007). Diğer aşamalara göre daha öğretmen merkezli geçen bu aşamada öğretmen, yaptığı açıklamalarda öğrencilere direkt olarak doğru cevabı vermez. Onların doğru cevaba kendilerinin ulaşmalarını sağlayacak tedbirleri alır (Bybee vd., 2006). Açıklama aşamasında öğrenci, grup tartışmaları yapar, öğretmenin rehberliğinde seçilen kavramların açıklamalarını ve tanımlamalarını yapmaya çalışır (Dilaver ve Tay, 2011: 120).

4. Genişletme/Derinleştirme Aşaması (*Expand/Elaborate*): Öğrenciler bu aşamada yeni tanımlamaları, açıklamaları farklı durumlara uygular. Bilgilerini kullanarak sorular sorar, çözümler önerir, çıkarımda bulunur. Açıklamalarını ve gözlemlerini kaydeder (Kanlı, 2007). Bu aşamada öğrenciler yeni öğrendikleri bilgileri gerçek yaşama transfer etme şansına sahip oldukları için seçilen konuların hayatın içinden olması gerekir. Bu süreçte araştırma projeleri, problem çözme, tartışma ve eleştirel düşünme gibi üst düzey zihinsel beceriler gerektiren yöntemler kullanılır. Burada konularla ilgili alıştırmalar yapmak, etkinlikler düzenlemek ve konuları belli aralıklarla tekrar etmek gerekir (Sünbül, 2010).

5. İlişkilendirme Aşaması (*Extend*): Öğrenciler, edindiği kavramların diğer alanlardaki kavram/konularla ilişkisini görmeye çalışır. Öğretmen ise kavramları diğer alanlarla ilişkilendirir. Öğrencilerin konular arası ilişkilendirme yapabilmeleri için uygun sorular sorar (Kanlı, 2007). “Kapsamına alma” (*Extend*) olarak adlandırılan bu aşamada öğretmen, mevcut kavramların diğer alanlardaki anlamlarını da hatırlatır, karşılaştırır ve bu yolla yeni kavramlar oluşturur (Dilaver ve Tay, 2011: 120). Mevcut bilgilerin yeni gelen bilgiler ile ilişkilendirilmesi bu aşamanın en önemli amacıdır.

6. Paylaşma/Fikir Alışverişi/Değişim Aşaması (*Exchange*): Bu aşama öğrencilerin birlikte hareket edip birlikte karar aldıkları, işbirlikli öğrenmeyi uyguladıkları interaktif bir süreçtir (Köksal, 2013). Öğretmen, öğrencilere fırsat vererek yeni kavram ve konularla ilgili bildiklerini diğer arkadaşlarıyla paylaşımlarını sağlar (Kanlı, 2007). “Değiştirme” (*Exchange*) olarak adlandırılan bu aşamada öğretmen, grup tartışması yoluyla öğrencilere kavramlar hakkında bilgi paylaşımı yaptırır. Bu tartışmalar neticesinde öğrencilerin fikirleri değişebilir (Dilaver ve Tay, 2011: 120).

7. Değerlendirme Aşaması (*Evaluate*): 7E öğrenme modelinin son aşaması olan değerlendirme aşamasında öğrenci, sorulara cevap verir ve kendi gelişimini

değerlendirir. Öğretmen ise yeni kavram ve becerileri uygulayan öğrencileri gözlemleyerek öğrencilerde davranış ve düşünce değişikliğine sebep olan durumları araştırır (Kanlı, 2007).

Öğretmen bu süreçte öğrencilerde meydana gelebilecek olan düşünce ve davranış değişikliklerini gözlemlemelidir. “Neden böyle düşündün?”, “Bu konu hakkında başka neler söyleyebilirsin?”, “Bu konu hakkındaki düşüncelerin nelerdir?” tarzında açık uçlu sorular sorabilir (Köksal, 2014). Dilaver ve Tay (2001)’a göre de bu aşamada sorulabilecek olan sorular “neden bu şekilde düşündün?, bunun için delilin nedir?, ...hakkında ne biliyorsun?, ...nasıl açıklarsın?” şeklinde açık uçlu sorulardır. Öğrenciler delillerini, açıklamalarını kullanarak ve önceki açıklamaları dikkate alarak sorulara cevaplar vermeye çalışırlar. “İnceleme/sinama” (*Examine*) diyebileceğimiz bu aşamada öğretmen yeni kavram ve becerileri uygulayan öğrencileri inceler, bilgi ve becerilerini ölçerek davranış değişikliklerinin sebeplerini açıklamaya çalışır (Dilaver ve Tay, 2011: 120).

Yapılandırmacı yaklaşım modellerinde aslında değerlendirme her aşamada yapılmaktadır. Ürün değil süreç odaklı bir değerlendirme ile değişim ve gelişimler sürekli takip edilmektedir.

Tablo 2.6’da çeşitli kaynaklarda öğrenme döngüsü modellerinin nasıl adlandırıldığına dair örnekler görülmektedir.

Tablo 2.6. E’lerin Evrimi (Kanlı, 2007).

3E	4E	5E	7E		Araştırmalarda Kullanılan E’ler
Abraham, 1986; Renner, 1988; Marek, 1997; Rule, 2002.	Bybee (1997)	Lawson, 1995; Trowbridge, 2000.	Bybee (2003)	Eisenkraft (2003)	Kanlı ve Yağbasan (2006)
...	...	Merak Uyandırma-Katılım-Giriş (<i>Engage</i>)	Merak Uyandırma (<i>Excite</i>)	Ön Bilgileri Yoklama (<i>Elicit</i>) Merak Uyandırma (<i>Engage</i>)	Merak Uyandırma
Keşfetme/Veri Toplama (<i>Exploration/Gathering Data</i>)	Keşif (<i>Explore</i>)	Keşfetme (<i>Explore</i>)	Keşfetme (<i>Explore</i>)	Keşfetme (<i>Explore</i>)	Keşfetme
Açıklama/Kavramsal Keşif/Terim-Kavram Tanıtımı (<i>Explanation/Conceptual Invention/Concept-Term Introduction</i>)	Açıklama (<i>Explain</i>)	Açıklama (<i>Explain</i>)	Açıklama (<i>Explain</i>)	Açıklama (<i>Explain</i>)	Açıklama
Genişletme/Kavramsal Genişleme/Kavram Uygulama (<i>Expansion/Conceptual Expansion/Concept Application</i>)	Genişletme (<i>Expand</i>)	Genişletme (<i>Expand</i>)	Genişletme (<i>Expand</i>)	Genişletme (<i>Expand</i>)	Genişletme
...	...	...	Kapsamına alma/İlişkilendirme (<i>Extend</i>)	...	İlişkilendirme-Uzatma
...	...	...	Değiştirmek-Paylaşmak (<i>Exchange</i>)	Değerlendirme (<i>Evaluate</i>)	Fikir Alışverişi/Paylaşma
...	Değerlendirme (<i>Evaluate</i>)	Değerlendirme (<i>Evaluate</i>)	İncelemek-Değerlendirmek (<i>Examine</i>)	Ayrıntılarına İnme (<i>Extend</i>)	Değerlendirme

2.2. İlgili Araştırmalar

Literatür taraması, araştırma problemi ile ilgili bilginin literatürün özeti, sentezi ve incelenmesidir. Literatür, mesleki dergiler, raporlar, bilimsel kitap ve monografiler, hükümet dokümanları, tezler gibi kaynakları içerir. Literatür taramasında amaç problemin önemini gösterme, araştırmanın desenini geliştirme ve araştırma bulgularını önceki bilgiyle ilişkilendirmedir (Balcı, 2011: 68, 69).

Literatür taramasında konuyla ilgili tez çalışmaları alanında kuramsal çerçeve oluşturmak için Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi sayfası taranmıştır. Tarama yapmak için Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının ana sayfasının Ulusal Tez Merkezi sayfasında <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp> adresinin “Tarama terimi giriniz” kutucuğuna aranacak kelime veya kelimeler birkaç farklı şekilde yazılmış, yine “Aranacak alan”, “İzin durumu” ve “Tez türü” bölümleri farklı şekillerde seçilerek arama yapılmıştır. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> adresinde bulunan sonuçlar karşılaştırılarak sentezlenmiştir. Bunun sonucunda 3E modeli ile ilgili olarak 1 adet yüksek lisans tezi, 5E modeli ile ilgili olarak ise 34 doktora ve 39 yüksek lisans tezi olmak üzere toplam 73 adet tez çalışmasına ulaşılmıştır. 7E öğrenme modeli ile ilgili 8 adet yüksek lisans ve 8 adet doktora tezi olmak üzere toplam 16 çalışmaya ulaşılmıştır. Ancak literatürde Sosyal Bilgiler dersinde 7E öğrenme modelinin “Demokrasinin Serüveni” ünitesinde uygulanması ile ilgili bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu noktada araştırma konusuyla ilgili bazı tez sayıları, türleri ve alanları aşağıdaki Tablo 2.7 ve Tablo 2.8’de verilmiştir. Ayrıca Sosyal Bilgiler dersi, demokrasi ve demokrasinin serüveni konuları ile ilgili tez çalışmaları ve türleri de tablo Tablo 2.9’da gösterilmiştir.

Tablo 2.7’ye göre araştırma konumuzla ilgili 52 adet yüksek lisans tezi ve 49 adet doktora tezi olmak üzere toplam 101 adet tez çalışmasına ulaşılmıştır. 7E öğrenme modelinin oranı %15,84 olarak bulunmuştur.

Tablo 2.7. Araştırma Konusu ile İlgili Tez Çalışmaları ve Türleri

SIRA NO	KONU	TÜRÜ		TOPLAM SAYI	(%) Yüzde
		YÜKSEK LİSANS	DOKTORA		
1	3E Modeli	1	-	1	0,99
2	4E Modeli	-	-	-	-
3	5E Modeli	39	34	73	72,27
4	7E Modeli	8	8	16	15,84
5	Öğrenme Halkası	4	7	11	10,99
GENEL TOPLAM		52	49	101	100
(%) Yüzde		51,49	48,51		

Tablo 2.8’e göre Fen Bilimleri alanında 81 adet, Sosyal Bilgilerde 1 adet ve Diğer alanlarda 19 adet olmak üzere toplam 101 adet tez çalışmasına ulaşılmıştır. 7E öğrenme modeli ile ilgili çalışmaların daha çok Fen Bilimleri alanında yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 2.8. Araştırma Konusu ile İlgili Tez Çalışmaları ve Alanları

SIRA NO	KONU	ALAN			TOPLAM SAYI	(%) Yüzde
		Fen Bilimleri	Sosyal Bilgiler	Diğer		
1	3E Modeli	1	-	-	1	0,99
2	4E Modeli	-	-	-	-	-
3	5E Modeli	55	1	17	73	72,27
4	7E Modeli	14	-	2	16	15,84
5	Öğrenme Halkası	11	-	-	11	10,99
GENEL TOPLAM		81	1	19	101	100
(%) Yüzde		80,20	0,99	18,81		

Tablo 2.9’a göre 1188 adet yüksek lisans tezi ve 240 adet doktora tezi olmak üzere toplam 1428 adet tez çalışmasına ulaşılmıştır. Araştırmamızı uygulama fırsatı bulduğumuz “Demokrasinin Serüveni” ünitesi ile ilgili olarak 1 adet yüksek lisans

tezine, yine ünitenin 5. konusu olan “Türk Toplumunda Kadının Yeri” konusu ile ilgili olarak 1 adet yüksek lisans tezine bulunmaktadır.

Tablo 2.9. Sosyal Bilgiler Dersi, Demokrasi ve Demokrasinin Serüveni ile İlgili Tez Çalışmaları ve Türleri

SIRA NO	KONU	TÜRÜ		TOPLAM SAYI	(%) Yüzde
		YÜKSEK LİSANS	DOKTORA		
1	Demokrasi	374	99	473	33,12
2	Demokrasinin Serüveni	1	-	1	0,07
3	Türk Toplumunda Kadının Yeri (Ünitenin 5. Konusu)	1	-	1	0,07
4	Sosyal Bilgiler	812	141	953	66,74
GENEL TOPLAM		1188	240	1428	100
(%) Yüzde		83,19	16,81		

2.2.1. 3E öğrenme modeli ile ilgili çalışmalar

3E modeli ile ilgili olarak bir adet yüksek lisans tezine ulaşılmıştır. Bu araştırma fen bilimleri alanında Toprak (2011) tarafından “Fen Bilgisi Öğretmenliği Genel Kimya Laboratuvarında 3E ve 5E Öğretim Modellerinin Uygulanmasının Öğrencilerin Akademik Başarısı, Bilimsel Süreç Becerileri ve Derse Karşı Tutumlarına Etkisi” ismi ile çalışılmıştır.

2.2.2. 5E öğrenme modeli ile ilgili çalışmalar

5E Modelinin Sosyal Bilgiler dersinde uygulanması ile ilgili olarak Kıcıır (2014) tarafından “5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersindeki Gerçekleşen Düşler Ünitesinin Öğretiminde 5E Modelinin Bilimsel Süreç Becerilerine, Akademik Başarıya ve Tutuma Etkisi” isimli tez çalışması yapılmıştır. Bu çalışmada amaç, 5E modelinin, ilköğretim 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersi Bilim, Teknoloji ve Toplum öğrenme alanının “Gerçekleşen Düşler” ünitesinin öğretiminde uygulanan 5E modelinin öğrencilerin bilimsel süreç becerileri, akademik başarıları ve Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumları üzerindeki etkisinin araştırılmasıdır. Araştırmanın bulgularına göre;

yapılandırmacı yaklaşıma dayalı 5E modelinin uygulandığı deney grubundaki katılımcıların bilimsel süreç beceri ve akademik başarı düzeylerinin, yarı yapılandırmacı öğretimin uygulandığı kontrol grubundaki katılımcılara göre anlamlı düzeyde arttığı; Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumları üzerinde ise anlamlı düzeyde bir artış olmadığı tespit edilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre 5E modelinin 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersinin öğretiminde kullanılabileceği önerilmektedir (Kıcır, 2014).

Yapılan diğer çalışmalar ise genelde Fen Bilimleri alanında yoğunlaşmıştır (Balcı, 2005; Gürses, 2006; Andaç, 2007; Karacak Deren, 2008; Aydoğmuş, 2008; Ziyafet, 2008; Er Nas, 2008; Caner, 2008; Keskin, 2008; Sevinç, 2008; Altınay, 2009; Artun, 2009; Canlı, 2009; Ercan, 2009; Haras, 2009; Tiryaki, 2009; Temiz, 2010; Yalçın, 2010; Coşkun, 2011; Erdoğan, 2011; Ersoy, 2011; Küçük, 2011; Önder, 2011; Bal, 2012; Gündüz Bahadır, 2012; Yurt, 2012; Yazman, 2013).

Ayrıca matematik alanında Teltik Başer (2008), Pulat (2009), Sakallı (2011), Şahiner (2013), Yıldız (2014), İngilizce alanında Köksal (2009), coğrafya alanında Siyamoğlu (2014), yabancı dil (İngilizce) alanında Yiğit (2011), bilişim ve bilgisayar alanında Şahin (2012) ve Torun (2014)'un çalışmaları bulunmaktadır.

5E Modeli ile ilgili olarak çalışılan doktora tezleri de Fen bilimleri alanında yoğunluk kazanmaktadır (Keser, 2003; Sağlam, 2005; Ergin, 2006; Saka, 2006; Özsevgeç, 2007; Ceylan, 2008; Hırça, 2008; Pabuçcu, 2008; Yıldız, 2008; Zan Yörük, 2008; Kolomuç, 2009; Ural Keleş, 2009; Tural Dinçer, 2009; Açıslı, 2010; Anıl, 2010; Değirmençay, 2010; Şahin, 2010; Tekbıyık, 2010; Bektaş, 2011; Gül, 2011; Aktaş, 2012; Aydemir, 2012; Çetin Dindar, 2012; Çiğdemoğlu, 2012; Ültay, 2012; Bıyıklı, 2013; Güneş Koç, 2013; Öztürk, 2013; Şenel Çoruhlu, 2013).

Ayrıca Coğrafya alanında Öztürk (2008) ve Işık Mercan (2012), matematik alanında Tuna (2011), müzik alanında Gök (2012) ve bilgisayar alanında Bağcı (2012)'nin çalışmaları mevcuttur.

2.2.3. 7E öğrenme modeli ile ilgili çalışmalar

7E Modeli ile ilgili olarak Avcıoğlu (2008), Bulut (2012), Çekilmez (2014) ve Yenice (2014) Fen Bilimleri alanında, Çın (2013) ve Selek (2013) ise Din Kültürü alanında yüksek lisans tez çalışması yapmıştır.

7E Modeli ile ilgili olarak çalışılan doktora tezleri Fen Bilimleri alanında yoğunlaşmıştır (Kanlı, 2007; Demirezen, 2010; Çekiç Toroslu, 2011; Gürbüz, 2012; Şahin, 2012; Görece, 2013; Çolak, 2014; Paliç Şadoğlu, 2014).

2.2.4. Öğrenme halkası ile ilgili çalışmalar

Öğrenme Halkası konusu ile ilgili çalışılan yüksek lisans tezleri Fen Bilimleri alanındadır (Patlı, 1998; Ünal, 2003; Nuhoğlu, 2004; Öztürk Arman, 2004).

Öğrenme Halkası konusu ile ilgili çalışılan doktora tezleri de Fen Bilimleri alanında yoğunlaşmıştır (Küçükyılmaz, 2003; Şaşmaz Ören, 2005; Gökben Atılboz, 2007; Saygın, 2009; Demir, 2010; Ercan Özaydın, 2010; Harurluoğlu, 2011).

Ayrıca Burkaz (2012) tarafından “Fen ve Teknoloji Öğretiminde Üç Boyutlu Modellerin Yapılandırmacı Öğrenme Ortamında Kullanımı” isimli çalışma yapılmıştır.

2.2.5. Demokrasi konusu ile ilgili çalışmalar

Demokrasi konusu ile ilgili ulaşılan tezler yüksek lisans türünde yapılmıştır. Aşağıda bu çalışmalarla ilgili ayrıntılı bilgiler verilmiştir:

“İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Demokratik Hayat Ünitesinde Tartışma Yönteminin Kullanılmasının Öğrencilerin Demokratik Tutumlarına Etkisi” isimli tez Yazıcı (2003) tarafından çalışılmıştır. Bu araştırmanın amacı, İlköğretim 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersi demokratik hayat ünitesinde tartışma yönteminin kullanılmasının öğrencilerin demokratik tutumlarına etkisinin olup olmadığını tespit etmektir. Araştırma sonucunda kontrol grubu ile deney grubunun ön test sonuçlarına göre demokratik tutumlar yönünden iki grup arasında anlamlı farklılıklar bulunmamıştır. Bu sonuca göre kontrol grubuna uygulanan anlatım yönteminin 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersleri, demokratik hayat ünitesinde demokratik tanımların kazanılmasında etkili bir öğretim yöntemi olduğu söylenebilir. Deney grubunun son test puanları ile kontrol grubunun son

test puanları arasında deney grubunun lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Sonuç olarak; deney grubuna uygulanan tartışma yönteminin 6. sınıf Sosyal Bilgiler derslerinde, demokratik hayat ünitesinde demokratik tutumların kazanılmasında, anlatım yöntemine göre daha etkili bir yöntem olduğu gözlemlenmiştir (Yazıcı, 2003).

“İlköğretim II. Kademe Sosyal Bilgiler Derslerinin Demokrasi Eğitimindeki Yeri: Öğretmen Görüşleri” isimli araştırma Hürfikir (2004) tarafından çalışılmıştır. Bu çalışmanın amacı, ilköğretim II. kademe Sosyal Bilgiler derslerinin demokrasi eğitimindeki yeri ile ilgili Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırma sonucunda, ilköğretim II. kademe Sosyal Bilgiler derslerinin mevcut müfredat ve ders kitapları ile demokrasi eğitimindeki etkisinin zayıf olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca çalışmaya katılan öğretmenlerin çoğunun “demokrasi eğitimi” konusunda yeterli bilgi düzeylerinin ve mesleki yeterliliklerinin olmadığı sonucuna varılmıştır (Hürfikir, 2004).

“İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Aktif Öğrenme Tekniklerinin Demokratik Tutumlara ve Ders Başarısına Etkisi” isimli tez Şahiner (2008) tarafından çalışılmıştır. Araştırmanın amacı, İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretiminde, aktif öğrenme tekniklerinin demokratik tutumlara ve ders başarısına etkisini incelemektir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre aktif öğrenme tekniklerinin, öğrencilerin akademik başarı ve demokratik tutumlarında deney grubu lehine anlamlı fark bulunmuştur (Şahiner, 2008).

Araştırmanın uygulandığı ünitenin 5. konusu üzerine “Türk Toplumunda Kadının Yeri ve Sosyal Bilgiler Dersinde Öğretimi” isimli tez Gazan (2010) tarafından çalışılmıştır. Bu araştırmanın amacı, geçmişten günümüze Türk kadınının toplumdaki yerini incelemek ve ilköğretim 6. sınıfta okuyan öğrencilerin Türk toplumunda kadının yerine ilişkin tutumları ile Sosyal Bilgiler dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını saptamaktır. Araştırma cinsiyet ve okul değişkenine göre düzenlenmiştir. Örneğin sonuçlardan biri şu şekildedir: Cinsiyet değişkenine göre, kız ve erkek öğrenciler için Türk toplumunda kadının yerine ilişkin tutumlarında ve Türk toplumunda kadının konumu hakkında farkındalık düzeylerinde anlamlı bir fark bulunamamıştır. Kız öğrencilerin önemsedikleri kadın sorunları ile ilgili ön test ve son test sonuçlarının ortalamalarında ise son test lehine anlamlı bir fark bulunmuştur (Gazan, 2010).

Araştırmanın uygulandığı Sosyal Bilgiler dersi 6. sınıf öğretim programında yer alan Demokrasinin Serüveni ünitesi ile ilgili olarak bir adet çalışmaya ulaşılmıştır. “6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Demokrasinin Serüveni Ünitesinin Öğretiminde Drama ve İşbirlikli Öğretim Yöntemlerinin Öğrenci Tutum ve Başarısına Etkisi” isimli yüksek lisans tezi Göncüoğlu (2010) tarafından çalışılmıştır. Bu araştırmanın amacı ilköğretim 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersi demokrasi konularının öğretiminde, işbirlikli öğrenme ve drama yöntemi ile geleneksel öğrenme yönteminin öğrenci başarısı üzerindeki etkilerini ortaya koymaktır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, son test puanları açısından deney grubundaki öğrenciler kontrol grubundaki öğrencilere göre daha başarılı olmuşlardır. Testin tümünden alınan ön test-son test puanları açısından gerek deney grubuna uygulanan işbirlikli öğrenme yönteminin ve gerekse de kontrol grubuna uygulanan geleneksel yönteminin öğrenci başarısını arttırdığı, testin tümüne ait erişim ve son test puanları açısından deney grubundaki öğrencilerin daha başarılı olduğu görülmüştür. Bu çalışmanın sonuçlarına göre Sosyal Bilgiler dersi demokrasi konularının öğretiminde işbirlikli öğrenme ve drama yönteminin öğrenci başarısını artırmada geleneksel öğrenme yöntemine göre daha etkili olduğu tespit edilmiştir (Göncüoğlu, 2010).

“Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının İlköğretim İkinci Kademe Sosyal Bilgiler Derslerindeki Demokrasi Konularına Yönelik Görüşleri: Gazi Üniversitesi Örneği” isimli tez Kozaner (2012) tarafından çalışılmıştır. Bu çalışmada, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının İlköğretim ikinci kademe Sosyal Bilgiler derslerindeki demokrasi konularına yönelik görüşleri nelerdir? sorusuna cevap aranmıştır. Araştırmada cinsiyet, sınıf düzeyi, öğretim türü, mezun olunan ortaöğretim kurumu, aile yerleşim yeri, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi ve aile aylık gelir düzeyi olmak üzere sekiz bağımsız değişken çerçevesinde öğretmen adaylarının görüşlerinde anlamlı farklılık olup olmadığına bakılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre öğretmen adaylarının demokrasi konularını içeren öğretim programına ilişkin görüşlerinde cinsiyetlerine göre, öğretmen rollerine ilişkin görüşlerinde; öğretmen adaylarının cinsiyetlerine ve mezun oldukları ortaöğretim kurumuna göre; öğretmen adaylarının demokrasi konularını içeren ders kitaplarına yönelik görüşlerinde ise öğretim türüne göre anlamlı farklar görülmüştür. Diğer bağımsız değişkenlerde, öğretmen adaylarının öğretim programına, ders kitabına

ve öğretmen rollerine yönelik görüşlerinde anlamlı bir fark bulunamamıştır (Kozaner, 2012).

Bunlardan başka Sosyal Bilgiler dersi ve yapılandırmacı yaklaşım ile ilgili yapılan bir diğer yüksek lisans tez çalışması da “Yaratıcı Düşünme Becerisinin İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrenci Başarısı Üzerindeki Etkililiği” ismi ile Öztürk (2010) tarafından yapılmıştır. Bu çalışmada, Sosyal Bilgiler dersinde yapılandırmacı yaklaşımın yaratıcı düşünme becerisi desteklenerek uygulanan eğitimin, öğrencilerde akademik başarıyı, becerileri, cinsiyet değişkeni içinde başarılarının artıp artmadığı ve sosyal bilgiler dersine yönelik tutumları üzerinde etkisi olup olmadığı araştırılmıştır. Araştırma sonucunda yaratıcı düşünme becerilerinin desteklendiği deney grubunda akademik ders başarıları ve Piaget Kâğıt Kalem testi (*Concrete Operational Reasoning Test*) Beceri ölçeği puanları arasında kontrol grubuna göre anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir (Öztürk, 2010).

2.2.6. Makale türü çalışmalar

Yukarıda araştırma konumuzla ilgili yüksek lisans ve doktora tezleri incelenmiştir. Bu bölümde ise konumuzla bağlantılı makale türü çalışmalardan bazıları hakkında bilgi verilecektir.

Gürbüztürk ve Mala (2008) tarafından “İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde “Adım Adım Türkiye Ünitesinin” Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre Etkililiğinin Değerlendirilmesi” adlı çalışma yapılmıştır. Bu çalışmada amaç, İlköğretim 5. sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Adım Adım Türkiye ünitesinin yapılandırmacı yaklaşıma göre etkililiğinin öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesidir. Çalışmanın sonucunda, öğretmenlerin yapılandırmacı yaklaşımın gerektirdiği etkinliklere yeterince yer veremedikleri; görev yaptıkları okulun sosyo-ekonomik durumuna göre ve mezun oldukları yükseköğretim kurumuna göre öğretmenlerin görüşleri arasında fark olmadığı; mesleki kıdemlerine göre ise öğretmenlerin görüşleri arasında fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Gürbüztürk ve Mala, 2008).

İlter ve Ünal (2014) “Sosyal Bilgiler Öğretiminde 5E Öğrenme Döngüsü Modeline Dayalı Etkinliklerin Öğrenme Sürecine Etkisi: Bir Eylem Araştırması” isimli çalışma yapılmıştır. Bu çalışmada 5E öğrenme döngüsü modeline dayalı uygulamaların

öğrencilerin sosyal ve duyuşsal gelişimleri ve bilişsel öğrenme ürünleri üzerindeki değişimlerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Elde edilen bulgulara göre, eylem planı sonrası 5E öğrenme döngüsü modeli uygulamalarının öğrencilerin motivasyon düzeylerini artırdığı, derse yönelik duygu ve düşüncelerini olumlu yönde değiştirdiği belirlenmiştir. Çalışmada öğrencilerde anlamlı öğrenmeler ve daha yüksek düzeyde kalıcılık meydana geldiği, dolayısıyla üst bilişsel stratejilerinde gelişmeler olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğrenme sürecinde yardımlaşma, saygı, olumlu arkadaşlık ilişkileri, işbölümü, görüş alışverişi, liderlik, düşünceleri rahatça ifade etme biçiminde sosyal etkileşim ve iletişimde anlamlı değişimler gözlemlenmiştir. Öğrenciler yapılan öğretim etkinliklerinin heyecan verici ve Sosyal bilgiler derslerinin artık eğlenceli olduğunu dile getirmiştir (İlter ve Ünal, 2014).

Ünal ve Çelikkaya (2009) “Yapılandırmacı Yaklaşımın Sosyal Bilgiler Öğretiminde Başarı, Tutum ve Kalıcılığa Etkisi (5. Sınıf Örneği)” isimli çalışmalarında yapılandırmacı yaklaşımın sosyal bilgiler öğretiminde başarı, tutum ve kalıcılığa etkisini belirlemeyi amaçlamışlardır. Elde edilen bulgulara göre, yapılandırmacı öğrenme ilkelerine göre işlenen dersin, öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine ilişkin akademik başarıları ve öğrenilen bilgilerin kalıcılık düzeylerini artırdığı, tutum yönünden ise bir değişiklik olmadığı belirlenmiştir (Ünal ve Çelikkaya, 2009).

Tuncel ve Ayva (2010) “Sosyal Bilgiler Dersinde Demokrasinin Serüveni Ünitesinde Geçen Kavramların Kazandırılması Üzerine Bir Uygulama” isimli çalışmalarında Sosyal Bilgiler dersi 6. sınıf ünitelerinden biri olan Demokrasinin Serüveni ünitesinde geçen kavramların kazandırılmasını amaçlamışlardır. Çalışmanın sonucunda öğrencilere kavram kazandırma amacıyla kullanılan yöntemlerin olumlu yönde anlamlı bir farklılık oluşturduğu, “Demokrasinin Serüveni” ünitesinde geçen kavramların öğretilmesinde kullanılan yolların etkili olduğu ve öğrencilerin kavramları anlama düzeylerinin de yüksek olduğu saptanmıştır (Tuncel ve Ayva, 2010).

Özkal vd., (2004) “Sosyal Bilgiler Dersine İlişkin Öğretmen Görüşleri ve Öğrencilerin Bu Derse Yönelik Tutumları” isimli çalışmalarında ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarının ve sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler dersine ilişkin görüşlerini incelemeyi amaç edinmişlerdir. Araştırma sonucunda öğrencilerin genel olarak olumlu tutuma sahip oldukları, kız öğrencilerin

erkek öğrencilere göre, devlet okullarında öğrenim gören öğrencilerin özel okullarda öğrenim gören öğrencilere göre daha olumlu tutumlara sahip oldukları belirlenmiştir. Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik görüşlerinin genel olarak olumlu olduğu; cinsiyetlerine göre farklılık göstermediği, 1 ile 10 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin diğer kıdem dönemlerine göre daha olumsuz görüşlere sahip oldukları tespit edilmiştir (Özkal vd., 2004).

Yılmaz ve Demir (2014) “Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine ve Sosyal Bilgiler Öğretmenine Karşı Tutumları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” isimli çalışmalarında ortaokul öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumları üzerinde etkili olan değişkenleri belirlemeyi amaçlamışlardır. Ayrıca öğrencilerin öğretmenlerine karşı olan tutumlarının, Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumları ve akademik başarıları arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. Sonuç olarak öğrencilerin derse ve sosyal bilgiler öğretmenlerine karşı tutumları ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür (Yılmaz ve Demir, 2014).

Eisenkraft (2003) “Genişletilmiş 5E Modeli” adlı eserinde, 5E modeli ile 7E modelini karşılaştırmış ve iki model arasındaki ortak ve farklı yönleri belirlemiştir (Eisenkraft, 2003).

Sosyal bilimlerden başka Fen Bilimleri alanında (Sökmen, 1999a; Sökmen, 1999b; Köseoğlu ve Kavak, 2001; İşman vd., 2002; Özmen, 2004; Akpınar ve Ergin, 2005; Nuhoglu ve Yalçın, 2006; Saygın, Atılboz ve Sayman, 2006; Ünal ve Ergin, 2006; Kanlı ve Yağbasan, 2008; Ören ve Tezcan, 2008; Yalçın ve Bayrakçeken, 2010; Görecek Baybars ve Küçüközer, 2014) ve İngilizce dersinde (Köksal, 2014) yapılan çalışmalardan bazılarıdır.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmada izlenen araştırma yöntemi/deseni/modeli, araştırmanın evren ve örnekleme/araştırma grubu, veri toplamada kullanılan araçlar, uygulama sürecinin detayları ve toplanan verilerin nasıl analiz edildiği gibi bilgiler ele alınacaktır.

Demirli (2007)'ye göre nitel araştırmanın, doğal ortama duyarlı olma, bütüncül bir yaklaşım izleme, algıların ortaya konmasına olanak sağlama, nitel verilerle tümevarımcı analizin gerçekleştirilmesi ve araştırma deseninde esnekliğin olması gibi temel özellikleri vardır (Akt; Balcı, 2011: 36). Kuş (2001)'a göre ise nitel araştırmalar; yakın, içeriden, oluşumcu, yapılaşmamış, idiografik ve aktör tarafından inşa edilme, derin ve zengin olma gibi özelliklere sahiptir (Akt; Balcı, 2011: 38).

Karma yöntem araştırmaları tek bir paradigmanın cevaplayamadığı araştırma sorularını cevaplandırmak için kullanılmaktadır. Karma yöntemde nitel ve nicel veriler harmanlanarak veya birleştirilerek verilebilir. Johnson ve Christensen (2004)'e göre karma yöntem araştırmalarının çoğulculuk ve seçicilik gibi belirgin özellikleri, karma yöntemi, tek yöntemli desenlerle karşılaştırıldığında çoğu zaman üstün kılabilmektedir (Akt; Fırat, Kabakçı Yurdakul ve Ersoy, 2014: 67, 69). Başka bir tanımda, araştırma problemini kapsamlı ve çok boyutlu incelemek amacıyla nitel ve nicel yöntemi birlikte kullanarak gerçekleştirilen araştırmaya karma yöntem denir. Karma yöntem yaklaşımına göre her olay ve olgunun nitel ve nicel olmak üzere iki boyutu vardır. Karma yöntem araştırmaları olay ve olguların basit ve tek boyutlu olmaması nedeniyle ortaya çıkmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen ve nitel veriler (mülakat) den oluşan karma yöntem kullanılmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

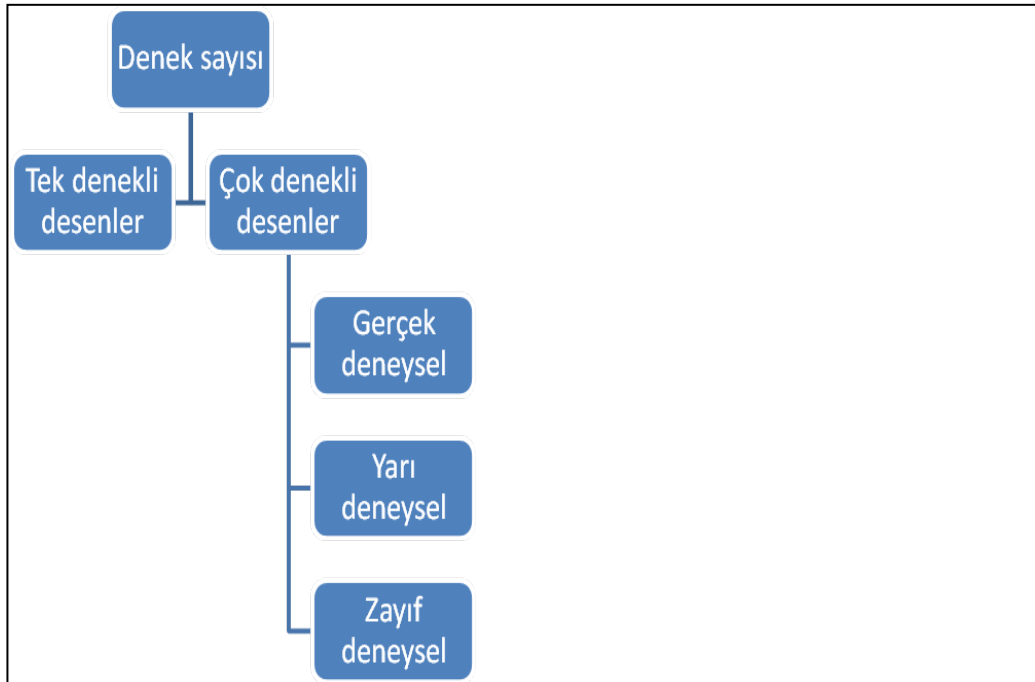
Kerlinger (1973)'e göre desen geliştirmenin temel mantığı, araştırmanın iç geçerliğini (araştırma bulgularının belli değişkenlerle açıklanabildiği) ve dış geçerliğini (araştırma bulgularının genellenebilirliği) yüksek tutmaktır (Akt; Balcı, 2011: 86). Araştırmanın sorularına cevap veren ya da araştırmanın hipotezlerini test eden varyansın

kontrolünü güvence altına alan araştırma planına araştırma deseni adı verilir. Araştırma deseninin iki temel amacının olduğu söylenebilir (Balcı, 2011: 254):

1. Araştırma sorularına geçerli, nesnel, doğru ve ekonomik cevaplar bulmak,
2. Varyansı kontrol etmek.

Çeşitleme (*triangulation*), bir araştırmada tek bir yöntemden ziyade birbirini destekleyen iki veya daha çok yöntemin birlikte kullanılmasını içeren bir modeldir. Aynı çalışma içerisinde anket ve ölçek gibi nicel yöntemler ile görüşme ve gözlem gibi nitel yöntemlerin birlikte kullanılması bu duruma örnek olarak verilebilir. Bu sayede yöntem açısından araştırmanın zenginliğe kavuşması sağlanabilir (Büyüköztürk vd., 2013). Başka bir anlatımla çeşitleme (*triangulation*), farklı veri kaynakları, farklı veri toplama ve analiz yöntemleri kullanarak araştırma sorularının inandırıcılığını arttırmaya yönelik çabaların bütünüdür. Nitel araştırmada geçerliğin ve güvenilirliğin sağlanmasında kullanılan önemli stratejilerden biri çeşitlemedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 94).

Eşleştirilmiş grupların seçkisiz bir şekilde deney grupları olarak atandığı çalışmalar yarı deneysel desenler olarak kabul edilir.

Şekil 3.1. Denek Sayısına Göre Sınıflama (Büyüköztürk vd., 2013: 198).

Şekil 3.1'e göre yarı deneysel desenler, denek sayısına göre sınıflamada çok denekli desenler sınıfına girmektedir.

Nitel ve nicel yöntemlerin kullanıldığı karma yöntem çalışmalarına ilgi hızla artmaktadır. Creswell ve Plano Clark (2007) karma yöntemleri dörde ayırmaktadır. Karma desenlerin her biri kendi içinde alt desenlere ayrılabilir. Söz konusu yöntemler ya da karma desenler şunlardır (Akt; Büyüköztürk vd., 2013: 246):

1. Zenginleştirilmiş desen (*Triangulation Design*)
2. Açıklayıcı desenler (*Explanatory Design*)
3. Keşfe Yönelik/Keşfedici Desen (*Exploratory Design*)
4. Gömülü Desen (*Embedded Design*)

Araştırmada açıklayıcı desenler kullanılmıştır. Söz konusu desenlerde araştırmacılar öncelikle nicel verileri toplarlar ve analiz ederler. Ardından bu verileri tamamlamak ve rafine edebilmek için nitel verileri toplarlar. Örneğin bir yöntemin başarısına ilişkin yapılan bir çalışmada öğrenci başarıları karşılaştırıldıktan sonra yöntemlere ilişkin en çok beğenilen yönler öğrencilerle görüşmeler yapılarak ortaya konabilir (Büyüköztürk vd., 2013: 247).

Araştırmanın deneysel deseni, ön test-son test kontrol gruplu (eşitlenmemiş kontrol gruplu model) yarı deneysel desendir. Araştırmaya esas sınıflardan biri 7E öğrenme modelinin uygulandığı deney grubu (n=24) olarak, diğeri ise MEB'in uygun gördüğü ders kitabı ve öğretmen merkezli yöntemlerin kullanıldığı kontrol grubu (n=24) olarak rastgele seçilmiştir.

Bu araştırmada 7E öğrenme modelinin öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi başarılarına ve Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarına olan etkisinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada kullanılan Sosyal Bilgiler Dersi Demokrasinin Serüveni Başarı Testi araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Bu aşamada çoktan seçmeli test sorularının 21 tanesi (%84) önceki yıllarda merkezi sınavlarda sorulan sorular arasından seçilmiş, kalan 4 tanesi (%16) ise belirtke tablosuna uygun olarak araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Başarı testinin 7. sınıf öğrencilerine pilot uygulaması yapılmış ve geçerliği ve güvenirliği hesaplanmıştır. Uygulamaya başlamadan önce, Demokrasinin Serüveni Başarı Testi (DSBT) (Ek. 2) ön test olarak, uygulama yapıldıktan sonra ise aynı test son test olarak araştırma kapsamındaki tüm 6. sınıf öğrencilerine

uygulanmıştır. Uygulama 7 hafta süre ile araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Ayrıca öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarını ölçmek için tutum ölçeği (SBTÖ) ön test ve son test olarak uygulanmıştır. Bu noktada sıfırdan tutum ölçeği geliştirmek yerine daha önce geliştirilmiş, geçerliği ve güvenirliği test edilmiş olan hazır bir ölçek kullanma yoluna gidilmiştir. Demir ve Akengin (2010)'in hazırladıkları “Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği” (Ek. 3) kullanılmıştır. Gerekli yasal izinler kendilerinden alınmış ve Ek. 17’de verilmiştir.

Araştırmanın nitel kısmında ise uygulama sonrası deney ve kontrol grubundan dokuzar öğrenci seçilerek yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Deney ve kontrol gruplarında takip edilen öğretim yöntemine göre farklı sorulardan oluşan iki ayrı görüşme formu uygulanmıştır (Ek. 4 ve Ek. 5). Beş sorudan oluşan görüşme ile araştırmanın nitel verileri elde edilmiştir. Mülakat yapılacak öğrenciler deney ve kontrol grubundan başarı testi sonuçlarına göre en yüksek, orta düzeyde ve en düşük puanı alan öğrenciler şeklinde üçer üçer seçilerek gruplandırılmıştır.

Tablo 3.1’de görüleceği gibi uygulama süreci Ön testler, İşlem ve Son testler olmak üzere 3 ana bölüme ayrılmıştır.

Tablo 3.1. Araştırmanın Deneysel Deseni

Gruplar	Ön Testler	İşlem	Son Testler	Toplam Uygulama Süresi
Deney Grubu (DG) 6/B	1- Demokrasinin Serüveni Başarı Testi 2- Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği	7E Öğrenme Modeline Uygun Olarak Yapılan Öğretim	1- Demokrasinin Serüveni Başarı Testi 2- Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği 3- Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu (7E Öğrenme Modeli)	
Kontrol Grubu (KG) 6/A	1- Demokrasinin Serüveni Başarı Testi 2- Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği	Öğretmen Merkezli Geleneksel Öğretim	1- Demokrasinin Serüveni Başarı Testi 2- Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği 3- Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu (Öğretmen Merkezli Geleneksel Yöntem)	
Uygulama Süresi	1 Hafta	5 Hafta	1 Hafta	7 Hafta

Araştırma haftada 3 saat, toplamda ise 7 haftada 21 saatlik süre içerisinde gerçekleştirilmiştir. Bu planın ilk haftasında başarı testinin ve tutum ölçeğinin ön uygulaması yapılmıştır. Ünite 5 haftalık süreye yayıldığından planın diğer 5 haftasında 7E öğrenme modeli uygulanmıştır. Son hafta ise başarı testinin ve tutum ölçeğinin son uygulaması yapılmış ve yarı yapılandırılmış görüşme formu gerçekleştirilmiştir. Böylece 7 haftalık uygulama süreci tamamlanmıştır.

Deney ve kontrol gruplarında dersler haftada 3, toplamda ise 15 ders saati ve her ders saati 40 dakika olarak düzenlenmiştir. Grupların haftalık ders programında Sosyal Bilgiler dersinin hangi gün ve saatlerde yer aldığı Tablo 3.2’de gösterilmiştir.

Tablo 3.2. Deney ve Kontrol Gruplarının 2014-2015 Eğitim-Öğretim Yılı Sosyal Bilgiler Haftalık Ders Programı

Saat Gün	1. Ders 08.30-09.10	2. Ders 09.20-10.00	3. Ders 10.10-10.50	4. Ders 11.00-11.40	5. Ders 12.40-13.20	6. Ders 13.30-14.10
Pazartesi	-	-	-	-	Kontrol Grubu (6A)	Deney Grubu (6B)
Salı	Kontrol Grubu (6A)	Kontrol Grubu (6A)	-	-	-	-
Çarşamba	Deney Grubu (6B)	Deney Grubu (6B)	-	-	-	-

Derslerin planlaması Millî Eğitim Bakanlığı 2551 sayılı Tebliğler Dergisi’nde yayınlanan öğretimin planlı yürütülmesine dair yönetmeliğe uygun olarak yapılmıştır. Uygulamalar araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Deney grubunda ve kontrol grubunda araştırmanın özüne uygun olarak birbirinden farklı uygulamalar yoluna gidilmiştir. Çalışma planı Ek. 1’de verilmiştir.

Deney grubunda 7E öğrenme modeline göre öğretim düzenlenerek ders işlenmiştir. Öğrencilerin ders öğretmeninin rehberliğinde aktif, araştıran, sorgulayan, bilgiye kendisi ulaşan ve bilgiyi kendisi yapılandıran bir rol üstlenmeleri sağlanmıştır. Ders sırasında resim, fotoğraf, karikatür, video, çalışma yaprakları gibi farklı etkinlikler

ile beyin fırtınası, münazara, tartışma, 5N1K, sessiz film gibi farklı yöntem ve teknikler kullanılmıştır. 5 haftalık süreçte uygulanan ders planları ve etkinlikleri Ek. 12’de ve uygulama sırasında çekilen fotoğraflar Ek. 18’de verilmiştir. Ders işleme sürecinde 7E öğrenme modeli basamakları takip edilmiştir. Bu basamaklar ve basamaklarda kullanılan etkinlik örnekleri şunlardır:

1. Teşvik etme (Merak uyandırma-Ön bilgileri harekete geçirme) basamağında, 1. konuda kral, meclis vb. fotoğraflar gösterilmiş ve fotoğrafların altlarına isimleri yazılmıştır. Şeffaf bir kutuya konuyla ilgili halk, egemenlik, meclis, kral, sınıf vb. kavramlar atılarak öğrencilerden yönetim biçimlerinin adlarını söylemeleri ve bu kavramların hangi yönetim biçimine dâhil edilebileceği hakkında çıkarımlarda bulunmaları istenmiştir. 2. konuda tarihten günümüze demokrasi konulu bir video izlenmiş ve analiz edilmiştir. 3. konuda 1982 Anayasası kitapçığı ile öğrencilerin dikkati çekilmiş ve konuyla ilgili kavramların günlük kullanım tablosu oluşturulmuştur. 4. konuda “İnsan Hakları Uğruna” şiiri okunmuştur. 5. konuda kadın hakları görselleri sunulmuş, meclisteki kadın vekiller belirtilmiş ve “Öncü Kadınlar” etkinliği yapılmıştır.

2. Keşfetme basamağında, 1. konuda “Yönetim biçimleri” çalışma kâğıdı doldurulmuş, tahtada listeleme yapılmıştır. “Demokrasinin temel ilkeleri” çalışma kâğıdı tamamlanmış ve “Cumhuriyet” şiiri okunmuştur. 2. konuda “Demokrasi Yolculuğu” ile “Demokrasi kronolojisi” çalışma kâğıdı yapılmıştır. 3. konuda hikâye tamamlama etkinliği, kompozisyon-şiir-resim çalışması ve “Anayasada Yer Alan Temel Hak ve Özgürlüklerimiz” çalışma kâğıdı yapılmıştır. 4. konuda “Çalışan Çocuklar” etkinliği, “İnsan Haklarını Geliştiren Nedenler”, “Evrensel İnsan Hakları Belgeleri” ve “İnsan Hakları Kronolojisi” çalışma kâğıtları yapılmıştır. 5. konuda konuyla ilgili dörtlük okunmuş, Kadın Hakları Tarihçesi-Ana Başlıklar tablosu hazırlanmış, “Kadına Şiddete Hayır” ve “Dünya Kadınlar Günü” görselleri sunulmuş, “Kadın Hakları Dağılışı” tablosu oluşturulmuştur.

3. Açıklama basamağında, 1. konuda “Demokrasi” karikatürü gösterilmiştir. 2. konuda “Demokrasi tipleri” etkinliği yapılmış, demokrasinin tarihçesi çıkarılmıştır. 3. konuda “Temel hak ve özgürlüklerimiz” etkinliği yapılmış, ferman-bildiri hazırlanmış, güzel sözler okunmuştur. 4. konuda güzel sözler okunmuş, “Belgelerle İnsan Hakları” etkinliği ile evrensel insan hakları ile ilgili bilgiler verilmiştir. “Eglantyne Jebb-Çocuk

Hakları Sözleşmesi” konusu üzerinde durulmuştur. 5. konuda “Tarihsel Gelişim” ile “Kadınlarımız ve İlkler” etkinlikleri yapılmış ve ilk kadın vekiller çalışması yapılmıştır.

4. Genişletme (Derinleştirme) basamağında, 1. konuda “Demokrasiyi nerelerde kullanıyoruz?” çalışma kâğıdı yapılmıştır. 2. konuda Afiş tasarlanmış ve beyin fırtınası düzenlenmiştir. “Demokrasinin Gelişim Süreci” çalışma kâğıdı doldurulmuş, fıkra okunmuş ve “Osmanlı Devleti’nde Anayasal Gelişmeler” etkinliği yapılmıştır. 3. konuda kompozisyon yazılmış, hakların genişletilmesi için kampanya düzenlenmiş, “Martin Luther King-I have a dream” etkinliği yapılmıştır. Anket tasarlanmış, kompozisyon-şiir-resim çalışması yapılmış, beyin fırtınası gerçekleştirilmiştir. 4. Konu: Sessiz film oynanmış, tartışma programı senaryosu düzenlenmiş ve beyin fırtınası gerçekleştirilmiştir. “İnsan Haklarını Gelişim Süreci” çalışma kâğıdı ve “Osmanlı Devleti-Anayasal gelişmeler” etkinliği yapılmıştır. 5. konuda eğitim hakkı kampanyaları düzenlenmiş, gazete haberi incelenmiş, Şerife Bacı hikâyesi ve Nene Hatun hikâyesi okunmuştur. Afiş hazırlanmış, beyin fırtınası düzenlenmiş ve “Kadın Haklarının Gelişim Süreci” çalışma kâğıdı yapılmıştır.

5. Kapsamına alma (İlişkilendirme/Uzatma) basamağında, 1. konuda “Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi” incelenmiş ve konuyla ilgili slogan yazılmıştır. 2. konuda slogan hazırlanmıştır. 3. konuda hikâye okunmuş, gazete haberi incelenmiş, kişi hürriyeti etkinliği yapılmıştır. İnsan hakları dilek ve şikâyet kutusu hazırlanmış, kölelik görselleri incelenmiş ve slogan yazılmıştır. 4. konuda “Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlanması” tablosu oluşturulmuş, Nelson Mandela ve insan hakları konusu üzerinde durulmuş ve slogan hazırlanmıştır. 5. konuda afiş hazırlanmış, atasözleri okunmuş, slogan hazırlanmış ve Atatürk’ün sözleri incelenmiştir.

6. Değiştirme (Fikir Alışverişi/Paylaşma) basamağında, 1. konuda kavram yanılgıları üzerinde durulmuştur. 2. konuda kavram yanılgıları incelenmiş ve karikatür çizilmiştir. 3. konuda münazara yapılmış, beyin fırtınası düzenlenmiş ve kavram yanılgıları belirlenmiştir. 4. konuda kavram yanılgıları incelenmiş ve savaşlar tablosu oluşturulmuştur. 5. konuda kavram yanılgıları üzerinde durulmuş, münazara düzenlenmiş ve resim/karikatür çizilmiştir.

7. İnceleme-Sınama (Değerlendirme) basamağında, 1. konuda boşluk doldurma çalışması yapılmış, Soru ağları çalışma kâğıdı yapılmış, yapılandırılmış grid çalışması

Çözölmüş ve 6 Şapka etkinliği düzenlenmiştir. 2. konuda boşluk doldurma çalışması yapılmış, “Demokrasi zaman şeridi” kavram ağı hazırlanmış ve bulmaca çözülmüştür. 3. konuda 5N1K etkinliği düzenlenmiş, “En Çok Sevdiiim Ünlü” etkinliği yapılmış, boşluk doldurma çalışması yapılmış, “Temel Hak ve Özgürlüklerimiz” kavram ağı oluşturulmuş ve “Kişisel Hak ve Özgürlükler Listesi” tablosu doldurulmuştur. 4. konuda boşluk doldurma çalışması yapılmış, belge-tarih eşleştirmesi yapılmış ve bulmaca çözülmüştür. Ne Biliyordum? Ne Bilmek İstiyordum? Ne Öğrendim? (BİÖ Kartı) oluşturulmuş, kompozisyon yazılmış, “İnsan Hakları Zaman Şeridi” kavram ağı oluşturulmuş ve insan hakları ile öğrencilerin eşleşmesi yapılmıştır. 5. konuda boşluk doldurma çalışması yapılmış, 6 Şapka Etkinliği düzenlenmiş, kadınlar ve öncü oldukları alanlar eşleştirmesi yapılmıştır. “Kadına Karşı Şiddet” görselleri incelenmiş, “Kadın Hakları Zaman Şeridi” kavram ağı hazırlanmış ve bulmaca çözümlere ve anahtar metin oluşturulmuştur.

Öğretmen merkezli öğretimin yapıldığı kontrol grubunda daha çok öğretmen aktif, öğrenci pasif durumdadır. Kontrol grubunda büyük oranda düz anlatım ile soru-cevap yöntemi kullanılmış ve ders işleme süreci MEB’in uygun gördüğü Sosyal Bilgiler ders kitabına ve öğrenci çalışma kitabına bağılı kalınan öğretmen merkezli geleneksel öğretim ile sürdürölmüştür. Burada uygulanan yolu dersin başı, ders sırası ve dersin sonu olarak üçe ayırabiliriz.

- Dersin başında son yapılan derste anlatılan konuların tekrarı yapılmış ve konular arasında bağlantı kurulması sağlanmıştır. O derste neler öğrenileceğı söylenerek öğrenciler hedeften haberdar edilmiştir.
- Ders sırasında konular öğretmen tarafından öğrencilere sözlü olarak anlatılmış, gerektiğinde sınıf tahtası kullanılmış, öğrencilerin not alması sağlanmış, zaman zaman soru-cevap yöntemi ile öğrencinin ilgisi derste tutulmaya çalışılmıştır.
- Ders sonunda ise dersin özeti yapılmış, konunun anlaşılmayan kısımları bir kez daha anlatılmış, yine soru-cevap yöntemi ile davranış değışikliklerinin neler olduğı belirlenmeye çalışılmıştır. Konuyla ilgili çoktan seçmeli bir test uygulanmış ve sonuçları analiz edilmiştir. En çok öğrenilen ve en az öğrenilen noktalar tespit edilmiştir. Gelecek dersin konusu belirtilmiş ve ev

ödevleri verilerek iyi dilek ve temenniler ile ders saati tamamlanmıştır. Ev ödevleri verilirken ödevlerin öğrencilere yük olmaması, öğrenilenlerin pekiştirilmesi, öğrenme seviyesinin yükseltilmesi ve özellikle eğitsel açıdan değer taşımasına dikkat edilmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem/Araştırma Grubu

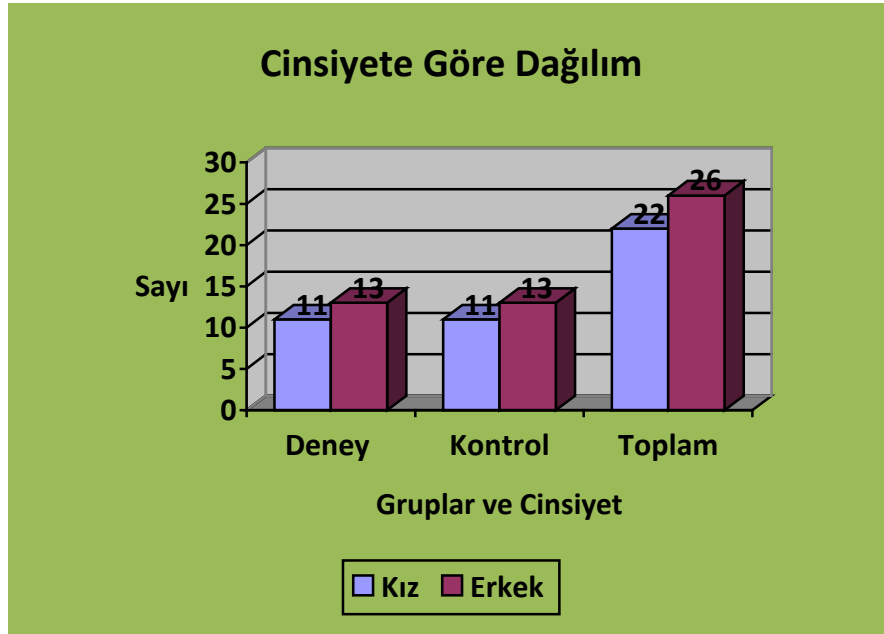
Bir araştırmada (*population, universe*) soruları cevaplamak için ihtiyaç duyulan verilerin (ölçümlerin) elde edildiği canlı ya da cansız varlıklardan oluşan büyük gruba evren denir. Evren, araştırmada toplanacak verilerin analizi ile elde edilecek sonuçların geçerli olacağı, yorumlanacağı grup olarak da tanımlanabilir. Örneklem (*sample*), özellikleri hakkında bilgi toplamak için çalışılan evrenin sınırlı bir parçasıdır. Örneklemelerden elde edilen verilerden hesaplanan ve örneklemi betimlemede kullanılan değerlere örneklem değer veya kısaca istatistik denir (Büyüköztürk vd., 2013: 80-81). Sencer ve Sencer (1978)'e göre örneklem, evrenin temsili bir kümesidir. Bir bütünün kendi içinden seçilmiş bir parçasıyla temsil edilmesine ise örnekleme denir (Akt; Balcı, 2011: 91).

Araştırmanın evrenini 2014-2015 Eğitim-Öğretim yılında Ağrı ilinde öğrenim görmekte olan tüm ortaokul öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemine ise yine 2014-2015 Eğitim-Öğretim yılında Ağrı ili merkez ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir ortaokulda öğrenim görmekte olan 6. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Bu ortaokulda rastgele seçimle 6. sınıflardan bir tanesi 7E öğrenme modelinin uygulandığı deney grubu (n=24), diğeri ise öğretmen merkezli geleneksel yöntemlerin uygulandığı kontrol grubu (n=24) olarak belirlenmiştir. Deney grubunda öğrenci merkezli bir süreç takip edilmiş ve 7E öğrenme modeline göre hazırlanmış ders planları ile öğretim yapılmıştır. Kontrol grubunda ise düz anlatım, soru-cevap gibi genel anlamda öğretmen merkezli geleneksel yöntemler kullanılmış ve ders işleme sürecinde büyük ölçüde Sosyal Bilgiler ders veya öğrenci çalışma kitabına bağlı kalınmıştır.

Tablo 3.3' göre deney ve kontrol gruplarında öğrenci sayısı ve cinsiyete göre dağılım eşitken, ayrı ayrı deney ve kontrol grupları ile toplamda kız öğrencilerin yüzdelik oranı erkek öğrencilere göre daha azdır.

Tablo 3.3. Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrenci Sayıları, Yüzdeleri ve Cinsiyetleri

GRUPLAR	Kız Öğrenci Sayısı	Erkek Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı
Deney Grubu (DG)	11	13	24
Kontrol Grubu (KG)	11	13	24
Toplam	22	26	48
(%) Yüzde	45,83	54,17	100

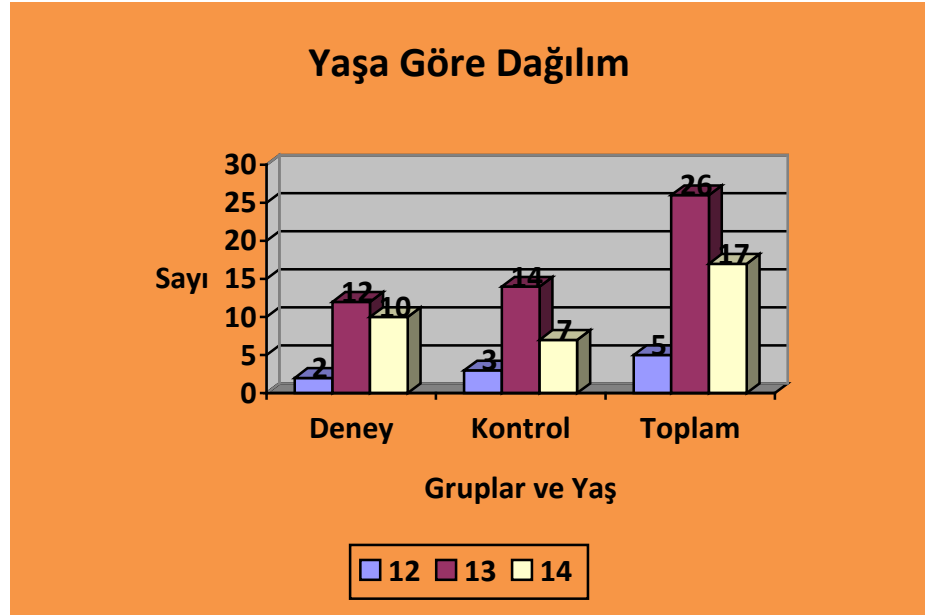
Grafik 3.1. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılım

Grafik 3.1’de görüldüğü gibi araştırmaya 22 kız öğrenci, 26 erkek öğrenci olmak üzere toplam 48 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %54,17’sini erkek öğrenciler oluştururken %45,83’lük kısmı ise kız öğrenciler oluşturmaktadır.

Tablo 3.4. incelendiğinde öğrencilerin %54,16 ile en çok oranda 13 yaşında, %35,42’ lik kesiminin 14 yaşında, %10,42 ile en az oranda 12 yaşında olduğu görülmektedir.

Tablo 3.4. Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrencilerin Yaş Dağılımı

Grup/Yaş	12	13	14	Toplam
Deney Grubu (DG)	2	12	10	24
Kontrol Grubu (KG)	3	14	7	24
Toplam	5	26	17	48
(%) Yüzde	10,42	54,16	35,42	100

Grafik 3.2. Öğrencilerin Yaşlarına Göre Dağılım

Grafik 3.2’de verilen yaşa göre dağılım incelendiğinde öğrencilerin 26 kişi ile en fazla oldukları yaş 13, 7 kişi ile en az oldukları yaş 12 olmuştur.

Tablo 3.5’e göre araştırmaya kontrol grubunda 24, deney grubunda 24 olmak üzere toplam 48 öğrenci katılmıştır. Kontrol ve deney gruplarında %45,8 kız, %54,2 erkek öğrenci vardır. Kontrol grubundaki öğrencilerin %4,2’si 1 kardeş, %16,7’si 2 kardeş, %12,5’i 3 kardeş, %33,3’ü 4 kardeş, %33,3’ü 5 ve daha fazla kardeşler. Deney grubundaki öğrencilerin %8,3’ü 1 kardeş, %12,5’i 2 kardeş, %20,8’i 3 kardeş, %16,7’si

4 kardeş, %41,7'si 5 ve daha fazla kardeştir. Kontrol grubundaki öğrencilerin %37,5'inin ailesinin aylık geliri 0-500 TL arası, %29,2'sinin 500-1000 TL arası, %20,8'inin 1000-2000 TL arası, %8,3'ünün 2000-3000 TL arası, %4,2'sinin 3000 TL üzerindedir. Deney grubundaki öğrencilerin %50'sinin ailesinin aylık geliri 0-500 TL arası, %37,5'inin 500-1000 TL arası, %12,5'inin 1000-2000 TL arasındadır. Kontrol grubundaki öğrencilerin %33,3'ünün annesi okur-yazar değil, %58,3'ünün ilkokul mezunu, %8,3'ünün annesi ortaokul mezunudur. Deney grubundaki öğrencilerin %20,8'inin annesi okur-yazar değil, %66,7'sinin annesi ilkokul mezunu, %12,5'inin annesi ortaokul mezunudur. Kontrol grubundaki öğrencilerin %12,5'inin babası okur-yazar değil, %20,8'inin babası ilkokul mezunu, %45,8'inin babası ortaokul mezunu, %20,8'inin babası lise mezunudur. Deney grubundaki öğrencilerin %8,3'ünün babası okur-yazar değil, %12,5'inin babası ilkokul mezunu, %54,2'sinin babası ortaokul mezunu, %25'inin babası lise mezunudur.

Tablo 3.5. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Demografik Özellik	Gruplar	Kontrol N=24		Deney N=24	
		n	%	n	%
Cinsiyet	Kız	11	45,8	11	45,8
	Erkek	13	54,2	13	54,2
Kardeş sayısı	1 kardeş	1	4,2	2	8,3
	2 kardeş	4	16,7	3	12,5
	3 kardeş	3	12,5	5	20,8
	4 kardeş	8	33,3	4	16,7
	5 ve daha fazla	8	33,3	10	41,7
Aile gelir durumu	0-500 TL	9	37,5	12	50,0
	500-1000 TL	7	29,2	9	37,5
	1000-2000 TL	5	20,8	3	12,5
	2000-3000 TL	2	8,3		
	3000 TL üzeri	1	4,2		
Anne öğrenim düzeyi	Okur-yazar değil	8	33,3	5	20,8
	İlkokul	14	58,3	16	66,7
	Ortaokul	2	8,3	3	12,5
Baba öğrenim düzeyi	Okur-yazar değil	3	12,5	2	8,3
	İlkokul	5	20,8	3	12,5
	Ortaokul	11	45,8	13	54,2
	Lise	5	20,8	6	25,0

Tablo 3.6'daki verilere göre deney grubu öğrencilerinin 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersi sene sonu not toplamaları 94, not ortalamaları 3,92 ve kontrol grubu öğrencilerinin 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersi sene sonu not toplamaları 92, not ortalamaları 3,83'tür. İki gruptaki aritmetik ortalamaların birbirine yakın değerde olduğu görülmektedir. Araştırmanın gerçekleştirildiği sınıfların not ortalamaları açısından birbirine yakın olması araştırma sonunda oluşabilecek başarı puan farklılıklarının açıklanmasında önemli bir ölçüt olarak kabul edilmektedir.

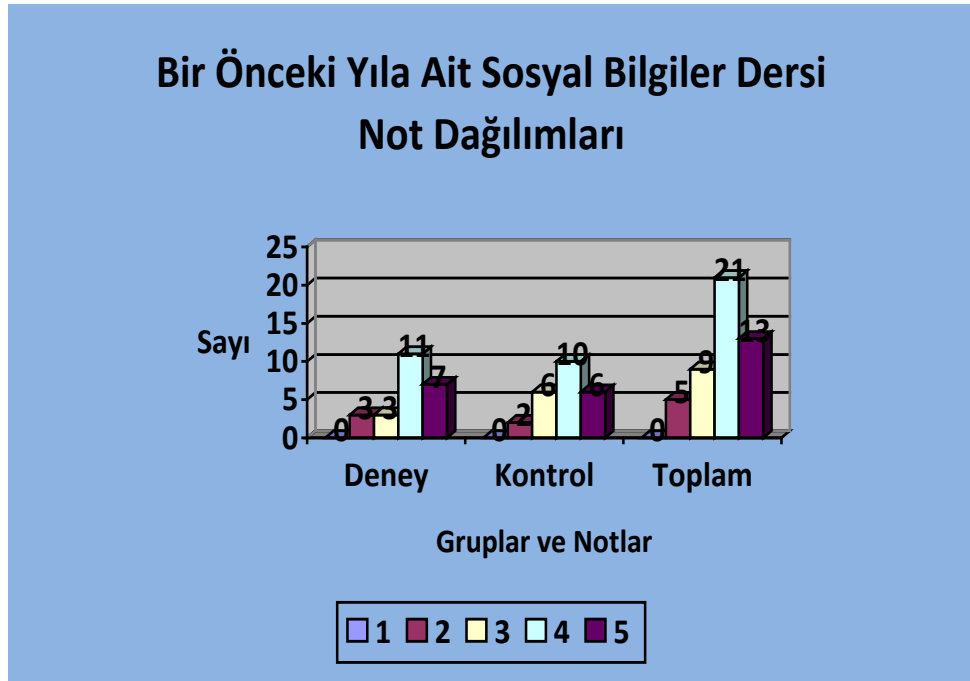
Tablo 3.6. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Bir Önceki Yıla Ait Sene Sonu Sosyal Bilgiler Notları ve Aritmetik Ortalamaları

Sıra No	Öğrenciler	Kontrol Grubu	Deney Grubu
1	1. Öğrenci	3	4
2	2. Öğrenci	5	4
3	3. Öğrenci	4	5
4	4. Öğrenci	3	5
5	5. Öğrenci	5	3
6	6. Öğrenci	4	4
7	7. Öğrenci	4	5
8	8. Öğrenci	5	4
9	9. Öğrenci	5	4
10	10. Öğrenci	5	3
11	11. Öğrenci	3	2
12	12. Öğrenci	3	5
13	13. Öğrenci	2	4
14	14. Öğrenci	4	5
15	15. Öğrenci	4	3
16	16. Öğrenci	4	4
17	17. Öğrenci	3	5
18	18. Öğrenci	2	4
19	19. Öğrenci	3	2
20	20. Öğrenci	4	4
21	21. Öğrenci	4	5
22	22. Öğrenci	5	4
23	23. Öğrenci	4	2
24	24. Öğrenci	4	4
Toplam		92	94
Aritmetik Ortalama		$\bar{\chi} = 3,83$	$\bar{\chi} = 3,92$

Tablo 3.7'ye göre deney grubunda not ortalamaları 3 öğrencinin 2, 3 öğrencinin 3, 11 öğrencinin 4, 7 öğrencinin ise 5 olarak görülmektedir. Kontrol grubunda not ortalamaları 2 öğrencinin 2, 6 öğrencinin 3, 10 öğrencinin 4, 6 öğrencinin ise 5 olarak görülmektedir. Toplamda ise not ortalamaları 5 öğrencinin 2, 9 öğrencinin 3, 21 öğrencinin 4, 13 öğrencinin ise 5 olarak ortaya çıkmıştır. Ortalamaların en fazla olduğu not %43,75 ile 4, en az olduğu not ise hiç değer almayan 1 olmuştur. Diğer notlar da %10,42 ile 2, %18,75 ile 3, %27,08 ile 5 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 3.7. Deney ve Kontrol Gruplarının Bir Önceki Yıla Ait Sene Sonu Sosyal Bilgiler Not Dağılımı ve Yüzdeleri

Not	Deney Grubu	Kontrol Grubu	Toplam	(%) Yüzde
1	-	-	-	-
2	3	2	5	10,42
3	3	6	9	18,75
4	11	10	21	43,75
5	7	6	13	27,08
Toplam	24	24	48	100

Grafik 3.3. Deney ve Kontrol Gruplarının Bir Önceki Yıla Ait Sene Sonu Sosyal Bilgiler Not Dağılımları

Grafik 3.3'e göre öğrenci ortalamalarının en fazla olduğu not %43,75 ile 4, en az olduğu not ise hiç değer almayan 1 olarak gözlemlenmiştir.

3.3. Verilerin Toplanması

Veriler, belli konudaki gerçeklerin sembolik ifadeleridir, araştırma amacını gerçekleştirmek için gerekli olan kanıtlardır. Henüz ekonomik bir değere dönüşmediği ve insan davranışı üzerinde etkisi olmadığı için işlenmemiş kanıtlar olarak değerlendirilir (Balcı, 2011: 149).

Bu bölümde araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının hazırlanması ve pilot uygulamaların yapılmasına yönelik bilgiler verilmiştir. Araştırmanın verileri; Sosyal Bilgiler dersi 6. sınıf Demokrasinin Serüveni ünitesine yönelik olarak geliştirilen Akademik Başarı Testi (DSBT) ve Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum ölçeği (SBTÖ) ile toplanmıştır. Araştırma sonunda Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu (YYGF) uygulanmıştır.

Araştırmada kullanılan veri toplama araçları şunlardır:

3.3.1. Demokrasinin serüveni başarı testi-(DSBT)

Başarı testinin uygulanma amacı öğrencilerin “En İyisi Demokrasi”, “Tarihten Günümüze Demokrasi”, “Haklarımız Var”, “Tarihten Günümüze İnsan Hakları”, “Türk Toplumunda Kadının Yeri” konuları hakkındaki bilgilerini ön test ve son test ile yoklayarak akademik başarıları arasında anlamlı fark olup olmadığını ortaya koymaktır.

Kişisel bilgi formunda öğrencilerin sınıf, cinsiyet, kardeş sayısı, aile aylık geliri, anne eğitim durumu ve baba eğitim durumu bilgileri yer almaktadır.

Testin oluşturulmasında büyük ölçüde geçmiş yıllarda merkezi sınavlarda sorulan sorular kullanılmıştır. 25 sorunun 21 tanesi (%84) merkezi sınav soruları arasından seçilmiştir. Soruların hangi sınavlara ait olduğu Ek. 2’de verilen akademik başarı testinde her sorunun altında belirtilmiştir. 4 tanesi (%16) ise kazanımlara ve belirtke tablosuna uygun olarak ders öğretmeni tarafından oluşturulmuştur. Ayrıca test kitaplarından, soru bankalarından, internet adreslerinden, 6. sınıf ders ve çalışma kitaplarından yararlanılmıştır. Kapsam geçerliliği için İlköğretim Sosyal Bilgiler

Öğretim Programındaki kazanımlar dikkate alınarak belirtke tablosu hazırlanmış ve Tablo 3.7’de gösterilmiştir. Testin pilot uygulaması bir önceki eğitim-öğretim yılında bu dersi almış ve bu konuları görmüş olan ortaokul 7. sınıf öğrencilerine uygulanmış ve gerekli analizler yapılmıştır.

Testin güvenirlik çalışmaları için hazırlanan 25 soruluk test, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Ağrı ili Merkez ilçesinde araştırmanın yapıldığı ortaokul da dâhil olmak üzere 2 ayrı ortaokulda toplam 55 tane 7. sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Bu öğrenciler bir önceki eğitim-öğretim yılında “Demokrasinin Serüveni” ünitesini almış olan öğrencilerdir.

Testin geçerliliği için uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu amaçla 4 öğretim üyesinin, 6 Sosyal Bilgiler öğretmeninin ve 2 Rehberlik ve Psikolojik Danışma öğretmeninin, 1 doktora programı öğrencisinin, 2 yüksek lisans programı öğrencisinin görüşlerine başvurulmuştur. Testin pilot uygulaması yapılmadan önce uzman görüşleri doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

Tablo 3.8’de verilen başarı testi belirtke tablosuna göre testte yer alan soru sayıları ünitenin konularına eşit olarak dağıtılmıştır. Her bir konuya ait soru sayısı 5 ve oranı %25 olarak belirlenmiştir. Bu duruma gerekçe olarak öğretim programında kazanımların her konu için eşit olarak 3 ders saatine bölünmesi gösterilebilir. Kazanımlara ayrılan süre eşit olduğu için sorular da eşit paylaştırılmıştır.

Tablo 3.8. Demokrasinin Serüveni Başarı Testi (DSBT) Belirtke Tablosu

No	Konular	Bloom Taksonomisi Hedef-Davranış Basamakları						TOPLAM	
		Alt Düzey Bilişsel Seviye			Üst Düzey Bilişsel Seviye			f	%
		Bilgi	Kavrama	Uygulama	Analiz	Sentez	Değerlendirme		
1	En İyi Demokrasi	2	2	-	1	-	-	5	20
2	Tarihten Günümüze Demokrasi	2	2	1	-	-	-	5	20
3	Haklarımız Var	3	2	-	-	-	-	5	20

Tablo 3.8 (Devamı)

4	Tarihten Günümüze İnsan Hakları	2	2	-	-	1	-	5	20
5	Türk Toplumunda Kadının Yeri	2	2	-	1	-	-	5	20
TOPLAM	f	11	10	1	2	1	-	25	% 100
	%	44	40	04	08	04	-		

Aynı tabloda soruların Bloom taksonomisine göre (Bloom vd., 1956) bilişsel alan basamaklarına dağılımı da verilmiştir. Bu dağılımda en çok %44 ile bilgi ve %40 ile kavrama basamağına ait alt düzey bilişsel seviyeyi ölçmeye yarayan soruların sorulduğu, diğer basamaklara yeterince ağırlık verilemediği görülmektedir. Buna gerekçe olarak başarı testinin çoktan seçmeli test olarak hazırlanması, bu testlerde üst düzey bilişsel seviyeyi ölçecek soru hazırlamanın daha zor olması gösterilebilir.

Tablo 3.9’ da görüleceği gibi hazırlanan 25 adet soru, ünite ile ilgili 5 konu ve 5 kazanıma eşit olarak dağıtılmıştır. Böylece her konu ve kazanımın yüzdelik ağırlığı %20 ile aynı derecede belirlenmiştir.

Tablo 3.9. Başarı Testi Soruları-Ünite Konuları ve Kazanımları Dağılımı

SORU SAYISI	SORU NUMARALARI	KONULAR	KAZANIMLAR
5	1, 2, 3, 4, 5	1. En İyi Demokrasi	1. Demokrasinin temel ilkeleri açısından farklı yönetim biçimlerini karşılaştırır.
5	6, 7, 8, 9, 10	2. Tarihten Günümüze Demokrasi	2. Değişik dönem ve kültürlerde demokratik yönetim anlayışının tarihsel gelişimini tartışır.
5	11, 12, 13, 14, 15	3. Haklarımız Var	3. Demokratik yönetimlerde yaşama hakkı, kişi dokunulmazlığı hakkı, din ve vicdan özgürlüğü ile düşünce özgürlüğüne sahip olunması gerektiğini savunur.
5	16, 17, 18, 19, 20	4. Tarihten Günümüze İnsan Hakları	4. Tarihsel belgelerden yola çıkarak insan haklarının gelişim sürecini analiz eder.
5	21, 22, 23, 24, 25	5. Türk Toplumunda Kadının Yeri	5. Türk tarihinde kadının konumu ile ilgili örnekleri, kadın haklarının gelişimi açısından yorumlar.

Araştırmada öğrencilerin Sosyal Bilgiler Başarısını ölçmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen, her üiteden 5 sorunun yer aldığı 25 sorudan oluşan test hazırlanmıştır. Test sorularının kapsam geçerliği öncelikle uzman görüşleri ile sağlanmıştır. Araştırma kapsamında gerçekleştirilen öğretim yöntemlerinin uygulaması öncesinde testin güvenirliği için 7. sınıflara pilot uygulaması yapılmıştır. Testin güvenirlik ve geçerlik çalışmaları kapsamında madde güçlüğü, madde ayırt ediciliği, iki yarı test güvenirliği ve KR-20 alfa güvenirliği teknikleri kullanılmıştır. Madde ayırt ediciliğinin yüksek olması testin geçerliliğini arttırmaktadır. Maddelerin ayırt edicilik indeksi $\geq 0,40$ ise madde “çok iyi”, 0,30-0,39 arasında ise madde “oldukça iyi”, 0,20-0,29 arasında ise madde “zorunlu hallerde kullanılabilir, ancak düzeltme ve geliştirilmesi gerekir”, $\leq 0,19$ ise madde “çok zayıftır, eğer düzeltmelerle geliştirilemiyorsa testten çıkarılmalıdır” (Turgut, 1992; Tekin, 2000). Madde güçlüğü incelenirken maddelerin değişik zorluk seviyelerinde dengeli dağılım göstermesi ve testin ortalama gücünün 0,50 civarında olması beklenir (Ergün, 2015).

Tablo 3.10’a göre madde ayırt edicilik indeksi 0,40 ve büyük olan 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 23, 24, 25 numaralı 18 maddenin çok iyi madde özelliğinde olduğu görülmektedir. Bu maddelerde herhangi bir değişiklik yapılmadan testte kullanılmıştır. Ayırt edicilik indeksi 0,20 ile 0,29 arasında olan 1,2,6,7,13,18, ve 22 numaralı 7 maddede uygun değişiklikler yapıldıktan sonra teste alınmıştır (Tablo 3.10). Bu uygulama sonucunda *Spearman iki yarı test korelasyonu* 0,82 olarak bulunmuştur. KR20 güvenirlik katsayısı 0,84 olarak hesaplanmıştır. Testin ortalama güçlüğü (test ortalaması/testten alınabilecek en yüksek puan= $15,8/25=0,63$) 0,63 olarak bulunmuştur.

Tablo 3.10. Sosyal Bilgiler Başarı Testi Madde Ayırt Ediciliği Analizi Sonuçları

No	N=12 Üst%27 Doğru	N=12 Alt%27 Doğru	d	p	KR20 α	Spearman İlk yarı/ Son yarı
M1	9	12	0,25	0,87		
M2	9	12	0,25	0,87		
M3	6	12	0,50	0,75		
M4	6	12	0,50	0,75		
M13	8	11	0,25	0,79		
M6	8	11	0,25	0,79		
M7	1	4	0,25	0,21		
M8	3	9	0,50	0,50		
M9	3	10	0,58	0,54		
M18	4	7	0,25	0,46		
M11	7	12	0,42	0,79		
M12	5	11	0,50	0,67		
M5	6	12	0,50	0,75	0,84	0,82
M14	4	11	0,58	0,63		
M15	5	12	0,58	0,71		
M16	1	12	0,92	0,54		
M17	1	9	0,67	0,42		
M10	7	12	0,42	0,79		
M19	3	11	0,67	0,58		
M20	3	12	0,75	0,63		
M21	4	12	0,67	0,67		
M22	1	4	0,25	0,21		
M23	2	11	0,75	0,54		
M24	3	11	0,67	0,58		
M25	6	12	0,50	0,75		

d: Madde ayırt edicilik indeksi p: Madde güçlük indeksi

3.3.2. Sosyal bilgiler dersine yönelik tutum ölçeği (SBTÖ)

Demir ve Akengin (2010) tarafından geliştirilen, Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum ölçeği (SBTÖ) deney ve kontrol gruplarına 5 haftalık süreçten önce ön test ve süreçten sonra son test olarak uygulanmıştır. Tutum ölçeğinin uygulanma amacı uygulamadan önce deney ve kontrol gruplarının Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarının denk olup olmadığını ve uygulama sonrası iki grup arasında Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemektir.

Demir ve Akengin (2010)'in araştırmasının amacı; ilköğretim altıncı ve yedinci sınıf sosyal bilgiler dersine yönelik öğrenci tutumlarını ölçebilecek geçerli ve güvenilir bir tutum ölçeği geliştirmektir. Araştırmanın çalışma grubunu; Ordu, Muş, Diyarbakır

ve İstanbul illerinde bulunan ilköğretim okullarının altıncı ve yedinci sınıflarında öğrenim görmekte olan 640 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubunda bulunan öğrencilerin 320'si erkek 320'si ise kızdır. Öğrencilerin 320'si altıncı sınıfta 320'si ise yedinci sınıfta öğrenim görmektedir. Ölçeğin geçerlik çalışmaları kapsamında başlangıçta açımlayıcı faktör analizi çalışmalarına yer verilmiş, daha sonra doğrulayıcı (*confirmatory*) faktör analizi çalışmaları tamamlanmıştır. Araştırmanın açımlayıcı faktör analizi SPSS 17 paket programıyla, doğrulayıcı faktör analizi çalışmaları ise *Lisrel 8.8 yazılımı* ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, ölçeği geliştirilmek için kullanılan aşamalar şu şekildedir 1. Madde Havuzunun Oluşturulması 2. Uzman Görüşü Alınması, 3. Ön Deneme Formunun Oluşturulması 4. Faktör Analizi.

Araştırmada uygulanan faktör analizi sonuçlarına göre; *Kaiser Meyer Olkin (KMO)* değeri 0.906 bulunmuştur. *Bartlett testi* sonucu olarak 2431,319 tespit edilmiştir. Ölçeğin bütününe ilişkin *Cronbach alpha güvenirlik katsayısı* ise 0.932 bulunmuştur. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda kök ortalama kare yaklaşım hatası (RMSEA) 0.028; *P-value for Test of Close Fit* (RMSEA <0.05)=0.96; standardize edilmiş kök ortalama kare artık (RMR) 0.082; uyum iyiliği indeksi (GFI) 0.80; düzeltilmiş uyum iyiliği indeksi (AGFI) 0.76; normlanmış uyum indeksi (NFI) 0.93; karşılaştırmalı uyum indeksi (CFI) 0.99 ve benzerlik uyum indeksi (RFI) 0.92 olarak belirlenmiştir. Analizler sonucunda; artmalı uyum indeksi (IFI) 0.99; *Parsimony uyum iyiliği indeksi* (PGFI) 0.67; *Parsimony normalleştirilmiş uyum iyiliği indeksi* (PNFI)=0.84 olarak belirlenmiştir. Ayrıca serbestlik derecesi 293; kök ortalama kare artık 0.14 ve normlanmamış uyum indeksi (NNFI) 0.99 olarak saptanmıştır.

Başlangıçta 72 madden oluşan ölçek taslağı döndürme sonrası sonuçlara göre faktör yük değeri 0.50'nin altında olan 46 madde elenmiştir. Elenen 16 maddenin faktör yükü 0.35'in üzerinde olmasına rağmen araştırmada alt kesme noktası 0.50 olarak kabul edildiğinden bu maddeler de ölçekten çıkartılmıştır. Sonuçta faktör yükü 0.50'nin üstünde olan 26 madde ölçeğe alınmıştır. Maddelerin 15'i olumsuz, 11'i ise olumludur (Demir ve Akengin, 2010).

Araştırmada kullanılan Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği, Demir ve Akengin (2010) tarafından geliştirilmiştir. Gerekli yasal izinler kendilerinden alınmış ve Ek. 17'de verilmiştir. Ölçekte yer alan 26 maddenin 7'si (1-7) Öğrenme İsteği alt boyutu,

8'i (8-15) Sosyal Bilgiler Dersinden Hoşlanma alt boyutu, 6'sı (16-21) Öğretmenden Kaynaklanan Tutumlar alt boyutu, 5'i (22-26) Sosyal Bilgiler Sevgisi alt boyutlarından oluşmaktadır. İfadeler “1-Hiç katılmıyorum” ile “5-Tamamen katılıyorum” arasındadır. Ölçekteki 26 maddenin 15'i olumsuz, 11'i olumlu ifadeden oluşmaktadır. Ölçek toplam puanı ve alt boyutlar hesaplanırken olumsuz ifadelere ters kodlanmıştır. Her alt boyutta puan yüksekliği alt boyuta ilişkin tutumun olumlu olduğunu ifade etmektedir. Ölçeğin *Cronbach Alpha katsayısı* 0,82 olarak hesaplanmıştır.

3.3.3. Yarı yapılandırılmış görüşme formu (YYGF)

Yarı yapılandırılmış görüşmeler, hem sabit seçenekli cevaplamayı hem de ilgili alanda derinlemesine gidebilmeyi birleştirdiği için diğer iki yöntemin (yapılandırılmış ve yapılandırılmamış) avantajlarını ve dezavantajlarını içerir. Avantajları, analizlerin kolay olması, görüşülene kendini ifade etme imkanı sunması, gerektiğinde derinlemesine bilgi sağlaması iken dezavantajları kontrolün kaybedilmesi, önemsiz konularda çok zaman harcanması, görüşme yapılanlara belli standartlarda yaklaşılmadığından güvenilirliğin azalmasıdır (Büyüköztürk vd., 2013: 152).

Nitel araştırmada en sık kullanılan veri toplama aracı olarak karşımıza görüşme çıkmaktadır. Alanyazında yapılandırılmış görüşme ve yapılandırılmamış görüşme olmak üzere genellikle iki görüşme türünden söz edilir. Görüşmeler; araştırma konusu, görüşmenin yapıldığı bireyler veya ortam gibi değişkenlere göre farklı özellikler taşıyabilir. Dolayısıyla görüşmeye yön veren form da farklı özelliklere sahip olabilir. İyi bir görüşmede hem sorular nitelikli olarak oluşturulmalı hem de görüşme süreci iyi plânlanmalıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 119, 120, 128).

Yıldırım ve Şimşek (2005) mülakat formu geliştirilirken izlenecek adımları şöyle sıralamışlardır:

1. İlgili literatürün taranması ve mülakat formunun hazırlanması: İlgili literatür taranmış ve araştırmanın özüne uygun olarak deney ve kontrol gruplarına ayrı ayrı beşer sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır.
2. Testin yapılması (pilot uygulama): Bu aşamada pilot uygulama yapılmış ve uzman görüşleri alınarak değerlendirilmiştir.

3. Mülakatların organize edilmesi: Mülakatların kimlerle yapılacağı belirlenmiş ve kendilerinden izin alınmıştır. Burada deney ve kontrol gruplarında başarı testinden en yüksek, orta derecede ve en düşük notu alan üçer öğrenci seçilmiştir.
4. Gerekli hazırlıkların yapılması: Mülakat için gerekli hazırlıklar yapılmıştır. Bunun için mülakat formları mülakatın yapılacağı öğrenci sayısı kadar çoğaltılmış, mülakat için yer ve zaman belirlenmiştir.
5. Mülakatın gerçekleştirilmesi: Gerekli hazırlıklar yapıldıktan sonra mülakat gerçekleştirilmiş ve mülakata katılan öğrencilere teşekkür edilerek mülakat sonlandırılmıştır.

Belirtilen adımlar izlenerek geliştirilen mülakat formları Ek. 4 ve Ek. 5'te verilmiştir. Hazırlanan formlar ile veriler toplanmıştır. Araştırmanın sonunda deney ve kontrol gruplarında yer alan 24'er öğrenci içerisinden başarı testinde en yüksek, orta ve en düşük puanları alan üçer öğrenci, toplamda ise on sekiz öğrenci ile Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu (YYGF) uygulanmıştır. Görüşme formunda ders, ünite, sınıf, tarih, süre vb. bilgilerden oluşan Genel Bilgiler bölümü, yaş ve cinsiyetten oluşan Demografik Bilgiler bölümü ile beş adet sorudan oluşan Görüşme Soruları bölümü olmak üzere üç bölüm bulunmaktadır. Görüşme formu Kontrol ve Deney gruplarında farklı olacak şekilde hazırlanmıştır. Genel Bilgiler ve Demografik Bilgiler bölümleri aynı iken üçüncü bölüm olan Görüşme Soruları bölümü birbirinden farklıdır. Deney grubundan gelen öğrencilere 7E öğrenme modeli ile ilgili sorular yöneltilmiş, kontrol grubundaki öğrencilere ise düz anlatım, soru-cevap gibi öğretmen merkezli geleneksel yöntemlerle ilgili sorular sorulmuştur. Öğrencilerin verdiği cevaplara göre tema dağılımı belirlenmiş, frekans ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır. Böylece uygulamanın öğrenciler açısından nasıl geçtiği değerlendirilmiş, deney ve kontrol gruplarının verdikleri cevaplar karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Etik kurallar ve gizlilik esasına dayalı olarak öğrencilerin isimleri gizlenmiş, 4 kız öğrenci için sırasıyla K1, K2, K3, K4 kodlamaları, 4 erkek öğrenci için yine sırasıyla E1, E2, E3, E4 kodlamaları kullanılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmada veri toplama araçlarında kullanılan test, ölçek ve etkinliklere öğrencilerin verdikleri cevaplar kullanılmış ve bunlar amaca uygun olarak değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler nicel ve nitel içerik çözümlemeleri ile değerlendirilmiş ve araştırma bulgularına ulaşılmıştır.

Verilerin analizinde SPSS 15.0 programı kullanılmıştır. Öğrencilerin demografik bilgileri frekans ve yüzde tabloları şeklinde sunulmuştur. Ölçek ve alt boyutları puanları ile başarı testi puanları ortalama, standart sapma betimsel istatistik tablosu şeklinde sunulmuştur.

Araştırmada öğrencilerin akademik başarılarını ölçmek amacıyla geliştirilen akademik başarı testinin geliştirilmesi aşamasında test ve madde analizleri yapılmıştır. Test ve madde analizlerinde her bir maddenin madde güçlük ve madde ayırt edicilik indeksleri hesaplanmıştır. Akademik başarı testinin güvenilirliğinin belirlenmesinde Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı kullanılmıştır.

Ölçek ve alt boyut puanlarının normallik sınamasında Çarpıklık (*Skewness*) katsayısı kullanılmıştır. Sürekli bir değişkenden elde edilen puanların normal dağılım özelliğinde kullanılan çarpıklık katsayısının (*Skewness*) ± 1 sınırları içinde kalması puanların normal dağılımdan önemli bir sapma göstermediği şeklinde yorumlanabilir (Büyüköztürk, 2011: 40). Yapılan normallik sınamasında normal dağılım göstermeyen alt boyut puanlarının normal dağılım göstermediği tespit edildiğinden karekök, logaritmik ve ters çevirme dönüşümleri yapılarak karşılaştırma testlerinde düzeltilmiş puanlar kullanılmıştır. Her grubun ön ve son testlerinin karşılaştırılmasında Eşleştirilmiş t Testi; deney ve kontrol grupları arası ön testlerin ve son testlerin karşılaştırılmasında Bağımsız İki Örneklem t testi (*independent sample t test*) kullanılmıştır. Analizlerde güven aralığı %95 (anamlılık düzeyi 0,05 $p < 0,05$) olarak belirlenmiştir. *Independent sample t testi*, iki ilişkisiz örneklem ortalamaları arasındaki farkın manidar olup olmadığını test etmek amaçlı kullanılmaktadır (Büyüköztürk, 2007).

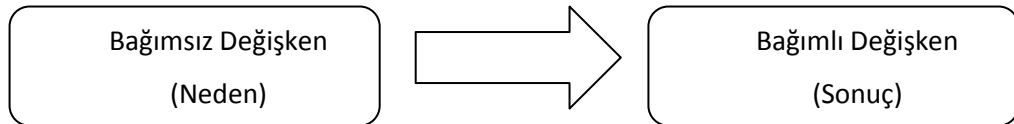
Ayrıca yarı yapılandırılmış görüşme formları (mülakat) deney ve kontrol gruplarından üst, orta ve alt düzeydeki üçer öğrenciden oluşan toplam on sekiz öğrenciye uygulanmıştır. Bu görüşme formu ile uygulamanın öğrenciler açısından nasıl

geçtiği değerlendirilmiş, deney ve kontrol gruplarının verdikleri cevaplar karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir.

3.5. Değişkenler

Araştırılan şey tanımlanamıyor ya da ölçülemiyorsa, onun araştırıldığını daha doğrusu karanlıktan aydınlığa çıkarıldığını söylemek zordur. Araştırmada özde ölçülen, araştırılan şey kavramdır. Kavramlar olayların soyutlanmasıdır, olayların bir tür tanımlarıdır. Kavram ve yapıları ölçmek için kullandığımız göstergelere ise değişken denir (Balcı, 2011: 63).

Başka bir anlatımla değişken, bir durumdan diğerine farklılık gösteren bir özelliktir. Araştırmalarda değişkenleri belirlemek çok önemlidir. Fraenkel ve Wallen (2006), Gall, Gall ve Borg (2007), Gay vd., (2009)'ne göre değişkenler neden sonuç ilişkisi içinde bulunuyorsa bağımlı ve bağımsız değişken olarak sınıflandırılır (Akt; Büyüköztürk vd., 2013: 57, 59). Bağımsız değişken (X), araştırmacının bağımlı değişken üzerinde etkisini test etmek istediği değişkendir. Bağımlı değişken (Y) ise üzerinde bağımsız değişkenin etkisi incelenen değişkendir. Bağımlı değişken, araştırmacının bireyler ya da gruplar arası değişkenliğini incelediği değişken, çözmeye odaklandığı problemdir. Bağımsız değişken olası neden, bağımlı değişken ise olası sonuçtur (Büyüköztürk vd., 2013: 58-59).

Şekil 3.2. Bağımsız ve Bağımlı Değişken (Büyüköztürk vd., 2013: 59).

Şekil 3.2’de görüldüğü gibi bağımlı değişken bağımsız değişkenden etkilenir.

3.5.1. Bağımlı değişkenler

Bireysel veya grupsal farklara odaklanan, nicel veya nitel olabilen bağımlı değişken araştırmacının olası sonucudur (Büyüköztürk vd., 2013: 62). Öğrencilerin,

“Demokrasinin Serüveni” ünitesindeki akademik başarıları ve Sosyal Bilgiler dersine ilişkin tutumları araştırmanın bağımlı değişkenini oluşturmaktadır.

3.5.2. Bağımsız değişkenler

Nicel veya nitel olabilen bağımsız değişken, araştırmanın olası nedenini ifade eder. Araştırmada etkisi test edilecek olan değişkendir (Büyüköztürk vd., 2013: 63). 7E öğrenme modeline göre hazırlanan etkinlikler, uygulamalar ve materyaller araştırmanın bağımsız değişkenini oluşturmaktadır.

3.6. Araştırmanın Uygulama Basamakları

Bu bölümde araştırmanın uygulanması sırasında takip edilen basamaklar verilmiştir:

Tablo 3.11’e göre uygulama yapılan ünite 5 konu ve 5 kazanımdan oluşmaktadır. Ayrıca uygulamanın zaman planlaması, üniteye ait öğrenme alanı, doğrudan verilecek beceri ve doğrudan verilecek değer gibi bilgiler verilmiştir.

Tablo 3.11. Uygulama Yapılan Ünitelerin Konu-Kazanım Gösterimi

SINIF: 6 DERS: Sosyal Bilgiler ÜNİTE 6: Demokrasinin Serüveni ÖĞRENME ALANI: Güç, Yönetim ve Toplum DOĞRUDAN VERİLECEK BECERİ: Sosyal Katılım DOĞRUDAN VERİLECEK DEĞER: Hak ve Özgürlüklere Saygı			
Tarih	Süre	Kazanım	Konu
Nisan 3. Hafta 13-17.04.2015	3	1. Demokrasinin temel ilkeleri açısından farklı yönetim biçimlerini karşılaştırır.	1. En İyi Demokrasi
Nisan 4. Hafta 20-24.04.2015	3	2. Değişik dönem ve kültürlerde demokratik yönetim anlayışının tarihsel gelişimini tartışır.	2. Tarihten Günümüze Demokrasi
Nisan 5. Hafta 27- 30.04/01.05.2015	3	3. Demokratik yönetimlerde yaşama hakkı, kişi dokunulmazlığı hakkı, din ve vicdan özgürlüğü ile düşünce özgürlüğüne sahip olunması gerektiğini savunur.	3. Haklarımız Var
Mayıs 1. Hafta 04-08.05.2015	3	4. Tarihsel belgelerden yola çıkarak insan haklarının gelişim sürecini analiz eder.	4. Tarihten Günümüze İnsan Hakları
Mayıs 2. Hafta 11-15.05.2015	2	5. Türk tarihinde kadının konumu ile ilgili örnekleri, kadın haklarının gelişimi açısından yorumlar.	5. Türk Toplumunda Kadının Yeri
	1	Tüm Kazanımlar Değerlendirme	

Tablo 3.12’de görüleceği gibi uygulamanın tamamı 7 haftalık bir sürece yayılmıştır. Bu sürecin ilk haftası ön uygulamalara, son haftası da son uygulamalara ayrılmıştır. Ünitenin derste uygulanması ise 5 haftalık ünitelendirilmiş yıllık plana göre düzenlenmiştir.

Tablo 3.12. Araştırmanın Uygulama Basamaklarının Deney ve Kontrol Gruplarında Karşılaştırılması

ARAŞTIRMANIN UYGULANDIĞI OKUL	Ağrı Merkez xxxxxxxxxx Ortaokulu	
ARAŞTIRMANIN UYGULANDIĞI SINIFLAR	-6/A (Kontrol Grubu)	-6/B (Deney Grubu)
UYGULAMA 1. HAFTA	-DSBT Ön test uygulaması- SBTÖ Ön test uygulaması	-DSBT Ön test uygulaması- SBTÖ Ön test uygulaması
UYGULAMA 2. HAFTA	-“En İyi Demokrasi” konusunun öğretmen merkezli geleneksel yöntemlerle uygulanması	-“En İyi Demokrasi” konusunun 7E öğrenme modeli ile uygulanması
UYGULAMA 3. HAFTA	-“Tarihten Günümüze Demokrasi” konusunun öğretmen merkezli geleneksel yöntemlerle uygulanması	-“Tarihten Günümüze Demokrasi” konusunun 7E öğrenme modeli ile uygulanması
UYGULAMA 4. HAFTA	-“Haklarımız Var” konusunun öğretmen merkezli geleneksel yöntemlerle uygulanması	-“Haklarımız Var” konusunun 7E öğrenme modeli ile uygulanması
UYGULAMA 5. HAFTA	-“Tarihten Günümüze İnsan Hakları” konusunun öğretmen merkezli geleneksel yöntemlerle uygulanması	-“Tarihten Günümüze İnsan Hakları” konusunun 7E öğrenme modeli ile uygulanması
UYGULAMA 6. HAFTA	-“Türk Toplumunda Kadının Yeri” konusunun öğretmen merkezli geleneksel yöntemlerle uygulanması	-“Türk Toplumunda Kadının Yeri” konusunun 7E öğrenme modeli ile uygulanması
UYGULAMA 7. HAFTA	-DSBT Son test uygulaması-SBTÖ Son test uygulaması-Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formunun uygulanması	-DSBT Son test uygulaması-SBTÖ Son test uygulaması-Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formunun uygulanması

4. BULGULAR ve YORUM

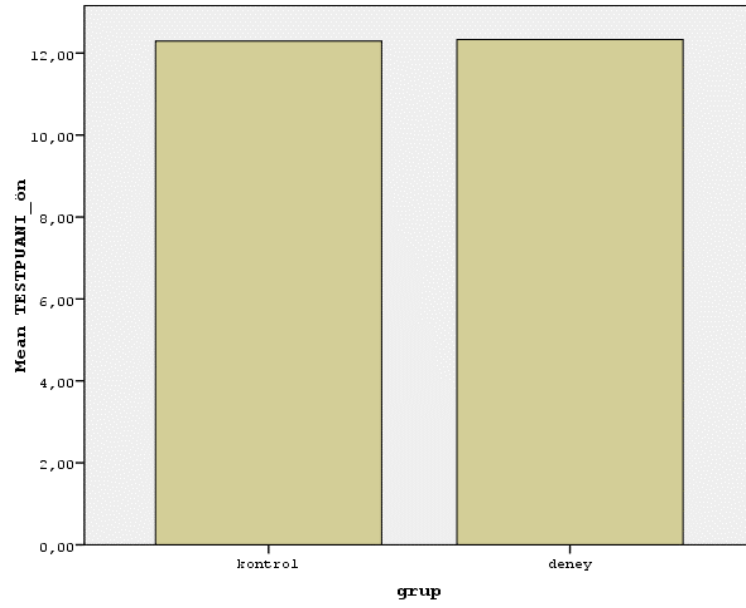
Bu bölümde 7E öğrenme modelinin öğrencilerin 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersindeki başarıları ile bu derse yönelik tutumlarına olan etkisi hakkında yapılan analizler sonucunda elde edilen veriler ve ulaşılan sonuçların yorumlanması amaçlanmaktadır. Bu amaçla araştırmamız T.C. Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde Ağrı ili Merkez ilçesinde bir ortaokulda okuyan 48 6. sınıf öğrencisinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Bu öğrencilere 25 sorudan oluşan çoktan seçmeli bir test sınavı ve 26 sorudan oluşan Sosyal Bilgiler dersi hakkındaki tutumlarını ölçen bir tutum ölçeği uygulanmıştır. Uygulamaya başlanılmadan önce kullanılacak testin güvenilirlik ve geçerliliği 7. sınıf öğrencilerine uygulanan bir pilot çalışma ile sınanmıştır. Araştırmada kullanılan tutum ölçeği Demir ve Akengin (2010) tarafından daha önce geliştirilmiş olan tutum ölçeği olup gerekli izinler alınarak kullanılmıştır. Bu ölçeklerin güvenilirlik ve geçerlilik ölçütleri sağlanmıştır.

Test ve anket soruları 7E öğrenme modeli uygulanmadan önce ve uygulandıktan sonra olmak üzere öğrencilere iki defa tekrarlanmış ve bu iki tekrar arasında istatistiksel anlamda bir farklılığın olup olmadığı araştırılmıştır. Böyle bir farklılığın olup olmadığının daha iyi anlaşılabilmesi için örneklem; kontrol grubu (6A sınıfından 24 öğrenci) ve deney grubu (6B sınıfından 24 öğrenci) olmak üzere iki bölüme ayrılmıştır. Kontrol grubuna öğretmen merkezli geleneksel yöntemlere dayanan öğretim uygulanırken deney grubuna 7E öğrenme modeli uygulanmıştır. Uygulanan ön test ve son testler arasındaki istatistiksel farklılık genel puan yönüyle hesaplanmıştır. Böylece ön test ve son test puanları arasında karşılaştırma olanağı elde edilmiştir.

4.1. Kontrol ve Deney Grubu Öğrencilerinin Ön Test Başarı Puanlarının Karşılaştırılması

Tablo 4.1. Kontrol ve Deney Grubu Öğrencilerinin Ön Test Başarı Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları

Gruplar	n	$\bar{x}$	SS	t	p
Kontrol	24	12,29	4,03	-0,038	0,970
Deney	24	12,33	3,54		

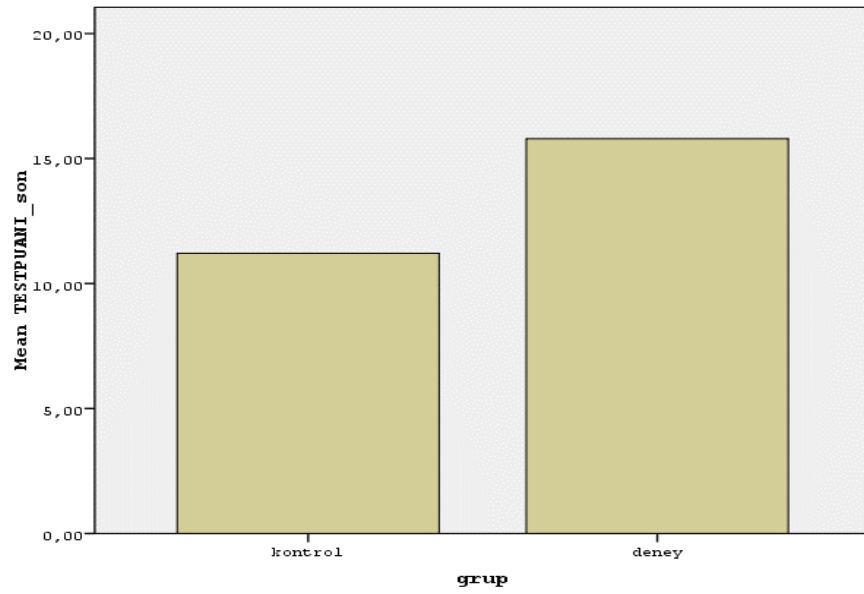
Grafik 4.1. Kontrol ve Deney Grubu Öğrencilerinin Ön Test Başarı Puanlarının Karşılaştırılması

Kontrol ve deney grubu öğrencilerinin ön test başarı puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı bulgusu elde edilmiştir ($t=-0,038$; $p>0,05$). Araştırma öncesinde deney ve kontrol grupları puanlarının birbirine yakın olması, araştırma sonuçlarının yorumlanması ve değerlendirilmesi bakımından önemli görülmektedir.

4.2. Kontrol ve Deney Grubu Öğrencilerinin Son Test Başarı Puanlarının Karşılaştırılması

Tablo 4.2. Kontrol ve Deney Grubu Öğrencilerinin Son Test Başarı Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları

Gruplar	n	$\bar{x}$	SS	t	p
Kontrol	24	11,20	4,72	-3,314	0,002
Deney	24	15,79	4,85		

Grafik 4.2. Kontrol ve Deney Grubu Öğrencilerinin Son Test Başarı Puanlarının Karşılaştırılması

Kontrol ve deney grubu öğrencilerinin son test başarı puanları arasında anlamlı farklılık olduğu bulgusu elde edilmiştir ($t=-3,314$; $p<0,05$). Deney grubu öğrencilerinin son test başarı puanları ($\bar{\chi}=15,79$), kontrol grubu öğrencilerinin son test başarı puanlarından ($\bar{\chi}=11,20$) anlamlı düzeyde daha yüksektir.

4.3. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön Test-Son Test Başarı Puanlarının Karşılaştırılması

Tablo 4.3. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön Test-Son Test Başarı Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları

Test Zamanı	n	$\bar{\chi}$	SS	t	p
Ön test	24	12,29	4,03	0,836	0,412
Son test	24	11,20	4,72		

Kontrol grubu öğrencilerinin ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı bulgusu elde edilmiştir ($t=0,836$; $p>0,05$). Öğretim gerçekleştirildiği için kontrol grubu öğrencilerinin son test puanlarının ön test puanlarından fazla olması

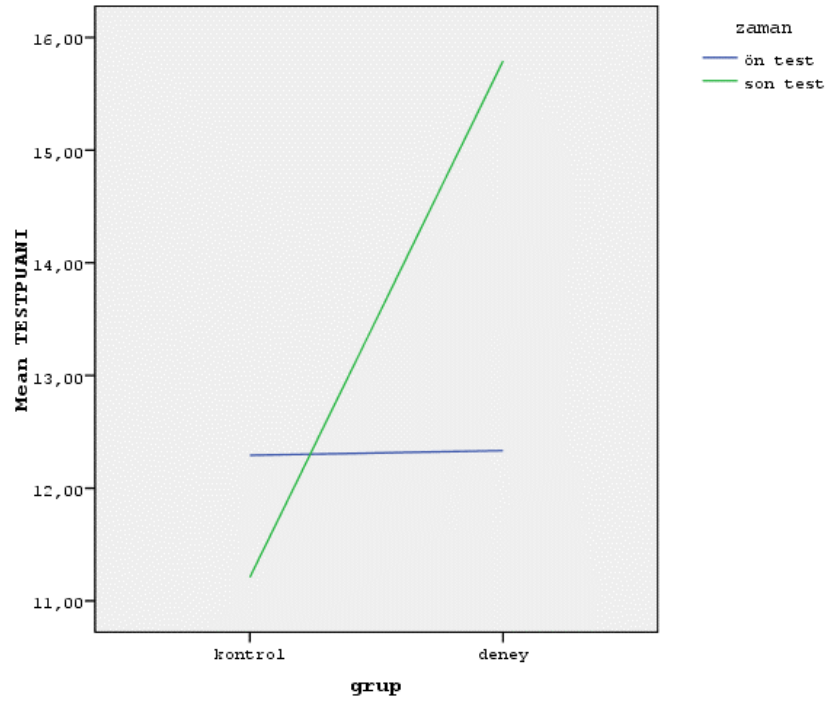
beklenmektedir. Fakat ön test ve son test puanları birbirine yakındır. Buna gerekçe olarak kontrol ve deney grupları arasında I. ve II. dönem genel not ortalamalarının farklılığı gösterilebilir. Kontrol grubu öğrencilerinin I. dönem not ortalamaları 77,16 iken II. dönem not ortalamaları 76,77 ve deney grubu öğrencilerinin I. dönem not ortalamaları 73,83 iken II. dönem not ortalamaları 74,97 olmuştur. Not ortalamaları kontrol grubunda I. döneme göre II. dönemde düşerken deney grubunda ise artmıştır. Ayrıca araştırmanın uygulandığı ünitenin son ünitelerden biri olması nedeniyle okul döneminin sonlarına denk gelmesi, öğrencilerin çevre şartları gereği tarım ve hayvancılık gibi faaliyetlerde uğraştıkları için okula devam etmemeleri de böyle bir sonucun ortaya çıkmasına etki etmiştir.

4.4. Deney Grubu Öğrencilerinin Ön Test-Son Test Başarı Puanlarının Karşılaştırılması

Tablo 4.4. Deney Grubu Öğrencilerinin Ön Test-Son Test Başarı Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları

Test Zamanı	n	$\bar{x}$	SS	t	p
Ön test	24	12,33	3,54	-3,415	0,002
Son test	24	15,79	4,85		

Deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı farklılık olduğu bulgusu elde edilmiştir ($t=-3,415$; $p<0,05$). Deney grubu öğrencilerinin son test başarı puanları ($\bar{x}=15,79$), ön test başarı puanlarından ($\bar{x}=12,33$) anlamlı düzeyde daha yüksektir. Bu sonuç, deney grubunda araştırmamızı uyguladığımız 7E öğrenme modelinin öğrenci başarıları üzerinde olumlu yönde etkisi olduğunun bir göstergesidir.

Grafik 4.3. Kontrol ve Deney Grubu Öğrencilerinin Ön Test-Son Test Başarı Puanlarının Karşılaştırılması

4.5. Kontrol ve Deney Grubu Öğrencilerinin Ön Test Sosyal Bilgiler Tutum Puanlarının Karşılaştırılması

Tablo 4.5. Kontrol ve Deney Grubu Öğrencilerinin Ön Test Sosyal Bilgiler Tutum Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları

Tutum Alt Boyutları	Gruplar	n	$\bar{\chi}$	SS	t	p
Öğrenme İsteği	Kontrol	24	1,61	0,40	0,817	0,418
	Deney	24	1,51	0,45		
Sosyal Bilgiler Dersinden Hoşlanma	Kontrol	24	1,86	0,59	0,921	0,362
	Deney	24	1,70	0,63		
Öğretmenden Kaynaklanan Tutumlar	Kontrol	24	1,51	0,39	-2,343	0,024
	Deney	24	1,29	0,42		
Sosyal Bilgiler Sevgisi	Kontrol	24	1,61	0,57	1,601	0,116
	Deney	24	1,40	0,51		
SOSYAL BİLGİLER TUTUM ÖLÇEĞİ	Kontrol	24	1,66	0,57	1,664	0,103
	Deney	24	1,49	0,51		

Kontrol ve deney grubu öğrencilerinin ön test Öğrenme İsteği puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı bulgusu elde edilmiştir ($t=0,817$; $p>0,05$).

Kontrol ve deney grubu öğrencilerinin ön test Sosyal Bilgiler Dersinden Hoşlanma puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı bulgusu elde edilmiştir ($t=0,921$; $p>0,05$).

Kontrol ve deney grubu öğrencilerinin ön test Öğretmenden Kaynaklanan Tutumlar puanları arasında anlamlı farklılık olduğu bulgusu elde edilmiştir ($t=-2,343$; $p<0,05$). Kontrol grubu öğrencilerinin ön test Öğretmenden Kaynaklanan Tutumlar puanları ($\bar{\chi}=1,51$), deney grubu öğrencilerinin puanlarından ($\bar{\chi}=1,29$) anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Kontrol ve deney grubu öğrencilerinin ön test Sosyal Bilgiler Sevgisi puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı bulgusu elde edilmiştir ($t=1,601$; $p>0,05$).

Kontrol ve deney grubu öğrencilerinin ön test Sosyal Bilgiler Dersi Tutum puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı bulgusu elde edilmiştir ($t=1,664$; $p>0,05$).

4.6. Kontrol ve Deney Grubu Öğrencilerinin Son Test Sosyal Bilgiler Tutum Puanlarının Karşılaştırılması

Tablo 4.6. Kontrol ve Deney Grubu Öğrencilerinin Son Test Sosyal Bilgiler Tutum Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları

Tutum Alt Boyutları	Gruplar	n	$\bar{\chi}$	SS	t	p
Öğrenme İsteği	Kontrol	24	1,35	0,33	-1,649	0,106
	Deney	24	1,52	0,43		
Sosyal Bilgiler Dersinden Hoşlanma	Kontrol	24	1,61	0,54	-1,248	0,218
	Deney	24	1,81	0,60		
Öğretmenden Kaynaklanan Tutumlar	Kontrol	24	1,34	0,34	-2,000	0,051
	Deney	24	1,15	0,23		
Sosyal Bilgiler Sevgisi	Kontrol	24	1,36	0,57	0,690	0,493
	Deney	24	1,40	0,42		
SOSYAL BİLGİLER TUTUM ÖLÇEĞİ	Kontrol	24	1,43	0,38	-0,763	0,449
	Deney	24	1,50	0,31		

Kontrol ve deney grubu öğrencilerinin son test Öğrenme İsteği puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı bulgusu elde edilmiştir ($t=-1,649$; $p>0,05$).

Kontrol ve deney grubu öğrencilerinin son test Sosyal Bilgiler Dersinden Hoşlanma puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı bulgusu elde edilmiştir ($t=-1,248$; $p>0,05$).

Kontrol ve deney grubu öğrencilerinin son test Öğretmenden Kaynaklanan Tutumlar puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı bulgusu elde edilmiştir ($t=-2,000$; $p>0,05$).

Kontrol ve deney grubu öğrencilerinin son test Sosyal Bilgiler Sevgisi puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı bulgusu elde edilmiştir ($t=0,690$; $p>0,05$).

Kontrol ve deney grubu öğrencilerinin son test Sosyal Bilgiler Dersi Tutum puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı bulgusu elde edilmiştir ($t=-0,763$; $p>0,05$).

4.7. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön Test-Son Test Sosyal Bilgiler Tutum Puanlarının Karşılaştırılması

Tablo 4.7. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön Test-Son Test Sosyal Bilgiler Tutum Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları

Tutum Alt Boyutları	Test Zamanı	n	$\bar{\chi}$	SS	t	p
Öğrenme İsteği	Ön test	24	1,61	0,40	2,541	0,018
	Son test	24	1,34	0,34		
Sosyal Bilgiler Dersinden Hoşlanma	Ön test	24	1,86	0,58	1,610	0,121
	Son test	24	1,61	0,54		
Öğretmenden Kaynaklanan Tutumlar	Ön test	24	1,51	0,39	1,610	0,122
	Son test	24	1,34	0,34		
Sosyal Bilgiler Sevgisi	Ön test	24	1,61	0,57	2,550	0,017
	Son test	24	1,36	0,57		
SOSYAL BİLGİLER TUTUM ÖLÇEĞİ	Ön test	24	1,66	0,32	2,272	0,033
	Son test	24	1,43	0,38		

Kontrol grubu öğrencilerinin ön test ve son test Öğrenme İsteği tutum puanları arasında anlamlı farklılık olduğu bulgusu elde edilmiştir ($t=2,541$; $p<0,05$). Kontrol grubu öğrencilerinin ön test Öğrenme İsteği tutum puanları ($\bar{\chi}=1,61$), son test puanlarından ($\bar{\chi}=1,34$) anlamlı düzeyde daha yüksektir. Buna gerekçe olarak kontrol

grubunda öğretmen merkezli geleneksel yöntemlerin uygulanması, öğrencilerin süreçte pasif olmaları gösterilebilir.

Kontrol grubu öğrencilerinin ön test ve son test Sosyal Bilgiler Dersinden Hoşlanma tutum puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı bulgusu elde edilmiştir ($t=1,610$; $p>0,05$).

Kontrol grubu öğrencilerinin ön test ve son test Öğretmenden Kaynaklanan Tutumlar tutum puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı bulgusu elde edilmiştir ($t=1,610$; $p>0,05$).

Kontrol grubu öğrencilerinin ön test ve son test Sosyal Bilgiler Sevgisi tutum puanları arasında anlamlı farklılık olduğu bulgusu elde edilmiştir ($t=2,550$; $p<0,05$).

Kontrol grubu öğrencilerinin ön test Sosyal Bilgiler Sevgisi tutum puanları ($\bar{\chi}=1,61$), son test puanlarından ($\bar{\chi}=1,36$) anlamlı düzeyde daha yüksektir. Buna gerekçe olarak kontrol grubunda öğretmen merkezli geleneksel yöntemler ile derslerin yürütülmesi, öğrencilerin sürece aktif olarak dahil olmaması gösterilebilir.

Kontrol grubu öğrencilerinin ön test ve son test Sosyal Bilgiler Dersi Tutum puanları arasında anlamlı farklılık olduğu bulgusu elde edilmiştir ($t=2,272$; $p<0,05$).

Kontrol grubu öğrencilerinin ön test Sosyal Bilgiler Dersi Tutum puanları ($\bar{\chi}=1,66$), son test puanlarından ($\bar{\chi}=1,43$) anlamlı düzeyde daha yüksektir. Buna gerekçe olarak kontrol grubunda öğretmen merkezli geleneksel yöntemlerin uygulanması gösterilebilir. Kontrol grubu öğrencileri ile yapılan mülakat formundan çıkan sonuçlar da tutum ölçeğinden elde edilen bulguları destekler niteliktedir. Kontrol grubu öğrencileri, mülakat formunda dersler yürütülürken öğretmenin aktif kendilerinin ise pasif olduğu için sıkıldıklarını belirtmişlerdir.

4.8. Deney Grubu Öğrencilerinin Ön Test-Son Test Sosyal Bilgiler Tutum Puanlarının Karşılaştırılması

Tablo 4.8. Deney Grubu Öğrencilerinin Ön Test-Son Test Sosyal Bilgiler Tutum Puanlarının Karşılaştırılmasına Ait t Testi Sonuçları

Tutum Alt Boyutları	Test Zamanı	n	$\bar{x}$	SS	t	p
Öğrenme İsteği	Ön test	24	1,51	0,45	-0,329	0,745
	Son test	24	1,52	0,43		
Sosyal Bilgiler Dersinden Hoşlanma	Ön test	24	1,69	0,62	-0,771	0,449
	Son test	24	1,81	0,60		
Öğretmenden Kaynaklanan Tutumlar	Ön test	24	1,29	0,42	1,322	0,199
	Son test	24	1,16	0,23		
Sosyal Bilgiler Sevgisi	Ön test	24	1,40	0,51	0,000	1,000
	Son test	24	1,40	0,42		
SOSYAL BİLGİLER TUTUM ÖLÇEĞİ	Ön test	24	1,49	0,36	-0,164	0,872
	Son test	24	1,51	0,31		

Deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test Öğrenme İsteği tutum puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı bulgusu elde edilmiştir ($t=-0,329$; $p>0,05$).

Deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test Sosyal Bilgiler Dersinden Hoşlanma tutum puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı bulgusu elde edilmiştir ($t=-0,771$; $p>0,05$).

Deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test Öğretmenden Kaynaklanan Tutumlar tutum puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı bulgusu elde edilmiştir ($t=1,322$; $p>0,05$).

Deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test Sosyal Bilgiler Sevgisi tutum puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı bulgusu elde edilmiştir ($t=0,000$; $p>0,05$).

Deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test Sosyal Bilgiler Dersi Tutum puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı bulgusu elde edilmiştir ($t=-0,164$; $p>0,05$).

4.9. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu (YYGF) Tema Gruplandırması

Uygulama sonunda deney ve kontrol grupları ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Bunun için yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Deney ve kontrol gruplarına bu sınıflarda uygulanan yönteme dayalı olarak birbirinden farklı sorulardan oluşan bir form sunulmuştur. Başarı testinden en yüksek, orta derecede ve en düşük olmak not alan üçer öğrenci ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Böylece iki gruptan toplam 18 öğrenci ile görüşülmüştür.

Görüşme sonrası öğrencilerin verdiği cevaplar temalar etrafında gruplandırılmıştır. Her bir soru için en çok verilen cevaplar alınarak iki tema oluşturulmuştur. Böylece 5 soru için grupların birinden 10, toplamda da 20 tema oluşturulmuş ve her bir temanın oranları hesaplanmıştır. Etik kurallar ve gizlilik esasına dayalı olarak öğrencilerin isimleri gizlenmiş, kız öğrenciler için K1, K2, K3, K4 kodlamaları, erkek öğrenciler için ise E1, E2, E3, E4 kodlamaları kullanılmıştır. Sorular birbirinden farklı olduğu için deney grubu tema gruplandırması Tablo 4.9’da ve kontrol grubu tema gruplandırması Tablo 4.10’de verilmiştir.

Tablo 4.9. Deney Grubu Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu Tema Gruplandırması

Soru No	Soru Cümlesi	Öğrenci Cevaplarının Temalandırılmış Hali	f	%
1	7E öğrenme modeli ile ilgili edindiğiniz deneyimleri özetleyiniz.	1- Şimdiye kadar gördüğümüz ders işlenişlerinden farklı bir uygulama oldu. Bu yöntemi daha önce hiç görmemiştim.	4	16,6
		2- Güzel bir şekilde konuları gördük. Öğrenme daha kalıcıydı. Başlangıçta biraz zor geldi ama eğlenceli ve öğreticiydi.	2	8,3
2	Bu modelin dersin diğer ünitelerinde de uygulanmasını ister misiniz? Neden?	1- Evet isterim. Çünkü konuları öğrenirken aynı zamanda eğlendim.	3	12,5
		2- Hayır istemem. Çünkü zor ve uzun sürüyor.	2	8,3
3	Bu modelin diğer derslerde de uygulanmasını ister misiniz? Neden?	1- Evet isterim. Çünkü her dersin bu ders gibi eğlenceli olmasını isterim.	3	12,5
		2- Hayır istemem. Çünkü her derste uygulanması zor olur.	2	8,3
4	Size göre modelin en önemli avantajı nedir?	1- Konuyu pekiştirme fırsatı sağlaması.	2	8,3
		2- İşbirliği ve paylaşım.	2	8,3
5	Size göre modelin en önemli dezavantajı nedir?	1- Sürenin yetmemesi.	2	8,3
		2- Grup üyeleri arasında uyumsuzluk yaşanması, bazı arkadaşların grup çalışmalarında pasif kalması.	2	8,3
TOPLAM			24	100

Deney grubu öğrencilerinin en fazla verdikleri cevaplar bir tema etrafında toplandığında %16,6 ile “*Şimdiye kadar gördüğümüz ders işlenişlerinden farklı bir uygulama oldu. Bu yöntemi daha önce hiç görmemiştim.*” teması olmuştur. Buna göre öğrenciler yöntemin kendilerine farklı geldiğini ve daha önce bu yöntemi görmediklerini belirtmişlerdir.

Deney grubunda yer alan kız öğrenciler arasından rastgele seçilen cevapların bazıları şunlardır: **K1:** *Bu derste uyguladığımız yöntemi daha önce hiç görmemiştim.* **K2:** *Konuların gerektiğinde tekrar edilmesi çok güzeldi.* **K3:** *Grup çalışmalarında bazı arkadaşlar hiç katılmadı, ama sonunda bizimle birlikte o da etkinlik yapmış gibi göründü.* **K4:** *Konuların işlenişi güzeldi ama bazen süreyi yetiştirmeye çalıştık.*

Deney grubunda yer alan erkek öğrenciler arasından rastgele seçilen cevapların bazıları şunlardır: **E1:** *Çok farklı bir yöntemdi. Yaptığımız etkinlikleri arkadaşlarımızla paylaştık.* **E2:** *Bu yöntem güzel ama her zaman her derste uygulanması zor bence.* **E3:** *Konuları daha kalıcı öğrendim sanki.* **E4:** *Bu yöntemi ilk defa gördüm. Biraz zordu ama eğlenceliydi.*

Tablo 4.10. Kontrol Grubu Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu Tema Gruplandırması

Soru No	Soru Cümlesi	Öğrenci Cevaplarının Temalandırılmış Hali	f	%
1	Öğretmen merkezli geleneksel öğretim yöntemleri ile ilgili edindiğiniz deneyimleri özetleyiniz.	1- Konuları daha çok öğretmenimiz anlattı, belli yerlerde sorular sordu, biz de cevapladık.	3	12,5
		2- Önceki ders işlenişlerinden bir farkı yoktu.	3	12,5
2	Bu yöntemlerin dersin diğer ünitelerinde de uygulanmasını ister misiniz? Neden?	1- Evet isterim. Çünkü basit bir şekilde konuları işliyoruz.	2	8,3
		2- Hayır istemem. Çünkü sürekli öğretmen anlatıyor, biz ise sadece dinliyoruz.	2	8,3
3	Bu yöntemlerin diğer derslerde de uygulanmasını ister misiniz? Neden?	1- Evet isterim. Çünkü her dersi böyle işlersek kolay bir şekilde okul biter.	2	8,3
		2- Hayır istemem. Çünkü dersler çok sıkıcı oluyor.	2	8,3
4	Size göre öğretmen merkezli geleneksel öğretim yöntemlerinin en önemli avantajı nedir?	1- Not tutma alışkanlığı kazandırması.	2	8,3
		2- Ders süresi içinde konunun işlenip ödevin verilmesi.	2	8,3
5	Size göre öğretmen merkezli geleneksel öğretim yöntemlerinin en önemli dezavantajı nedir?	1- Öğrencinin pasif kalması.	4	16,6
		2- Konuyu tekrar etme ve pekiştirme fırsatı olmaması.	2	8,3
TOPLAM			24	100

Kontrol grubu öğrencileri ise yine %16,6 en fazla “Öğrencinin pasif kalması.” teması etrafında birleşmişlerdir. Buna göre öğrenciler derste öğretmenin aktif olduğunu kendilerinin ise pasif bir şekilde dersi takip ettiklerini belirtmişlerdir.

Kontrol grubunda yer alan kız öğrenciler arasından rastgele seçilen cevapların bazıları şunlardır: **K1:** *Daha önceki derslerden bir farkı yoktu. Hemen hemen aynı şeyleri yaptık.* **K2:** *Dersler böyle olunca çok yorulmayız sene içinde.* **K3:** *En önemli avantaj not almanın kolay olması.* **K4:** *Öğretmenimizin sorularına cevaplar verdik, belli yerlerde özetler yaptık.*

Kontrol grubunda yer alan erkek öğrenciler arasından rastgele seçilen cevapların bazıları şunlardır: **E1:** *Bu yöntemle derslerde sıkılıyorum. Zaman geçmiyor gibi oluyor.* **E2:** *Öğretmenimiz tahtada konuları anlattı, bize sorular sordu biz de cevapladık.* **E3:** *Konuları zamanında bitirdik, öğretmenimiz ödevler verdi.* **E4:** *Bugüne kadar hep gördüğümüz yöntemle ders işledik.*

Araştırma sırasında olumlu etken olarak öğrencilerin kendilerine farklı gelen ve ilgilerini çeken bir yöntem olduğu için ders içi etkinliklere katılımında heyecan duymalarını, işbirliği ve grup çalışmalarını istekle karşılamalarını sayabiliriz. Bununla beraber araştırmayı kısıtlayıcı etken ise yapılandırmacı yaklaşım öğrencilerin sıklıkla karşılaştığı bir yöntem olmadığı için etkinliklerin uygulanması esnasında haliyle zaman sıkıntısı yaşanabilmesidir. Araştırmada etkinliklerin yetiştirilemediği bazı durumlarda (zamanın yetmemesi, resmî tatiller vb.) eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ek dersler ile telafi yoluna gidilmiş ve etkinliklerin hepsinin öğrenciler tarafından uygulanması sağlanmıştır.

5. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

5.1. Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada Demokrasinin Serüveni ünitesine ait 5 konuda uygulanan 7E öğrenme modelinin öğrencilerin akademik başarısı ve tutumlarına etkisi incelenmiştir.

Bu bölümde, araştırma sonucunda elde edilen bulgulara ve yorumlara dayalı olarak ulaşılan araştırmanın genel sonuçları üzerinde durulmuştur. Ardından 7E öğrenme modeline ilişkin tartışma ve önerilere yer verilmiştir.

Nicel verilerin analizi incelendiğinde başarı testinden çıkan sonuçlar şu şekildedir:

Kontrol ve deney grubu öğrencilerinin ön test başarı puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı bulgusuna karşılık son test başarı puanları arasında anlamlı farklılık olduğu bulgusu elde edilmiştir. Deney grubu öğrencilerinin son test başarı puanları, kontrol grubu öğrencilerinin son test başarı puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Kontrol grubu öğrencilerinin ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı farklılık bulunmazken deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Deney grubu öğrencilerinin son test başarı puanları, ön test başarı puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Araştırmamızla ilgili olarak fen bilimleri alanında yapılan çalışmaların sayısı sosyal bilimler alanına göre oldukça fazladır.

Öğrenme döngüsü modeli üzerine yapılan araştırmalarda öğrencilerin akademik başarı, tutum, motivasyon ve derse ilişkin görüşlerinde olumlu ve anlamlı sonuçlar ortaya çıkmıştır (Yurdakul, 2004; Ergin, Kanlı ve Ünsal, 2008; Öztürk, 2008; Kaptan ve Şeyihoğlu, 2011; Karşlı, 2011; Toroslu, 2011; Çiğdemoğlu, 2012; Gök, 2012; Işık Mercan, 2012; Polat ve Baş, 2012).

Lavoie (1999), lise öğrencilerinin genetik, ekosistem ve doğal seleksiyon konularında mantıksal düşünme ve bilimsel süreç becerilerini, fen kavramlarını kullanmada öğrenme halkası yaklaşımının geleneksel metotla öğretime göre daha anlamlı olduğunu tespit etmiştir.

Ünal ve Ergin (2006), çalışmalarında yapılandırmacı yaklaşıma uygun ve buluş yoluyla tasarlanmış etkinliklerle ilerleyen sürecin akademik başarının artışı konusunda deney grubu öğrencileri lehine olumlu bir farklılık olduğunu tespit etmişlerdir. Turgut (2001)'da çalışmasında, yapılandırmacı yaklaşım ile hazırlanmış etkinliklerin öğrencilerin “İş, Güç, Enerji” konularında ders başarılarına ve kavramsal gelişimlerine, geleneksel öğretim yaklaşımına göre daha fazla etki ettiği sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde yapılandırmacı yaklaşıma göre düzenlenen öğrenme etkinliklerinin öğrenci başarısı üzerinde olumlu etkisinin tespit edildiği çalışmalar bulunmaktadır (Çetin ve Günay, 2007; Erdamar ve Demirel, 2008; Ünal ve Çetinkaya, 2009, Aydın ve Yılmaz, 2010; Polat ve Baş, 2012; Tuncel ve Öztürk, 2013).

Tural (2011) “Sosyal Bilgilerde Yapılandırmacı Yaklaşımla Kavram Öğretimine Yönelik Model Geliştirme” adlı çalışmasında Yapılandırmacı Yaklaşıma dayalı olarak hazırlanan kavram öğretimine yönelik öğretim tasarımı modelinin, kavram öğretimi açısından etkisini araştırmıştır. Araştırmamıza benzer olarak burada da ilköğretim 6. sınıf öğrencileri üzerinde çalışma yürütülmüştür. Araştırma sonucunda öğrencilerin seçilmiş olan kavramlara yönelik algı, bilgi ve başarı düzeylerinde artış belirlenmiş, kavram öğretimine yönelik hazırlanmış olan öğretim tasarımı modelinin Sosyal Bilgiler Dersini destekler nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır.

Bir başka araştırmada, 3E öğrenme modelinin öğrencilerin öğrenmelerini ve öğrenilen bilginin kalıcılığını etkili ve anlamlı bir şekilde artırdığı sonucuna ulaşılmıştır (Nuhoglu ve Yalçın, 2006).

Ebrahim (2004), 4E modeli merkezli öğrenme halkasının öğrencilerin akademik başarılarına ve tutumlarına etkisini incelemiş, çalışmanın sonucunda öğrenci başarısında anlamlı bir farka ulaşmıştır.

Akar (2005) asit baz konulu çalışmasında 5E öğretim yönteminin uygulandığı deney grubunun bilimsel süreç becerilerinin geleneksel kimya öğretiminin uygulandığı kontrol grubuna göre anlamlı bir şekilde arttığını tespit etmiştir. Asit bazlar konusu ile ilgili benzer bulgulara Kılavuz (2005)'un çalışmasında da ulaşılmıştır.

Benzer şekilde Bozdoğan ve Altunçekiç (2007) çalışmalarında öğrenme halkası modellerinden 5E öğretim modelinin öğretmen adayları tarafından değerlendirilmesini

incelemişlerdir. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının 5E öğretim modelini bilimsel süreç becerisi geliştirme açısından etkili buldukları belirlenmiştir.

Bir başka çalışmada 5E modeline göre hazırlanan yatay ve eğik atış konulu çalışma yapraklarının öğrencilerin akademik başarılarını yükseltmede anlamlı derecede etkili olduğu belirlenmiştir (Ergin, Kanlı ve Tan, 2007).

5E modelinin öğrenci başarısına etkisi ile ilgili yapılan araştırmaların sonuçları genellikle 5E modelinin öğrencilerin kavramsal başarılarını artırmada etkili olduğunu ve anlamlı öğrenmeyi sağladığını göstermektedir (Lord, 1999; Odom ve Kelly, 2001; Demircioğlu vd., 2004; Newby, 2004; Garcia, 2005; Saka ve Akdeniz, 2006; Saygın vd., 2006; Erşahan, 2007; Chen, 2008).

5E ve 7E öğrenme halkası modelleri birçok araştırmada çalışılmış ve öğrenme ortamlarında etkin olduğu, derslerde akademik başarıyı ve kavramların kalıcılığını artırdığı gibi sonuçlara ulaşılmıştır (Seyhan ve Morgil, 2007; Ceylan ve Geban, 2009; Yalçın, Açışlı ve Turgut, 2010; Çelik ve Pektaş, 2011).

Kanlı (2007), çalışmasında 7E öğrenme modeli merkezli laboratuvar yaklaşımına göre öğrenim gören öğrencilerin, doğrulama laboratuvarı yaklaşımı ile öğrenim gören kontrol grubu öğrencilerine göre bilimsel süreç becerilerini geliştirme açısından daha başarılı oldukları belirlenmiştir. Bir başka çalışmada Kanlı ve Yağbasan (2008) buna benzer sonuçlar elde etmiştir.

Görece Baybars ve Küçüközer (2014) araştırmalarında, 7E öğrenme modelinin Fen Bilgisi öğretmen adaylarının kuantum fiziği ile ilgili bilimsel kavramlara sahip olması ve kavramsal anlamının gerçekleşmesi yönünde olumlu etkilerinin olduğu tespit edilmiştir.

Yapılan birçok araştırmada 7E öğrenme modelinin uygulandığı derslerde öğrencilerin başarı düzeylerinin yükseldiği görülmüştür. Demokrasinin Serüveni Başarı testinden elde edilen sonuçlar, yapılandırmacılığa dayalı 7E öğrenme modelinin uygulanmasının öğrenci başarısına etkisinin incelendiği (Çepni vd., 2001; Eisenkraft, 2003; Ören ve Tezcan, 2008; Avcıoğlu, 2008; Sornsakda vd., 2009; Demirezen, 2010; Gönen ve Kocakaya, 2010; Gürbüz, 2012; Özbek vd., 2012; Çelik ve Özbek, 2013; Turgut vd., 2013; Köksal, 2014) bir çok çalışmanın sonuçları ile paralellik göstermektedir.

Yukarıda verilen araştırmaların sonuçları ile bu araştırmanın sonuçları arasında paralellik vardır. Çünkü bu araştırmada da 7E öğrenme modelinin uygulandığı deney grubu ile öğretmen merkezli geleneksel yöntemlerin uygulandığı kontrol grubunda akademik başarı yönünden deney grubu lehine anlamlı fark tespit edilmiştir.

Bu araştırmaların aksine Tweedy (2004) “Osmoz ve Difüzyon” konularında üniversite öğrencilerinin temel kavramları anlamaları üzerine, geleneksel laboratuvar yaklaşımı ile öğrenme halkası temelli laboratuvar yaklaşımını karşılaştırdığı tez çalışmasında, iki grup arasında anlamlı bir fark bulamamış ve öğrencilerin hâlâ birtakım kavram yanılgılarına sahip olduklarını gözlemlemiştir. Literatür taramasında bu çalışmadan başka öğrenme döngüsü modellerinin öğrencilerin akademik başarılarını etkilemediği yönünde çalışmalara rastlanmamıştır.

Tutum ölçeğinden çıkan sonuçlar şu şekildedir:

Kontrol ve deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test Sosyal Bilgiler Dersi Tutum puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı bulgusu elde edilmiştir.

Kontrol grubu öğrencilerinin ön test ve son test Sosyal Bilgiler Dersi Tutum puanları arasında anlamlı farklılık olduğu bulgusu elde edilmiştir. Kontrol grubu öğrencilerinin ön test Sosyal Bilgiler Dersi Tutum puanları, son test puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir. Bu duruma gerekçe olarak kontrol grubunda öğretmen merkezli geleneksel yöntemlerin uygulanması gösterilebilir. Kontrol grubu öğrencilerinin mülakat formu bulguları da burada ulaşılan verilere paralellik göstermektedir. Yapılan mülakat formunda kontrol grubu öğrencileri derste aktif olmadıkları için sıkıldıklarını ifade etmişlerdir. Deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test Sosyal Bilgiler Dersi Tutum puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı bulgusu elde edilmiştir.

Literatürde bu araştırmanın sonuçları ile benzerlik gösteren başka araştırmalar da bulunmaktadır.

Gönen ve Kocakaya (2010)’nın araştırmalarında elde ettikleri sonuçlar öğrencilerin bilgisayara karşı tutumlarının öğretim yöntemlerinden etkilenmediğini göstermiştir. Ünal ve Ergin (2006), çalışmalarında yapılandırmacı yaklaşıma uygun ve buluş yoluyla tasarlanmış etkinliklerle ilerleyen süreçte deney ve kontrol gruplarının fen’ e yönelik tutumları arasında farklılık olmadığını tespit etmişlerdir.

Bu araştırmada da yukarıdaki çalışmalara benzer olarak 7E ğrenme modelinin uygulandığı deney grubu ğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumları ile kontrol grubu ğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumları arasında farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Buna gerekçe olarak 5 hafta etkinliklerin uygulanması, 1 hafta n test uygulamaları ve 1 hafta son test uygulamalarından oluşan toplam 7 haftalık uygulama sürecinin ğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumunun değişmesi için yeterli olmaması gösterilebilir.

Ancak bu araştırmanın aksine, bazı araştırmalarda kontrol ve deney gruplarının tutumlarında deney grubu lehine anlamlı bir fark tespit edilmiştir. ğrenme döngüsü modeli üzerine yapılan araştırmalarda öğrencilerin akademik başarı, tutum, motivasyon ve derse ilişkin görüşlerinde olumlu ve anlamlı sonuçlar ortaya çıkmıştır (Yurdakul, 2004; Ergin, Kanlı ve nsal, 2008; ztrk, 2008; Demirezen, 2010; Kaptan ve şeyihoğlu, 2011; Karanlı, 2011; Toroslul, 2011; iğdemoğlu, 2012; Gök, 2012; Işık Mercan, 2012; Polat ve Baş, 2012).

Altıparmak (2001), Çelebi (2006), Ergin, nsal ve Tan (2006), yaptıkları çalışmalarda yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının ğrenci tutumlarını olumlu yönde etkilediği sonucunu elde etmişlerdir.

Evrekli, İnel, Balım ve Kesercioğlu (2009) tarafından yapılan bir araştırma sonucunda fen bilgisi ğretmen adaylarının yapılandırmacı yaklaşıma yönelik tutumlarının genel olarak yüksek düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca Genç (2007) tarafından yapılan araştırma sonucunda, sınıf ğretmenlerinin yapılandırmacı ğretmen özelliklerini gösterme düzeylerine ilişkin algılarının çok yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Ebrahim (2004), 4E modeli merkezli araştırmaya dayalı öğrenme halkasının öğrencilerin akademik başarılarına ve tutumlarına etkisini incelemiş, çalışmanın sonunda ulaşılan verilerden ğrenci tutumlarında anlamlı bir fark belirlemiştir.

Ercan zaydın (2010), alışmasında 5E ğrenme modelinin deney ve kontrol gruplarının derse yönelik tutumlarında deney grubu lehine anlamlı farklılık olduğunu tespit etmiştir. Benzer şekilde Demircioğlu vd., 2004; Saka ve Akdeniz, 2006; Saygın vd., 2006; Yurt, 2012’da bu çalışma ile benzer sonuçlara ulaşmışlardır.

5E ve 7E ğrenme halkası modelleri birçok araştırmada çalışılmış ve öğrenme ortamlarında etkin olması, fen bilimlerine ve doğasına karşı olumlu tutum geliştirmesi

gibi sonuçlara ulaşılmıştır (Akar, 2005; Seyhan ve Morgil, 2007; Ceylan ve Geban, 2009; Yalçın, Açıslı ve Turgut, 2010; Çelik ve Pektaş, 2011; Özbek vd., 2012).

Yapılandırmacı öğrenme kuramına dayalı 7E öğrenme modelinin etkililiğinin incelendiği Mecit (2006); Avcıoğlu (2008); Yenilmez ve Ersoy (2008); Köksal (2014) araştırmalarda 7E öğrenme modelinin öğrenciler üzerinde olumlu etki oluşturduğu belirlenmiştir.

Mülakat formundan çıkan sonuçlar ise şu şekildedir:

Deney grubu öğrencilerinin en fazla verdikleri cevaplar bir tema etrafında toplandığında %16,6 ile “*Şimdiye kadar gördüğümüz ders işlenişlerinden farklı bir uygulama oldu. Bu yöntemi daha önce hiç görmemiştim.*” teması olmuştur. Buna göre öğrenciler yöntemin kendilerine farklı geldiğini ve daha önce bu yöntemi görmediklerini belirtmişlerdir.

Kontrol grubu öğrencileri ise yine %16,6 ile en fazla “*Öğrencinin pasif kalması.*” teması etrafında birleşmişlerdir. Buna göre öğrenciler derste öğretmenin aktif olduğunu kendilerinin ise pasif bir şekilde dersi takip ettiklerini belirtmişlerdir.

Araştırmanın nitel analizlerinin sonuçlarına göre deney grubu öğrencileri, 7E öğrenme modelinde grup çalışması ve işbirliği yoluyla öğrenmenin önemini belirtmişlerdir. Yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen veriler son test başarı puanlarındaki artışın deney grubu lehine olmasını destekler niteliktedir.

Öğretmen merkezli geleneksel yöntemlerle ders sürecinin yürütüldüğü kontrol grubunda öğrenciler işleniş sırasında öğretmenin aktif kendilerinin ise pasif kaldıklarını belirtmişlerdir.

Deney grubuna uygulanan yapılandırmacı yaklaşıma dayalı 7E öğrenme modeli etkinlik ve uygulamalarının uzun zaman alıcı olması ve sürenin yetmemesi en önemli olumsuzluklardan biridir. Literatürde aynı sonuçlara ulaşılan araştırmalar da mevcuttur (Özmen, 2004; Çepni vd., 2005). Ayrıca bazı çalışmalarda sınıf mevcutlarının fazlalığı, zamanın yetersiz ve maliyetin yüksek olması öğretmenlerin ölçme değerlendirme yapmada karşılaşmış oldukları sorunlar olarak tespit edilmiştir (Gelbal ve Kelecioğlu, 2007; Anıl ve Acar, 2008; Çelikkaya, Karakuş ve Demirbaş, 2010).

Benzer şekilde öğrencilerin sosyal bilgilere karşı olumsuz tutum geliştirmelerinin nedenleri olarak daha çok uygulanan öğretim yöntemlerinden kaynaklanan, öğrencilerin derste aktif olmadığı için sıkıldıkları geleneksel öğretim yöntemlerinin kullanıldığı görüşünü destekleyen bulgulara ulaşılmıştır (Goodlad, 1984; Mc Gowan vd., 1990; Cuban, 1991; Downey, 1991; Chiodo ve Byford, 2004).

Yapılan başka bir çalışmanın sonuçlarına göre öğretmenlerin, derslerinde öğrenci merkezli eğitimi ön plana çıkarmaları öğrencilerin derse karşı daha olumlu bir tutum geliştirmelerini sağlayacağı yönünde bulgulara ulaşılmıştır (Barth, 1991; Barth ve Demirtaş, 1997). Benzer şekilde öğrencilerin aktif katılım fırsatı buldukları sosyal bilgiler derslerine karşı daha olumlu bir tutum sergiledikleri gözlemlenmiştir (Schug ve Beery, 1987).

Tural (2009) “İlköğretim İkinci Kademe Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımına İlişkin Görüşleri” adlı araştırmasında Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı’na ilişkin olarak Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin karşılaştırmalı bir biçimde görüşlerinin değerlendirilmesini amaçlamıştır. Araştırma sonucunda genel kanı olarak öğretmenlerin yapılandırmacı öğrenmeyi temel alan Sosyal Bilgiler derslerine karşı olumlu tutumlara sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Yaşı daha genç olan eğitimcilerin bu yaklaşıma ve eğitimci yöne daha ilgili ve olumlu yaklaştıkları görülürken, meslek hayatında daha kıdemli olan eğitimcilerin bu yeni yaklaşım ile birlikte daha başka yeni yaklaşımlara biraz daha eleştirel yaklaştıkları belirlenmiştir.

Araştırma problemi ile bağlantılı olabileceğini düşündüğümüz başka çalışmalardan elde edilen sonuçlar da şu şekildedir:

Lindgren ve Bleicher (2005) yaptıkları çalışmada öğrenme döngüsü modelinin öğrencilerin girişimcilik ruhunu ortaya çıkardığını, Fen dersine ilişkin pozitif öğrenme yaşantıları meydana getirdiğini gözlemlemiştir. Cornelius (2012) yaptığı çalışmada öğrenme döngüsü modelinin kişisel olduğu kadar sosyal açıdan da öğrencilere olumlu davranışlar kazandırdığını tespit etmiştir. Keser (2003) yapılandırmacı yaklaşımı uygulayabilmede gerekli unsurlardan biri olan öğrenme ortamının (araç-gereç, materyal, uygun mekân vb) sağlanamamasının uygulamalarda aksaklığa neden olabileceğini belirtmiştir. Benzer şekilde Dündar (2008) “İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğrenme

Ortamlarının Yapılandırmacı Özellikler Açısından Değerlendirilmesi” adlı araştırmasında genel olarak ilköğretim beşinci sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğrenme ortamlarının öğrenci ve öğretmen görüşlerine göre yapılandırmacı özellikler açısından değerlendirilmesini amaçlamıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin Sosyal Bilgiler dersinde yapılandırmacı öğrenme ortamı oluşturmada karşılaşılan engeller konusundaki görüşlerinin başında okul olanaklarının sınırlı oluşu, sınıf mevcutlarının fazlalığı, velilerin ilgisiz oluşu gibi sorunların geldiği belirlenmiştir.

Birçok araştırmacı 5E modelinin açıklama basamağında, öğretmenlerin tartışma ortamları yaratması ve öğrencilerin kendi fikirlerini ortaya çıkarmaları için onlara sorular yönlendirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır (Özmen, 2004; Çepni vd., 2005; Çalık, 2006). Yalçın, Açıslı ve Turgut (2010) çalışmalarında öğrenme halkası modellerinin deneysel beceriler kazanma yolunda önemli birer model olduklarını ileri sürmüşlerdir.

Yapılandırmacı yaklaşıma dayanan farklı modellerin öğrencilerin kavram yanlışlarının giderilmesinde etkili oldukları görülmektedir (Örgün, 2002; Küçüközer, 2004; Ateş, 2005; Ateş ve Polat, 2005; Balcı, 2005; Yılmaz ve Huyugüzel Çavaş, 2006; İpek and Çalık, 2008). Şeker (2010) “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Öğrenme Stillerine Uygun Etkinliklerin Kullanılmasının Öğrencilerin Öğrenme Düzeyi ve Kavram Yanlışlarının Giderilmesi Üzerindeki Etkililiğinin Araştırılması” adlı çalışmada öğrenme stillerine göre yapılan etkinliklerin öğrencilerin kavram öğrenmelerinde yararlı olduğu sonucunu elde etmiştir. Ateş ve Polat (2005), “Elektrik Devreleri Konusundaki Kavram Yanlışlarının Giderilmesinde Öğrenme Evreleri Metodunun Etkinliği” konulu çalışmalarında, öğrencilerin bölgesel düşünme, sabit akım kaynağı modeli ve paylaşılan akım modeli gibi konularda kavram yanlışlarına sahip olduğu gözlenmiş ve öğrenme evreleri metodunun güç kaynağının sabit akım kaynağı olarak algılanması konusunda kavram yanlışlarını gidermede geleneksel metoda göre daha etkili olduğu, bölgesel düşünme ve paylaşılan akım modeli ile ilgili kavram yanlışlarını gidermede her iki metodun etkisiz kaldığı tespit edilmiştir.

Ateş (2005) çalışmada, “Doğru Akım Devreleri” konusunda geleneksel metodla öğrenme halkası yöntemini karşılaştırmış, öğrencilerin ön bilgileri kontrol altına alındığında, öğrenme halkası metodunun daha etkili olduğunu tespit etmiştir.

Eisenkraft (2003) ‘Genişletilmiş 5E Modeli’ adlı çalışmasında, 5E modeli ile 7E modeli arasındaki farklı ve ortak yönleri ifade etmektedir.

Keser (2003) araştırmasının sonucunda, 5E öğrenme modeline uygun geliştirilen bütünleştirici öğrenme modelinin geleneksel öğretim yöntemlerine nazaran eğitim sistemimizde daha uygulanabilir bir yapıya sahip olduğu görülmüştür.

Abraham ve Renner (1986), lise kimya derslerinde öğrenme halkasının öğretimdeki başarısını etkileyen faktörleri incelemiş ve bu modeli geleneksel yöntemle karşılaştırmıştır. Çalışmanın sonucunda, keşif aşamasının girişten sonra ve genişletmeden önce gelmesi halinde diğer dizilimlere ve geleneksel metoda göre başarıda daha etkin rol oynadığı tespit edilmiştir.

Bevevino, Dengel ve Adams (1999), sosyal konulara öğrenme halkasının aşamalarını uygulamış ve tarih derslerinin öğretmen-öğrenci açısından heyecan verici ve son derece etkili geçtiğini vurgulamıştır.

Çepni vd., (2001), 7E modeline göre, fen bilgisi öğretiminde fizik, kimya, biyoloji konularını kapsayan örnek materyaller geliştirmiştir.

Evans (2004), 5E modeline göre geliştirdiği laboratuvar aktiviteleri sonucunda, öğrencilerin ünite işlenirken derse aktif olarak katıldıklarını, sorumluluk üstlendiklerini ve zevk aldıklarını tespit etmiştir.

Yapılan birçok çalışmada (Yaşar, Gültekin, Türkkın, Yıldız ve Girmen, 2005; Birgin, 2006; Çalık, 2007; Erdal, 2007; Algan, 2008; Anıl ve Acar, 2008) öğretmenlerin alternatif ölçme yöntemleri hakkında yeterli bilgiye ve bunları kullanmada yeterli deneyime sahip olmadıkları, bu konuda eğitim almaya ihtiyaçları oldukları ortaya konulmuştur. Aynı zamanda öğretmenler, geleneksel ölçme araçlarını kullanmayı, alternatif ölçme yöntemleri kullanmaya tercih etmekte ve daha yoğun olarak kullanmaktadırlar (Gelbal ve Kelecioğlu, 2007; Güven ve Eskiürk, 2007; Birgin ve Gürbüz, 2008; Alaz ve Yazar, 2009; Çelikkaya, Karakuş ve Demirbaş, 2010).

Ersoy (2005) tarafından yapılan bir araştırma sonucunda, öğretmenlerin yapılandırmacı öğretmen rollerinden en çok, öğrencilerin ön bilgilerini araştırma ve öğrenmeyi eğitim programına göre gerçekleştirmeye çalıştıkları görülmüştür.

Karadağ vd., (2008) tarafından yapılan bir araştırma sonucunda, öğretmenlerinin yapılandırmacı öğrenme yaklaşım temelli bir programın eğitim durumları ögesine ilişkin yeterli eğitim ve bilgi birikimine sahip oldukları görüşünde oldukları tespit edilmiştir.

Ağlagül (2009) sınıf öğretmenlerinin, beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde, Yılmaz (2006)'da öğretmenlerin genel olarak sınıflarda, yapılandırmacı yaklaşıma uygun öğrenme ortamları oluşturduklarını tespit etmiştir.

Bunların yanı sıra birçok araştırma sonucunda (Çerçi ve Semerci, 2004; Gömleksiz, 2005; Gözütok, Akgün ve Karacaoğlu, 2005; Özdemir, 2005; Korkmaz, 2006; Yapıcı ve Leblebiciler, 2007) öğretmenlerin yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının değerlendirme boyutunda kendilerini yetersiz gördükleri ortaya çıkmıştır.

Sağlam (2006) “Türkiye’deki Davranışçı ve Yapılandırmacı Sosyal Bilimler Öğretim Uygulamalarının Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında Türkiye’de ilköğretim okullarında davranışçı ve yapılandırmacı sosyal bilgiler öğretim uygulamalarını öğretmen ve öğrenci görüşleri çerçevesinde karşılaştırarak, ortaya çıkan görüşler ışığında sosyal bilgiler öğretim uygulamalarının daha etkili hale getirilmesi konusunda çözüm önerileri sunmayı amaç edinmiştir. Araştırmasının sonucunda, öğrenci görüşleri bakımından yapılandırmacı sosyal bilgiler öğretim uygulamalarının motivasyon, içerik, eğitim durumu ve değerlendirme boyutlarında davranışçı sosyal bilgiler öğretim uygulamalarından; öğretmen görüşleri bakımından yapılandırmacı sosyal bilgiler öğretim uygulamalarının değerlendirme boyutu dışında davranışçı sosyal bilgiler öğretim uygulamalarından daha etkili olduğunu tespit etmiştir.

Tuncel ve Ayva (2010)’nın yaptıkları araştırmanın bulguları “Demokrasinin Serüveni” ünitesinde geçen kavramların öğretilmesinde kullanılan yolların etkili olduğunu ve öğrencilerin kavramları anlama düzeylerinin de yüksek olduğunu göstermektedir.

Öner (2012) araştırmasında Sosyal Bilgiler dersinde, Çoklu Zekâ Kuramı Destekli Basamaklı Öğretim Programı ile geleneksel öğretim yönteminin öğrencilerin akademik başarıları, derse yönelik tutumları ve bilginin kalıcılığı üzerindeki etkilerini karşılaştırmayı; uygulamalara ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmasının sonucunda Çoklu Zekâ Destekli Basamaklı Öğretim

Programının öğrenci başarısını artırmada geleneksel yöntemle göre daha etkili olduğunu tespit etmiştir. Buna karşın kalıcılık testi puanları açısından her iki yöntem arasında herhangi bir farklılık belirlenmemiştir. Deney gurubunda öğrenci tutumlarının olumlu yönde etkilendiği belirlenmiştir.

Acat ve Ekinci (2007)'nin çalışmasında araç gereç eksikliğinin yapılandırmacı yaklaşıma uygun öğrenme ve öğretme sürecinin oluşturulmasını engellediği ve öğrenenlerin kendi öğrenme sorumluluklarını aldıkları bir sınıf ortamının oluşturulamadığı ifade edilmiştir. Mengi ve Schreglman (2013) tarafından yürütülen çalışmada ise öğrencilerin yapılandırmacı sınıf ortamının sağlandığını belirttikleri görülmüştür.

Baş (2012) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin yapılandırmacı öğrenme ortamına ilişkin algıları öğrenim görülen yerleşim birimi açısından incelenmiştir. Buna göre sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı yerleşim birimlerinde öğrenim gören öğrencilere nazaran merkez okullarında öğrenim gören öğrenciler lehine anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir.

Yapılandırmacı yaklaşıma göre düzenlenen programlara ilişkin olarak öğretmen ve öğrenci görüşlerinin alındığı çalışmalarda yeni ilköğretim programlarının genel olarak olumlu karşılandığı, sınıf organizasyonu, eleştirel düşünme becerisi, ilk okuma-yazma öğretimi gibi konularda birtakım değişiklikler getirdiği, ölçme-değerlendirme etkinlikleri olmak üzere yeni programın öğretmenler tarafından anlaşılıp uygulanmasında çeşitli sorunlar yaşandığı belirtilmiştir (Çınar, Teyfur ve Teyfur, 2006; Yapıcı ve Leblebiciler, 2007; Çelik-Şen ve Şahin-Taşkın, 2010; Dinç ve Doğan, 2010). Yapılandırmacı yaklaşım hakkındaki bilgisizliğin, okulların altyapı imkânları ile diğer fiziksel ortamların ve öğretmen özelliklerinin programın başarı şansı üzerinde etkili olduğu çalışmalarda vurgulanmıştır (Aykaç ve Başar 2005; Canerik, 2005; Gömleksiz ve Bulut, 2006; Özgan ve Turan, 2010).

5.2. Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlar ışığında şu öneriler yapılabilir:

1. 7E öğrenme modelinin öğrencilerin akademik başarı ve tutum üzerine etkileri Sosyal Bilgiler dersinin farklı üniteleri ve konuları üzerinde araştırılabilir.
2. 7E öğrenme modeli Sosyal Bilgiler dersi ile birlikte özellikle ortaöğretim (lise) düzeyinde başta Tarih ve Coğrafya olmak üzere Sosyal Bilimler alanına giren diğer derslerde de araştırılabilir.
3. 7E öğrenme modelinin akademik başarı ve tutuma etkisi diğer derslerde de araştırılabilir.
4. Bu araştırmaya benzer çalışmalar farklı yaş gruplarına hitap eden çeşitli okul türlerinde ve farklı öğrenci seviyelerinde uygulanarak sonuçların genelleştirilmesi sağlanabilir.
5. 7E öğrenme modeli ile yapılan öğrenmenin farklı değerlendirme yöntemleri sonucunda etkililiği araştırılabilir.
6. 7E öğrenme modeli ile yapılan öğrenmenin yaratıcı düşünme becerisi, problem çözme becerisi, eleştirel düşünme becerisi, kendi kendine öğrenme vb. farklı bağımlı değişkenler üzerindeki etkileri araştırılabilir.
7. Araştırma daha geniş bir örneklemin katılımı ile tekrar uygulanabilir.
8. Öğretmenler hizmet içi eğitim kurslarına alınarak yapılandırmacı yaklaşımın derslerde kullanımı hakkında bilgilendirilebilir.
9. 7E öğrenme modelinin basamakları, bu basamaklara uygun ders planlarının hazırlanması ve basamaklar arasındaki geçişin sağlanabilmesi için öğretmenlerin sürekli olarak uygulama yapmak yoluna gitmesi sağlanabilir.
10. Farklı çalışmalarda demografik özellikler ile başarı testi ve tutum ölçeği sonuçları karşılaştırılabilir.
11. Etkinlikler ve uygulama süresi 1 dönem veya 1 yıl boyunca sürdürülerek öğrenci tutumlarının değişip değişmediği incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Abell Sandra K., Appleton, K. ve Hanusci Deborah, L. (2010). *Designing and Teaching the Elementary Science Methods Course*. New York: Taylor&Francis e-Library.
- Abraham, M. R. ve Renner, J. W. (1986). “The Sequence of Learning Cycle Activities in High School Chemistry”. *Journal of Research in Science Teaching*. 23(2), 121-143.
- Acat, B. ve Ekinci, A. (2007). “İlköğretim Kurumlarında Uygulanan Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Yapılandırmacı Yaklaşım Bağlamında Değerlendirilmesi”, XI. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 5-7 Eylül, Tokat.
- Açıkgöz, K. Ü. (2003). *Aktif Öğrenme*. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- Açıslı, S. (2010). *Fizik Laboratuvar Uygulamalarında 5E Öğrenme Modeline Uygun Olarak Geliştirilen Materyallerin Öğrenci Kazanımlarına Etkisinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Ağlagül, D. (2009). *Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Sınıf Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Öğrenme Ortamı Düzenleme Becerilerinin Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Akar, E. (2005). *5E Öğrenme Döngüsü Modelinin Öğrencilerin Asit ve Bazlarla İlgili Kavramları Anlamalarına Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akinoğlu, O. (2015). “Öğretim İlke ve Yöntemleri”. Şeref Tan (Ed.). 5. Bölüm: *Öğretim Kuram ve Modelleri* (ss. 135-188). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Akkoyunlu, B. (1996). “Bilgisayar Okuryazarlığı Yeterlilikleri İle Mevcut Ders Programlarının Kaynaştırılmasının Öğrenci Başarı ve Tutumlarına Etkisi”. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. (12), 127-134.

- Akpınar, E. ve Ergin, Ö. (2005). “Yapılandırmacı Kuramda Fen Öğretmeninin Rolü”. *İlköğretim Online Dergi*. 4(2), 55-64.
- Aktaş, M. (2012). *Biyoloji Dersinde 5E Öğrenme Modeli ve İşbirlikli Öğrenme Yöntemi Kullanımının Biyoloji Dersi Başarısına ve Tutumuna Etkisinin Araştırılması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akyüz, Y. (2013). *Türk Eğitim Tarihi, M.Ö. 1000-M.S. 2013*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Alaz, A. ve Yarar, S. (2009). “Ölçme Değerlendirme Sürecinde Sınıf Öğretmenlerinin Tercihleri ve Sebepleri”. 1. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi. Bildiri No: 133, 1-3 Mayıs 2009. 18 Mart Üniversitesi, Çanakkale. <http://oc.eab.org.tr/egtconf/pdfkitap/pdf/139.pdf> 22.06.2010. Erişim Tarihi: (25.05.2015).
- Algan, S. (2008). *İlköğretim 6. ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Ölçme ve Değerlendirme Ögesinin Öğretmen Görüşleri Açısından İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Altınay, Ö. (2009). *5E Modeline Dayalı Öğretim Yönteminin Öğrencilerin Genetikle İlgili DNA, Gen ve Kromozom Kavramlarını Öğrenmelerine Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Altıparmak, M. (2001). *Biyoloji Öğretiminde İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Laboratuvara Yönelik Tutum ve Başarı Üzerine Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Andaç, K. (2007). *Gözden Geçirme Stratejisi ile Desteklenmiş Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımının 5E Modelinin Öğrencilerin Basınç Konusundaki Erişilerine, Bilgilerinin Kalıcılığına ve Tutumlarına Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dicle Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.

- Anıl, D. ve Acar, M. (2008). “Sınıf Öğretmenlerinin Ölçme Değerlendirme Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri”. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 5(2), 44-61.
- Anıl, Ö. (2010). *Öğrenme Sarmalına Göre Tasarımlanan 5E Öğretim Modeli Uygulamaları İle Dokuzuncu Sınıf Öğrencilerinin Aynalar Konusundaki Kavramsal Değişimlerinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Arslan, M. (2007). “Eğitimde Yapılandırmacı Yaklaşımlar”. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 40(1), 41-61.
- Artun, H. (2009). *Difüzyon ve Osmoz Kavramlarına Yönelik 5E Modeline Uygun Öğretim Materyalinin Geliştirilmesi ve Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Ateş, S. (2005). “The Effectiveness of the Learning Cycle Method on Teaching DC Circuits to Prospective Female and Male Science Teachers”. *Research in Science and Technological Education*. 23(2), 213-227.
- Ateş, S. ve Polat, M. (2005). “Elektrik Devreleri Konusundaki Kavram Yanılgılarının Giderilmesinde Öğrenme Evreleri Metodunun Etkisi”. *Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi*. 28, 39-47.
- Avcıoğlu, O. (2008). *Lise 2 Fizik Dersinde Newton Yasaları Konusunda 7E Modelinin Başarıya Etkisinin Araştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydemir, N. (2012). *5E Öğrenme Modelinin Lise Öğrencilerinin Çözünürlük Dengesi Konusunu Anlamasına Etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydın, N. ve Yılmaz, A. (2010). “Yapılandırıcı Yaklaşımın Öğrencilerin Üst Düzey Bilişsel Becerilerine Etkisi”. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 39, 57-68.

- Aydoğmuş, E. (2008). *Lise 2 Fizik Dersi İş-Enerji Konusunun Öğretiminde 5E Modelinin Öğrenci Başarısına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Aykaç, N. ve Başar, E. (2005). “İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Değerlendirilmesi”, Eğitimde Yansımalar VIII: Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu Bildiriler Kitabı, (s. 343-361), 14-16 Kasım, Erciyes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kayseri.
- Bacanlı, H. (2006). *Gelişim ve Öğrenme*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Bağcı, H. (2012). *Harmanlanmış Öğrenme Ortamında Denetim Odağına Göre Uyarlanmış 5E Öğrenme Modelinin Öğrencilerin Akademik Başarısına ve Memnuniyetine Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bal, E. (2012). *5E Modeli Merkezli Laboratuvar Yaklaşımının Fizik Laboratuvarı Dersinde Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Tutum ve Başarılarına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kastamonu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kastamonu.
- Balcı, A. (2011). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Balcı, S. (2005). *8. Sınıf Öğrencilerinin Fotosentez ve Bitkilerde Solunum Kavramlarını Öğreniminin 5E Öğrenme Modeli ve Kavramsal Değişim Metinleri Kullanılarak Geliştirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Barr, R. D., Barth, J. L. ve Shermis, S. S. (1977). *Defining the Social Studies*. Bulletin 51. Washington D.C: National Council for the Social Studies.
- Barth, J. L. (1991). “Elementary and Junior High-Middle School Social Studies Curriculum”, *Activities and Materials*, Maryland, University Press of America, Inc.
- Barth, J. L. ve Demirtaş, A. (1997). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretimi Kaynak Üniteler*. Ankara: YÖK-Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi.

- Baş, G. (2012). “İlköğretim Öğrencilerinin Yapılandırmacı Öğrenme Ortamına İlişkin Algılarının Farklı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi”. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. 1(4), 203-215.
- Bay, E. ve Karakaya, Ş. (2009). “Öğretmen Eğitiminde Yapılandırmacı Yaklaşım Dayalı Uygulamaların Etkililiğinin Değerlendirilmesi”. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 8(28), 40-55.
- Bektaş, O. (2011). *10. Sınıf Öğrencilerinin Maddenin Tanecikli Yapısı, Epistemolojik İnanışları ve Fenin Doğası Hakkındaki Görüşleri Üzerine 5E Öğrenme Modelinin Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bevevino, M. M., Dengel, J. ve Adams, K. (1999). “Constructivist Theory in the Classroom. Internalizing Concepts Through Inquiry Learning”. *The Clearing House*. 72(5), 275-278.
- Bıyıklı, C. (2013). *5E Öğrenme Modeline Göre Düzenlenmiş Eğitim Durumlarının Bilimsel Süreç Becerileri, Öğrenme Düzeyi ve Tutuma Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Birgin, O. (2006). “İlköğretimde Portfolyo Değerlendirme Yönteminin Uygulanması Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri”. I. Ulusal Matematik Eğitimi Öğrenci Sempozyumu, Bildiri Özetleri Kitabı. İzmir.
- Birgin, O. ve Gürbüz, R. (2008). “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Ölçme ve Değerlendirme Konusundaki Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi”. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 20, 163-179.
- Bloom, B. S., Engelhart, M. D., Furst, E. J., Hill, W. H. ve Krathwohl, D. R. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives. Book I: The Cognitive Domain*. U. S.: Longman.
- Bodner, G. M. (1990). “Why Good Teaching Fails and Hard-Working Students Don’t Always Succeed, Spectrum”. 28(1), 27-32.
- Bozdoğan, A. E. ve Altunçekiç, A. (2007). “Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının 5E Öğretim Modelinin Kullanılabilirliği Hakkındaki Görüşleri”. *Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi*. 15(2), 579-590.

- Brooks, J. G. ve Brooks, M. G. (2001). *In Search for Understanding the Case for Constructivist Classrooms*. New Jersey: Merril Prentice-Hall.
- Bulut, H. (2012). *Eşeyli Üreme ve Mayoz Bölünme Konusunda 7E Modelinin Başarıya Etkisinin Araştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Burkaz, S. (2012). *Fen ve Teknoloji Öğretiminde Üç Boyutlu Modellerin Yapılandırmacı Öğrenme Ortamında Kullanımı*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Rize.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Deneyisel Desenler*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Bybee, R. W. (1997). *Achieving Scientific Literacy: From Purposes to Practices*. Portsmouth. UK: Heinemann.
- Bybee, R. W. (2003). *Why The Seven E's*. <http://www.miamisci.org/ph/lpintro7e.html>, Erişim Tarihi: (17.04.2015).
- Bybee, R. W., Taylor, J. A., Gardner, A., Scotter, P. V., Powell, J. C., Westbrook, A. ve Landes, N. (2006). *The BSCS 5E Instructional Model: Origins and Effectiveness. A Report Prepared for the Office of Science Education National Institutes of Health*.
[http://science.education.nih.gov/houseofreps.nsf/b82d55fa138783c2852572c9004f5566/\\$FILE/Appendix%20D.pdf](http://science.education.nih.gov/houseofreps.nsf/b82d55fa138783c2852572c9004f5566/$FILE/Appendix%20D.pdf) (Last Connection: 2008, 7 July). Erişim Tarihi: (15.04.2015).
- Caner, S. (2008). *Canlıların Sınıflandırılması Konusunda Bilgisayar Destekli Materyal Geliştirilerek 5E Modeline Uygulanması ve Kavram Yanılgılarını Gidermedeki Etkinliği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.

- Canerik, H. (2005). “Sosyal Bilgiler Programı ve Öğretimi”. Eğitimde Yansımalar VIII: Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu Bildiriler Kitabı, (s. 362-371). 14-16 Kasım, Erciyes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kayseri.
- Canlı, Ö. (2009). *İlköğretim 8. Sınıf Fen Bilgisi Dersi Canlılarda Üreme ve Gelişme Ünitesinde Yapılandırmacı Yaklaşımına Dayalı 5E Modeline Uygun Etkinliklerin Öğrenci Başarı ve Tutumlarına Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Ceylan, E. (2008). *5E Öğrenme Modelinin Maddenin Yoğun Fazları ve Çözünürlük Konusunu Anlamaya Etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ceylan, E. ve Geban, Ö. (2009). “Facilitating Conceptual Change in Understanding State of Matter and Solubility Concept Sbyusing 5E Learning Cycle Model”, *Hacettepe University Journal Of Education*. 36, 41-50.
- Chen, J. H. (2008). *Research of Elementary School Student’s Learning Achievements With the Implementation of 5E Learning Cycle Based on Nanotechnology Curriculum*. Master’s Thesis. Graduate Institute of Mathematics and Science Education, National Pingtung University of Education, Taiwan.
- Chiodo, J. J. ve Byford, J. (2004). “Do They Really Dislike Social Studies, A Study of Middle School and High School Students”. *Journal of Social Studies Research*. 28(1), 16-26.
- Cornelius, M. (2012). *The 5E Learning Cycle and Students Understanding of the Nature of Science*. Unpublished Master’s Thesis. Montana State University. Bozeman, Montana.
- Coşkun, H. (2011). *5E Öğrenme Modelinin İlköğretim 4. Sınıf Öğrencilerinin Maddeyi Tanıyalım Ünitesindeki Başarı, Tutum ve Zihinsel Yapılarına Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Cuban, L. (1991). History of Teaching in Social Studies, in Shaver, J. P. ed., Handbook of Research on Social Studies Teaching and Learning: A Project of the National Council for the Social Studies. 197-209. Macmillan, New York.

- Çağlar, A. (1992). “İlkokul 4. ve 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretimi Programları Üzerine Bazı Görüşler”. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. 4, 15-25.
- Çalık, M. (2006). *Bütünleştirici Öğrenme Kuramına Göre Lise 1 Çözümleri Konusunda Materyal Geliştirilmesi ve Uygulaması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Çalık, S. (2007). “Sınıf Öğretmenlerinin Yenilenen İlköğretim Programlarının Ölçme ve Değerlendirme Süreci Hakkındaki Düşünceleri Üzerine Bir Araştırma”. 16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Tokat.
- Çekiç Toroslu, S. (2011). *Yaşam Temelli Öğrenme Yaklaşımı İle Desteklenen 7E Öğrenme Modelinin Öğrencilerin Enerji Konusundaki Başarı, Kavram Yanılgısı ve Bilimsel Süreç Becerilerine Etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çekilmez, S. (2014). *Lise 2 Fizik Dersi Elektrik Konusunun Öğretiminde 7E Modelinin Öğrenci Başarı ve Tutumuna Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Çelebi, K. (2006). *Yapılandırmacılık Yaklaşımına Dayalı İş birlikli Öğrenmenin İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrencilerin Erişi ve Tutumlarına Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çelik, H. ve Özbek, G. (2013). “7E Öğretim Modelinin Hipotez Kurma ve Değişken Belirleme Becerileri Üzerine Etkisi”. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*. 31, 13-23.
- Çelik, H. ve Pektaş, H. M. (2011). “Fen Öğretiminde Deneysel Etkinliklerin Öğrencilerdeki Merak Uyandırma Düzeylerinin İncelenmesi”, 28. Uluslararası Fizik Kongresi, 05-09 Eylül 2011, Bodrum/Muğla.
- Çelikkaya, T. (2008). *Yapılandırmacı Yaklaşımın Sosyal Bilgiler Öğretiminde Başarı, Tutum ve Kalıcılığa Etkisi (5. Sınıf Örneği)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

- Çelikkaya, T., Karakuş, U. ve Demirbaş, Ç. (2010). “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Ölçme Değerlendirme Araçlarının Kullanma Düzeyleri ve Karşılaştıkları Sorunlar”. *Ahi Evran Üniversitesi Dergisi*. 11(1), 57-76.
- Çelik-Şen, Y. ve Şahin-Taşkın, Ç. (2010). “Yeni İlköğretim Programının Getirdiği Değişiklikler: Sınıf Öğretmenlerinin Düşünceleri”. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 7(2), 26-51.
- Çepni, S., Ayas, A., Akdeniz, A. R., Özmen, H., Yiğit, N. ve Ayvaci, H. Ş. (2005). *Kuramdan Uygulamaya Fen ve Teknoloji Öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Çepni, S., Şan, H. M., Gökdere, M. ve Küçük, M. (2001). “Fen Bilgisi Öğretiminde Zihinde Yapılandırma Kuramına Uygun 7E Modeline Göre Örnek Etkinlik Geliştirme”. *Yeni Binyılın Başında Türkiye’de Fen Bilimleri Eğitimi Sempozyumu Bildiri Kitabı*, 7-8 Eylül, Maltepe Üniversitesi: İstanbul. s. 183-190, İstanbul: Marmara Eğitim Vakfı Yayınları.
- Çerçi, A. ve Semerci, Ç. (2004). “Yapılandırmacı Bilişsel Çıracılık Modelinin Yapı Tekniği ve Uygulamaları-I Dersinde Psikomotor Öğrenmeye Etkisi.” *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 2(2), 207-220.
- Çetin Dindar, A. (2012). *5E Öğrenme Modelinin 11. Sınıf Öğrencilerinin Asitler ve Bazlar Konusundaki Kavramsal Anlamalarına ve Kimya Dersini Öğrenmeye Yönelik Motivasyonları Üzerine Etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çetin, O. ve Günay, Y. (2007). “Fen Öğretiminde Yapılandırmacılık Kuramının Öğrencilerin Başarılarına ve Bilgiyi Yapılandırmalarına Olan Etkisi”. *Eğitim ve Bilim*. 32(146), 25-37.
- Çın, A. (2013). *Yapılandırmacı Yaklaşımın 7E Öğrenme Modeline Göre Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi 6. Sınıf İslam’ın Sakınılmasını İsteddiği Bazı Davranışlar Ünitesinin Örnek Ders İşlenişleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.

- Çınar, O., Teyfur, E. ve Teyfur, M. (2006). “İlköğretim Okulu Öğretmen ve Yöneticilerinin Yapılandırmacı Eğitim Yaklaşımı ve Programı Hakkındaki Görüşleri”. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 7(11), 47-64.
- Çiğdemoğlu, C. (2012). *Bağlam Temelli Yaklaşımla Desteklenmiş 5E Öğrenme Döngüsü Modelinin Öğrencilerin Kimyasal Reaksiyonlar ve Enerji Konularını Anlamalarına ve Kimya Öğrenmeye Karşı Motivasyonlarına Etkisinin Araştırılması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çolak, A. (2014). *Ortaöğretim 11. Sınıf Elektromanyetizma Ünitesinde 7E Modelinin Öğrencilerin Kavramsal Başarılarına Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Değirmençay, Ş. A. (2010). *Zenginleştirilmiş 5E Öğretim Modeline Dayalı Rehber Materyallerin Kavramsal Değişim Üzerine Etkileri: “Isının Yayılması ve Genleşme”*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Demir, C. (2010). *Web Destekli Öğrenme Halkası Yaklaşımının Lise 3. Sınıf Öğrencilerinin Fizik (Yeryüzünde Hareket Konusu) Başarıları ve Öz-Yeterlik Algılarına Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Dicle Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.
- Demir, S. B. ve Akengin, H. (2010). “Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Bir Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması”. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*. *E-International Journal of Educational Research*. 1(1), 26-40.
- Demircioğlu, G., Özmen, H. ve Demircioğlu, H. (2004). “Bütünleştirici Öğrenme Kuramına Dayalı Olarak Geliştirilen Etkinliklerin Uygulanmasının Etkililiğinin Araştırılması”. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*. 1(1), 21-34.
- Demirel, Ö. (2006). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme, Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

- Demirezen, S. (2010). *Elektrik Devreleri Konusunda 7E Modelinin Öğrencilerin Başarı, Bilimsel Süreç Becerilerinin Gelişimi, Kavramsal Başarıları ve Kalıcılık Düzeylerine Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Dilaver, H. H. ve Akyürek Tay, B. (2011). “Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi”. Bayram Tay ve Adem Öcal (Ed.). 4. Bölüm: *Sosyal Bilgilerde Yapılandırmacılık* (ss. 99-130). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Dinç, E. ve Doğan, Y. (2010). “İlköğretim İkinci Kademe Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ve Uygulanması Hakkında Öğretmen Görüşleri”. *Journal of Social Studies Education Research*. 1(1), 17-49.
- Doğan, İ. (2007). *Vatandaşlık, Demokrasi ve İnsan Hakları*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Doğanay, A. (2002). *Sosyal Bilgiler ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Cemil Öztürk ve Dursun Dilek (Ed.). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Downey, M. T. (1991). “Teaching and Learning History”. in J. P. Shaver, ed., *Handbook of Research on Social Studies Teaching and Learning: A Project of the National Council for the Social Studies*. 400-410. Macmillan, New York.
- Dündar, Ş. (2008). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğrenme Ortamlarının Yapılandırmacı Özellikler Açısından Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ebrahim, A. (2004). “The Effects of Traditional Learning and a Learning Cycle Inquiry Learning Strategy on Student’s Science Achievement and Attitudes Toward Elementary Science”. *The Faculty of College of Education*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. USA, Ohio University.
- Eisenkraft, A. (2003). “Genişletilmiş 5E Modeli”, “Expanding the 5E Model: A Proposed 7E Model Emphasizes “Transfer of Learning” and the Importance of Eliciting Prior Understanding.” *The Science Teacher*. 70(6), 56-59. Published by the National Science Teachers Association, Arlington, VA 2, 2201-3000.
- Ejder, Y. (1996). *Hukuk Sözlüğü*. Ankara: Yetkin Yayınları.

- Er Nas, S. (2008). *Isının Yayılma Yolları Konusunda 5E Modelinin Derinleşme Aşamasına Yönelik Olarak Geliştirilen Materyallerin Etkililiğinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Ercan Özaydın, T. (2010). *İlköğretim Yedinci Sınıf Fen ve Teknoloji Dersinde 5E Öğrenme Halkası ve Bilimsel Süreç Becerileri Doğrultusunda Uygulanan Etkinliklerin, Öğrencilerin Akademik Başarıları, Bilimsel Süreç Becerileri ve Derse Yönelik Tutumlarına Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ege Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Ercan, S. (2009). *Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı 5E Öğretim Modelinin Madde Döngüleri Konusunun Öğretilmesine Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erciyeş, G. (2015). “Öğretim İlke ve Yöntemleri”. Şeref Tan (Ed.). 7. Ünite: *Öğretim Yöntem ve Teknikleri* (ss. 261-371). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Erdal, H. (2007). *2005 İlköğretim Matematik Programı Ölçme Değerlendirme Kısımının İncelenmesi (Afyonkarahisar İli Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Erdamar, G. ve Demirel, M. (2008). “Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımının Duyuşsal ve Bilişsel Öğrenme Ürünlerine Etkisi”. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 6(4), 629-661.
- Erdem, E. (2001). *Program Geliştirmede Yapılandırmacılık Yaklaşımı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Erden, M. (1996). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Alkım Yayınevi.
- Erdoğan, S. (2011). *Elektrik Konularının 5E Modeli'ne Göre Öğretiminin Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Tutumlarına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Ergin, İ. (2006). *Fizik Eğitiminde 5E Modelinin Öğrencilerin Akademik Başarısına, Tutumuna ve Hatırlama Düzeyine Etkisine Bir Örnek: “İki Boyutta Atış Hareketi”*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Ergin, İ., Kanlı, U. ve Tan, M. (2007). “Fizik Eğitiminde 5E Modeli’nin Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisinin İncelenmesi”. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 27(2), 191-209.
- Ergin, İ., Kanlı, U. ve Ünsal, Y. (2008). “An Example for the Effect of 5E Model on the Academic Success and Attitude Levels of Students: Inclined Projectile Motion”. *Türk Fen Eğitimi Dergisi (TUFED). Journal of Turkish Science Education*. 5(3), 47-59.
- Ergin, İ., Ünsal, Y. ve Tan, M. (2006). “5E Modelinin Öğrencilerin Akademik Başarısına ve Tutum Düzeylerine Etkisi: “Yatay Atış Hareketi” Örneği”. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*. 7(2), 1-15.
- Ergün, M. (2015). “Madde Analizi ve Test Geliştirme”. <http://www.egitim.aku.edu.tr/maddeanalizi.htm>. Erişim Tarihi: (19.06.2015).
- Ersoy, A. (2005). “İlköğretim Bilgisayar Dersindeki Sınıf Yerleşim Düzeni ve Öğretmen Rolünün Yapılandırmacı Öğrenmeye Göre Değerlendirilmesi”. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*. 4(4), <http://www.tojet.net/articles/4420.htm>, Erişim tarihi: (22.07.2015).
- Ersoy, İ. (2011). *Elektrik-Manyetizma Konusunun İşlenişinde, 5E Modelinin Derinleşme Aşamasına Yönelik Geliştirilen Materyallerin Öğrenci Başarısına Etkisinin Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Erşahan, O. (2007). *6. Sınıf Öğrencilerine Madde ve Değişim Öğrenme Alanındaki Fen Teknoloji Toplum Çevre Kazanımlarının Kazandırılmasında Etkili Öğretim Yönteminin (Rol Oynama ve 5E Öğretim Yöntemi) Belirlenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Yelkentepe Matbaası.
- Evans, C. (2004). “Learning with Inquiring Minds”. *The Science Teacher*. 27-30.
- Evrekli, E., İnel, D., Balım, A. G. ve Kesercioğlu, T. (2009). “Fen Öğretmen Adaylarının Yapılandırmacı Yaklaşım Yönelik Tutumlarının İncelenmesi”. *Eğitim Fakültesi Dergisi*. XXII (2), 673-687.

<http://kutuphane.uludag.edu.tr/Univder/uufader.htm>. Erişim Tarihi: (20.04.2015).

- Fırat, M., Kabakçı Yurdakul, I. ve Ersoy, A. (2014). “Bir Eğitim Teknolojisi Araştırmasına Dayalı Olarak Karma Yöntem Araştırması Deneyimi”. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi. Journal of Qualitative Research in Education*. 2(1), 65-86. [Online]: www.enadonline.com, doi: 10.14689/issn.2148-2624.1.2s3m. Erişim Tarihi: (22.04.2015).
- Garcia, M. C. (2005). *Comparing the 5Es and Traditional Approach to Teaching Evolution in a Hispanic Middle School Science Classroom*. A Thesis Presented to The Faculty of California State University, Fullerton.
- Gazan, N. (2010). *Türk Toplumunda Kadının Yeri ve Sosyal Bilgiler Dersinde Öğretimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gelbal, S. ve Kelecioğlu, H. (2007). “Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri Hakkındaki Yeterlik Algıları ve Karşılaştıkları Sorunlar”. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*. 33: 135-145.
- Genç, Ö. (2007). *Sınıf Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Öğretmen Özelliklerini Gösterme Düzeylerine İlişkin Algılarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Goodlad, J. (1984). *A Place Called School*. Mc Graw-Hill, New York.
- Gök, M. (2012). *Müzik Eğitiminde 5E Modeli'nin Akademik Başarı, Tutum ve Kalıcılığa Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gökben Atılboz, N. (2007). *Öğrenme Halkası Modelinin Biyoloji Öğretmen Adaylarının, Difüzyon ve Osmoz Konularını Öğrenmeleri, Biyoloji Öğretimine Yönelik Öz Yeterlik İnançları ve Tutumları Üzerine Etkileri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gömlüksiz, M. N. (2005). “Yeni İlköğretim Programının Uygulamadaki Etkililiğinin Değerlendirilmesi”. *Kuramda ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*. 5(2), 339-384.

- Gömlüksiz, M. N. ve Bulut, İ. (2006). “Yeni Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Uygulamadaki Etkililiğinin Değerlendirilmesi”. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 12(47), 393-421.
- Göncüoğlu, Ö. G. (2010). *6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Demokrasinin Serüveni Ünitesinin Öğretiminde Drama ve İşbirlikli Öğretim Yöntemlerinin Öğrenci Tutum ve Başarısına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Gönen, S. ve Kocakaya, S. (2010). “A Physics Lesson Designed According to 7E Model with the Help of Instructional Technology (Lesson Plan)”. *The Turkish Online Journal of Distance Education. TOJDE*. ISSN: 1302-6488 11(1), 6.
- Görecek Baybars, M. ve Küçüközer, H. (2014). “Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Kuantum Fiziğine İlişkin Kavramsal Anlamaları”. *Muğla Eğitim Fakültesi Dergisi*. 1(1).
- Görecek, M. (2013). *Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Kuantum Fiziği Temel Kavramlarını Anlama Düzeylerine 7E Öğretim Modelinin Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Balıkesir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Gözübüyük, A. Ş. (2003). *Anayasa Hukuku*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Gözütok, F. D., Akgün, Ö. E. ve Karacaoğlu, Ö. C. (2005). “İlköğretim Programlarının Öğretmen Yeterlikleri Açısından Değerlendirilmesi”. *Eğitimde Yansımalar VIII: Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, (s. 17-40). 14-16 Kasım, Erciyes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kayseri.
- Gül, Ş. (2011). *5E Modeline Dayalı Olarak Hazırlanan Ders Yazılımının Öğrencilerin Başarılarına, Tutumlarına ve Kavram Yanılgılarının Giderilmesine Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Gündüz Bahadır, E. B. (2012). *Animasyon Tekniği ve 5E Öğrenme Modelinin 8. Sınıf ‘Yaşamımızdaki Elektrik’ Ünitesinin İşlenmesinde Akademik Başarı, Tutum ve Eleştirel Düşünebilme Yeteneklerine Etkisinin Araştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

- Güneş Koç, R. S. (2013). *5E Modeli İle Desteklenen Bağlam Temelli Yaklaşımın Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Işık Ünitesindeki Başarılarına, Bilgilerinin Kalıcılığına ve Fen Dersine Karşı Olan Tutumlarına Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gürbüz, F. (2012). *7E Modelinin 6. Sınıf Fen ve Teknoloji Dersi 'Yaşamımızdaki Elektrik' Ünitesinde Akademik Başarı ve Kalıcılığa Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Gürbüztürk, O. ve Mala, N. (2008). “İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde “Adım Adım Türkiye Ünitesinin” Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre Etkililiğinin Değerlendirilmesi”. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*. 2, 24-41.
- Gürses, E. (2006). *Durgun Elektrik Konusunda Yapılandırıcı Öğrenme Kuramına Dayalı, 5E Modeline Uygun Olarak Geliştirilen Dokümanların Uygulanması ve Etkililiğinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Güven, B. ve Eskitürk, M. (2007). “Sınıf Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirmede Kullandıkları Yöntem ve Teknikleri”. XVI. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı (ss. 504-509). Cilt: 3, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Haras, Ö. (2009). *Üreme Ünitesinin 5E Modeline Göre Öğretiminin Öğrencilerin Kavramsal Anlama ve Tutumları Üzerine Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Harurluoğlu, Y. (2011). *Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Tohum-Meyve-Çiçek Konularındaki Başarılarına ve Hatırlama Düzeylerine Öğrenme Halkası Modelinin Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Hırça, N. (2008). *5E Modeline Göre “İş, Güç ve Enerji” Ünitesiyle İlgili Geliştirilen Materyallerin Kavramsal Değişime Etkisinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Hürfikir, Y. (2004). *İlköğretim II. Kademe Sosyal Bilgiler Derslerinin Demokrasi Eğitimindeki Yeri: Öğretmen Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.

- Işık Mercan, S. (2012). *Yapılandırmacı Yaklaşım 5E Modelinin 10. Sınıf Coğrafya Dersinde (Çevre ve Toplum Öğrenme Alanı) Akademik Başarı ve Tutuma Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- İlter, İ. ve Ünal, Ç. (2014). “Sosyal Bilgiler Öğretiminde 5E Öğrenme Döngüsü Modeline Dayalı Etkinliklerin Öğrenme Sürecine Etkisi: Bir Eylem Araştırması”. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 18(1), 295-330.
- İpek, H. and Çalık, M. (2008). “Combining Different Conceptual Change Methods with in Four-Step Constructivist Teaching Model: A Sample Teaching of Series and Parallel Circuits”. *International Journal of Environmental ve Science Education*. 3, 143-153.
- İşman, A., Baytekin, Ç., Balkan, F. vd., (2002). “Fen Bilgisi Eğitimi ve Yapısalcı Yaklaşım”. *The Turkish Online Journal of Education Technology*. 1, 85-92.
- Kanlı, U. (2007). *7E Modeli Merkezli Laboratuvar ile Doğrulama Laboratuvar Yaklaşımlarının Öğrencilerin Bilimsel Süreç Becerilerinin Gelişimine ve Kavramsal Başarılarına Etkisinin Karşılaştırılması*, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kanlı, U. (2009). “Yapılandırmacı Kuramın Işığında Öğrenme Halkasının Kökleri ve Evrimi: Örnek Bir Etkinlik”. *Eğitim ve Bilim*. 34(151), 44-64.
- Kanlı, U. ve Yağbasan, R. (2008). “7E Modeli Merkezli Laboratuvar Yaklaşımının Öğrencilerin Bilimsel Süreç Becerilerini Geliştirmedeki Yeterliliği”. *Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 28(1), 91-125.
- Kaptan, F. ve Korkmaz, H. (2000). “Yapısalcılık (Constructivism) Kuramı ve Fen Öğretimi”. *Çağdaş Eğitim*. 265, 22-27.
- Kaptan, S. ve Şeyihoğlu, A. (2011). “İlköğretim Öğrencilerinin Öğrenme Nesnelerine Yönelik Düşünceleri: Sosyal Bilgiler Dersi Örneği”. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi, Uluslararası e-Dergi*. 1(2), 119-132.
- Karabıyık, E. Ü. (2014). *İlköğretim Sosyal Bilgiler 6. Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabı*. (Ed. Bayram Akarsu). Ankara: Evren Yayınları.

- Karacak Deren, Ş. (2008). *İlköğretim 8. Sınıf Genetik Ünitesinin 5E Modeline Göre Tasarlanan Multimedya Destekli Öğretim Öğrencilerin Erişi ve Tutumlarına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Karadağ, E., Deniz, S., Korkmaz, T. ve Deniz, G. (2008). “Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı: Sınıf Öğretmenleri Görüşleri Kapsamında Bir Araştırma”. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. XXI(2), 383-402.
- Karslı, F. (2011). *Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Bilimsel Süreç Becerilerini Geliştirmesinde ve Kavramsal Değişim Sağlamasında Zenginleştirilmiş Laboratuvar Rehber Materyallerinin Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Keser, Ö. F. (2003). *Fizik Eğitime Yönelik Bütünleştirici Öğrenme Ortamı ve Tasarımı*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Keskin, V. (2008). *Yapılandırmacı 5E Öğrenme Modelinin Lise Öğrencilerinin Basit Sarkaç Kavramları Öğrenmelerine ve Tutumlarına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kıcıır, S. (2014). *5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersindeki Gerçekleşen Düşler Ünitesinin Öğretiminde 5E Modelinin Bilimsel Süreç Becerilerine, Akademik Başarıya ve Tutuma Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Kılavuz, Y. (2005). *Yapılandırmacı Yaklaşım Teorisine Dayalı 5E Öğrenme Döngüsü Modelinin 10. Sınıf Öğrencilerinin Asit ve Bazlarla İlgili Kavramları Anlamalarına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Koç, G. ve Demirel, M. (2004). “Davranışçılıktan Yapılandırmacılığa: Eğitimde Yeni Bir Paradigma”. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 27, 174-180.
- Kolomuç, A. (2009). *11. Sınıf “Kimyasal Reaksiyonların Hızları” Ünitesinin 5E Modeline Göre Animasyon Destekli Öğretimi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

- Korkmaz, Ş. (2006). “Yeni İlköğretim Programının Öğretmenler Tarafından Değerlendirilmesi”. I. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi, Bildiriler Kitabı (ss. 249-260), Ankara: Kök Yayıncılık.
- Kozaner, Ç. (2012). *Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının İlköğretim İkinci Kademe Sosyal Bilgiler Derslerindeki Demokrasi Konularına Yönelik Görüşleri: Gazi Üniversitesi Örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Köksal, O. (2009). *Yapılandırmacı Yaklaşımda 5E Modelini Kullanarak İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerine İngilizce Zaman Kiplerinin Öğretilmesi (7. Sınıf)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Köksal, O. (2013). *The Effect of Mnemonic Devices on Achievement, Attitude, Vocabulary Learning and Retention on the Fifth Year Primary School English Lessons*. Doctorate Thesis. Necmettin Erbakan University, Institute of Education Sciences, Konya, Turkey.
- Köksal, O. (2014). “7E Modeline Göre Düzenlenmiş Öğretim Etkinliklerinin 6. Sınıf Öğrencilerinin İngilizce Dersindeki Başarılarına, Tutumlarına ve Kalıcı Öğrenmelerine Olan Etkisinin İncelenmesi”. *Turkish Studies, International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 9/5, 1459-1475, Ankara, Turkey.
- Köseoğlu, F. ve Kavak, N. (2001). “Fen Öğretiminde Yapılandırıcı Yaklaşım”. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 21(1), 139-148.
- Küçük, Z. (2011). *Zenginleştirilmiş 5E Modeli'nin 7. Sınıf Öğrencilerinin Kavramsal Değişimine Etkisi: Elektrik Akımı Örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Küçüközer, H. (2004). *Yapılandırmacı Öğrenme Kuramına Dayalı Olarak Geliştirilen Öğretim Modelinin Lise 1. Sınıf Öğrencilerinin Basit Elektrik Devrelerine İlişkin Kavramsal Anlamalarına Etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.

- Küçükylmaz, A. (2003). *Fen Bilgisi Dersinde Öğrenme Halkası Yaklaşımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Hatırlama Düzeylerine Etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Lavoie, D. R. (1999). "Effects of Emphasizing Hyptetico-Predictive Reasoning within the Science Learning Cycle on High School Student's Process Skills and Conceptual Understanding in Biology". *Journal of Research in Science Teaching*. 36(10), 1127-1147.
- Lindgren, J. ve Bleicher, R. E. (2005). "Learning the Learning Cycle: The Differential Effect on Elementary Preservice Teachers". *School Science and Mathematics*. 105(2), 61-72.
- Lord, T. R. (1999). "A Comparison Between Traditional and Constructivist Teaching in Environmental Science". *The Journal of Environmental Education*. 30(3), 22-28.
- Martin, D. J. (1997). *Elementary Science Methods: A Constructivist Approach*. Kennesaw State Collage. Delmar Publishers.
- Mc Gowan, T. M., Sutton, A. M. ve Smith, P. G. (1990). "Instructional Elements in Fluencing Elementary Students Attitudes Toward Social Studies". *Theory and Research in Social Education*. 18(1) 37-52.
- MEB (2003). Millî Eğitim Bakanlığı 2551 Sayılı Tebliğler Dergisi. Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim ve Öğretim Çalışmalarının Plânlı Yürütülmesine İlişkin Yönerge, Ağustos, 2003/2551. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2551_0.html. Erişim Tarihi: (06.04.2015).
- MEB (2005). İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi (6-7. Sınıflar) Öğretim Programı. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. [www.meb.gov.tr](http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx/). <http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx/>. Erişim Tarihi: (15.03.2015).
- MEB (2006a). On Yedinci Milli Eğitim Şurası, Araştırma Raporları, 13-17 Kasım 2006. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- MEB (2006b). SBÖP, İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı ve Kılavuzu. T. C. MEB, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.

- Mecit, Ö. (2006). *7E Öğrenme Evresi Modelinin Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Yeteneği Gelişimine Etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Mengi, F. ve Schreglman, S. (2013). “Yapılandırmacı Sınıf Öğrenme Ortamı Algısı”. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi*. 4(7), 160-174. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/gumussosbil/article/view/5000004333>. Erişim Tarihi: (21.08.2015).
- MMS (2003). Miami Museum of Science. *Why The Seven E's*. <http://www.miamisci.org/ph/lpintro7e>. Erişim Tarihi: (08.04.2015).
- NCSS (1994). National Council for the Social Studies. [NCSS]. “Curriculum Standard for the Social Studies: Expectations of Excellence”. Bulletin 89, Washington D.C: National Academy Press.
- Newby, D. E. (2004). “Using Inquiry to Connect Young Learns to Science”. *National Charter Schools Institute Learning Resources*. www.Nationalcharterschools. Erişim Tarihi: (06.04.2015).
- Novak, J. D. ve Gowin, D. B. (1984). *Learning How to Learn*. New York: Cambridge University.
- Nuhoğlu, H. (2004). *Fen Bilgisi Öğretiminde Öğrenme Halkası Modelinin Uygulandığı Fizik Laboratuvarı Çalışmaları Öğrenci Başarısına Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Nuhoğlu, H. ve Yalçın, N. (2006). “The Effectiveness of the Learning Cycle Model to Increase Students’ Achievement in the Physics Laboratory”. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*. 3(2), 28-30.
- Odom, A. L. ve Kelly, P. V. (2001). “Integrating Concept Mapping and the Learning Cycle to Diffusion and Osmosis Concepts to High School Biology Students”. *Science Teacher Education*. 85(6), 615-635.
- Oğuz, A. (2011). “Öğretim İlke ve Yöntemleri”. Bilal Duman (Ed.). 6. Bölüm: *Yapılandırmacılık* (ss. 135-188). Ankara: Anı Yayıncılık.

- Önder, E. (2011). *Fen ve Teknoloji Dersi 'Canlılarda Üreme, Büyüme ve Gelişme' Ünitesinde Kullanılan Yapılandırmacı 5E Öğrenme Modeli'nin 6. Sınıf Öğrencilerinin Başarılarına Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Öner, Ü. (2012). *Sosyal Bilgiler Dersinde Çoklu Zekâ Kuramı Destekli Basamaklı Öğretim Programının Öğrencilerin Akademik Başarısına, Tutumlarına ve Kalıcılığa Etkisi*, Yayımlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Ören, F. Ş. ve Tezcan, R. (2008). “İlköğretim 7. Sınıf Fen Bilgisi Dersinde Öğrenme Halkası Yaklaşımının, Öğrencilerin Başarı ve Mantıksal Düşünme Yetenekleri Üzerine Etkisi”. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 21 (2), 427-446.
- Örgün, E. (2002). *Lise Öğrencilerinin Elektrik Akımı Konusundaki Kavram Yanılgılarında Yapıcı Öğretim Yaklaşımının Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özbek, G., Çelik, H., Ulukök, Ş. ve Sarı, U. (2012). “5E ve 7E Öğretim Modellerinin Fen Okur-Yazarlığı Üzerine Etkisi”. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi. Journal of Research in Education and Teaching*. 1(3), 183-194. ISSN: 2146-9199.
- Özdemir, M. S. (2005). “İlköğretim Okullarındaki Öğretmenlerin Yeni İlköğretim Programına (IV. Sınıflar) İlişkin Görüşleri”. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Bildiriler Kitabı (ss. 573- 581), Denizli. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özden, Y. (2005). *Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Özgan, H. ve Turan, E. (2010). “Yapılandırmacı Yaklaşımın Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunların Çözümüne Yönelik Öğretmenlerin Yöneticilerden Beklentileri”. 9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, 20-22 Mayıs, Elazığ.
- Özkal, N., Güngör, A. ve Çetingöz, D. (2004). “Sosyal Bilgiler Dersine İlişkin Öğretmen Görüşleri ve Öğrencilerin Bu Dersle Yönelik Tutumları”. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*. 40, 600-615.

- Özmen, H. (2004). “Fen Öğretiminde Öğrenme Teorileri ve Teknoloji Destekli Yapılandırmacı (Constructivist) Öğrenme”. *The Turkish Online Journal of Educational, TOJET*. 3(1), Article 14. ISSN: 1303-652 3 (1), www.tojet.net/articles/3114.htm. Erişim Tarihi: (18.03.2015).
- Özsevgeç, T. (2007). *İlköğretim 5. Sınıf Kuvvet ve Hareket Ünitesine Yönelik 5E Modeline Göre Geliştirilen Rehber Materyallerin Etkililiklerinin Belirlenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Öztürk Arman, E. (2004). *Öğrenme Halkası Metodunun Lise 1. Sınıf Öğrencilerinin Elektrik Devreleri Konusundaki Başarılarına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Öztürk, C. ve Otluoğlu, R. (2005). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Edebi Ürünler ve Yazılı Materyaller*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Öztürk, Ç. (2008). *Coğrafya Öğretiminde 5E Modelinin Bilimsel Süreç Becerilerine, Akademik Başarıya ve Tutuma Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öztürk, D. (2010). *Yaratıcı Düşünme Becerisinin İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrenci Başarısı Üzerindeki Etkililiği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Öztürk, N. (2013). *Altıncı Sınıf Fen ve Teknoloji Dersi Işık ve Ses Ünitesinde 5E Öğrenme Modeline Dayalı Etkinliklerin Öğrenme Ürünlerine Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Pabuçcu, A. (2008). *11. Sınıf Öğrencilerinde Asit-Baz Kavramlarının Anlaşılmasının 5E Öğrenme Döngüsü Modeli Kullanılarak Geliştirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Paliç Şadoğlu, G. (2014). *Lise Modern Fizik Ünitesine Yönelik 7E Öğretim Modeline Uygun Tasarlanan Materyalin Etkisinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

- Patlı, U. H. (1998). *Lise Kimya Öğretiminde Öğrenme Halkası Metodunun Başarıya Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Perkins, D. N. (1999). "The Many Faces of Constructivism". *Educational Leadership*. <http://www.ascd.org/publications/educationalLeadership/nov99/vol57/num03/The-Many-Faces-of-Constructivism.aspx>. Erişim Tarihi: (29.04.2015).
- Piburn, M. D. ve Baker, D. R. (1997). *Constructing Science in Middle and Secondary School Classrooms*. Copyright by Allyn and Bacon, USA.
- Polat, S. ve Baş, G. (2012). "5E Yapılandırmacı Öğrenme Modelinin Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrencilerin Erişi Düzeyine Etkisi". *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 3(29), 69-92.
- Pulat, S. (2009). *5E Öğrenme Döngüsünün 6. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Başarısına ve Matematiğe Yönelik Olan Tutumlarına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Renner, J. W., Abraham, M. R. ve Birnie, H. H. (1988). (1988) "The Necessity of Each Phase of the Learning Cycle in Teaching High School Physics". *Journal of Research in Science Teaching*. 25(1), 39-58.
- Sağlam, H. İ. (2006). *Türkiye'deki Davranışçı ve Yapılandırmacı Sosyal Bilgiler Öğretim Uygulamalarının Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Sağlam, M. (2005). *Ses ve Işık Ünitesi Konusunda 5E Modeline Uygun Rehber Materyal Geliştirilmesi ve Etkililiğinin Araştırılması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Saka, A. (2006). *Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Genetik Konusundaki Kavram Yanılgılarının Giderilmesinde 5E Modelinin Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Saka, A. ve Akdeniz, A. R. (2006). "Genetik Konusunda Bilgisayar Destekli Materyal Geliştirilmesi ve 5E Modeline Göre Uygulanması". *The Turkish Journal of*

Educational Technology. 9, 1-14. <http://www.tojet.net/>. Erişim Tarihi: (05.04.2015).

Sakallı, A. F. (2011). *Karmaşık Sayılar Konusunun Öğretiminde Yapılandırmacı 5E Modelinin Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Tutumlarına Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kahramanmaraş.

Saygın, Ö. (2009). *Öğrenme Halkası Modelinin Lise Öğrencilerinin Nükleik Asitler ve Protein Sentezi Konularını Anlamalarına, Motivasyonlarına ve Öğrenme Stratejilerine Etkisinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Saygın, Ö., Atılboz, G. ve Salman, S. (2006). “Yapılandırmacı Öğretim Yaklaşımının Biyoloji Dersi Konularını Öğrenme Başarısı Üzerine Etkisi: Canlılığın Temel Birimi Hücre”. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 26(1), 51-64.

Selek, K. (2013). *Yapılandırmacı Yaklaşımın 7E Öğrenme Modeline Göre Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi 8. Sınıf İslam Dinine Göre Kötü Alışkanlıklar Ünitesinin Örnek Ders İşlenişleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.

Senemoğlu, N. (2000). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim, Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Sevinç, E. (2008). *5E Öğretim Modelinin Organik Kimya Laboratuvarı Dersinde Uygulanmasının Öğrencilerin Kavramsal Anlamalarına, Bilimsel Süreç Becerilerinin Gelişimine ve Organik Kimya Laboratuvarı Dersine Karşı Tutumlarına Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Seyhan, H. G. ve Morgil, İ. (2007). “The Effect of 5E Learning Model on Teaching of Acid-Base Topic in Chemistry Education”. *Journal of Science Education*. 8(2), 120.

Shug, M. C. ve Beery, R. (1987). *Teaching Social Studies in the Elementary School*. Glenview Illinois, Scott, Foresman and Company.

- Siyamoğlu, S. (2014). *5E Öğrenme Modeline Dayalı Mikro Öğretim Uygulamalarının Coğrafya Öğretimine Yansımaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Sornsakda, S., Suksringarm, P. ve Singseewo, A. (2009). “Effects of Learning Environmental Education Using the 7E-Learning Cycle with Metacognitive Techniques and the Teacher’s Handbook Approaches on Learning Achievement, Integrated Science Process Skills and Critical Thinking of Mathayomsuksa 5 Students with Different Learning Achievement”. *Pakistan Journal of Social Sciences*. 6(5), 297-303.
- Sökmen, N. (1999a). “Sorgulayarak Öğrenme Yönteminde Öğrenme Halkası Modeli”. *Eğitim ve Bilim*. 14(114), 52-56.
- Sökmen, N. (1999b). “Aktif Fen Eğitiminde Öğrenme Halkası Modeli”. *Çağdaş Eğitim*. 250, 25-28.
- Sönmez, V. (1996). *Eğitim Felsefesi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Sunal, C. S. ve Haas, M. E. (2012). *Social Studies For Elementary and Middle Grades A Constructivist Approach*. Pearson Education.
- Sünbül, A. M. (2010). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Konya: Eğitim Akademi Yayınları.
- Şahin, Ç. (2010). *İlköğretim 8. Sınıf “Kuvvet ve Hareket” Ünitesinde ‘Zenginleştirilmiş 5E Öğretim Modeli’ne Göre Rehber Materyaller Tasarlanması, Uygulanması ve Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Şahin, E. (2012). *7E ve Yaratıcı Drama Destekli 7E Modellerinin Fizik Öğretmen Adaylarının Manyetik Alan Konusunda Başarı ve Tutumlarına Etkileri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şahin, Ş. (2012). *5E Öğrenme Modeli İle Desteklenmiş Webquest Ortamlarının Öğrencilerin Başarı ve Memnuniyetlerine Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

- Şahiner, A. (2013). *5E Modelinin İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Dersi Kümeler Konusundaki Erişi ve Kalıcılığına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Şahiner, D. G. S. (2008). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Aktif Öğrenme Tekniklerinin Demokratik Tutumlara ve Ders Başarısına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Şaşmaz Ören, F. (2005). *İlköğretim 7. Sınıf Fen Bilgisi Dersinde Öğrenme Halkası Yaklaşımının, Öğrencilerin Başarı, Tutum ve Mantıksal Düşünme Yetenekleri Üzerine Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şeker, M. (2010). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Öğrenme Stillerine Uygun Etkinliklerin Kullanılmasının Öğrencilerin Öğrenme Düzeyi ve Kavram Yanılgılarının Giderilmesi Üzerindeki Etkililiğinin Araştırılması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Şenel Çoruhlu, T. (2013). *Güneş Sistemi ve Ötesi Uzay Bilmecesi Ünitesinde Zenginleştirilmiş 5E Öğretim Modeline Göre Geliştirilen Rehber Materyallerin Etkililiğinin Belirlenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Şimşek, N. (2004). “Yapılandırmacı Öğrenme ve Öğretime Eleştirel Bir Yaklaşım”. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*. 3 (5), 115-139.
- Tekbıyık, A. (2010). *Bağlam Temelli Yaklaşımla Ortaöğretim 9. Sınıf Enerji Ünitesine Yönelik 5E Modeline Uygun Ders Materyallerinin Geliştirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Tekin, H. (2000). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Yargı Yayınları.
- Teltik Başer, E. (2008). *5E Modeline Uygun Öğretim Etkinliklerinin 7. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Dersindeki Akademik Başarılarına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Temiz, B. (2010). *İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin “Vücudumuzda Sistemler” Ünitesindeki Akademik Başarı ve Fene Karşı Tutumlarına Örnek Olay Destekli 5E Öğretim Modelinin Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tezbaşaran, A. (1996). *Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Tiryaki, S. (2009). *Yapılandırmacı Yaklaşım Dayalı 5E Öğrenme Modeli ve İşbirlikli Öğrenme Yönteminin 8. Sınıf Ses Ünitesinin İşlenmesinde Başarıya ve Tutuma Etkisinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Toprak, F. (2011). *Fen Bilgisi Öğretmenliği Genel Kimya Laboratuvarında 3E ve 5E Öğretim Modellerinin Uygulanmasının Öğrencilerin Akademik Başarısı, Bilimsel Süreç Becerileri ve Derse Karşı Tutumlarına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Torosl, S. E. (2011). *Yaşam Temelli Öğrenme Yaklaşımı İle Desteklenen 7E Öğrenme Modelinin Öğrencilerin Enerji Konusundaki Başarı, Kavram Yanılgısı ve Bilimsel Süreç Becerilerine Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Torun, F. (2014). *5E Modeline Göre Tasarlanan E-Öğrenme Modelinin Kullanılabilirliği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Bilişim Enstitüsü, Ankara.
- Tuna, A. (2011). *Trigonometri Öğretiminde 5E Öğrenme Döngüsü Modelinin Öğrencilerin Matematiksel Düşünme ve Akademik Başarılarına Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tuncel, G. ve Ayva, Ö. (2010). “Sosyal Bilgiler Dersinde Demokrasinin Serüveni Ünitesinde Geçen Kavramların Kazandırılması Üzerine Bir Uygulama”. *Marmara Coğrafya Dergisi*. 22, 276-294.

- Tuncel, G. ve Öztürk, C. (2013). “Yapılandırmacı Öğrenme Kuramına Dayalı Öğretim Uygulamalarının 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Konularının Öğretimine Etkileri”. *Marmara Coğrafya Dergisi*. 27, 15-40.
- Tural Dinçer, G. (2009). *Kütle Çekimi, Serbest Düşme Hareketi ve Ağırlık Konularının Öğrenilmesinde 5E Öğretim Modelinin Etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Tural, A. (2009). *İlköğretim İkinci Kademe Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımına İlişkin Görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tural, A. (2011). *Sosyal Bilgilerde Yapılandırmacı Yaklaşımla Kavram Öğretimine Yönelik Model Geliştirme*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Turgut, H. (2001). *Fen Bilgisi Öğretiminde Yapılandırmacı Öğretim Yaklaşımı ile Modellendirilmiş Etkinliklerin Öğrencide Kavramsal Gelişime ve Başarıya Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Turgut, M. F. (1992). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Saydam Matbaacılık.
- Turgut, Ü., Gürbüz, F. ve Salar, R. (2013). “The Effect Of 7E Model On Academic Achievement Sandretention in the Unit “Electricity in Our Life” 6th Grade Science and Technology Course”. INTED, Proceedings. 161-165. ISBN: 978-84-616-2661-8. 7th International Technology, Education and Development Conference. 4-5 March, Valencia, Spain.
- Tweedy, M. E. (2004). *Measuring Student’s Understanding of Osmosis and Diffusion When Taught with a Traditional Laboratory Instructional Style Versus Instruction Based on the Learning Cycle*. Department of Biological Science. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. USA, California State University, Department of Biological Science, Fullerton.
- Uden, L. ve Beaumont, C. (2005). *Technology and Problem Based Learning*. Hershey. Information Science Publishing, PA: USA.

- Ural Keleş, P. (2009). “*Kavramsal Değişim Metinleri, Oyun ve Drama İle Zenginleştirilmiş 5E Modelinin Etkililiğinin Belirlenmesi: ‘Canlıları Sınıflandırılım’ Örneği*”. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Ültay, N. (2012). *Asit ve Baz Konusuyla İlgili REACT Stratejisine ve 5E Modeline Göre Etkinliklerin Geliştirilmesi, Uygulanması ve Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Ünal, Ç. ve Çelikkaya, T. (2009). “Yapılandırmacı Yaklaşımın Sosyal Bilgiler Öğretiminde Başarı, Tutum ve Kalıcılığa Etkisi (5. Sınıf Örneği)”. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 13 (2), 197-212.
- Ünal, G. ve Ergin, Ö. (2006). “Buluş Yoluyla Fen Öğretiminin Öğrencilerin Akademik Başarılarına, Öğrenme Yaklaşımlarına ve Tutumlarına Etkisi”. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*. 3(1), 36-52.
- Ünal, H. (2003). *Öğrenme Halkası Yönteminin Fen Bilgisi Dersi Maddelerin Sınıflandırılması ve Dönüşümleri Konusunun Öğretilmesinde Başarıya Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yalçın, E. (2010). *5E Öğrenme Yönteminin 8. Sınıf Öğrencilerinin Yaşamımızdaki Elektrik Konusunu Anlamalarına ve Fen’e Yönelik Tutumlarına Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Yalçın, F. A. ve Bayrakçeken, S. (2010). “5E Öğrenme Modelinin Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Asit-Baz Konusu Başarılarına Etkisi”. *International Online Journal of Educational Sciences*. 2(2), 508-531. www.iojes.net. Erişim Tarihi: (30.04.2015).
- Yalçın, N., Açıslı, S. ve Turgut, Ü. (2010). “5E Öğretim Modelinin Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Bilimsel İşlem Becerilerine ve Fizik Laboratuvarlarına Karşı Tutumlarına Etkisi”. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 1(1), 147-158.

- Yanpar Şahin, T. (2001). “Oluşturmacı Yaklaşımın Sosyal Bilgiler Dersinde Bilişsel ve Duyuşsal Öğrenmeye Etkisi”. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*. 1(2), 465-481.
- Yapıcı, M. ve Leblebiciler, N. H. (2007). “Öğretmenlerin Yeni İlköğretim Programına İlişkin Görüşleri”. *İlköğretim Online*. 6(3), 480-490.
- Yaşar, S., Gültekin, M., Türkkan, B., Yıldız, N. ve Girmen, P. (2005). “Yeni İlköğretim Programlarının Uygulanmasına İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Hazırbulunuşluk Düzeylerinin ve Eğitim Gereksinimlerinin Belirlenmesi (Eskişehir İli Örneği)”. *Eğitimde Yansımalar: VIII. Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu, Bildiriler Kitabı*, (ss. 51-63). Erciyes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kayseri. Ankara: Sim Matbaası.
- Yazıcı, H. ve Koca, M. K. (2011). “Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi”. Bayram Tay ve Adem Öcal (Ed.). 2. Bölüm: *Sosyal Bilgiler Öğretimi Programı* (ss.19-40). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Yazıcı, K. (2003). *İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Demokratik Hayat Ünitesinde Tartışma Yönteminin Kullanılmasının Öğrencilerin Demokratik Tutumlarına Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yazman, İ. (2013). *İşbirlikli Jigsaw Tekniği ve 5E Modeliyle Öğretimin 7. Sınıf Öğrencilerinin Fen ve Teknoloji Dersi’nde Yayılları Tanıyalım ile İş ve Enerji Konularındaki Başarılarına ve Kalıcılık Düzeylerine Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kafkas Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kars.
- Yenice, E. (2014). *Yapılandırmacı Yaklaşımın 7E Öğrenme Modelinin 8. Sınıf Fen ve Teknoloji Dersi “Mitoz ve Mayoz Bölünme” Konusunda Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kafkas Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kars.
- Yenilmez, K. ve Ersoy, M. (2008). “Opinions of Mathematics Teacher Candidates Towards Applying 7E Instructional Model on Computer Aided Instruction Environments”. *International Journal of Instruction*. 1(1). www.e-iji.net. Erişim Tarihi: (16.05.2015).

- Yeşilyaprak, B. (2004). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık. 5. Baskı.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık. 8. Baskı.
- Yıldız, A. (2014). *5E Öğrenme Döngüsü Modelinin 6. Sınıf Öğrencilerinin Geometrik Başarı ve Van Hiele Geometrik Düşünme Düzeylerine Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yıldız, E. (2008). *5E Modelinin Kullanıldığı Kavramsal Değişime Dayalı Öğretimde Üst Bilişin Etkileri: 7. Sınıf Kuvvet ve Hareket Ünitesine Yönelik Bir Uygulama*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Yılmaz, B. (2006). *Beşinci Sınıf Öğretmenlerinin Fen ve Teknoloji Dersinde Yapılandırmacı Öğrenme Ortamı Düzenleme Becerileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yılmaz, H. ve Huyugüzel Çavaş, P. (2006). “4E Öğrenme Döngüsü Yönteminin Öğrencilerin Elektrik Konusunu Anlamalarına Olan Etkisi”. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*. 3(1), 2-18.
- Yılmaz, A. ve Demir, S. B. (2014). “Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine ve Sosyal Bilgiler Öğretmenine Karşı Tutumları İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”. *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 9/2, p. 1705-1718, Ankara-Turkey.
- Yiğit, C. (2011). *5E Modelinin Yazmada Başarıya ve Güdülenmeye Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Yurdakul, B. (2004). *Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımının Öğrenenlerin Problem Çözme Becerilerine, Bilişötesi Farkındalık ve Derse Yönelik Tutum Düzeylerine*

Etkisi İle Öğrenme Sürecine Katkıları. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yurt, Y. (2012). *5E Modelinin İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Fen ve Teknoloji Dersine İlişkin Akademik Başarı ve Tutumlarına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.

Zan Yörük, N. (2008). *Kimya Öğretiminde 5E Öğrenme Modeline Dayalı Fen, Teknoloji, Toplum ve Çevre (FTTÇ) Yaklaşımının Etkileri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Ziyafet, E. (2008). *Fen ve Teknoloji Dersinde Periyodik Çizelgenin Öğretiminde 5E Modelinin Öğrenci Tutum ve Başarısına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp>. (Erişim Tarihi: 10.12.2015).

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>. (Erişim Tarihi: 10.12.2015).

EKLER

EK 1. Çalışma Planı

ÇALIŞMA YAPILACAK OKUL	Ağrı Merkez ××××××× Ortaokulu
ÇALIŞMA YAPILACAK SINIFLAR	-6/A (Kontrol Grubu) -6/B (Deney Grubu)
YAPILACAK ÇALIŞMALAR	-Ön Test Uygulaması -Son Test Uygulaması -Tutum Ölçeğinin Ön Uygulaması -Tutum Ölçeğinin Son Uygulaması -Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu
ÇALIŞMANIN BAŞLANGIÇ BÖLÜMÜ	-Ön Test Uygulaması: 10.04.2015 -Tutum Ölçeğinin Ön Uygulaması: 10.04.2015 -Çalışmanın Başlangıç Tarihi: 13.04.2015
ÇALIŞMANIN BİTİŞ BÖLÜMÜ	-Çalışmanın Bitiş Tarihi: 15.05.2015 -Son Test Uygulaması: 18.05.2015 -Tutum Ölçeğinin Son Uygulaması: 18.05.2015 -Yarı yapılandırılmış görüşme formunun uygulanması: 20.05.2015

EK 2. Demokrasinin Serüveni Başarı Testi (DSBT)

SINIF: 6/

CİNSİYET:	Kız ☐	Erkek ☐				
KARDEŞ SAYISI:	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ve Üzeri ☐	
AİLE AYLIK GELİR (TL):	0-500 ☐	500-1000 ☐	1000-2000 ☐	2000-3000 ☐	3000 ve Üzeri ☐	
ANNE EĞİTİM DURUMU:	Okuma-Yazma Bilmiyor ☐	İlkokul ☐	Ortaokul ☐	Lise ☐	Üniversite ☐	
BABA EĞİTİM DURUMU:	Okuma-Yazma Bilmiyor ☐	İlkokul ☐	Ortaokul ☐	Lise ☐	Üniversite ☐	

YÖNERGE: Sevgili öğrenciler, Bu test bilimsel bir araştırmada kullanılacaktır. Notla değerlendirilme yapılmayacak ve başarınızı etkilemeyecektir. Çoktan seçmeli 25 sorudan oluşan bu test için toplam cevaplama süresi 40 dakikadır. Yanlış cevaplarınızın sayısı doğru cevaplarınızın sayısını etkilemeyecektir. Aşağıdaki her soru için doğru olan şikkı soru kağıdı üzerine işaretleyiniz. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Sosyal Bilgiler Öğretmeni/Yusuf ZINGAL

“Ulusun oy ve isteğine dayanan her işin sonucunda, ulus için iyilik ve mutluluk olacağı kesindir.”

1. Atatürk bu sözüyle, aşağıdakilerden hangisinin önemini vurgulamak istemiştir?

A) Halk egemenliğinin

B) Kültürel gelişmenin

C) Ülke savunmasının

D) İlerlemenin ve kalkınmanın

(13 Haziran 1998-OKS Sorusu)

Demokrasi, insanın değerli bir varlık olarak görüldüğü yönetim biçimidir.

2. Aşağıdakilerden hangisi, demokrasinin bu ilkesine uygun bir uygulama değildir?

A) Engelli bireylere iş imkânının sağlanması

B) Temel hakların, yönetenler tarafından belirlenmesi

C) Kültürel etkinliklerin geniş kitlelere ulaştırılması

D) Bireylere, yeteneklerini geliştirme imkânının verilmesi

(12 Haziran 2005-OKS Sorusu)

Demokraside halkın egemen durumda olması; bireylerin her alandaki görüşlerinin önem kazanmasına, yönetimde halkın düşünce ve tercihleri doğrultusunda uygulamalar yapılmasına neden olmuştur.

3. Aşağıdakilerden hangisi, demokrasinin bu özelliğiyle çelişen bir durumdur?

- A) Yöneticilerin, halkın çıkarlarını ön plânda tutması
- B) Aynı düşünceyi paylaşan insanların bir araya gelerek örgütlenebilmesi
- C) Ülkenin, yöneticilerin istek ve arzularına göre yönetilmesi
- D) Kamuoyunun görüşlerini özgürce ifade edebilmesi

(11 Haziran 2006-OKS Sorusu)

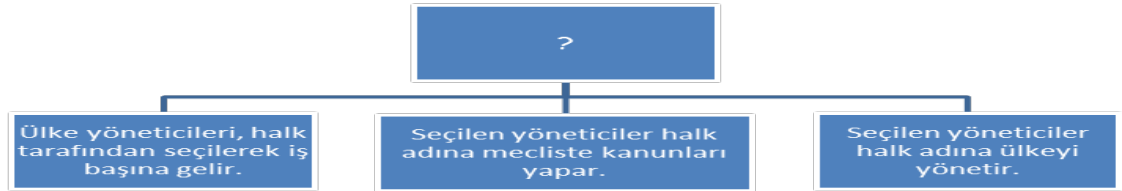
Aşağıdaki öğrenciler farklı yönetim biçimlerini anlatmaktadırlar.

- **Burak:** Devleti kral, hükümdar gibi unvanlar verilen tek bir kişi yönetir. Kral verdiği kararlar nedeniyle sorgulanamaz.
- **Elif:** Devlet yöneticileri, belli bir süre için halkın oylarıyla seçilir ve halk adına ülkeyi idare eder. Yöneticilerin uygulamaları eleştirilebilir.
- **Ahmet:** Yöneticiler, devleti dinî kurallara dayanarak yönetir ve bu yönetim biçimi asla eleştiri kabul etmez.
- **Damla:** Devlet yöneticileri, bir grup azınlık tarafından seçilerek göreve getirilir. Yöneticiler halka değil, azınlık gruba karşı sorumludur.

4. Hangi öğrencinin anlattığı yönetim biçimi demokrasinin temel ilkelerine uygundur?

- A) Burak
- B) Elif
- C) Ahmet
- D) Damla

(21 Haziran 2008-SBS Sorusu-6. Sınıf)

5. Bu diyagram için en uygun başlık aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) Tarihte görülen yönetim şekilleri
 - B) Monarşi yönetiminin özellikleri
 - C) İnsan haklarının gelişim süreci
 - D) Demokratik devletlerde ülke yönetim şekli
- (13 Haziran 2009-SBS Sorusu-6. Sınıf)

Tanzimat Fermanı'yla;

- Herkesten kazancına göre vergi alınması,
- Hiç kimseye, yargılanmadan ceza verilmemesi,
- Herkesin kendi mal ve mülkünü miras bırakabilmesi, kabul edilmiştir.

6. Bu parçada, Tanzimat Fermanı'yla meydana gelen değişimlerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Kişi hakları
- B) Yönetim biçimi
- C) Mali durum
- D) Özel mülkiyet

(9 Haziran 2002-OKS Sorusu)

Tanzimat Fermanı'na göre;

- Bütün vatandaşların can ve mal güvenliği devlet tarafından sağlanacaktı.
- Mahkemeler halka açık olacak ve hiç kimse yargılanmadan cezalandırılmayacaktı.

7. Bu bilgiler ışığında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Kanun üstünlüğü ilkesi benimsenmiştir.
B) Vergiler, kişilerin kazancına göre alınacaktır.
C) Halkın yönetime katılması sağlanmıştır.
D) Toplumun tüm kesimlerine siyasi haklar verilmiştir.
(11 Haziran 2006-OKS Sorusu)

I. Demokrasi tarihinde kralın yetkilerini sınırlandıran ilk belgedir.

II. Fransa kralı ile Almanya kralı arasında imzalanmıştır.

III. M.S. 1215 yılında imzalanmıştır.

8. Yukarıdakilerden hangileri Magna Carta'ya ait özellikler arasında yer alır?

- A) I ve III B) Yalnız I
C) Yalnız II D) Yalnız III

I. 632-Veda Hutbesi

II. 1776-Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi

III. 1948-BM İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi

IV. 1945-İkinci Dünya Savaşı

9. Yukarıdakilerden hangileri demokrasinin tarihçesi ile ilgili gelişmeler arasında yer almaktadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II
C) Yalnız III D) I, II ve III

I. 1876-I. Meşrutiyet

II. 1908-II. Meşrutiyet

III. 1982 Anayasası

10. Yukarıdakilerden hangileri Osmanlı Devleti'nde demokrasi ile ilgili gelişmeler arasında yer almaktadır?

- A) I ve II B) Yalnız I
C) Yalnız II D) Yalnız III

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda;

- Yaşamak her insanın en doğal hakkıdır,
- Hiç kimse zorla çalıştırılmaz,
- Herkes kanunlar önünde eşittir, hükümleri yer almaktadır.

11. Anayasa'nın yukarıdaki üç maddesi, aşağıdakilerden hangisiyle daha çok ilgilidir?

- A) Özel yaşamın korunmasıyla
C) Ulusal egemenlikle
(13 Haziran 1999-OKS Sorusu)
- B) Demokrasinin de sınırlarının olmasıyla
D) İnsan hak ve özgürlüğüyle

Bir ülkenin gazete, dergi, radyo, televizyon gibi basın yayın araçlarında, o ülkede sağlık kurumlarının yetersiz olduğuna, pahalılığın arttığına, dış politikada yanlış kararlar verildiğine ilişkin haberler yayımlanmaktadır.

12. Bu ülkeyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Basın yayın araçları gelişmiştir.
B) Halk, basın yayın araçlarından yararlanmaktadır.
C) Basın yayın özgürlüğü vardır.
D) Basın yayın araçları ülke kararlarını belirlemektedir.
(13 Haziran 1999-OKS Sorusu)

13. Aşağıdaki kişilerden hangisinin davranışı, karşılaştığı bir sorunu hak ve sorumlulukları doğrultusunda çözdüğüne örnek olmaz?

- A) Maddi durumu iyi olmayan Mert'in, istediği eğitimi alabilmek için yardım derneklerine başvurması
B) Aldığı bilgisayar bozuk çıkan Ayşe Hanım'ın, bozuk bilgisayar sattığını kabul etmeyen mağaza sahibini yetkili birimlere dilekçeyle şikâyet etmesi
C) Marketten yeni satın aldığı bir ürünün tüketim tarihinin geçmiş olduğunu fark eden Murat Bey'in, o ürünü çöpe atması
D) Ses sanatçısı Gülay'ın, çıkardığı albümün korsan satışını yapanları mahkemeye vermesi

(21 Haziran 2008-SBS Sorusu-6. Sınıf)

Demokrasi anlayışının egemen olduğu toplumlarda, bireylerin düşünce ve ifade özgürlüğüne sahip olması istenir.

14. İstenilen bu durumun gerçekleşmesinde izlenecek en etkili yol, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kültürel varlıkların koruma altına alınması
B) Geleneklerin sonraki kuşaklara aktarılması
C) Bireylere, çevreyi koruma bilincinin kazandırılması
D) Farklı görüşlerin dile getirilmesinin sağlanması
(12 Haziran 2010-SBS Sorusu-6. Sınıf)

15. Sosyal Bilgiler eğitimi alan bir bireyin aşağıdaki davranışlardan hangisini yapması beklenmez?

- A) Toplumsal sorunlara duyarlı olması
 - B) Toplumun değerlerine saygı duyması
 - C) Başkalarının haklarını ihlal etmesi
 - D) Bireylerin farklılıklarını hoşgörü ile karşılaması
- (12 Haziran 2010-SBS Sorusu-6. Sınıf)

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinde yer alan temel hak ve özgürlüklerle ilgili maddeler genellikle, “tüm insanlar, herkes, hiç kimse” gibi ifadelerle başlamaktadır.

16. Bu durum, insan hakları kavramının hangi özelliğini daha çok vurgular?

- A) Yasalarla korunduğunu
 - B) Evrensel nitelik taşıdığını
 - C) Ahlâkî temele dayandığını
 - D) Doğuştan kazanıldığını
- (13 Haziran 1998-OKS Sorusu)

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’nde yer alan maddelerden biri şöyledir: “Çocuklar kendilerini ilgilendiren her konuda, görüşlerini özgürce ifade edebilme hakkına sahiptirler.”

17. Buna göre, çocukların anne-babalarıyla, ilgili aşağıdaki sözlerinden hangisi bu maddeye ters düşmektedir?

- A) Caddede oynamamızı uygun görmezler.
 - B) Arkadaş seçiminde dikkatli olmamızı isterler.
 - C) Derslerdeki başarılarımızı sürekli izlerler.
 - D) Kararlarına karşı gelmemizi istemezler.
- (10 Haziran 2001-OKS Sorusu)

İnsan hakları konusunda bilinçlenen bireyler, nerede ve nasıl davranmaları gerektiğini, haklarını nasıl arayacaklarını biliyor ve bu bilgilerini yaşamlarında uyguluyorlarsa;

18. Bu bireyler hakkında insan haklarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenbilir?

- A) Hiçbir eylemde bulunmadıkları
 - B) Haksızlıklara karşı ilgisiz kaldıkları
 - C) Bilgilerini, davranışa dönüştürdükleri
 - D) Bilgilerinin, düşünce aşamasında kaldığı
- (13 Haziran 2004-OKS Sorusu)

Günümüzde insan hakları; uluslar arası antlaşmalarla ve birçok ulusun kendi anayasa ve yasalarına koydukları hükümlerle düzenlenmiştir. Sonuçta birbirinden çok uzakta bulunan ve farklı özelliklere sahip ülkelerde bile insan haklarıyla ilgili benzer uygulamalar görülmektedir.

19. Bu parçadan aşağıda insan hakları ile ilgili verilen yargıların öncelikle hangisine ulaşılır?

- A) İnsan haklarının dokunulmazlığı
 - B) İnsan haklarının evrenselliği
 - C) İnsan haklarının vazgeçilmezliği
 - D) İnsan haklarının devredilmezliği
- (10 Haziran 2007-OKS Sorusu)

- ❖ Ameliyat sırasında hastasını öldüren doktorun elleri kesilir.
- ❖ Bir insan başka bir insanın gözünü çıkarırsa onun da gözü çıkarılır.
- ❖ Bir insan, kendisi ile eşit olan birinin dişini kırarsa onun da dişi kırılır.

20. Buna göre, Babil Kralı Hammurabi Kanunları ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Toplumdaki herkesin eşit haklara sahip olduğu
- B) Oldukça sert cezalar içerdiği
- C) Kanunların kısasa kısas ilkesini taşıdığı
- D) Dişe diş, göze göz anlayışını ortaya çıkardığı

Demokrasinin eşitlik ilkesi toplumun birliğini, beraberliğini ve sürekliliğini sağlayan önemli bir öğedir. Bu durum aile için de söz konusudur.

21. Buna göre, aile birliği aşağıdakilerden hangisine dayanmaktadır?

- A) Kadının çalışmasına
- B) Kadının okuryazar olmasına
- C) Kadın-erkek eşitliğine
- D) Çocuk sayısının azlığına

(13 Haziran 1998-OKS Sorusu)

Atatürk, toplumsal yaşamda görev ve sorumluluk verilmeyen Türk kadınlarının, tüm meslek alanlarında çalışmalarını istemiştir. Cumhuriyetin ilanından sonra, bu konudaki gerekli yasal düzenlemeler hızla yapılmıştır. Bunun sonucunda, ilk kadın pilot Sabiha Gökçen, müzik alanında Suna Kan, İdil Biret, bilim alanında Afet İnan, Mübeccel Kıray gibi birçok Türk kadını başarılarını dış ülkelere taşımışlardır.

22. Buna göre, Türk kadınının kazandığı bu saygın konumun sürekliliğinin sağlanabilmesi öncelikle aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) Yurttaş olma bilincinin geliştirilmesine
- B) Geleneksel değerlere önem verilmesine
- C) Cumhuriyet yönetimine ait değerlerin korunmasına
- D) Toplum kalkınması için herkesçe çaba harcanmasına

(10 Haziran 2001-OKS Sorusu)

Eski Türklerde kadınının toplum içinde saygın bir yeri vardı. Kadınlar da erkekler gibi hükümdar, vali, elçi olabiliyorlar, kararlara katılabiliyorlardı. Devlet makamında alınmış kararlar, “Hakan ve Hatun emrediyor ki” diye başlardı.

23. Bu parçada dile getirilen görüş, aşağıdakilerin hangisine bir kanıttır?

- A) Kadınların yönetim işlerinde sorumluluk aldığına
- B) Kadınların toplumsal değişimi sağladığına
- C) Yaşamda ailenin önemli görüldüğüne
- D) Kalkınmada kadın eğitime önem verildiğine

(10 Haziran 2001-OKS Sorusu)

Bir araştırmaya göre, sığınma evlerinde bulunan evli kadınlardan % 64'ü fiziksel, % 23'ü duygusal, % 13'ü de cinsel yönden eşleri tarafından eziyet gördüklerini ve bu nedenle sığınma evlerine başvurdıklarını söylemişlerdir.

24. Bu bulguya dayanarak, aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşabiliriz?

- A) Eşlerin eğitim düzeyleri düşüktür.
 - B) Bazı ailelerde kadına şiddet uygulanmaktadır.
 - C) Ailelerin gelir düzeyi hızla düşmektedir.
 - D) Toplum kendini korumaya yönelik önlemler almaktadır.
- (09 Haziran 2002-OKS Sorusu)

2005 yılında Orta Asya'da yapılan kazılarda çıkarılan Köktürklere ait paralarda, kağan ve hatunun resimleri yan yana yer almaktadır.

25. Yukarıda verilen açıklamaya göre Kök Türklerin siyasi yapısıyla ilgili olarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

- A) Hatun ordunun başkomutanıdır.
 - B) Kök Türk kağanlarının çoğu kadındır.
 - C) Ülkenin doğu bölümünü hatun yönetmektedir.
 - D) Devlet yönetiminde hatun da söz sahibidir.
- (12 Haziran 2010-SBS Sorusu-6. Sınıf)

Cevap Anahtarı

Soru No	Cevap Şıkkı
1	A
2	B
3	C
4	B
5	D
6	B
7	A
8	A
9	D
10	A
11	D
12	C
13	C
14	D
15	C
16	B
17	D
18	C
19	B
20	A
21	C
22	C
23	A
24	B
25	D

Cevapların Dağılımı

A Şıkkı Toplamı	6
B Şıkkı Toplamı	6
C Şıkkı Toplamı	7
D Şıkkı Toplamı	6
Genel Toplam	25

EK 3. Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği (SBTÖ), Kaynak: Demir ve Akengin (2010).

Yönerge:

Sevgili Öğrenciler, bu ölçek bilimsel bir araştırmada kullanılacaktır. Not ile değerlendirme yapılmayacak ve başarıyı etkilemeyecektir. Araştırmamda kullandığım bu ölçek sizin Sosyal Bilgiler dersine karşı tutumunuzu belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Aşağıdaki ölçekte Sosyal Bilgiler dersiyle ilgili ifadeler ile karşısında **Tamamen Katılıyorum, Katılıyorum, Orta Katılıyorum, Katılmıyorum, Hiç Katılmıyorum** seçenekleri yer almaktadır. Her bir cümleyi dikkatlice okuduktan sonra, size göre en uygun seçeneği (X) işareti kullanarak içtenlikle yanıtlayınız. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Sosyal Bilgiler Öğretmeni/Yusuf ZINGAL

Sınıfı :
Cinsiyeti:
Yaşı :

	Maddeler	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Orta Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1. BOYUT (Öğrenme İsteği)	1- Sosyal Bilgiler dersinde zilin nasıl çaldığını anlamıyorum.					
	2- Sosyal Bilgiler dersinden nefret ediyorum.*					
	3- Sosyal Bilgiler dersi yerine başka bir derse girmeyi tercih ederim.*					
	4- Mecbur olmasam Sosyal Bilgiler dersine girmem.*					
	5- Keşke her ders Sosyal Bilgiler olsa...					
	6- Bence Sosyal Bilgiler dersine ayrılan sürenin azaltılması gerekir.*					
	7- Ah Ah keşke Sosyal Bilgiler olmasa...*					
2. BOYUT (Sosyal Bilgiler Dersinden Hoşlanma)	8- Sosyal Bilgiler dersinin konuları bana çok eğlenceli geliyor.					
	9- Sosyal Bilgiler dersinde yeni konuları öğrenmek bana heyecan veriyor.					
	10- Sosyal Bilgiler dersi bende güzel duygular uyandırıyor.					
	11- Sosyal Bilgiler dersini iple çekiyorum.					
	12- Sosyal Bilgiler sevdiğim dersler arasındadır.					
	13- Mümkün olsa boş derslerimde Sosyal Bilgiler dersine girmek isterim.					
	14- Tarihi hikâyeleri dinlemek bana zevk verir.					
3. BOYUT (Öğretmen Den Kaynaklanan Tutumlar)	15- Boş zamanlarımda Sosyal Bilgiler dersiyle ilgili kitapları okurum.					
	16- Sosyal Bilgiler öğretmenimiz beni Sosyal Bilgiler dersinden soğuttu.*					
	17- Sosyal Bilgiler öğretmeni yüzünden Sosyal Bilgiler kelimesini bile duymak istemiyorum.*					
	18- Sosyal Bilgiler öğretmeninden nefret ediyorum.*					
	19- Sosyal Bilgiler dersinde asla başarılı olamam.*					
	20- Sosyal Bilgiler öğretmenim bana Sosyal Bilgiler dersini sevdirdi.					
	21- Sosyal Bilgiler dersine çalışmam gerektiği zaman kendimi yorgun hissediyorum.*					
4. BOYUT (Sosyal Bilgiler Sevgisi)	22- Hata yapmaktan korktuğum için Sosyal Bilgiler dersinde konuşmam.*					
	23- Sosyal Bilgiler dersinde asla iyi bir not alamam.*					
	24- Sosyal Bilgiler dersi olmasaydı, okulu daha çok sevdim.*					
	25- Sosyal Bilgiler dersi zamankaybıdır.*					
	26- Sosyal Bilgiler dersinde canım çok sıkılıyor.*					
	* Olumsuz Tutum Cümleleri ifade etmektedir.					

EK 4. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu (YYGF)-DENEY GRUBU

Görüşmenin Amacı: Sosyal Bilgiler dersi 6. sınıf Demokrasinin Serüveni ünitesinde “7E Öğrenme Modeli” uygulamasının öğrenciler açısından nasıl değerlendirildiğinin belirlenmesi.

Yönerge:

Değerli öğrenciler,

-Aşağıdaki görüşme formunda Yapılandırmacı yaklaşımın 7E öğrenme modeli ile işlenen Demokrasinin Serüveni ünitesi ile ilgili sorular bulunmaktadır.

-Formda isminiz veya kimliğinizle ilgili herhangi bir bilgi yer almayacaktır.

-Söyleyeceklerinizin tümü gizli tutulacak ve başka amaçlarla kullanılmayacaktır.

-İzniniz dahilinde sesli ve/veya görüntülü kayıt yapılacaktır.

-Lütfen soruları içtenlikle yanıtlayınız.

I. BÖLÜM: GENEL BİLGİLER	
Sınıf	6
Ders	Sosyal Bilgiler
Ünite	Demokrasinin Serüveni
Tarih	20.05.2015
Görüşme Başlama Saati	15.10
Görüşme Bitiş Saati	15.40
Süre	30 dakika

II. BÖLÜM: DEMOGRAFİK BİLGİLER	
Yaş	
Cinsiyet	

III. BÖLÜM: GÖRÜŞME SORULARI	
Soru 1:	7E öğrenme modeli ile ilgili edindiğiniz deneyimleri özetleyiniz.
Cevap	
Soru 2:	Bu modelin dersin diğer ünitelerinde de uygulanmasını ister misiniz? Neden?
Cevap	
Soru 3:	Bu modelin diğer derslerde de uygulanmasını ister misiniz? Neden?
Cevap	
Soru 4:	Size göre modelin en önemli avantajı nedir?
Cevap	
Soru 5:	Size göre modelin en önemli dezavantajı nedir?
Cevap	

EK 5. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu (YYGF)-KONTROL GRUBU

Görüşmenin Amacı: Sosyal Bilgiler dersi 6. sınıf Demokrasinin Serüveni ünitesinde öğretmen merkezli geleneksel öğretim yöntemleri (düz anlatım, soru-cevap, ders kitabına bağlı kalma vb.) kullanımının öğrenciler açısından nasıl değerlendirildiğinin belirlenmesi.

Yönerge:

Değerli öğrenciler,

-Aşağıdaki görüşme formunda öğretmen merkezli geleneksel öğretim yöntemleri ile işlenen Demokrasinin Serüveni ünitesi ile ilgili sorular bulunmaktadır.

-Formda isminiz veya kimliğinizle ilgili herhangi bir bilgi yer almayacaktır.

-Söyleyeceklerinizin tümü gizli tutulacak ve başka amaçlarla kullanılmayacaktır.

-İzniniz dahilinde sesli ve/veya görüntülü kayıt yapılacaktır.

-Lütfen soruları içtenlikle yanıtlayınız.

I. BÖLÜM: GENEL BİLGİLER	
Sınıf	6
Ders	Sosyal Bilgiler
Ünite	Demokrasinin Serüveni
Tarih	20.05.2015
Görüşme Başlama Saati	15.10
Görüşme Bitiş Saati	15.40
Süre	30 dakika

II. BÖLÜM: DEMOGRAFİK BİLGİLER	
Yaş	
Cinsiyet	

III. BÖLÜM: GÖRÜŞME SORULARI	
Soru 1:	Öğretmen merkezli yöntemler ile ilgili edindiğiniz deneyimleri özetleyiniz.
Cevap	
Soru 2:	Bu yöntemlerin dersin diğer ünitelerinde de uygulanmasını ister misiniz? Neden?
Cevap	
Soru 3:	Bu yöntemlerin diğer derslerde de uygulanmasını ister misiniz? Neden?
Cevap	
Soru 4:	Size göre öğretmen merkezli geleneksel yöntemlerin en önemli avantajı nedir?
Cevap	
Soru 5:	Size göre öğretmen merkezli geleneksel yöntemlerin en önemli dezavantajı nedir?
Cevap	

EK 6. Demokrasinin Serüveni Ünitesinin 7E Öğrenme Modeline Göre İşlenişinde Kullanılan Etkinliklerin Haftalara Dağılımı

Konular 7E Basamakları	1. Hafta En İyi Demokrasi	2. Hafta Tarihten Günümüze Demokrasi	3. Hafta Haklarımız Var	4. Hafta Tarihten Günümüze İnsan Hakları	5. Hafta Türk Toplumunda Kadının Yeri
1. Teşvik Etme (Merak uyandırma-Ön bilgileri harekete geçirme)	Kral, meclis vb. Fotoğraflar, Şeffaf kutu ve kavramlar	Tarihten Günümüze Demokrasi Konulu Video	Anayasa kitapçığı, Günlük kullanım tablosu, Soru-cevap	“İnsan Hakları Uğruna” şiiri, Soru-cevap	Kadın hakları görselleri, Meclisteki kadın vekiller, “Öncü Kadınlar” etkinliği
2. Keşfetme	“Yönetim biçimleri” çalışma kâğıdı, Tahtada listeleme yapma, “Demokrasinin temel ilkeleri” çalışma kâğıdı, Cumhuriyet şiiri	“Demokrasi Yolculuğu” çalışma kâğıdı, “Demokrasi kronolojisi” çalışma kâğıdı, Soru-cevap	Hikâye tamamlama, Kompozisyon-şiiir-resim, “Anayasada Yer Alan Temel Hak ve Özgürlüklerimiz” çalışma kâğıdı, Soru-cevap	“Çalışan Çocuklar” etkinliği, “İnsan Haklarını Geliştiren Nedenler” çalışma kâğıdı, “Evrensel İnsan Hakları Belgeleri” etkinliği, “İnsan Hakları Kronolojisi” etkinliği	Dörtlük, Kadın Hakları Tarihçesi- Ana Başlıklar tablosu, “Kadma Şiddete Hayır” görselleri, “Dünya Kadınlar Günü” görselleri, “Kadın Hakları Dağılışı” tablosu
3. Açıklama	Demokrasi karikatürü, Grup çalışması, Soru-cevap	“Demokrasi tipleri” etkinliği, Demokrasinin tarihçesi, Soru-cevap	“Temel hak ve özgürlüklerimiz” etkinliği, Ferman-bildiri, Güzel sözler, Soru-cevap	Güzel sözler, Belgelerle İnsan Hakları, Eglantyne Jebb-Çocuk Hakları Sözleşmesi	Tarihsel Gelişim, İlk kadın vekiller, “Kadınlarımız ve İlkler” etkinliği, Soru-cevap
4. Genişletme (Derinleştirme)	“Demokrasiyi nerelerde kullanıyoruz?” çalışma kâğıdı, Soru-cevap	Afiş tasarlama, Beyin fırtınası, “Demokrasinin Gelişim Süreci” çalışma kâğıdı, Fıkra, Osmanlı Devleti’nde Anayasal Gelişmeler etkinliği	Kompozisyon, Hakların Genişletilmesi İçin Kampanya, “Martin Luther king-I have a dream”, Anket, Kompozisyon-şiiir-resim, Beyin fırtınası	Sessiz Film, Tartışma Programı Senaryosu, Beyin fırtınası, “İnsan Haklarını Gelişim Süreci” çalışma kâğıdı, Osmanlı Devleti-Anayasal Gelişmeler etkinliği	Eğitim Hakkı Kampanyaları, Gazete haberi, Şerife Bacı Hikâyesi, Nene Hatun Hikâyesi, Afiş hazırlama, Beyin fırtınası, “Kadın Haklarının Gelişim Süreci” çalışma kâğıdı
5. Kapsamına Alma (İlişkilendirme/Uzatma)	Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi, Slogan yazma, Soru-cevap	Slogan yazma, Soru-cevap	Hikâye, Gazete haberi, Kişi hürriyeti etkinliği, İnsan Hakları Dilek ve Şikâyet Kutusu, Kölelik, Slogan yazma	“Temel Hak ve Özgürlüklerin Sınırlanması” tablosu, Nelson Mandela-İnsan hakları, Slogan yazma	Afiş hazırlama, Atasözleri, Slogan yazma, Atatürk’ün Sözleri, Soru-cevap
6. Değiştirme (Fikir alışverişi/Paylaşma)	Kavram yanlışları, Soru-cevap	Kavram yanlışları, Karikatür çizme	Münazara, Beyin fırtınası, Kavram yanlışları	Kavram yanlışları, Savaşlar tablosu	Kavram yanlışları, Münazara, Resim/Karikatür, Soru-cevap
7. İnceleme-Sınama (Değerlendirme)	Boşluk doldurma, Soru ağları çalışma kâğıdı, Yapılandırılmış grid, 6 Şapka etkinliği, Soru-cevap	Boşluk doldurma, “Demokrasi zaman şeridi” kavram ağı, Bulmaca, Soru-cevap	5N1K, En Çok Sevdiğim Ünlü etkinliği, Boşluk doldurma, “Temel Hak ve Özgürlüklerimiz” kavram ağı, “Kişisel Hak ve Özgürlükler Listesi” tablosu, Soru-cevap	Boşluk doldurma, Belge-Tarih Eşleştirmesi, Bulmaca, Ne Biliyordum? Ne Bilmek İstiyordum? Ne Öğrendim? (BİÖ Kartı), Kompozisyon, “İnsan Hakları Zaman Şeridi” kavram ağı, İnsan hakları-öğrenci eşleşmesi	Boşluk doldurma, 6 Şapka Etkinliği, Kadınlar ve öncü oldukları alanlar eşleştirmesi, “Kadma Karşı Şiddet” görselleri, “Kadın Hakları Zaman Şeridi” kavram ağı, Bulmaca ve Anahtar Metin, Soru-cevap

EK 7. Doğrudan Verilecek Becerilerin Öğrenme Alanlarına ve Sınıflara Dağılımı
(Yazıcı ve Koca, 2011: 27)

ÖĞRENME ALANI	4. SINIF Doğrudan Verilecek Beceriler	5. SINIF Doğrudan Verilecek Beceriler	6. SINIF Doğrudan Verilecek Beceriler	7. SINIF Doğrudan Verilecek Beceriler
BİREY VE TOPLUM	Kanıtı tanıma ve kullanma	Yazılı anlatım	Bilimsel genelleme yapma	İletişim
KÜLTÜR VE MİRAS	Bilgiyi kullanılabilir biçimlerde planlama ve yazma	Görsel kanıt kullanma	Çıkarımda bulunma	Tarihsel olguları ve yorumları ayırt etme
İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER	Mekânı algılama	Gözlem	Harita okuma ve atlas kullanma	Grafik hazırlama
ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM	Tablo, diyagram ve grafik okuma	Basit istatistik verilerini yorumlama	Girişimcilik	Tarihsel empati
BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM	Karşılaştırma yapma	Kütüphane ve referans kaynakları kullanma	Yaratıcılık	Zaman ve kronolojiyi algılama
GRUPLAR, KURUMLAR VE SOSYAL ÖRGÜTLER	Sebep-sonuç ilişkisini belirleme	Sosyal katılım	-	-
GÜÇ, YÖNETİM TOPLUM	Karar verme	Basılı ve görsel kaynakları (gazete, TV vb.) kullanma ve değerlendirme (5N1K Formülü)	Sosyal katılım	Karar verme
KÜRESEL BAĞLANTILAR	Kütüphane ve referans kaynakları kullanma	Olgu ve düşünceleri ayırt etme	Araştırma	Kalıp yargıları fark etme

EK 8. Doğrudan Verilecek Değerlerin Öğrenme Alanlarına ve Sınıflara Dağılımı
(Yazıcı ve Koca, 2011: 28-29)

ÖĞRENME ALANI	4. SINIF Doğrudan Verilecek Değerler	5. SINIF Doğrudan Verilecek Değerler	6. SINIF Doğrudan Verilecek Değerler	7. SINIF Doğrudan Verilecek Değerler
BİREY VE TOPLUM	Duygu ve düşüncelere saygı, Hoşgörü	Sorumluluk	Bilimsellik	Farklılıklara saygı
KÜLTÜR VE MİRAS	Türk büyüklerine saygı, Aile birliğine önem verme, Vatanseverlik	Estetik	Kültürel mirasa duyarlılık	Vatanseverlik
İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER	Doğa sevgisi	Doğal çevreye duyarlılık	Doğal çevreye duyarlılık	Dürüstlük
ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM	Temizlik ve Sağlıklı olmaya önem verme	Çalışkanlık	Sorumluluk	Bilimsellik
BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM	Bilimsellik	Akademik dürüstlük	Çalışkanlık	?
GRUPLAR, KURUMLAR VE SOSYAL ÖRGÜTLER	Yardımseverlik	Dayanışma	-	-
GÜÇ, YÖNETİM VE TOPLUM	Bağımsızlık	Adil olma, Bayrağa ve İstiklâl Marşı'na saygı	Hak ve özgürlüklere saygı	Adil olma
KÜRESEL BAĞLANTILAR	Misafirperverlik	Tarihsel mirasa duyarlılık	Yardımseverlik	Barış

EK 9. Sosyal Bilgiler Programında Öğrenme Alanları ve Ünite Eşleşmeleri (Yazıcı ve Koca, 2011: 24).

ÖĞRENME ALANI	4. SINIF ÜNİTELER	5. SINIF ÜNİTELER	6. SINIF ÜNİTELER	7. SINIF ÜNİTELER
BİREY VE TOPLUM	Kendimi Tanıyorum	Haklarımı Öğreniyorum	Sosyal Bilgiler Öğreniyorum	İletişim ve İnsan İlişkileri
İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER	Yaşadığımız Yer	Bölgemizi Tanıyalım	Yeryüzünde Yaşam	Ülkemizde Nüfus
KÜLTÜR VE MİRAS	Geçmişimi Öğreniyorum	Adım Adım Türkiye	İpek Yolunda Türkler	Türk Tarihi'nde Yolculuk
ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM	Üretimden Tüketime	Ürettiklerimiz	Ülkemizin Kaynakları	Ekonomi ve Sosyal Hayat
BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM	İyi ki Var	Gerçekleşen Düşler	Elektronik Yüzyıl	Zaman İçinde Bilim
GRUPLAR, KURUMLAR VE SOSYAL ÖRGÜTLER	Hep Birlikte	Toplum İçin Çalışanlar	-	-
GÜÇ, YÖNETİM VE TOPLUM	İnsanlar ve Yönetim	Bir Ülke Bir Bayrak	Demokrasinin Serüveni	Yaşayan Demokrasi
KÜRESEL BAĞLANTILAR	Uzaktaki Arkadaşlarım	Hepimizin Dünyası	Ülkemiz ve Dünya	Ülkeler Arası Köprüler
ZAMAN, SÜREKLİLİK VE DEĞİŞİM	-			

EK 10. Davranışçı ve Yapılandırmacı Sınama Durumları (Erdem, 2001), (Akt; Dilaver ve Tay, 2011: 114):

No	Davranışçı Anlayış	Yapılandırmacı Anlayış
1	Değerlendirmede ürün önemlidir.	Değerlendirmede süreç önemlidir.
2	Öğrenci değerlendirilir.	Öğretmen ve öğrenci birlikte değerlendirilir.
3	Öğretimin sonunda bir yargıya varmak için değerlendirme yapılır.	Değerlendirme bir son değildir, bir sonraki öğrenmeye yol gösterir.
4	Değerlendirme hedefe göre ölçüt dayanıklıdır. Bir başka ifade ile her öğrenci aynı değerlendirme ölçütüne tabi tutulur.	Tüm öğrenciler hedefe göre aynı ölçütle değerlendirilmezler.
5	Dışarıdan materyallerle değerlendirme yapılır.	Bireysel yapılandırmalar ve zihinsel süreç değerlendirilir.
6	Ezberlenen tek doğrulu bilgi ölçülür ve değerlendirilir.	Üst düzey bilişsel becerilerin kullanılıp kullanılmadığı sınanır.

EK 11. Seels, B. (1989) ve Scheurman, G. (1998)'e göre Davranışçı, Bilişsel ve Yapılandırmacı Yaklaşımların Özellikleri (Deryakulu, 2001), (Akt; Dilaver ve Tay, 2011: 114-115).

No	Temel Öğeler	Davranışçı	Bilişsel	Yapılandırmacı
1	Bilginin Niteliği	Nesnel gerçekliğe dayalı, bilen kişiden bağımsız	Nesnel gerçekliğe dayalı, bilen kişinin ön bilgilerine bağlı	Bireysel ve toplumsal olarak yapılandırılan öznel gerçekliğe dayalı
2	Öğretmenin Rolü	Bilgi aktarma	Bilgi edinme sürecini yönetme	Öğrenciye yardım etme, işbirliği yapma
3	Öğrencinin Rolü	Edilgen	Yarı etkin	Etkin
4	Öğrenme	Koşullama sonucu açık davranıştaki değişim	Bilgiyi işleme	Bireysel olarak keşfetme ve bilgiyi yapılandırma
5	Öğretim Türü	Ayırma-Genelleme-İlişkilendirme-Zincirleme	Bilgileri kısa dönemli bellekte işleme, uzun dönemli belleğe depolama	Gerçek durumlara dayalı sorun çözme
6	Öğretim Türü	Tümevarımcı	Tümevarımcı	Tümdengelimci
7	Öğretim Stratejileri	Bilgiyi sunma, alıştırtma yaptırma, geribildirim verme	Öğrencinin bilişsel öğrenme stratejilerini harekete geçirme	Etkin, özdenetimli, içten güdülenmiş araştırmacı öğrenme
8	Eğitim Ortamları	Çeşitli geleneksel ortamlar (programlı öğretim, bilgisayar destekli öğretim vb.)	Öğretmen ve bilgisayara dayalı öğretim	Öğrencinin ilerlemek için fiziksel/zihinsel tepkiler göstermesini gerektiren etkileşimli ortamlar
9	Değerlendirme	Öğretim sürecinden ayrı ve ölçüte dayalı	Öğretim sürecinden ayrı ve ölçüte dayalı	Öğrenme süreci içinde ve ölçütten bağımsız

EK 12. 7E Öğrenme Modeline Göre Hazırlanmış Ders Planları ve Etkinlikleri

7E Öğrenme Modelinin Demokrasinin Serüveni Ünitesinde Uygulanması-1. Hafta

Sınıf	6
Ders	Sosyal Bilgiler
Öğrenme Alanı	Güç, Yönetim ve Toplum
Ünite	Demokrasinin Serüveni
Doğrudan Verilecek Beceri	Sosyal katılım
Doğrudan Verilecek Değer	Hak ve özgürlüklere saygı
Tarih	13-17.04.2015/Nisan/3. Hafta
Hafta	1
Konu	1. En İyi Demokrasi
Kazanım	1. Demokrasinin temel ilkeleri açısından farklı yönetim biçimlerini karşılaştırır.
Süre	3 Ders Saati (40'+40'+40')
Model	7E Öğrenme Modeli
Yöntem, Teknik ve Etkinlikler	Soru-cevap, Tartışma, Grup çalışması, 6 Şapka Tekniği, Metin yazma, Boşluk doldurma, Slogan bulma, Yapılandırılmış Grid
Araç ve Gereçler	Fotoğraflar, Videolar, Projeksiyon, Sınıf tahtası, Çalışma kâğıtları, İnternet, Şeffaf bir kutu

1. Teşvik Etme (Merak uyandırma-Ön bilgileri harekete geçirme)
*Dersin başında öğrencilere kral, meclis vb. fotoğraflar gösterilerek öğrencilerin dikkati derse çekilir ve aşağıdaki sorular sorularak onlarda merak uyandırılır. Varsa ön bilgileri harekete geçirilir. Her soru için ayrı ayrı cevaplar alınır. - Fotoğraflar hangi yönetim biçimlerine ait olabilir? - Bu üniteye neden bu isim verilmiş olabilir? - Bu ünite ile ilgili beklentileriniz nelerdir? - Demokrasi kavramını tanımlamanız istense en çok hangi özelliğine vurgu yapardınız? Neden? - Çevrenizde yaşanan biri demokrasi kurallarına uygun olarak diğeri demokrasi dışı yöntemle çözülen iki olay düşününüz. Bu iki olayın çözümünden yola çıkarak demokrasinin önemi ile ilgili çıkarımlarda bulununuz? - Yalnız yaşamak ile toplu halde yaşamak arasında hangi farklılıklar olabilir? - Demokrasiye neden ihtiyaç duyulmuştur? - Demokrasi ile insan hakları arasında nasıl bir ilişki vardır? *Şeffaf bir kutuya konuyla ilgili halk, egemenlik, meclis, kral, sınıf vb. kavramlar atılır. Öğrencilerden yönetim biçimlerinin adlarını söylemeleri istenir ve bu kavramların hangi yönetim biçimine dâhil edilebileceği hakkında çıkarımlarda bulunmaları istenir. *Her yıl sene başında yaptığımız okul meclisi ve öğrenci temsilcisi seçimlerini hatırlayınız. Bu uygulamamızın demokrasinin temel ilkeleri ile bağlantısı olabilir mi?

***Aşağıdaki görsellerin hangi yönetim biçimine ait olduğunu yazınız.**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

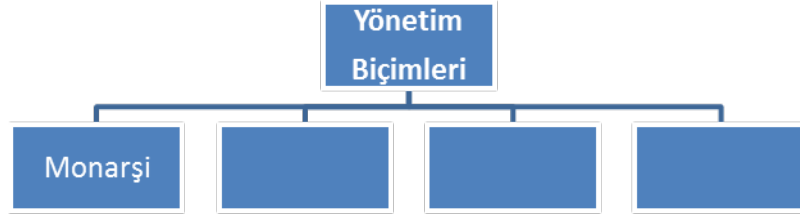
.....

.....

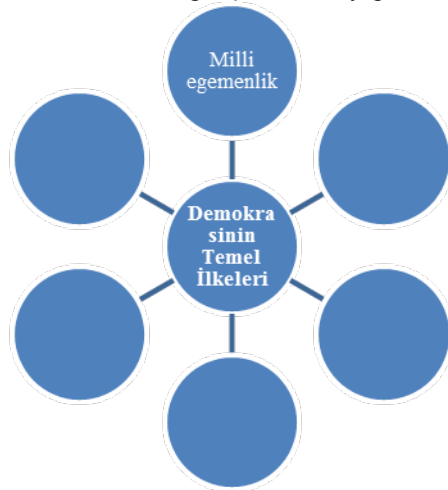
2. Keşfetme

*Öğrenciler 4 gruba ayrılır. Her gruptan aşağıdaki çalışma kâğıdı etkinliğini yapmaları istenir.

- Her grubun verdiği cevaplar listelenerek tahtaya yazılır. Böylece fikirler paylaşılır ve öğrencilerin yönetim biçimlerine ulaşmaları sağlanır.

*Daha sonra demokrasi ilkeleri ile ilgili şu etkinlik yapılır.

- Demokrasi ilkelerinin en iyi görüldüğü yönetim biçiminin cumhuriyet olduğunu keşfetmeleri sağlanır.
- Öğrencilerin cumhuriyet ile demokrasi arasında bir paralellik olduğunu ve bunların iç içe geçtiğini fark etmeleri sağlanır. Ancak demokrasinin diğer yönetim biçimlerinde de görülebileceği unutulmamalıdır.
- Yine öğrencilerin en iyi yönetim biçimi olarak cumhuriyeti benimsemeleri sağlanır.
- Günümüzde dünya üzerindeki devletlerin çoğu cumhuriyet ile yönetilmektedir.
Örneğin; Türkiye, Azerbaycan, Suriye, Yemen, Kazakistan, Hindistan, Çin, Cezayir, Kenya, Yeni Zelanda, Nikaragua, Honduras, Ekvador, Kolombiya, İzlanda, Fransa vb. (Karabıyık, 2014a: 160).

*Öğretmen şu ek bilgileri verir: (Karabıyık, 2014a: 159).

- Demokrasilerde egemenlik ulusa aittir. Ulus, egemenlik hakkını seçimler ve halk oylaması yoluyla kullanır. Bugün yürürlükte olan Anayasa, halkoyuna sunularak kabul edilmiş bir anayasadır.
- TBMM 550 milletvekilinden oluşur. Milletvekili seçimleri dört yılda bir yapılır.
- Demokrasilerde kişiler belli düşünceler çerçevesinde bir araya gelip siyasi partiler kurarlar. Demokrasinin vazgeçilmez unsuru olan bu partiler, ülkenin bütünlüğüne ters davranışlar içerisine giremezler.

- Demokrasinin temel ilkeleri şunlardır: (Kolukisa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 252).

1- Milli egemenlik, 2- Hukukun üstünlüğü, 3- Hürriyet ve eşitlik,
4- Çoğulculuk ve katılım, 5- Seçimler ve temsil, 6- Siyasi partiler.

*Cumhuriyet şiirini okuyup soruları cevaplandırınız?

Cumhuriyet

Karanlıktan aydınlığa,
Giden yoldur cumhuriyet.
Özgür, mutlu insanlığa,
Giden yoldur cumhuriyet.
Egemenlik ulusundur,
Şenlik, dirlik ulusundur.
Özgürlükle sonsuzluğa
Giden yoldur cumhuriyet.
Aydınlıktır geleceğim,
Mutluluğa ereceğim.
İnançla yürüyeceğim,
Mutlu yoldur cumhuriyet

Hadi Besleyici

(Karabıyık, 2014a: 161).

*Şiirin her kıtasını ayrı ayrı yorumlayınız?

1. kıta	
2. kıta	
3. kıta	

*Şiirde cumhuriyetin hangi niteliklerine ulaşılabilir?

3. Açıklama

***Demokrasi ve Cumhuriyet İlişkisi:**

Demokratik yönetimde insana ve insan iradesine önem verilir. Bu yönetim biçiminde insanlar, özgür iradeleriyle seçimler yapabilme ve hayatlarına yön verebilme hakkına sahiptirler. Seçim ayrıca, demokratik toplumların en önemli uyum ve uzlaşma mekanizmasıdır. Bu mekanizma, halkın doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak yönetme gücünü kullanacak olanları belirlemesini sağlayan bir etkinliktir ve demokratik sürecin işleminde temel araçtır.

Cumhuriyet, egemenliğin millete ait olduğu bir devlet biçimidir. Demokrasi ise devletin kim tarafından ve nasıl yönetileceği ile ilgili bir yönetim şeklidir. Her cumhuriyet demokratik olmayabilir (Aşan, 2014: 40).

*Öğrencilerin ulaştıkları sonuçları arkadaşlarına açıklamaları istenir. Her grup kendi açıklamasını yapar.

1. Grup	
2. Grup	
3. Grup	
4. Grup	

*Yine öğrencilere bunların içinden hangisinin en iyi olduğunu cevaplamaları istenir. Bu sonuca neden vardıkları sorusu yöneltilir ve cevaplar alınır.

*Egemenliğin millete ait olması ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?

*Demokrasinin çeşitleri şunlardır; doğrudan, yarı doğrudan ve temsili demokrasi.

Anayasa: Bir devletin yönetim biçimini belirten, yasama, yürütme, yargılama güçlerinin nasıl kullanılacağını gösteren, yurttaşların kamu haklarını bildiren temel yasa, kanunu esası. (TDK-Güncel Türkçe sözlük-

<http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=comgts&arama=gts&guid=TDK.GTS.552a8f27db0fa8.68929115>, Erişim tarihi: 11.04.2015).

*Ülkemizin anayasaları şunlardır: 1921, 1924, 1961, 1982.

*Ülkeler neden anayasa yapma ihtiyacı duyarlar?

*Bir arada yaşama tecrübesini gittikçe artıran insanoğlu bir devlet geleneği oluşturmuştur. Bu gelenek; monarşik, teokratik, oligarşik ve cumhuriyet yönetim biçimleri şeklinde olmuştur. Bu yönetim biçimlerinden en yaygın uygulananı ise cumhuriyettir (Karabıyık, 2014a: 159).

*Fransız kralı XIV. Lui: “Devlet demek ben demeğim.” sözünü demokrasi açısından değerlendiriniz? (Karabıyık, 2014a: 160).

*Monarşik yönetim biçimlerinin özelliklerini ortaya çıkarınız?

*Günümüzde monarşi ile yönetilen ülkelere örnekler veriniz?

*Öğrencilerin cevabı alındıktan sonra öğretmen şu ülkeleri örnek olarak verir:

Geçmişte monarşi ile yönetilen ülkeler: Roma İmparatorluğu, Rusya, İngiltere, Osmanlı Devleti, Fransa. Günümüzde monarşi ile yönetilen ülkeler: Suudi Arabistan, Fas, Birleşik Arap Emirlikleri, Ürdün, İngiltere (Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı), İspanya, Hollanda, Japonya, Belçika. - Bu ülkeler atlas ve duvar haritalarından buldurulur ve krallık ile monarşi arasında bağlantı kurlmaları sağlanır.

(Evren Yayınları Öğretmen Kılavuz Kitabı, s. 160)

*Oligarşi (Aristokrasi) yönetiminde demokrasinin hangi ilkeleri uygulanabilir? (Karabıyık, 2014a: 160).

*Günümüzde oligarşi ile yönetilen ülkelere örnekler veriniz?

*Öğrencilerin cevabı alındıktan sonra öğretmen şu ülkeleri örnek olarak verir:

Geçmişte oligarşi ile yönetilen ülkeler: Eskiçağ’da Roma İmparatorluğu, Yunanistan. Günümüzde oligarşi ile yönetilen ülkeler: Cezayir, Irak, Suriye. - Bu ülkeler atlas ve duvar haritalarından buldurulur.

*Günümüzde teokratik yönetimler var mıdır?

Öğrencilerin cevabı alındıktan sonra öğretmen Vatikan örneğini verir. Vatikan’ın İtalya’da çok küçük bir yerleşim alanı (0,44 km²) olduğu belirtilir. Hristiyanlık dininin Katolik mezhebinin yönetim merkezi olduğu eklenir.

Geçmişte teokrasi ile yönetilen ülkeler: Osmanlı Devleti, Emeviler, Abbasiler.

Günümüzde teokrasi ile yönetilen ülkeler: Vatikan, İran, İsrail.

- Bu ülkeler atlas ve duvar haritalarından buldurulur (Karabıyık, 2014a: 160).

*Cumhuriyet ile Demokrasi arasındaki bağlantıyı hatırlayınız?

*Günümüzde cumhuriyetin uygulandığı ülkelere örnekler veriniz?

*Öğrencilerin cevabı alındıktan sonra öğretmen şu ülkeleri örnek olarak verir:

Günümüzde cumhuriyetin uygulandığı ülkelerin Türkiye, Azerbaycan, Suriye, Yemen, Kazakistan, Hindistan, Çin, Cezayir, Kenya, Yeni Zelanda, Nikaragua, Honduras, Ekvador, Kolombiya, İzlanda, Fransa vb. olduğu hatırlatılır.

(Karabıyık, 2014a: 160).

Bunlara ek olarak Amerika Birleşik Devletleri, Almanya ve Kanada örnekleri verilir.

- Bu ülkeler atlas ve duvar haritalarından buldurulur.

*Aşağıdaki görselde ne anlatıldığını yanındaki boşluğa yazınız?

John Digesade (Kaynak: Aşan, 2014: 36).

4. Genişletme

(Derinleştirme)

*TBMM ile demokrasi arasında nasıl bir ilişki kurulabilir?

*TBMM'deki demokratik uygulamalara örnekler veriniz?

*Demokrasi ile Mustafa Kemal Atatürk ve TBMM arasında bağlantı kurulabilir mi?

*Bu konuyla ilgili daha önce neler öğrendiniz?/neler biliyorsunuz?

*Demokrasinin önemi hakkında ne düşünüyorsunuz?

*Siz olsaydınız hangi yönetim biçimini seçerdiniz? Neden?

*Size göre demokrasiye en çok nerede ihtiyaç vardır?

*Aşağıdaki çalışma kâğıdı tamamlattır. Böylece konu ile ilgili öğrenilenlerin kısa bir tekrarı yapılabilir.

5. Kapsamına alma

(İlişkilendirme/Uzatma)

*Millî Eğitim Bakanlığı ile TBMM arasında “Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi” başlatılmıştır. Sizce bu projenin amacı nedir? (Karabıyık, 2014a: 159), (Altun, Doğan ve Uzun 2010: 201), (Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 253), (MEB, 2006b: 308).

*Öğretmen şu ek bilgiyi verir (Karabıyık, 2014a: 159):

Millî Eğitim Bakanlığı ile TBMM arasında 13 Ocak 2004’te yapılan çalışmalar sonucunda “Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi” başlatılmıştır. Bu konuda aşağıdaki görseli inceleyiniz.

*Aile üyelerinin davranışlarını gözlemleyiniz. Demokratik toplum yapısıyla bu davranışlar arasındaki benzerlikleri belirleyiniz? (Altun, Doğan ve Uzun 2010: 201).

*Gazetelerden ve televizyon programlarından örnekler vererek demokratik ve demokratik olmayan olay ve tutumları tartışınız?

*Buraya kadar öğrendiklerinizle ilgili sloganlar hazırlayınız?

1. grubun sloganı	
2. grubun sloganı	
3. grubun sloganı	
4. grubun sloganı	

* Buraya kadar öğrendiklerinizle ilgili yeni ve kendinize ait cümleler kurunuz?

1. grubun cümlesi	
2. grubun cümlesi	
3. grubun cümlesi	
4. grubun cümlesi	

6. Değişirme (Fikir alışverişi/Paylaşma)

*Bu bölümde kavram yanılgılarına sebep olan bazı kavramlar ve karşılıkları verilmiştir.

-Halk oylaması= Referandum

-Milletvekili seçimleri= Genel seçimler (Bu yıl ki genel seçimler 7 Haziran 2015'te yapılacaktır.)

-Çoğulculuk kavramı Çoğunlukçuluk ile aynı şey değildir.

-**Meşrutiyet:** Hükümdarlıkla yönetilen bir ülkede hükümdarın başkanlığı altında parlamento yönetimine dayanan hükümet etme biçimi.

(http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.56531b03cff9e4.01358519),

Erişim Tarihi: 13.04.2015). Hükümdarın egemenlik hakkını halk tarafından seçilmiş bir meclis ile paylaştığı yönetim biçimidir.

-Antidemokratik= Demokratik olmayan

*Gruplardan düşüncelerini sınıf arkadaşları ile paylaşımları ve diğer gruplardan gelen fikirlerle kendi fikirlerini karşılaştırmaları istenir.

* “Demokrasiye inanmıyordum, artık inanıyorum, çünkü bu derste konunun önemini öğrendim. ”
tümcesine katılıyor musunuz?

*Konuyu kavradıktan sonra konudan önceki fikirlerinizde bir değişiklik oldu mu?

*Eğer olduysa kendinize yeni bir plan oluşturunuz?

7. İnceleme-Sınama (Değerlendirme)

*Aşağıdaki sorularda boş bırakılan yerleri uygun kelimelerle doldurunuz?

Egemenliğin halka ait olduğu yönetim biçimine denir.
Cumhuriyet
Egemenliğin tek kişinin elinde olduğu yönetim biçimine denir.
Monarşi
Egemenliğin belli bir grubun elinde olduğu yönetim biçimine denir.
Oligarşi
Din egemenliğine dayalı olan yönetim biçimine denir.
Teokrazi
Kralın yanında meclisin de olduğu yönetim biçimine denir.
Meşrutiyet
Millî egemenlik, eşitlik, çoğulculuk vb.'nin temel ilkeleridir.
Demokrasi
Demokrasinin ilkelerinin en iyi uygulandığı sistem'tir.
Cumhuriyet

*Size göre en iyi yönetim biçimi hangisidir? Neden?

*Dünyada cumhuriyet ile yönetilen ülkelere örnekler veriniz?

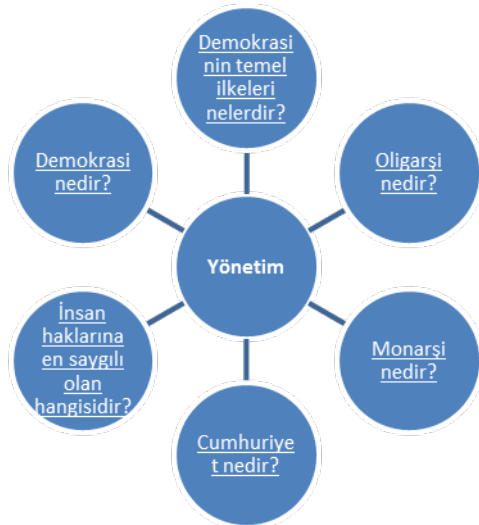
*Demokrasinin/Cumhuriyetin diğer yönetim biçimlerinden üstün tarafları nelerdir?

*Bu konu hakkında başka neler söyleyebilirsiniz?

*Sınıfta 4 grup oluşturulur. Her gruptan ünitede geçen kavramları kullanarak bir metin yazmaları istenir.

1. grubun metni	
2. grubun metni	
3. grubun metni	
4. grubun metni	

*Aşağıdaki soru ağırları çalışma kâğıdını tamamlayınız? (MEB, 2006b: 312).

*Aşağıdaki yapılandırılmış grid etkinliğini tamamlayınız.

Yönerge: Aşağıda “En İyi Demokrasi” konusu ile ilgili sorular ve cevaplarının yer aldığı kutucuklar verilmiştir. Soruların cevaplarını kutucuklardan bularak örnekte görüldüğü gibi numaralandırınız.

1 Kral	2 Din adamı	3 Sınıf-Grup-Zümre
4 Halk	5 Aile	6 Hürriyet ve eşitlik
7 Çoğulculuk ve katılım	8 Siyasi partiler	9 Okul

Soru-1: Kutucuklardaki kavramlardan hangileri Monarşik yönetimlerde görülür?
(Cevap: 1)

Soru-2: Kutucuklardaki kavramlardan hangileri Oligarşik yönetimlerde görülür?
(Cevap:)

Soru-3: Kutucuklardaki kavramlardan hangileri Teokratik yönetimlerde görülür?
(Cevap:)

Soru-4: Kutucuklardaki kavramlardan hangileri Cumhuriyet yönetimlerinde görülür?
(Cevap:)

Soru-5: Kutucuklardaki kavramlardan hangileri demokrasinin temel ilkeleri arasında yer alır?
(Cevap:)

Soru-6: Kutucuklardaki kavramlardan hangileri demokrasinin uygulandığı yerler arasında yer alır?
(Cevap:)

*6 Şapka Etkinliği/Şapkamızı Önümüze Koyup Düşünelim (Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 274).

Beyaz Şapka (Tarafsız Şapka): Net bilgiler içerir. Görüşülen konu ile ilgili kanıtlar, istatistik sonuçları ve diğer veriler ortaya konur.

Kırmızı Şapka (Duygusal Şapka): Görüşülen konu ile ilgili olarak kişilerin duyguları alınır.

Siyah Şapka (Kötümser Şapka): Konunun riskleri, gelecekte doğacak problemler ve eleştiriler ortaya konur.

Sarı Şapka (İyimser Şapka): Yapılacak işin avantajları ortaya konur.

Yeşil Şapka (Yenilikçi-Üretken Şapka): Konuyla ilgili alternatifler ortaya konur.

Mavi Şapka (Değerlendiren Şapka): Düşünceler sistemleştirilip sonuçları ortaya konur.

Görüşülen Konu: 600 yıldır monarşiyle yönetilen bir devletin yönetim şekli cumhuriyet olarak belirlenmiştir. Bu durumu 6 şapka düşünme yöntemine göre yorumlayınız.

Beyaz Şapka	
Kırmızı Şapka	
Siyah Şapka	
Sarı Şapka	
Yeşil Şapka	
Mavi Şapka	

Kaynakça:

Altun, A., Doğan, Y. ve Uzun, E. (2010). İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmen Kılavuz Kitabı, 6. Sınıf, Altın Kitaplar (Ed. Önder Akyüz). Ankara: Tuna Matbaacılık.

Kolukısa, E. A., Tokcan, H. ve Akbaba, B. (2006). İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmen Kılavuz Kitabı, 6. Sınıf, A Yayınları (Ed. Kamil Kuş). Ankara: Tuna Matbaacılık.

MEB (2006b). İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı ve Kılavuzu, T. C. MEB, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.

Aşan, E. (2014). Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi Öğretmen Kılavuz Kitabı, 8. Sınıf, (Ed. Ayten Baydar). Ankara: Ekoyay Yayıncılık.

Karabıyık, E. Ü. (2014a). İlköğretim Sosyal Bilgiler 6. Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabı. (Ed. Bayram Akarsu). Ankara: Evren Yayınları.

Karabıyık, E. Ü. (2014b). İlköğretim Sosyal Bilgiler 6. Sınıf Ders Kitabı. (Ed. Bayram Akarsu). Ankara: Evren Yayınları.

Karabıyık, E. Ü. (2014c). İlköğretim Sosyal Bilgiler 6. Sınıf Öğrenci Çalışma Kitabı. (Ed. Bayram Akarsu). Ankara: Evren Yayınları.

<https://www.google.com.tr/imghp> (Görseller).

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts (Erişim tarihi: 11.04.2015-13.04.2015).

7E Öğrenme Modelinin Demokrasinin Serüveni Ünitesinde Uygulanması-2. Hafta

Sınıf	6
Ders	Sosyal Bilgiler
Öğrenme Alanı	Güç, Yönetim ve Toplum
Ünite	Demokrasinin Serüveni
Doğrudan Verilecek Beceri	Sosyal katılım
Doğrudan Verilecek Değer	Hak ve özgürlüklere saygı
Tarih	20-24.04.2015/Nisan/4. Hafta
Hafta	2
Konu	2. Tarihten Günümüze Demokrasi
Kazanım	2. Değişik dönem ve kültürlerde demokratik yönetim anlayışının tarihsel gelişimini tartışır.
Süre	3 Ders Saati (40'+40'+40')
Model	7E Öğrenme Modeli
Yöntem, Teknik ve Etkinlikler	Soru-cevap, Tartışma, Grup çalışması, Afiş hazırlama, Karikatür, Zaman şeridi, Metin yazma, Slogan bulma, Boşluk doldurma, Bulmaca
Araç ve Gereçler	Fotoğraflar, Videolar, Projeksiyon, Sınıf tahtası, Çalışma kâğıtları, İnternet

1. Teşvik Etme

(Merak uyandırma-Ön bilgileri harekete geçirme)

*Dersin başında demokrasinin gelişimi ile ilgili bir video izlenir ve öğrencilerin dikkati konuya çekilmeye çalışılır.

Video ile ilgili aşağıdaki soru sorularak öğrencilerde merak uyandırılır. Varsa ön bilgileri harekete geçirilir. http://ders.eba.gov.tr/proxy/MSTeacherPlayer_v0.0.37/index.html#/loading. Erişim Tarihi: (22-23.04.2015)

- İzlediğiniz videodan anladıklarınızı bir cümle ile özetleyiniz?

*Her şeyde olduğu gibi temel insan hak ve hürriyetleri ile özgürlükler de gelişim içerisindedir. Bu durum birçok kültürde farklı zamanlarda ve farklı şekillerde gelişme göstermiştir. Sınıf ortamında bu gelişimi tartışınız?

(Karabıyık, 2014a).

- Tarih boyunca yönetim biçimlerinde olumlu gelişmelerin yaşanmasını neye bağlıyorsunuz?

(Karabıyık, 2014b).

- İlk demokrasi denemeleri nerede başlamış olabilir? (Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 254).

Cevap gelmezse Eski Yunan Uygarlığı cevabı verilir.

- Demokrasinin tanımını yapınız? (Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 254).

- Demokrasinin gelişimine katkı yapan olay ve kişilere örnekler veriniz?

(Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 254). (Karabıyık, 2014a: 164).

Fransız İhtilali, Berlin duvarının yıkılması,

Montesquieu (Monteskiyö), güçler ayrılığı ilkesini savunuyordu.

J. J. Rousseau, özgürlük, eşitlik ve kardeşlik düşüncelerini savunuyordu.

John Locke, yaşama hakkını, özel mülkiyet hakkını ve belirli özgürlükleri savunuyordu.

- Günümüzde yazdığı yazılarıyla toplumda demokrasinin gelişimine katkı sağlayan kişiler tanıyor musunuz? (Karabıyık, 2014a: 100).

- Demokrasinin tarih boyunca hangi evrelerden geçtiğini biliyor musunuz?

(Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 254).

- Seçim kavramından ne anlıyorsunuz? (Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 254).

- Demokrasinin gelişmesinde insanların barış, huzur ve güven içinde yaşama isteği etkili olmuş mudur? Nasıl?

(Karabıyık, 2014a: 162).

- Demokrasinin tarihçesi ile ilgili bir araştırma yapmanız istense hangi kaynaklardan yararlanırdınız?

2. Keşfetme

*Demokrasinin ilk uygulamaları olarak görülen Atina'daki uygulamaların bugünkü demokrasi anlayışından farklı yönleri var mıdır? Varsa belirtiniz?

*Siz tarihsel süreç içerisinde o dönemlerde yaşasaydınız demokrasinin gelişmesi için neler yapardınız? (Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 255).

*Öğrenciler 4 gruba ayrılır. Her gruptan aşağıdaki çalışma kâğıdı etkinliğini yapmaları istenir.

Aşağıda verilen gelişmelerin tarihsel süreç içerisinde demokrasinin gelişimi yönünden hangi sınıflamada yer aldığını tabloda uygun yere yazınız.

1- 1945-İkinci Dünya Savaşı

2- 1989-Berlin duvarının yıkılması

3- MÖ 450-Atina'da yeni bir yönetim şeklinin ortaya çıkması

4- 1215-Magna Cartha

5- 1789-Fransız İhtilali

- Her grubun verdiği cevaplar listelenerek tahtaya yazılır. Böylece fikirler paylaşılır ve öğrencilerin demokrasi yolculuğunda öne çıkan gelişmeleri keşfetmeleri sağlanır.

*Daha sonra şu etkinlik yapılarak demokrasinin gelişimi kronolojik olarak değerlendirilir.

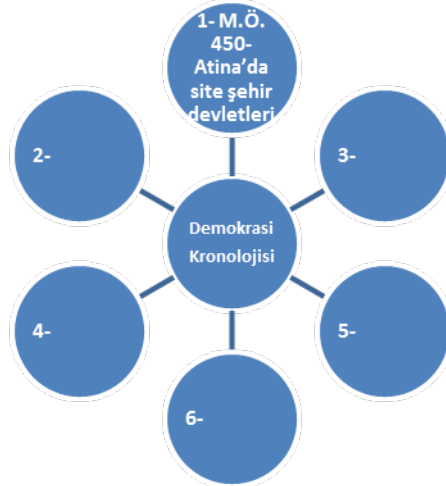
a- TBMM'nin açılması

b- Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi

c- Roma'da yurttaşlık hakkı verilmesi

d- Avrupa Aydınlanma Felsefesi

e- Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi

- Dünya barışını sağlamak için neler yapabiliriz?
Düşüncelerinizi sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. grup	
2. grup	
3. grup	
4. grup	

3. Açıklama

*Demokrasinin tarihsel gelişimi bir süreçtir (Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 202).

*Tarih boyunca insanlar yönetim biçimlerini geliştirmişlerdir. Bu gelişim ve değişim kolay olmamıştır. Halk arasındaki şu söz adeta bu gelişim ve değişimin seyrini özetler niteliktedir: “Hak verilmez alınır.” Her ne kadar bu sözde şiddet içeren bir anlam varsa da bu tamamen böyle değildir. Hakları almanın demokratik ve yasal yolları vardır. Bu yolları kullanan bireyler, gücü elinde bulunduranları daima etkilemiştir (Karabıyık, 2014a: 162).

- Parçaya göre olumsuzluk içeren durum nedir?

*Dünya barışını ve kardeşliği geliştirmek, korumak ve güçlendirmek gereklidir. Günümüzde iletişim ve ulaşım teknolojisindeki gelişmeler toplumları ve kültürleri birbirine yakınlaştırmıştır. Bu nedenle dünyanın herhangi bir ülkesinde çıkan huzursuzluklar, savaşlar ve şiddet diğer ülkeleri de etkilemektedir. Bu duruma Libya, Irak ve Afganistan gibi ülkeler örnek olarak verilebilir. Dünya barışına verilen katkılar demokrasiyi de geliştirmiştir. Örneğin Yemen, Mısır gibi ülkelerdeki daha fazla demokrasi ve özgürlük isteği, dünyadaki ülkelerin çoğu tarafından desteklenmiş ve bu desteğin de etkisi ile söz konusu ülkelerdeki halkın talepleri karşılık bulmuştur (Karabıyık, 2014a: 162).

- Metne göre hangi çıkarımlarda bulunabilirsiniz?

*Demokrasinin ilk uygulayıcıları Atina ve Isparta'daki şehir devletleri ile Grekler olmuştur. O dönemlerde bu iki şehirde birer devlet vardı. Her iki şehirde de halkın bütün erkekleri yönetimde bulunuyordu. Aralarından bir yönetici seçiyorlardı. Kanunlar çıkartıp bu kanunların uygulanmasını denetliyorlardı. Muhafız olanları ise cezalandırıyorlardı. Bu şekilde uygulanan demokrasi, doğrudan uygulanan bir demokrasi idi. Demokrasi, azınlığın çoğunluğa hâkim olduğu ve insanlar arasında eşitsizliğin geçerli olduğu Yunanlarda, büyük bir ilerleme ve gelişmeydi. Böylece vatandaşlar arasında eşitlik ve hürriyet gerçekleşmiş olacaktı. Eski Yunan kültüründen sonra demokrasi uzun yıllar unutuldu. Yerini krallıklara yani monarşi yönetimlerine bıraktı (Karabıyık, 2014a: 163).

- Parçaya göre Atina şehir devletlerinde uygulanan demokrasi hangi demokrasi tipine girmektedir?

(Karabıyık, 2014a: 163).

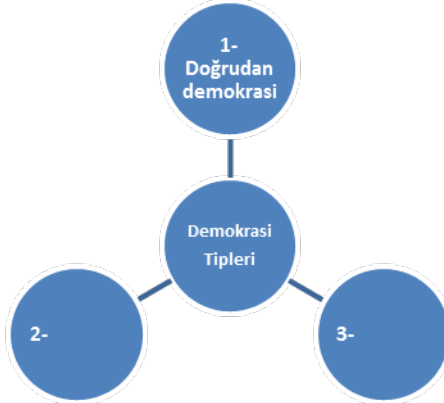
-Atina'daki demokratik uygulamaları, bugünkü demokratik anlayış ile karşılaştırınız.

*Öğrencilerin ulaştıkları sonuçları arkadaşlarına açıklamaları istenir. Her grup kendi açıklamasını yapar.

1. Grup	
2. Grup	
3. Grup	
4. Grup	

*Yine öğrencilere bu sonuca neden vardıkları sorusu yöneltilir ve cevaplar alınır.

*Aşağıdaki etkinliği doldurunuz.

Demokrasi tipleri şunlardır: (<http://www.anayasa.gen.tr/demokrasi.htm>), (Erişim tarihi: 16.04.2015).

1. Doğrudan Demokrasi: Halkın egemenliğini bizzat ve doğrudan doğruya kullandığı demokrasi tipidir. Meclis olmadığı için uygulanması zordur. Nüfusun az olması gerekir.

2. Yarı Doğrudan Demokrasi: Egemenliğin kullanılmasının halk ile temsilcileri arasında paylaştırıldığı demokrasi tipidir. Referandum (halk oylaması) şeklinde yerine getirilebilir.

3. Temsili Demokrasi: Halkın egemenliğini kendi seçtiği temsilcileri aracılığıyla yerine getirmesidir. Günümüzde uygulanan sistemdir.

*Ülkemizde hangi demokrasi tipi uygulanmaktadır?

*Siz hangi demokrasi tipini benimsediniz?

*Günümüzde hangi demokrasi tipi daha uygulanabilir durumdadır? Neden?

Demokrasinin tarihçesi ile ilgili bilgi verilir (MEB, 2006b: 309):

Demokrasinin Tarihçesi:

1- MÖ 450:Atina'da "site" denilen şehir devletlerinde Aristo, Eflatun ve Sokrates'in düşünce olarak katkıda bulundukları bir çeşit yönetim sistemi siyasi tarihteki yerini almıştır.

2- MS 212: Roma İmparatorluğu'nda doğan herkes yurttaş olarak kabul edildi.

3- 1215: İngiltere'de Magna Cartha imzalandı. Kralın sınırsız yetki ve dokunulmazlığına son verildi.

4- 1295: İngiltere'de Model Meclis toplandı. Her bölgeden iki burjuva ve her şehirden iki meclise katılım için çağrılıyordu.

5- 1450: Gutenberg modern matbaayı buldu.

6- 1689: İngiliz İnsan Hakları Bildirgesi ile serbest seçimler ve parlamentoda ifade özgürlüğü sağlandı.

7- 1750: Avrupa'da Aydınlanma Felsefesi ile anayasal demokrasinin düşünsel temelleri atıldı.

8- 1776: Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi (Virginia) ile Amerika Birleşik Devletleri Büyük Britanya'dan ayrılarak bağımsızlığını ilan etti.

9- 1789: Fransız İhtilali ile halk monarşiye karşı ayaklandı. Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi yayınlandı.

- 10- 1800: Sanayi İnkılâbı ile zengin bir orta sınıf ve işçi sınıfı doğdu.
11- 1945: İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra demokratik Batı ile komünist Doğu arasında "Soğuk savaş" dönemi başladı.
12- 1948: Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi yayınlandı.
13- 1989: Almanya'yı ikiye ayıran Berlin duvarı yıkıldı.
14- 1995: İnternet kullanımı yaygınlaştı.
15- 2000: Dünya nüfusunun %60'ı seçimle gelen demokrasiler ile yönetiliyor.

*Savaşların demokrasinin gelişmesine verdiği zararlar neler olabilir?

*İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra dünyada barışın sağlanması için yapılan çalışmalar nelerdir?

*BM İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin demokrasinin gelişimindeki rolünü açıklayınız.

*Size göre yukarıdaki gelişmelerden hangisi daha büyük bir etkiye sahiptir?
(Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 257).

1. grup	
2. grup	
3. grup	
4. grup	

*Bu sonuca neden vardınız?

*Size göre yukarıda verilen demokrasinin gelişim sürecindeki gelişmelerden en önemli üç tanesini yazınız.

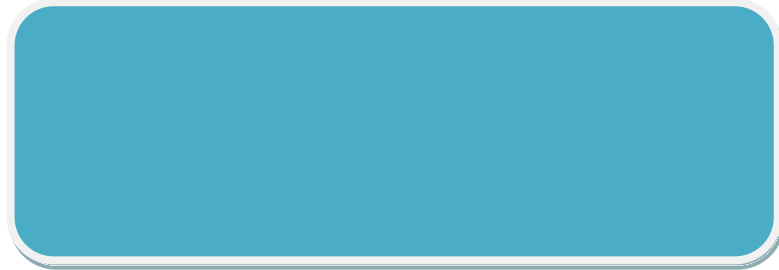
1. grup	
2. grup	
3. grup	
4. grup	

*Bu sonuca neden vardınız?

4. Genişletme (Derinleştirme)

*Özgürlüğün sınırları nerede başlayıp nerede biter?
(Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 257).

*Okul meclisinde aday olduğunuzu düşünün ve kendinize bir afiş hazırlayınız.
(Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 222).

*Tarih boyunca Türk devletlerinde, demokratik yönetim özelliklerini görmek mümkündür. Kurultay, toy, divan devlet meselelerinin bir arada görüşülüp karara bağlandığı yerlerdi. Hükümdar, halkının görüşlerine başvurur, halkı dinlerdi. Hükümdarın çadırında (otağ) devletin önemli meseleleri, başta hükümdar olmak üzere, hükümdarın eşi (hatun), vezir ve boy beyleri ile görüşülüp karara bağlanırdı (Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 203).

Türklerdeki yönetim anlayışında adalete büyük önem verilirdi. Türklerin İslamiyet'e girmesi ile bu anlayış daha da güçlenerek devam etmiştir. Bu açıdan Türkler temel insan hak ve hürriyetleri ile özgürlüğe önem vermiştir (Karabıyık, 2014a: 164).

*Kurultayın demokrasi açısından önemi nedir?

*Beyin Fırtınası (Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 205):

Çocuk sorunlarıyla ilgili ne tür sosyal kampanyalar yapılabilir?

*Çocuk kulüpleri ve sosyal katılım arasında bir bağlantı kurulabilir mi?
(Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 204).

*Dede Korkut Hikâyeleri, Siyasetname, Kutadgu Bilig vb. eserlerin demokrasiye ne gibi katkıları olmuştur?
(Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 203).

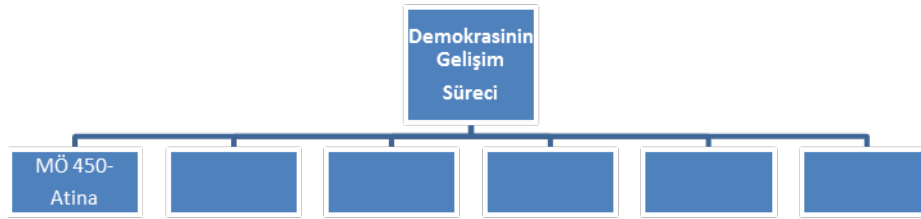
*Bu konuyla ilgili daha önce neler öğrendin? veya neler biliyorsun?

*Demokrasinin gelişimi hakkında ne düşünüyorsunuz?

*Siz olsaydınız hangi demokrasi tipini seçerdiniz? Neden?

*Size göre demokrasiye en çok nerede ihtiyaç vardır?

*Aşağıdaki çalışma kâğıdı tamamlatılır. Böylece konu ile ilgili öğrenilenlerin kısa bir tekrarı yapılabilir.

*Aşağıdaki fıkrayı okuyarak soruyu yanıtlayınız.

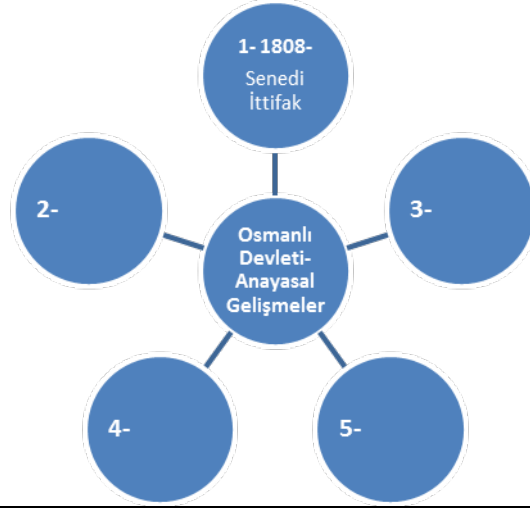
Koku Almıyormuş

Timur İmparatorluğu'nun hükümdarı Timur, Akşehir'e geldiğinde Nasrettin Hoca ve şehrin ileri gelenleri hükümdara hoş geldin ziyaretine giderler. Kahveler içilip sohbet edildikten sonra Timur ziyaretçilerine sorar: "Otağımı nasıl buldunuz?" Gelenlerden biri cevap verir: "Çok güzel ama kötü bir koku var." Timur fena halde kızar ve bağırır: "Alın şu adamı ve hapsedin." Adamı yakalayıp götürürler. Timur, bir başka ziyaretçiye sorar: "Koku var mı?" Adam korkusundan, "Ne münasebet efendimiz, mis gibi kokuyor." deyince Timur yine öfkelenir: "Şu sahtekârı götürüp hapsedin." diye haykırır. Sonunda konukların hepsi soluğu hapiste alır. Tek başına kalan Nasrettin Hoca, bakar pabuç pahalı, "Efendimiz, ne diyeyim, nezleyim, burnum koku almıyor." diyerek kurtulur.

(Aşan, 2014: 43).

- Fıkradaki demokratik olmayan uygulamalar hangileridir? Belirtiniz.

*Osmanlı Devleti'nde görülen anayasal gelişmeler etkinliğini yapınız.
(Karabıyık, 2014a: 165).

5. Kapsamına alma (İlişkilendirme/Uzatma)

*İnternet kullanımıyla demokrasinin gelişimi arasında nasıl bir bağ vardır?

*Demokrasinin işleyişi ile vatandaşların sorumluluklarını ilişkilendiriniz?

*1963'te kurulan Afrika Birliği Örgütü, 1981'de Afrika İnsan Halklarının Hakları Şartı'nı kabul etmiş ve şart 1986'da yürürlüğe girmiştir. (A Yayınları Öğretmen Kılavuz Kitabı, s. 257)

*1945'te Mısır, Suudi Arabistan, Irak, Suriye, Lübnan ve Ürdün'ün katılımıyla Arap Devletleri Birliği kurulmuştur (Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 257).

*Yukarıdaki gelişmeleri demokrasinin gelişimi açısından değerlendiriniz?

*Buraya kadar öğrendiklerinizle ilgili sloganlar hazırlayınız?

1. grubun sloganı	
2. grubun sloganı	
3. grubun sloganı	
4. grubun sloganı	

* Buraya kadar öğrendiklerinizle ilgili yeni ve kendinize ait cümleler kurunuz?

1. grubun cümlesi	
2. grubun cümlesi	
3. grubun cümlesi	
4. grubun cümlesi	

6. Değiştirme (Fikir alışverişi/Paylaşma)

*Bu bölümde kavram yanlışlarına sebep olan bazı kavramlar ve karşılıkları verilmiştir.

-**Burjuva**: Şehirde yaşayıp özel imtiyazlardan yararlanan, Orta sınıftan olan, kent soylu (http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=BURJUVA, Erişim tarihi: 17.04.2015).

-**Muhalif**: Bir tutuma, bir görüşe, bir davranışa karşı olan, aykırı olan kimse, Aykırı.

(http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.553040d7a32388.38639190, Erişim tarihi: 17.04.2015).

-Halk oylaması= Referandum

-Parlamento: Başlıca görevi yasama, devlet bütçesini çıkarma, hükümeti denetleme olan ve üyeleri halkoyu ile belirli bir süre için seçilen meclis veya meclisler, yasama kurulu, yasama meclisi, yasama organı.
(http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.55304139c58827.48571878,
Erişim tarihi: 17.04.2015).

*Gruplardan düşüncelerini sınıf arkadaşları ile paylaşımları ve diğer gruplardan gelen fikirlerle kendi fikirlerini karşılaştırmaları istenir.

* “Demokrasinin tarihçesini bilmiyordum, artık biliyorum, çünkü bu derste konunun önemini öğrendim.”
tümcesine katılıyor musunuz?

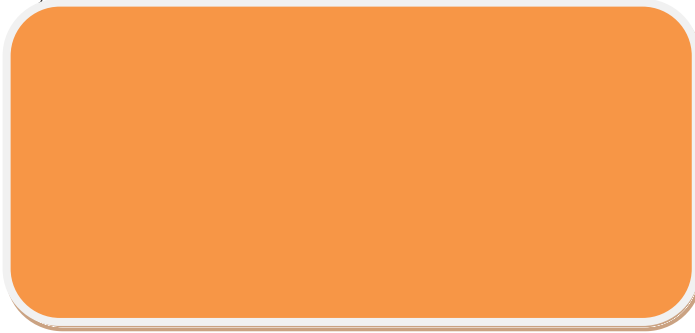
Farklılıklar toplumda çok seslilik ve ahengi sağlar, birlik ve beraberliği güçlendirir.

* “Demokrasi, farklılıkların bir arada uyum içinde yaşayabildiği bir toplum düzenidir.” tümcesine katılıyor musunuz?

*Konuyu kavradıktan sonra konudan önceki fikirlerinizde bir değişiklik oldu mu?

*Eğer olduysa kendinize yeni bir plan oluşturunuz?

*İlk demokratik gelişme ile son demokratik gelişmeyi bir arada gösteren bir resim veya karikatür çiziniz.
(Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 203).

“İlk demokratik gelişme ile son demokratik gelişmeyi karşılaştırıyorum”

7. İnceleme-Sınama (Değerlendirme)

*Aşağıdaki sorularda boş bırakılan yerleri uygun kelimelerle doldurunuz?

1- İlk demokratik belge 1215’te İngiltere’de imzalanan’dır.

Magna Cartha

2- Demokrasi tipleri başlıca gruba ayrılır.

3

3- Günümüzde uygulanan demokrasi tipi demokrasidir.

Temsili

4- İlk olarak ortaya çıkan demokrasi örneği demokrasidir.

Doğrudan

5- Demokrasi sistem olarak ilk önce Eski şehir devletlerinde uygulanmıştır.

Atina-Yunan

6- İstanbul 1453’te tarafından fethedilmiştir.

Fatih Sultan Mehmet

7- Eski Türk devletlerinde önemli devlet işlerinin görüşülüp karara bağlandığı yere denir.

Kurultay

8- 1989 yılında Almanya’yı ikiye ayıran duvarı yıkılmıştır.

Berlin

9- 1948’de tarafından İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi yayımlanmıştır.

Birleşmiş Milletler

10- 1789’da ile insanlar monarşiye karşı ayaklanmıştır.

Fransız İhtilali

*Size göre en önemli demokratik gelişim hangisidir? Neden?

*Demokrasinin günümüzde uygulanma oranını nasıl değerlendiriyorsunuz? (Dünyanın yaklaşık %60'ı)

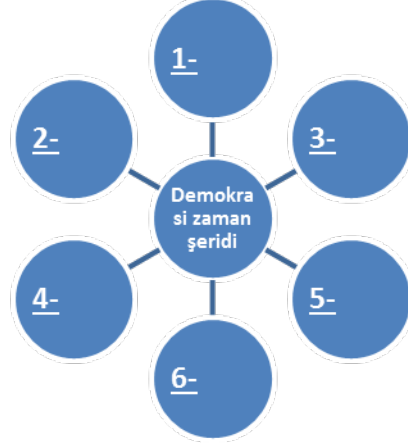
*Günümüzdeki demokratik uygulamaları yeterli buluyor musunuz?

*Bu konu hakkında başka neler söyleyebilirsiniz?

*Sınıfta 4 grup oluşturulur. Her gruptan ünite de geçen kavramları kullanarak bir metin yazmaları istenir.

1. grubun metni	
2. grubun metni	
3. grubun metni	
4. grubun metni	

*Aşağıdaki kavram ağına dünyada demokrasinin gelişiminde önemli gördüğünüz gelişmeleri yazarak bir demokrasi zaman şeridi oluşturunuz?

*Aşağıdaki kavram bulmacası etkinliğini yönergeye göre yapınız.

Yönerge: Aşağıda “Tarihten günümüze demokrasi” konusu ile ilgili bazı kavramlar verilmiştir. Bu kavramları soldan sağa, yukarıdan aşağıya ve çapraz yönde olacak şekilde bularak işaretleyiniz.

Magna Cartha-Demokrasi-Atina-İngiltere-Meclis
Fransız İhtilali-Kurultay-Divan-Berlin Duvarı-Bildirge
İşçi Sınıfı-Model Meclis-Kral-Yetki-Parlamento

K	A	M	E	C	L	İ	S	B	C	İ	D	E	F	F
U	R	G	H	I	İ	N	J	K	B	Ş	L	M	N	R
R	O	A	Ö	P	R	G	S	Ş	E	Ç	T	U	Ü	A
U	V	Y	L	Z	A	İ	B	C	R	İ	D	D	E	N
L	P	F	G	H	I	L	İ	J	L	S	K	E	L	S
T	A	M	N	O	Ö	T	P	R	İ	I	S	M	Ş	I
A	R	T	U	Ü	V	E	Y	L	N	N	Z	O	A	Z
Y	L	B	C	İ	D	R	C	E	D	I	F	K	G	İ
H	A	I	K	İ	J	E	K	L	U	F	M	R	N	H
O	M	T	Ö	P	M	R	S	Ş	V	I	T	A	U	T
Ü	E	V	İ	L	Y	Z	A	B	A	C	D	S	E	İ
Y	N	F	E	N	G	H	I	İ	R	J	K	İ	L	L
M	T	D	İ	V	A	N	N	O	I	Ö	P	R	S	A
Ş	O	T	U	Ü	B	İ	L	D	İ	R	G	E	V	L
M	A	G	N	A	C	A	R	T	H	A	Y	Z	A	İ

Kaynakça:

- Altun, A., Doğan, Y. ve Uzun, E. (2010). İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmen Kılavuz Kitabı, 6. Sınıf, Altın Kitaplar (Ed. Önder Akyüz). Ankara: Tuna Matbaacılık.
- Kolukisa, E. A., Tokcan, H. ve Akbaba, B. (2006). İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmen Kılavuz Kitabı, 6. Sınıf, A Yayınları (Ed. Kamil Kuş). Ankara: Tuna Matbaacılık.
- MEB (2006b). İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı ve Kılavuzu, T. C. MEB, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- Aşan, E. (2014). Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi Öğretmen Kılavuz Kitabı, 8. Sınıf, (Ed. Ayten Baydar). Ankara: Ekoyay Yayıncılık.
- Karabıyık, E. Ü. (2014a). İlköğretim Sosyal Bilgiler 6. Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabı. (Ed. Bayram Akarsu). Ankara: Evren Yayınları.
- Karabıyık, E. Ü. (2014b). İlköğretim Sosyal Bilgiler 6. Sınıf Ders Kitabı. (Ed. Bayram Akarsu). Ankara: Evren Yayınları.
- Karabıyık, E. Ü. (2014c). İlköğretim Sosyal Bilgiler 6. Sınıf Öğrenci Çalışma Kitabı. (Ed. Bayram Akarsu). Ankara: Evren Yayınları.
- <http://www.anayasa.gen.tr/demokrasi.htm> (Erişim Tarihi: 16.04.2015).
- http://ders.eba.gov.tr/proxy/MSTeacherPlayer_v0.0.37/index.html#/loading (Erişim Tarihi: 22-23.04.2015).
- <https://www.google.com.tr/imghp> (Görseller).
- http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts (Erişim Tarihi: 17.04.2015).

7E Öğrenme Modelinin Demokrasinin Serüveni Ünitesinde Uygulanması-3. Hafta

Sınıf	6
Ders	Sosyal Bilgiler
Öğrenme Alanı	Güç, Yönetim ve Toplum
Ünite	Demokrasinin Serüveni
Doğrudan Verilecek Beceri	Sosyal katılım
Doğrudan Verilecek Değer	Hak ve özgürlüklere saygı
Tarih	27.04.2015-01.05.2015/Nisan/5. Hafta
Hafta	3
Konu	3. Haklarımız Var
Kazanım	3. Demokratik yönetimlerde yaşama hakkı, kişi dokunulmazlığı hakkı, din ve vicdan özgürlüğü ile düşünce özgürlüğüne sahip olunması gerektiğini savunur.
Süre	3 Ders Saati (40'+40'+40')
Model	7E Öğrenme Modeli
Yöntem, Teknik ve Etkinlikler	Soru-cevap, Tartışma, Grup çalışması, Hikâye tamamlama, Kompozisyon, Boşluk doldurma, Slogan bulma, Ferman/Bildiri hazırlama, Metin yazma, Münazara, Beyin Fırtınası, Hakların Genişletilmesi İçin Kampanya, 5N1K
Araç ve Gereçler	Fotoğraflar, Videolar, Projeksiyon, Sınıf tahtası, Çalışma kâğıtları, 1982 Anayasa kitapçığı, İnternet

1. Teşvik Etme

(Merak uyandırma-Ön bilgileri harekete geçirme)

1982 Anayasası

T. C. 1982 Anayasası (2011). Eylül 2011 (En Son Değişiklikleriyle). Yasa Serisi: 1. İstanbul: Yayılım Yayıncılık.

*Dersin başında öğretmen bir anayasa kitapçığı ve resmi ile sınıfa girer. Bugün öğreneceğimiz temel hak ve özgürlüklerin anayasa ile güvence altına alındığını belirtir. Böylece öğrencilerin dikkati konuya çekilmeye çalışılır. Aşağıdaki sorular ile öğrencilerde merak uyandırılır. Varsa ön bilgileri harekete geçirilir.

- Kaç tane anayasamız vardır? Tarihlerini söyleyiniz?

- En son anayasamız hangi yıl yapılmıştır?

- İnsanın en temel hakkı sizce nedir?

* “Bir kişinin özgürlüğü, başkasının özgürlüğünün başladığı yerde biter.” sözünden ne anlıyorsunuz? (Karabıyık, 2014b: 133).

Her şeyde olduğu gibi özgürlüklerin de sınırı vardır.

*Temel insan hak ve hürriyetlerinin gelişim süreci hakkında neler söyleyebilirsiniz? (Karabıyık, 2014a: 166).

Her şeyde olduğu gibi temel insan hak ve hürriyetleri ile özgürlükler de gelişim içerisinde. Bu durum birçok kültürde farklı zamanlarda ve farklı şekillerde gelişme göstermiştir.

- Hak kavramından ne anlıyorsunuz?

- Özgürlük kavramından ne anlıyorsunuz?

- Temel hak ve özgürlüklerle ilgili bir araştırma yapmanız istense hangi kaynaklardan yararlanırdınız?

*Aşağıdaki ifadeleri günlük hayatta ne kadar kullanıyorsunuz? (Karabıyık, 2014b: 142).

Demokrasi ve insan hakları ile ilgili olarak bu ifadelerle birer cümle kurunuz.

İfade	Günlük kullanım					Örnek cümle
	1	2	3	4	5+	
Kesinlikle aynı fikirdeyim						
Aynı fikirdeyim						
Kararsızım						
Karşıyım						
Kesinlikle karşıyım						

*Çevrenizdeki herhangi bir kurum ya da kuruluşun şikâyet (istek) kutusuna bir yazı yazdınız mı? Yazdıysanız bunun hangi konuda olduğunu arkadaşlarınızla paylaşınız. (MEB, 2006b: 313)

* “Haksızlık yapmak, haksızlığa uğramaktan daha acıdır.” Bu söz size ne yapmanızı öneriyor? (Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 206).

2. Keşfetme

*Sizin elinizde fırsat olsaydı düşünce ve ifade özgürlüğünün gelişmesi için neler yapardınız?

*Hikâye tamamlama:

Bahar mevsimi gelip çatmıştı. Uzun süren bembeyaz kışın arkasından her yer yemyeşildi artık. Çocukların bayramı 23 Nisan törenleri yapılacak okulda. Bu sene Ali de bir şiir okuyacaktı. Ancak son derste Ali ödevini yapmayınca

- Hikâyenin sonu nasıl tamamlanırsa bir hak ihlali olur?

*Sizce demokrasinin temel ilkeleri nelerdir? (Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 252, 258).

*Demokrasi insanlara hangi hakları vermektedir?

*Temel haklar hangi kanun ve kurallarla korunmaktadır? (Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 258). İnsanların temel hak ve özgürlükleri için verdikleri mücadeleler çoğu zaman başarıya ulaşmıştır. Temel hak ve özgürlükler; anayasalar, sözleşmeler ve çeşitli bildirgelerle yasal güvence altına alınmıştır.

*Size göre temel hak ve özgürlüklerin anayasa tarafından güvenceye alınmasının sebebi ne olabilir? (Karabıyık, 2014b: 142).

*Bu hakların uygulanmasında yaşanan sorunlar nelerdir?

*Dünyada savaş ve açlıktan en fazla etkilenenler çocuklardır. Bu konudaki görüşleriniz nelerdir? (Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 258).

*Hangi temel insan haklarının korunması demokratik toplumlarda daha önemlidir?

*Size göre insan hakları nerede başlamaktadır?

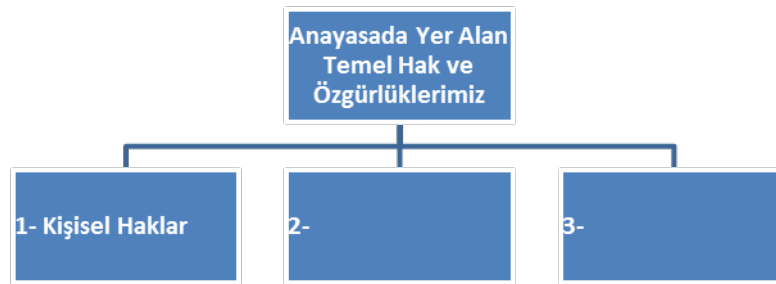
*Kendinizi bebek, yaşlı, hasta ya da bakıma muhtaç kişiler gibi düşünün. Böyle bir durumda haklarınızı nasıl koruyabileceğinizi aşağıdaki bölüme şiir, kompozisyon veya resim ile belirtiniz. (Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 206).

*Öğrenciler 4 gruba ayrılır. Her gruptan aşağıdaki çalışma kâğıdı etkinliğini yapmaları istenir. Böylece temel hak ve özgürlüklerimizin neler olduğu buldurulur.

- Her grubun verdiği cevaplar listelenerek tahtaya yazılır. Böylece fikirler paylaşılır ve öğrencilerin temel hak ve özgürlükleri keşfetmeleri sağlanır.

(Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 206), (Karabıyık, 2014b: 142).

❖ “Düşünüyorum, o halde varım.”

Descartes (Dekart) (Karabıyık, 2014b: 142).

- Bu sözden ne anlıyorsunuz? Sözün anlamını demokrasi ve insan hakları açısından değerlendiriniz?

- Temel hak ve özgürlüklerimizi korumak için neler yapabiliriz? Düşüncelerinizi sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. grup	
2. grup	
3. grup	
4. grup	

3. Açıklama

*Basın ve yayın organlarının düşüncelerin açıklanmasındaki rolü nedir?
(Kolukisa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 260).

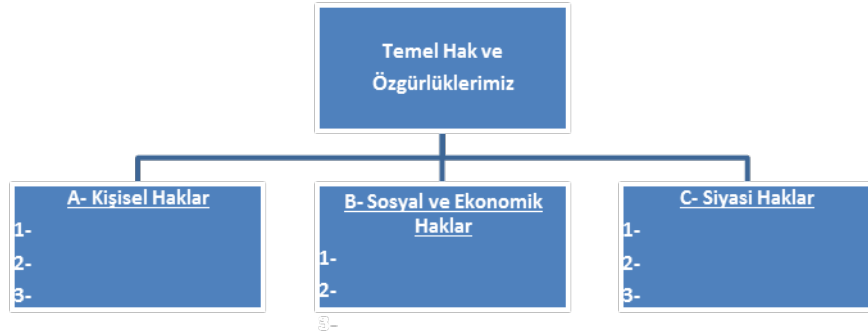
*İnsanların düşüncelerini açıklamasının sınırları neler olabilir?
(Kolukisa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 260).

*Düşünce özgürlüğünün başkalarının özgürlükleri ile bağlantısı nedir?
(Kolukisa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 260).

*İnsanların eğitim hakkının ellerinden alınması diğer haklarını nasıl etkileyebilir?
(Kolukisa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 260).

* Şu an eğitim göremeseydiniz hayatınızda nelerin değişeceğini söyleyebilirdiniz?
(Kolukisa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 260).

*Aşağıda verilen maddelerin hangi hak sınıfına dâhil olduğunu örnekten de yararlanarak doldurunuz. (Karabıyık, 2014b: 142), (Aşan, 2014: 88).

- Yaşama hakkı
- Ailenin korunması
- Seçme, seçilme hakkı

- Kişi dokunulmazlığı
- Eğitim ve öğrenim hakkı
- Kamu hizmetine girme hakkı

- Din ve vicdan hürriyeti
- Çalışma hakkı
- Dilekçe hakkı

*Temel insan hakları belli durumlarda kısıtlanabilir.

*Bazı durumlarda kişilerin seyahat etmeleri yasalarca sınırlandırılmıştır.

*Demokrasi insanların temel haklarını güvence altına almasına rağmen bu hak ve özgürlükler sınırsız değildir (Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 261).

*Anayasamızın 15. maddesine göre temel hak ve hürriyetler durdurulabilir. Bu durum bazı şartlara bağlanmıştır. Bu şartlar şunlardır (Karabıyık, 2014a: 166):

-Savaş hali
-Seferberlik hali
-Sıkıyönetim hali
-Olağanüstü hal

*Sizce bu sınırlamalar neden gerekli olmuştur?

*Bizim özgürlüğümüz başkalarının özgürlük alanını kısıtlarsa nasıl bir tutum sergilemeliyiz?

*Kamu güvenliği ve sağlığı söz konusu olduğunda haklar konusunda bir sınırlama getirilebilir mi? (Karabıyık, 2014a: 167-170).

*Ancak temel hak ve hürriyetlerin bazı durumlarda kısmen veya tamamen durdurulması durumunda bile kimsenin yaşama hakkına, din ve vicdan özgürlüğüne, düşünce ve ifade özgürlüğüne dokunulamaz.

✚ Fatih Sultan Mehmet, 1463'te Bosna'yı fethinden hemen sonra, Hristiyan halkı dini inancında özgür bırakan, onlara can ve mal güvenliği sağlayan bir ferman yayınlamıştır.

Ben ki Sultan Mehmet Han'ım!

..... Bu kişilerin yaşadıkları yerlere ve kiliselerine kimse mani olmayacak, sıkıntı vermeyecek ve herkes yerinde kalacaktır. En başta yüce hazretim olacak bulunmak üzere vezirlerimden, kullarımdan ve halkımdan hiç kimse bu kişilere; canlarına, mallarına, kiliselerine taarruz etmeyecektir. Onları incitmeyecek, yabancıların buraya yerleşmek üzere gelmelerine karşı çıkmayacaktır. Yukarıda bahsi

geçen kişiler için himmet buyurup lütfettiğim bu fermanımda yazılı olanlara muhalefet etmeyenler bana iyi bir şekilde hizmette bulunmuş ve emirlerime uymuş olacaklardır.

(Milodraz, 28 Mayıs

1463)

(Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 208).

-Fermandan yola çıkarak Osmanlı Devleti'nin gayrimüslimlere gösterdiği hoşgörüyü, din ve vicdan hürriyeti alanında yapılanları görebiliyoruz.

-Aşağıda belirtilen temel insan hakları ve özgürlükleri ile fermana geçen ifadeleri karşılaştırınız.

(Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 208).

Yaşama hakkı:	
Kişi dokunulmazlığı hakkı:	
Din ve vicdan özgürlüğü:	
Düşünce ve ifade özgürlüğü:	

*Öğrenciler dört gruba ayrılır. Her grup yaşama hakkı, kişi dokunulmazlığı hakkı, din ve vicdan özgürlüğü, düşünce ve ifade özgürlüğü ile ilgili düşüncelerini aşağıdaki bölüme bildiri ya da ferman şeklinde yazacaktır.

(Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 208).

***İnsan Hakları Hepimiz İçin**

(Karabıyık, 2014a: 168).

-İnsan hakları, yeryüzünün en barışçıl silahıdır, bizi korur.

-Kurallar gibidir, nasıl davranacağımızı bize söyler.

-Yargıçlar gibidir, ona başvurabiliriz.

-Duygular gibi soyuttur ama duygular gibi herkese aittir.

-Ve her ne olursa olsun hep vardır.

-Tıpkı doğa gibidir, ortadan kaldırılamaz.

-Tıpkı ruh gibidir, yok edilemez.

-Zamana benzer; zengin ve fakir, yaşlı ve genç, siyah ve beyaz, uzun ve kısa hepimize aynı biçimde davranır.

-Bize saygı sunar ve bize de başkasına saygı duyma sorumluluğu yükler.

-İnsan hakları, insan olmanın kazandırdığı haklardır; başkası tarafından verilen bir söze ya da teminata bağlı olarak ya da satın alarak elde ettiğimiz haklar değildir. İnsan hakları, insan olmamızın ve insan onurumuzun doğal bir sonucudur.

-İnsan onuru ve eşitlik, insan hakları fikrinin merkezinde yer alan iki temel değerdir. Bütün insanların eşit olması, insan haklarını evrensel kılar. İnsan hakları daha iyi ve onurlu bir yaşam için gerekli olan temel standartlar tanımlandığında anlaşılabilir.

-İnsanların ve toplumların yaşamlarını, insan onuru ve eşitliği temelinde birlikte sürdürebilmeleri için gerekli olan değerler ise özgürlük, adalet, ayrımcılık yapmamak, başkalarına saygı göstermek, hoşgörü ve sorumluluktur.

***Güzel Sözler**

(Karabıyık, 2014b: 145).

-Gerçek olan tek yarış! İnsanlık yarışı.

-En büyük sevgi, insanlık sevgisidir.

- Ancak kendi kendini yönetebilen insanlar hürdür.
- Bütün insanlar özgür ve eşit doğarlar.
- Özgürlüğünden vazgeçen kimse, insanlık hak ve görevlerinden vazgeçmiş demektir.
- Her ilerlemenin ve kurtuluşun anası hürriyettir.
- Kişisel hürriyetler kutsaldır.

- Yukarıda verilen sözlerden hangi çıkarımlarda bulunabilirsiniz?

*Öğrencilerin ulaştıkları sonuçları arkadaşlarına açıklamaları istenir. Her grup kendi açıklamasını yapar.

1. Grup	
2. Grup	
3. Grup	
4. Grup	

*Yine öğrencilere bu sonuca neden vardıkları sorusu yöneltilir ve cevaplar alınır.

*Size göre yukarıdaki sözlerden hangisi daha önemlidir?

1. grup	
2. grup	
3. grup	
4. grup	

*Bu sonuca neden vardınız?

*Savaşların temel hak ve özgürlüklerin gelişmesine verdiği zararlar neler olabilir?

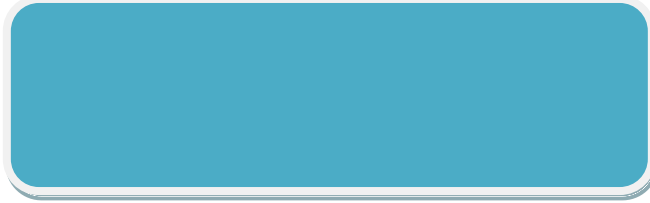
4. Genişletme (Derinleştirme)

*Okula gidemeyen çocukların içinde bulundukları durumla ilgili görüşleriniz nelerdir?
(Kolukisa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 260).

*Okula gidemeyen bir çocuğun duyguları neler olabilir?

*Okula gidemeyen bir çocukla empati kurunuz?

* “İnsan hakları olmasaydı neler olurdu?” konulu bir kompozisyon yazınız.
(Kolukisa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 261).

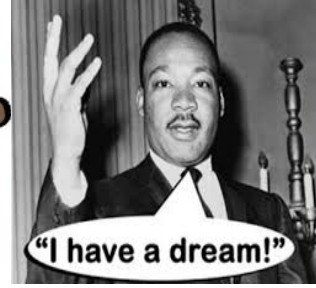

*Okulunuzda öğrencilere tanınan hakların daha da genişletilmesi için bir kampanya başlatınız.
(Kolukisa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 274).

-Kampanyanın sloganı nedir?	
-Kampanyada hangi arkadaşlarınızla birlikte çalıştınız?	
-Bu kampanyada yaptığınız etkinlikler nelerdir?	
-Arkadaşlarınızla bir arada etkinlik yapmanın önemi nedir?	
-Kampanyanızın sonuçları nelerdir?	

-Kampanya boyunca sizi en çok etkileyen olay nedir?	
-Kampanyanın zorlukları nelerdir?	
-Kampanyaya okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin bakış açısı nasıldır?	

*Aşağıda Amerika Birleşik Devletleri'nde siyahilerin de beyazlarla eşit haklara sahip olması için ömrünü harcayan Martin Luther King'in konuşma metninden bir alıntı okuyacaksınız. Metni okuduktan sonra soruları cevaplayınız.

Ey Halkım! Bütün İnsanlar Eşit ve Özgür Doğarlar

“... Bir rüya görüyorum; bir gün bu ulus ayağa kalkacak ve sorgusuz sualsiz kabullendiğimiz tüm insanların eşit yaratıldığını gerçeğini tam anlamıyla sonuna kadar hayata geçirecek!

Bir rüya görüyorum; bir gün Georgia (Corciya)'nın kıvrık tepelerinde eski kölelerin ve eski sahiplerinin çocukları bir kardeşlik masasının etrafında birlikte oturabilecekler!

Bir rüya görüyorum; bir çöl şehri olan, adaletsizliğin ve baskının ısıyla yanıp kavrulan Mississippi (Missisipi) eyaleti bile, bir gün bir adalet ve özgürlük vahasına dönüşecek!

Bir rüya görüyorum; bir gün dört ufak çocuğum, derilerinin rengiyle değil, karakterleriyle değerlendirildikleri bir ülkede yaşayacak!

Bugün bir rüya görüyorum!

Bir rüya görüyorum; bir zamanlar ırkçıların ve yasaklamacıların kol gezdiği Alabama'da küçük siyah erkek çocukları ve küçük siyah kız çocukları ile küçük beyaz erkek çocukları ve küçük beyaz kız çocukları kardeşçe el ele tutuşabilecekler.

... Bırakın Mississippi'nin her bir tepesinden, kubbesinden ve her bir dağından çınlansın özgürlük. Bırakın çınlansın!”

Martin Luther King (28.09.1963)

(Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 207).

-Bu konuşma sırasında orada bulunan dinleyiciler arasında olduğunuzu düşünerek o insanlarla empati kurunuz

(Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 207).

-Yukarıdaki konuşmanın hangi amaçla yapıldığını düşünüyorsunuz?

(Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 207).

-Sizce, resimde hitap edilen topluluğun temel haklar ve özgürlüklerle ilgili ortak sorunları neler olabilir?

(Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 207).

-Çocuk haklarıyla ilgili sizin bir rüyanız olsaydı, onu nasıl ifade ederdiniz?

(Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 207).

*Aşağıdaki çocuk haklarının ihlaliyle ilgili konu başlıklarından hangisini seçersiniz?
(Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 207).

- Küçük çocukların çalıştırılması
- Kız çocuklarının okula gönderilmemesi
- Bedensel ve zihinsel engelli çocuklara diğer çocuklardan farklı davranılması

*Aşağıdaki düşüncelere katılıp katılmadığınızı uygun bölüme işaretleyiniz.
(Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 208).

“Ülkenin birlik ve bütünlük içerisinde yaşayabilmesi için vatandaşların farklı düşüncelere ve dini inanca sahip olmalarında herhangi bir engel yoktur.”

Katılıyorum

☐

Kararsızım

☐

Katılmıyorum

☐

“Düşünce ve inanç farklılıklarına saygımız sonsuzdur. Fakat farklı düşünce ve inançların açıklanması ülkenin birlik ve bütünlüğünü tehlikeye düşürür.”

Katılıyorum

☐

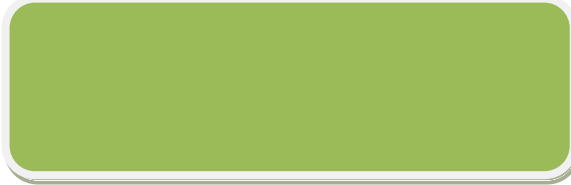
Kararsızım

☐

Katılmıyorum

☐

* “Fikirler baskı ve şiddetle, top ve tüfekle asla öldürülemez.” (Mustafa Kemal ATATÜRK)
Atatürk’ün bu sözünü yansıtan bir slogan, metin, kompozisyon yazınız veya bir resim çizersiniz.
(Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 209).

*Duygu ve düşüncelerinden dolayı çevrenizde zor durumda kalanlar oldu mu?
(Karabıyık, 2014a: 168).

*Ailenizde ya da çevrenizde düşüncelerinizi ifade etmeniz engelleniyor mu? Böyle bir engellenmenin temel hak ve hürriyetlere, demokrasiye ve anayasaya uygun olmadığını ailenize söylüyor musunuz?
(Karabıyık, 2014b: 144).

***Beyin Fırtınası:**

Temel hak ve özgürlüklerle ilgili ne tür sosyal kampanyalar yapılabilir?

*Bu konuyla ilgili daha önce neler öğrendin? veya neler biliyorsun?

*Temel hak ve özgürlükler hakkında ne düşünüyorsunuz?

*Siz olsaydınız hangi temel hak ve özgürlüğe önem verirdiniz? Neden?

*Size göre temel hak ve özgürlüklere en çok nerelerde ihtiyaç vardır?

5. Kapsamına alma (İlişkilendirme/Uzatma)

*Ahmet Bey ve ailesi bir akşam evde otururken Ahmet Bey'in annesi rahatsızlanır. Hemen hastaneye gitmek için yola çıkarlar. Yolun boş olduğunu gören Ahmet Bey kırmızı ışıkta geçince arka koltukta oturan oğlu bunun yanlış bir davranış olduğunu söylemiştir. Ahmet Bey ise yol boş olduğu için bir sakınca görmediğini belirtmiştir.

(Aşan, 2014: 62'den esinlenilmiştir.)

Sizce hangisinin düşüncesi doğrudur? Niçin?

* “Çocuk haklarına duyarlı bir eğitim ortamında öğrenci, öğretmen ve yöneticiler arasındaki iletişim kuvvetli olursa öğrenciler hak ve özgürlüklerini daha iyi kullanabilirler.” diyebilir miyiz? Örneklerle açıklayınız.

(Aşan, 2014: 69).

* “Okullar; aileye saygılı, çevreye duyarlı ve insan haklarına dayalı, demokratik ortamlar olmalıdır.” sözüne katılıyor musunuz? Niçin? (Aşan, 2014: 69).

Gazete haberi:

*Balıkesir'in Manyas ilçesine bağlı Kızıksa Beldesi'nde ortaya çıkan kuş gribi hastalığı nedeniyle başlatılan üç haftalık karantina sona erdi. Bölgedeki güvenlik kordonu ise devam ediyor.

(Kolukisa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 261).

- Bu parçaya göre çıkarılabilecek sonuç nedir?

*Karantina dışında hangi durumlarda insan hakları kısıtlanabilir? (Kolukisa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 261).

*Sınırsız bir özgürlük toplum hayatında neleri değiştirir? (Kolukisa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 261).

* “Kendi ışığının parlamaya devam etmesini sağlamak için başkasının ışığını söndürmek zorunda değilsiniz.”

(Bernard Baruch) (Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 207)

-Yukarıdaki sözü, özgürlüklerin sınırı açısından grup arkadaşlarınızla düşünüp tartışınız.

(Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 207).

* “Aklımın estiği her şeyi söylerim.” sözü ne anlama gelmektedir? Grup arkadaşlarınızla tartışınız.

(Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 209).

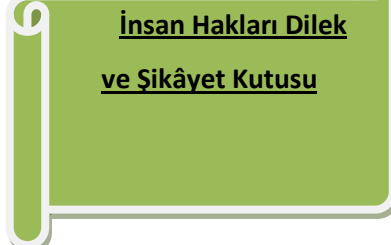
- Dünya üzerinde özgürlüklerin sınırsız olması birçok kargaşaya ve çatışmaya neden olabilir. Aşağıda verilen örneklerin hangilerinin insanların özgürlük kapsamına girip girmediğini uygun bölümü işaretleyerek belirtiniz.

(Kolukisa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 276).

Olay	Kişi hürriyetidir.	Kişi hürriyeti değildir.
1. Öğrenci temsilcisi seçiminde aday olmak		
2. Evde çok sesli biçimde müzik dinlemek		
3. Otobüs ücretlerine gelen zammı protesto eden bir yürüyüşe katılmak		
4. İzinsiz gösteri yürüyüşü düzenlemek		
5. Arkadaşlarla beraber okul gazetesi çıkarmak		
6. Ahlaka aykırı yayınları okulda sergilemek		
7. Bir ürünü yanlış tanıtan reklam filmi yapmak		
8. Çocuk haklarının genişletilmesi için Meclise dilekçe yazmak		
9. Alkollüken araç kullanmak		
10. Çevre ve insan sağlığı için bir bölgeyi karantinaya almak		

*Yaşadığınız yerde İnsan Hakları Dilek ve Şikâyet kutularından hiç gördünüz mü? (Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 209).

*Çevrenizde yaşadığınız, duyduğunuz veya gördüğünüz bir insan hakkı ve özgürlüğü ihlali ile ilgili, şikâyet veya dilekçe kutusuna atılmak üzere mektup yazınız. (Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 209).

*İnsanlık tarihinde uzun bir dönem kölelik düzeni sistemli bir şekilde sürdürülmüştür. Bu durum çeşitli filmlere, romanlara, makalelere konu olmuştur (Karabıyık, 2014a: 167).

*Yukarıdaki görsellerde demokrasi ve insan haklarına aykırı neler görüyorsunuz?

*Günümüzde böyle bir durumla karşı karşıya mıyız?

*Temel hak ve özgürlükler ile vatandaşların sorumluluklarını ilişkilendiriniz? (Aşan, 2014: 62).

*Buraya kadar öğrendiklerinizle ilgili sloganlar hazırlayınız?

1. grubun sloganı	
2. grubun sloganı	
3. grubun sloganı	
4. grubun sloganı	

* Buraya kadar öğrendiklerinizle ilgili yeni ve kendinize ait cümleler kurunuz?

1. grubun cümlesi	
2. grubun cümlesi	
3. grubun cümlesi	
4. grubun cümlesi	

6. Değişirme

(Fikir alışverişi/Paylaşma)

***Münazara:** Karşıt görüşlerin yarıştığı bir eğitim ortamıdır. Öğrenciler iki gruba ayrılır ve her grup bir görüşü savunur. Gruplardan birisi işlenecek konuyu olumlu, diğeri ise olumsuz yönden savunmalıdır. Yani, bir grup “tez”, diğeri grup ise “antitez” i almalıdır. Her iki tarafın üzerinde anlaştığı beş kişilik bir jüri oluşturulur. Jüri değerlendirme yaparken öncelikle her iki tarafın sadece ne kadar etkili sunum yaptığını değil, ileri sürülen kanıtların ne kadar sağlam ve ortamın ne kadar demokratik olduğunu da göz önünde bulunduracaktır. (Aşan, 2014: 68).

Münazara konusu: “İnsanlar düşünce özgürlüğüne sahip olmalıdır/olmamalıdır.”

Tez grubu:	
Antitez grubu:	

***Beyin Fırtınası:** Yaşadığınız çevrede acilen ele alınması gereken bir hak ihlali var mıdır? (Aşan, 2014: 52’den esinlenilmiştir).

- Bu ihlâl sorununu çözebilmek için neler yapabilirsiniz? Tartışınız. (Aşan, 2014: 52).

- Tartışma sonucu ortaya koyduğunuz çözüm önerileri demokratik midir? Soruna demokratik olmayan bir çözüm önerisi getirildi mi? Hangi görüşler antidemokratikti? Niçin? (Aşan, 2014: 52).

- Sorunun çözümünde şiddete ve hukuk dışı yollara başvurmayı reddeden yöntemler neden önemli ve gereklidir? Açıklayınız (Aşan, 2014: 52).

*Çevrenizde haklarımızın korunması için yapılan faaliyetler var mı? Eğer varsa yapılan faaliyetler etkili mi? Farklı hangi faaliyetler yapılabilir?

*Bu bölümde kavram yanlışlarına sebep olan bazı kavramlar ve karşılıkları verilmiştir.

Karantina: Bulaşıcı bir hastalığın yayılmasını önlemek için belli bir bölgenin veya yerin kontrol altında tutulup giriş çıkışların engellenmesi biçiminde uygulanan sağlık önlemi.

http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.56524e595bef04.43647519.

Erişim Tarihi: (27.04.2015).

Ferman: Buyruk, emir, Osmanlı Devleti’nde padişahın verdiği, uyulması gerekli hükümleri taşıyan yazılı buyruk, yarlık.

http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.56524e631b5b20.64902290.,E

rişim Tarihi: (27.04.2015).

Berat: Bir buluştan, bir haktan yararlanmak için devletçe verilen belge, patent, Osmanlı Devleti’nde bir göreve atanan, aylık bağlanan, san, nişan veya ayrıcalık verilen kimseler için çıkarılan padişah buyruğu.

http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.56524e980440e6.78625016.

Erişim Tarihi: (27.04.2015).

Bildiri: Resmî bir makam, kurum veya resmî olmayan bir örgüt, topluluk tarafından herhangi bir durumu ilgililere duyurmak için yazılan yazı, tebliğ, deklarasyon, manifesto, Bilimsel bir konuyu ele alan ve bilimsel bir toplantıda okunup tartışılan yazı, tebliğ.

http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.56524ec850c5a1.23427074.

Erişim Tarihi: (27.04.2015).

Buyrultu: Sadrazam, vezir, beylerbeyi vb. yüksek devlet görevlileri tarafından yazılan buyruk.

http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.56524eee84f529.41629839.

Erişim Tarihi: (27.04.2015).

Emir: Buyruk, komut, talimat, ferman, istek.

http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.56524f14f30110.26341392.
Erişim Tarihi: (27.04.2015).

Buyruk: Belirli bir davranışta bulunmaya zorlayıcı söz, buyuru, emir, ferman, egemenlik.

http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.56524f38a7e548.26792932.
Erişim Tarihi: (27.04.2015).

*Gruplardan düşüncelerini sınıf arkadaşları ile paylaşımları ve diğer gruplardan gelen fikirlerle kendi fikirlerini karşılaştırmaları istenir.

* “Temel hak ve özgürlüklerin neler olduğunu bilmiyordum, artık biliyorum, çünkü bu derste konunun önemini öğrendim.” tümcesine katılıyor musunuz?

*Konuyu kavradıktan sonra konudan önceki fikirlerinizde bir değişiklik oldu mu?

*Eğer olduysa kendinize yeni bir plan oluşturunuz?

7. İnceleme-Sınama (Değerlendirme)

*5N1K:

Amerika’da insan haklarının gelişimi konusunda öncü kişilerden biri de Martin Luther King’tir. 1929-1968 yılları arasında yaşamıştır. Dünya genelinde şiddet karşıtı ve ırksal eşitlik görüşleriyle tanınmaktadır ve 1964 yılında Nobel Barış Ödülü’nü kazanmıştır. Ayrıca, 1977 yılında, ölümünden 9 yıl sonra, eski ABD başkanı Jimmy Carter tarafından Başkanlık Özgürlük Ödülü’ne layık görülmüş ve onuruna Martin Luther King Günü kutlanmaya başlanmıştır. King’in en bilinen ve etkili konuşması “Bir Hayalim Var”dır. King, belki de en çok 1963 yılında “İş ve Özgürlük İçin Washington’a Yürüyüş” sırasında Lincoln Anıtı önünde yaptığı “Bir Hayalim Var” konuşmasıyla ünlüdür. Hayatı boyunca yaşadığı ayrımcılıklar onun konuşmalar, konferanslar yoluyla düşüncelerini paylaşmasında etkili oldu. Siyahîlerin de beyazlar ile aynı haklara sahip olması gerektiğini, her sorunun sevgiyle çözülebileceğini savundu.
(https://tr.wikipedia.org/wiki/Martin_Luther_King). (Erişim Tarihi: 28.04.2015).

Ne	
Ne zaman	
Nerede	
Nasıl	
Neden	
Kim	

*Sizce Martin Luther King’e Nobel Barış Ödülü niçin verilmiştir? (Karabıyık, 2014b: 143).

*Amerika’da daha yakın zamana kadar insanlar sırf siyah derili olmalarından dolayı aşağılanmakta ve ikinci sınıf insan muamelesi görmekteydi. Bu noktada Martin Luther King’in verdiği mücadeleyi temel hak ve özgürlükler açısından değerlendiriniz? (Karabıyık, 2014a: 167).

*Demokratik yönetimlerde hak ve özgürlüklerin gerekliliğini değerlendiriniz.

Demokratik yönetimler hak ve özgürlüklere önem verir, hak ve özgürlükleri yasalarla koruma altına alır. (Karabıyık, 2014a: 167).

*Hakların korunmasına ilişkin alınması gereken önlemler nelerdir?

En Çok Sevdığım Ünlü

(Karabıyık, 2014a: 169), (Karabıyık, 2014c: 96).

Sevdiğiniz ünlü bir kişi düşününüz. Aşağıda verilen tabloyu inceleyiniz.

-Sevdiğiniz bu ünlü kişinin adı soyadı nedir?	
-Bu kişiyi neden çok sevdiğinizi yazınız.	
-Bu kişinin hangi özelliklerini beğendiğinizi ve onu ne zamandır izlediğinizi ya da tanıdığınızı yazınız.	
-Sınıfta bu kişiyi başka sevenlerin olup olmadığını araştırınız.	
-Bu kişiyi sevmeyenlere ve tanımayanlara sevdirmek ve tanıtmak için yapacağınız çalışmayı yazınız.	
-Arkadaşlarınıza bu ünlü kişiyi anlatırken düşüncelerinizi rahat ve özgür bir şekilde ifade edebiliyor musunuz?	
-Arkadaşlarınız sizin düşüncelerinizi nasıl karşılıyor?	
-Arkadaşlarınızı bu ünlü kişiyi sevmeleri konusunda zorluyor musunuz?	
-Bu çalışmayı yaparken bazı şeyleri yazmakta tereddüt ettiniz mi? Niçin?	

*Aşağıdaki sorularda boş bırakılan yerleri uygun kelimelerle doldurunuz?

1. Vatandaş olarak ülke yönetimine katılmamızı sağlayan haklar haklardır.
Siyasi
2. Toplumı ilgilendiren herhangi bir konuda halkın benimsediği ortak görüşe denir.
Kamuoyu
3. Kişinin başkalarına zarar vermeden istediğini yapabilmesine denir.
Özgürlük
4. Temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması ancak ile yapılabilir.
Kanun
5. İnsanların en temel hakkı hakkıdır.
Yaşama
6. Herkesin istediği dine inanması ve inancının gereklerini yerine getirmesi ve özgürlüğüdür.
Din-Vicdan
7. Dilekçe hakkı ve kamu hizmetlerine girme hakkı haklar arasında yer alır.
Siyasi
8. Ailenin korunması ve eğitim hakkı haklar sınıfına girer.
Sosyal ve ekonomik
9. Yaşama hakkı, kişi dokunulmazlığı, din ve vicdan özgürlüğü ile düşünce ve kanaat özgürlüğü haklar arasında yer alır.
Kişisel
10. Temel hak ve özgürlüklerimiz ana başlık altında incelenir.
3

*Size göre en önemli temel hak ve özgürlük hangisidir? Neden?

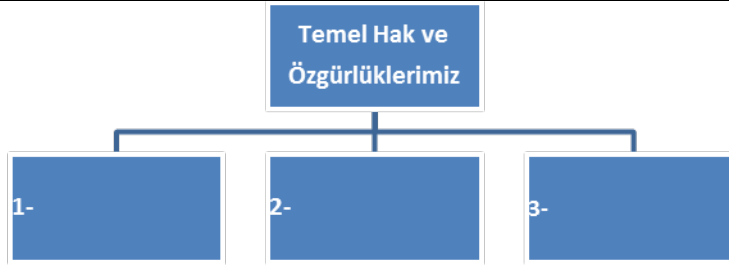
*Günümüzdeki temel hak ve özgürlüklerin korunması uygulamalarını yeterli buluyor musunuz?

*Bu konu hakkında başka neler söyleyebilirsiniz?

*Sınıfta 4 grup oluşturulur. Her gruptan ünite de geçen kavramları kullanarak bir metin yazmaları istenir.

1. grubun metni	
2. grubun metni	
3. grubun metni	
4. grubun metni	

*Aşağıdaki kavram ağına temel hak ve özgürlüklerimizin adlarını yazınız.

KİŞİSEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER LİSTESİ

(Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 223).

(Doğan Cüceloğlu, İçimizdeki Çocuk, Kısaltılarak düzenlenmiş ve tablolaştırılmıştır.)

Soru	Cümle/İfade	Dereceler		
		Tamamen katılıyorum. (3 puan)	Kısmen katılıyorum. (2 puan)	Katılmıyorum. (1 puan)
1	Sadece yaşamımı sürdürmenin yanında birçok seçeneğim bulunmaktadır.			
2	İçimdeki çocuğu keşfetme ve onunla ilişki kurma hak ve özgürlüğüm vardır.			
3	Küçükken istediğim halde bana verilmeyen, istemediğim halde bana zorla verilen şeylerle ilgili üzülmeye ve bu üzüntümü ifade etme hak ve özgürlüğüm vardır.			
4	Kendi değer ve ölçütlerimle, davranışlarımı yönetme hak ve özgürlüğüm vardır.			
5	Hazır olmadığım, tehlikeli ya da benim değerlerime uymayan şeylere “hayır” deme hak ve özgürlüğüm vardır.			
6	Onurlu ve şerefli bir yaşam sürdürme hak ve özgürlüğüm vardır.			
7	Kendi yaşamımla ilgili karar verme hak ve özgürlüğüm vardır.			
8	Kararlarımı duygu, heyecan temelli ya da istediğim başka bir temel üzerine verme hak ve özgürlüğüm vardır.			
9	Benim için neyin önemli ya da önemsiz olduğuna karar vererek yaşamımı ona göre düzeltme hak ve özgürlüğüm vardır.			
10	Başkalarının, benim istek ve ihtiyaçlarıma saygı duymalarını bekleme hak ve özgürlüğüm vardır.			
11	Konuşma ve davranışlarıyla beni küçük düşüren insanların yanından uzaklaşma hak ve özgürlüğüm vardır.			
12	Başkalarının davranış, duygu ve düşüncelerinden kendimi sorumlu görmeme hak ve özgürlüğüm vardır.			
13	Hata yapabilme ve mükemmel olmama hak ve özgürlüğüm vardır.			
14	Benimle ilişki içinde olan kişilerin, dürüst olmalarını bekleme hak ve özgürlüğüm vardır.			
15	Duygu ve heyecanlarımı olduğu gibi hissetme hak ve özgürlüğüm vardır.			

Kişisel Hak ve Özgürlükler Listesi Derecelendirme Formu:

Bu form, kendinizi değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Sizin yaşamınızda, bu listedeki temel özgürlük ve hakların bir kısmı anlamlı, bir kısmı anlamsız olabilir. Bu nedenle sizi en doğru yansıtan seçeneğe (X) işareti koyunuz.

Toplam Puan: Kişisel hak ve özgürlükler değerlendirme formundaki toplam puan 3’e bölünecektir. 3=İyi, 2=Orta, 1=Kötü, şeklinde değerlendirme yapılacaktır.

Kaynakça:

Altun, A., Doğan, Y. ve Uzun, E. (2010). İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmen Kılavuz Kitabı, 6. Sınıf, Altın Kitaplar (Ed. Önder Akyüz). Ankara: Tuna Matbaacılık.

Kolukısa, E. A., Tokcan, H. ve Akbaba, B. (2006). İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmen Kılavuz Kitabı, 6. Sınıf, A Yayınları (Ed. Kamil Kuş). Ankara: Tuna Matbaacılık.

MEB (2006b). İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı ve Kılavuzu, T. C. MEB, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.

Aşan, E. (2014). Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi Öğretmen Kılavuz Kitabı, 8. Sınıf, (Ed. Ayten Baydar). Ankara: Ekoyay Yayıncılık.

Karabıyık, E. Ü. (2014a). İlköğretim Sosyal Bilgiler 6. Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabı. (Ed. Bayram Akarsu). Ankara: Evren Yayınları.

Karabıyık, E. Ü. (2014b). İlköğretim Sosyal Bilgiler 6. Sınıf Ders Kitabı. (Ed. Bayram Akarsu). Ankara: Evren Yayınları.

Karabıyık, E. Ü. (2014c). İlköğretim Sosyal Bilgiler 6. Sınıf Öğrenci Çalışma Kitabı. (Ed. Bayram Akarsu). Ankara: Evren Yayınları.

T. C. 1982 Anayasası (2011). Eylül 2011 (En Son Değişiklikleriyle). Yasa Serisi: 1. İstanbul: Yayılım Yayıncılık.

<https://www.google.com.tr/imghp> (Görseller).

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts (Erişim Tarihi: 27.04.2015).

https://tr.wikipedia.org/wiki/Martin_Luther_King (Erişim Tarihi: 28.04.2015).

7E Öğrenme Modelinin Demokrasinin Serüveni Ünitesinde Uygulanması-4. Hafta

Sınıf	6
Ders	Sosyal Bilgiler
Öğrenme Alanı	Güç, Yönetim ve Toplum
Ünite	Demokrasinin Serüveni
Doğrudan Verilecek Beceri	Sosyal katılım
Doğrudan Verilecek Değer	Hak ve özgürlüklere saygı
Tarih	04-08.05.2015/Mayıs/1. Hafta
Hafta	4
Konu	4. Tarihten Günümüze İnsan Hakları
Kazanım	4. Tarihsel belgelerden yola çıkarak insan haklarının gelişim sürecini analiz eder.
Süre	3 Ders Saati (40'+40'+40')
Model	7E Öğrenme Modeli
Yöntem, Teknik ve Etkinlikler	Soru-cevap, Tartışma Programı Senaryosu, Grup çalışması, Bulmaca, BİÖ Kartı (Ne Biliyordum? Ne Bilmek İstiyordum? Ne Öğrendim?), Beyin Fırtınası, Kompozisyon, Metin yazma, Slogan bulma, Boşluk doldurma, Zaman Şeridi, Eşleştirme, Sessiz Film
Araç ve Gereçler	Fotoğraflar, Videolar, Projeksiyon, Sınıf tahtası, Çalışma kâğıtları, İnternet

1. Teşvik Etme

(Merak uyandırma-Ön bilgileri harekete geçirme)

*Dersin başında insan hakları ve insan hakları ihlali ile ilgili bir şiir okunur ve öğrencilerin dikkati konuya çekilmeye çalışılır.

Şiirle ilgili aşağıdaki soru sorularak öğrencilerde merak uyandırılır. Varsa ön bilgileri harekete geçirilir.

İNSAN HAKLARI

Temel insan hakları nelerdir?

- Yaşama hakkı
- Özgürlük ve kişi güvenliği hakkı
- Adil olarak yargılanma hakkı
- Düşünce ve vicdan özgürlüğü hakkı
- İfade özgürlüğü hakkı
- Eğitim hakkı
- Özel yaşama ve aileye saygı hakkı

İnsan Hakları Uğruna

İnsanlar, yöneticilerle hakları uğruna

Didişip durdu binlerce yıl;

Usanmadan bıkmadan,

Yılmadan...

Erişince, 1948 Aralığının on'u

İnsan Hakları Evrensel Bildirisiyle

Geldi haksızlığın sonu.

Umutlandırı bu olay,

Mutlandırı bu olay.

Çalışan insanoğlunu.

İnsan haklarına saygı,

Kardeşlik, özgürlük, eşitlik,

Kaderde, kıvançta birlik
Daha çok aydınlatır
İnsanlığın yolunu

M. Necati ÖNGAY

<http://www.dersimiz.com/siir-1534-Insan-Haklari-Ugruna.html>. (Erişim Tarihi: 04.05.2015).

- Dinlediğiniz şiirden anladıklarınızı bir cümle ile özetleyiniz?

*İnsan hakları nasıl tanımlanabilir?

*İnsan haklarının korunması için neler yapılabilir?

-Sizce insan, insana hak ettiği değeri ne zamandan beri vermektedir? (Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 211).

-Sizin fikrinize göre bugün sahip olduğumuz haklar ne zamandan beri uygulanmaktadır?
(Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 211).

-Veda Hutbesi deyince aklınıza ne geliyor?

-Okul çağındaki çocukların başka işlerde çalıştırılması sizce doğru mudur?

- Tarih boyunca insan haklarında olumlu gelişmelerin yaşanmasını neye bağlıyorsunuz?

- İnsan haklarının tarih boyunca hangi evrelerden geçtiğini biliyor musunuz?

- İnsan haklarının gelişmesinde insanların barış, huzur ve güven içinde yaşama isteği etkili olmuş mudur? Nasıl?

- İnsan haklarının tarihçesi ile ilgili bir araştırma yapmanız istense hangi kaynaklardan yararlanırdınız?

2. Keşfetme

Çalışan Çocuklar
(MEB, 2006b: 322)

1. Aşama

Çeşitli iş kollarında (tamircilik, boyacılık vs.) çalışan çocukların durumlarını ve çalışma şartlarını gösteren fotoğraflar ve gazete haberleri sınıfa getirilir.

2. Aşama

Fotoğraflar ve gazete haberleri sınıfta düzenlenerek bir kartona yapıştırılıp sınıf panosuna asılır.

3. Aşama

Daha sonra aşağıdaki sorulara cevap aranır.

-Çocuklar daha çok hangi iş kollarında çalıştırılıyor?

- Çocuklar neden çalıştırılıyor?

-Çalışma şartları ve ortamları nasıl?

-Çocukların çalışmasına nasıl engel olunabilir?

-Çocuklar aile bütçelerine nasıl katkıda bulunabilir?

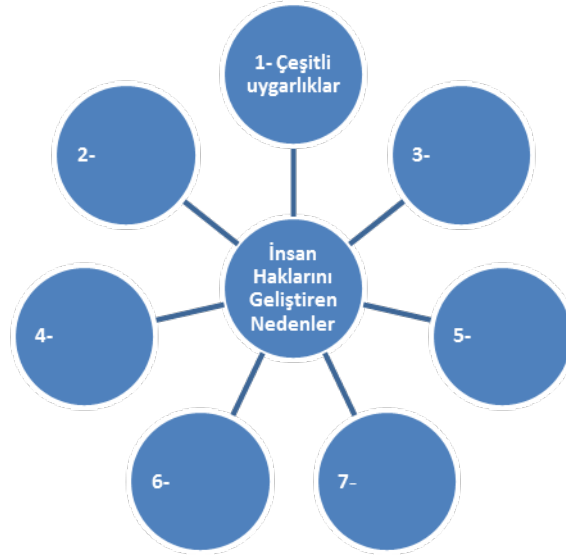
-Sizin elinizde yetki olsaydı, bu sorunu nasıl çözerdiniz?

-Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 32. maddesi ile günümüzdeki uygulamaları karşılaştırınız.

*İnsan haklarının geçmişten günümüze gelişmesinde etkili olan olay ve kişiler neler olabilir?

*İnsan haklarının gelişimi insan hayatında ne gibi değişikliklere neden olmuştur?

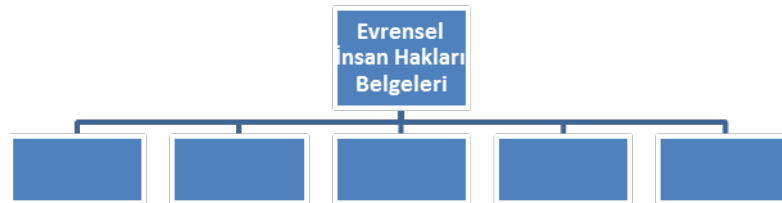
*Öğrenciler 4 gruba ayrılır. Her gruptan aşağıdaki çalışma kâğıdı etkinliğini yapmaları istenir. Aşağıdaki tabloyu örnekten de yararlanarak doldurunuz.

*Sonra şu etkinlik yapılır.

Aşağıdaki tabloya insan hakları ile ilgili evrensel belgelerin neler olabileceğini yazınız.

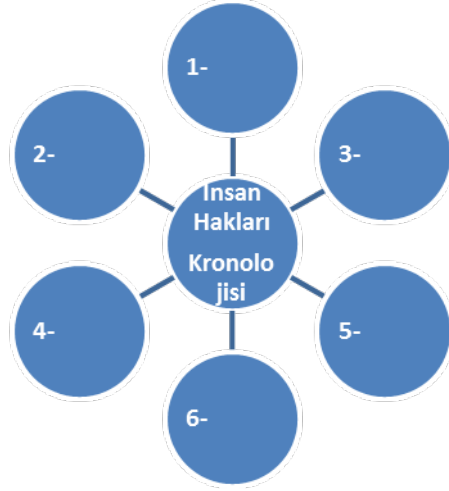
(Karabıyık, 2014b: 147-148-149), (Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 262-263-264-265), (Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 210-211-212-213-214).

- Her grubun verdiği cevaplar listelenerek tahtaya yazılır. Böylece fikirler paylaşılır ve öğrencilerin tarihi süreç içerisinde insan hakları ile ilgili evrensel belgelere ulaşmaları sağlanır.

*Daha sonra şu etkinlik yapılarak söz konusu belgelerin kronolojisi oluşturulur.

(Karabıyık, 2014b: 147-148-149), (Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 262-263-264-265), (Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 210-211-212-213-214).

- İnsan haklarını korumak için neler yapabiliriz? Düşüncelerinizi sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. grup	
2. grup	
3. grup	
4. grup	

3. Açıklama

*Ünitemizin adı “Demokrasinin Serüveni” olduğuna göre tek başına demokrasiyi tanımlamak eksik olur. Bazı temel kavram ve olguların da birlikte görülmesi gerekir. Bunlardan birisi, insan hakları konusudur. Bu bölümde demokratik hayat ve insan hakları ilişkileri, özellikle tarihsel gelişimi açısından ele alınacaktır. Tarih boyunca insan haklarının kanun, genelge sözleşme gibi hukuki belgelere yansımaları karşılaştırılmalı olarak değerlendirilecektir.

*İnsan hakları tarihi süreç içerisinde toplumların etkileşmesiyle tüm dünyaya yayılmıştır. (Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 265).

Güzel Sözler

http://bilgiyelpazesi.com/egitim_ogretim/insan_haklari_gunu_ile_ilgili_guzel_sozler_ozdeyisler_vecizeler.asp. (Erişim Tarihi: 04.05.2015).

- İnsan köle doğmaz, köle yapılır.
- Gerçek olan tek yarış! İnsanlık yarışıdır.
- En büyük sevgi, insanlık sevgisidir.
- İnsan, insanın efendisi olamaz.
- Ancak kendi kendini yönetebilen insanlar hürdür.
- Bütün insanlar özgür ve eşit doğarlar.
- Milli kinlerin üstünde, insanlık muhabbeti vardır.
- Özgürlüğünden vazgeçen kimse, insanlık hak ve görevlerinden vazgeçmiş demektir.
- İnsan sevgisi kadar büyük sevgi olamaz.
- Her ilerlemenin ve kurtuluşun anası hürriyettir.
- Sevgi insanlığın, şiddet hayvanlığın kanunudur.
- Kişisel hürriyetler kutsaldır.
- İnsanları sevmeyi öğrenmek, gerçek mutluluktur.

*İnsan haklarının tarihçesi ile ilgili şu bilgiler verilir:

BELGELERLE İNSAN HAKLARI

(<http://www.sosyalciler.com/2011/10/6sinif-demokrasinin-seruveni-unitesi.html>).

(Erişim Tarihi: 04.05.2015).

İnsan haklarının gelişimi geçmişten günümüze kadar gelen çeşitli belgeler ve yasalardan öğrenilmektedir. Bu belge ve yasaların bazıları şunlardır:

Hammurabi Yasaları (M.Ö. 1795 -1750)

Hammurabi, Babil küçük bir şehir devleti iken tahta çıktı ve devleti bir imparatorluğa dönüştürdü. Kendi adıyla bilinen yasalar çıkardı. Bu yasalar, Hammurabi'nin hükümdarlığının son yıllarındaki 282 davayla ilgili kararları kapsar. Kararlar evlenme, boşanma, ticaret, ceza gibi toplumsal adalet kurallarını içerir. Hammurabi Yasaları kendinden sonraki toplumları etkiledi ve örnek oldu. Bu nedenle demokrasinin gelişim sürecinde önemli bir belgedir.

Bu yasalar “kısasa kısas” ya da “kana kan, göze göz” ilkeleri olarak da bilinir. Günümüzde geçerli evrensel hukuk ilkelerine uymasa da insan haklarına önem vermesi bakımından dikkat çeker. Arkeolog Jean Vincent Scheil'in 1901'de Irak'ta bulduğu ve Fransa'ya taşıdığı Hammurabi Kanunları'nın yazılı olduğu stel bugün Louvre Müzesi'nde sergilenmektedir. Yaklaşık iki metrelik silindirik bir taşın üzerine Akad dilinde çivi yazısı ile yazılan kanunlar 282 maddedir. Ancak bu maddelerin 30 tanesi okunmayacak durumdadır.

Hammurabi Yasalarındaki maddelerden bazıları şunlardır:

- Sağlam olmadığı için yıkılarak içindekilerin ölümüne neden olan binanın ustası da öldürülür.
- Ameliyat sırasında hastasını öldüren doktorun elleri kesilir.
- Bir insan, kendisi ile eşit olan birinin dişini kırarsa onun da dişi kırılır (Dişe diş).
- Bir insan başka bir insanın gözünü çıkarırsa onun da gözü çıkarılır (Göze göz).

*Hammurabi Yasalarının maddeleri günümüzde uygulanan insan haklarına uygun mudur? Neden?

Veda Hutbesi (632)

İnsan hakları meselesi Hz. Muhammed'in önemle üzerinde durduğu bir konudur. Batı'da kabul görmüş evrensel değerler, insan haklarına ilişkin hükümler asırlar önce Hz. Muhammed tarafından dünyaya ilan edildi. Bu konuda Veda Hutbesi'nin önemi büyüktür.

Veda Hutbesi, Hz. Muhammed'in 23 yılda yaptığı ilahi duyurunun özünü, ana noktalarını vurgulayan tarihî konuşmanın adıdır. Bu tarihî hitap iç içe geçmiş ve gittikçe genişleyen dairelerden oluşur. Merkez dairede kişi yer alır. Kişinin yer aldığı bu merkezî daireyi aile ve bütün insanlığın bulunduğu daireler kuşatır.

Veda Hutbesi'ndeki maddelerden bazıları şunlardır:

- İnsanların canları, malları ve ırzları kutsaldır.
- Kan davaları tamamen kaldırılmıştır.
- Hiç kimse diğerinden üstün değildir.
- Kimseye haksızlık yapmayın, boyun da eğmeyin.
- Kimse başkasının suçundan dolayı sorumlu tutulamaz.

*Hz. Muhammed'in insan haklarına verdiği önemi değerlendiriniz.

Magna Cartha (1215)

1215 yılında imzalanan Magna Cartha İngiltere kralı ile soylular arasındaki karşılıklı yetki ve görevleri belirledi ve böylece kralın sonsuz yetkilerini sınırladı. Magna Cartha, vatandaşların hakları ve özgürlükleri açısından önemli kurallar getirerek, hukukun üstünlüğü ilkesinin birçok ülkede yerleşmesini sağladı.

Magna Cartha'da maddelerden bazıları şunlardır:

- Kral yasalara uygun olarak verilmiş bir hüküm olmadan kimseyi tutuklayamaz, hapsedemez, mallarına el koyamaz, sürgüne gönderemez, kötü muamelede bulunamaz.
- Kral, kanuni bir hüküm olmadan toprakları, şatoları, hakları ve özgürlükleri ellerinden alınmış kişilere tüm

bunları iade edecektir.

-Özgür bir kişi işlediği küçük bir suç için buna uygun bir para cezasına çarptırılacaktır. Ağır bir suç işlemezse yaşamına son vermemek şartıyla suça uygun bir ceza verilecektir.

-Kimseye karşı hak ve adaleti yerine getirmekten kaçınılamaz ve adalet geciktirilemez.

*Magna Cartha'nın insan hakları açısından önemi nedir?

Kanunî Sultan Süleyman'ın Kanunları (1520-1566)

I. Süleyman (Kanunî Sultan Süleyman) Osmanlı Devleti'ne Yükselme Dönemi'nde hükümdarlık yaptı. Hazırladığı kanunlarla dünyada ün yapan I. Süleyman'a "Kanunî" unvanı verildi.

Kanunlarda yer alan maddelerden bazıları şunlardır:

- Bir kimse bir başkasıyla kavga edip birbirinin sakalını yolsalar, ikisi de kınanır. Zenginse yirmi, fakirse on akçe alınır. Eğer birbirlerinin yakalarını yırtarsalar her ikisi de cezalandırılır.
- Bir kimse adam öldürürse kısas uygulanır (Adamı öldüren de öldürülür).
- Bir kişi diğer kişinin kasten gözünü çıkarsa ya da dişini kırsa kısas uygulanır.
- Bir yerde kalan kişinin malı çalınırsa hırsız oradakiler bulmalıdır. Eğer bulamazlar ise o kişinin zararını karşılamak zorundadırlar.

*Kanunî Sultan Süleyman, Osmanlı Devleti'nde I. Süleyman olarak tahta geçmiştir. I. Süleyman'a "Kanunî" sıfatı neden verilmiş olabilir? (Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 264) (Karabıyık, 2014a: 172). Çıkarılmış olduğu kanunnameler nedeniyle verilmiştir.

Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi (1789)

1789 yılında Fransa'da çıkan ihtilal sonucunda mutlak krallıkların yıkılabileceği görüldü. Fransa 28 Ağustos 1789 tarihinde Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi'ni ilan etti. Demokrasi Batı uygarlığının vazgeçilmez unsurlarından biri oldu. Eşitlik, özgürlük, adalet, anayasal yönetim ve milliyetçilik gibi ilkeler önce Avrupa'ya sonra da dünyaya yayıldı.

Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi'ndeki maddelerden bazıları şunlardır:

- Hiç kimse inançlarından dolayı rahatsız edilemez.
- Düşünce ve ifade özgürlüğü garanti altındadır.
- Hiç kimse yasaların gösterdiği durumlar dışında suçlanamaz ve tutuklanamaz.
- Keyfi emirler verilmesini isteyenler ve bu emirleri yerine getirenler cezalandırılır. Suçlu olduğu ispat edilene kadar herkes masumdur.
- İnsanlar özgür ve eşit değerdedir ve öyle de kalırlar.
- Hak ve özgürlüklerin sınırı yasalardır. Özgürlük bir başkasına zarar vermeden her şeyi yapabilme gücüdür.
- Kral dâhil kimse halktan kaynaklanmayan iktidarı kullanamaz.
- Tüm yurttaşlar bizzat veya temsilcileri aracılığıyla yasaların yapılmasına katkıda bulunma hakkına sahiptir.

*Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi'ni insan hakları açısından değerlendiriniz.

Kanun-i Esasi (1876)

Osmanlı Devleti'nde 23 Aralık 1876'de I. Meşrutiyet ilan edilerek Türk tarihinin ilk anayasal özelliğini taşıyan Kanun-i Esasi kabul edildi. Böylece halk ilk defa padişahın yanında yönetime ortak oldu. Seçme, seçilme ve temsil hakkını kullandı. Kişi hakları anayasanın güvencesi altına alındı.

Kanun-i Esasi'deki maddelerden bazıları şunlardır:

- Osmanlı sınırlarındaki herkes kişisel hürriyete sahiptir. Hiç kimse başkalarının hürriyetine zarar veremez.
- Bir kanuna dayalı olmadığı sürece hiç kimseden vergi ve buna benzer paralar alınamaz.
- İşkence ve her türlü eziyet kesinlikle ve tamamen yasaktır.
- Mahkemeler her türlü müdahaleden uzaktır.

- Osmanlı sınırları içerisindeki herkes özel mülkiyet sınırları içindeki her türlü saldırıdan korunmuştur.
- Kanunda olmayan bir sebepten dolayı kimsenin özel mülküne zorla girilemez.

*Kanun-i Esasî, Osmanlı Devleti'nde uygulanan insan hakları bakımından bize ne gibi ipuçları vermektedir?

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi (1948)

İnsan haklarının uluslararası alanda korunmasını amaçlayan çalışmalar II. Dünya Savaşı'ndan sonra hız kazandı. 24 Ekim 1945 tarihinde Birleşmiş Milletler kuruldu. Birleşmiş Milletler bünyesinde kurulan İnsan Hakları Komisyonu'nun çalışmaları sonucunda 10 Aralık 1948 tarihinde İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi kabul edildi. Bu bildirge insan haklarını uluslararası alanda korumayı amaçlayan önemli bir belgedir.

İnsan Hakları Beyannamesi'ndeki maddelerden bazıları şunlardır:

- Her kişinin yaşama hakkı, kanun koruması altındadır.
- Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza ya da işleme uğratılamaz.
- Hiç kimse köle veya kul olarak tutulamaz.
- Hiç kimse zorla çalıştırılmaz ya da zorla çalışmaya bağlı tutulamaz.
- Herkesin özgürlük ve güvenlik hakkı vardır.
- Yasal yöntemler dışında hiç kimse özgürlüğünden yoksun bırakılamaz.
- Herkes özel ve aile yaşamına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir.
- Herkes düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne sahiptir. Ancak bu özgürlük kamu güvenliğinin ve düzeninin, genel sağlığın, genel ahlakın ya da başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için kanunda ön görülen zorunlu olan önlemlerle sınırlanabilir.

*İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin en önemli özelliği nedir?

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (1950)

Birleşmiş Milletler Örgütü'nün kurulması ve İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin kabul edilmesinden sonra demokratik ilkeleri benimseyen Batı Avrupa ülkeleri 5 Mayıs 1949 tarihinde Avrupa Konseyi'ni kurdular. Avrupa Konseyi insan haklarının korunmasında etkili olan ilk bölgesel kuruluştur.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ndeki maddelerden bazıları şunlardır:

- Bütün insanlar hürriyet, haysiyet ve şeref bakımından eşittirler.
- Herkes ırk, renk, cins, din, dil gibi açılardan herhangi bir fark gözetmeksizin bu bildirideki hürriyetlerden yararlanır.
- Yaşamak, hürriyet ve kişi emniyeti her ferdin hakkıdır.
- Hiç kimse kölelik ya da kulluk altında bulundurulamaz.
- Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ve haysiyet kırıcı cezalara tabi tutulamaz.
- Herkes hukuki kişiliğinin tanınması hakkına sahiptir.
- Kanun önünde herkes eşittir.
- Hiç kimse keyfi olarak tutulamaz, alıkonulamaz ve sürülemez.

*Türkiye'nin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni imzalayan ülkelerden biri olmasını değerlendiriniz. (Karabıyık, 2014a: 173).

Bir hukuk devletidir.

Uluslar arası yasalara, sözleşmelere bağlıdır.

Demokratik yönetimi benimsemiştir.

Vatandaşlık haklarını uluslar arası sözleşmelerle korumaktadır.

Bir Avrupa devletidir.

(Aşan, 2014: 71)

Çocuk Hakları Sözleşmesi

1876 yılında doğan Eglantyne Louisa Jebb (Eglantin Luiza Jeb), zengin bir ailenin kızıdır. I. Dünya Savaşı bittiğinde Eglantyne, savaşan ülkelerdeki çocukların perişan olduklarını görür. Bu yüzden 1919'da kurulan Çocukları Koruma Fonu için çalışmalar yapmaya başlar. Fonun başarısı ona yetmez, uluslar arası bir hareket yapmaya yönelir. Kız kardeşi ile birlikte 1920'de Uluslar arası Çocukları Koruma Birliği'ni kurar. Çalışmaları arasında kafasından çıkmayan düşünce, çocuk haklarını tüm dünyada korumaktır. Bununla ilgili bir belge hazırlar. Belgede çocuk haklarını ve uluslar arası bir topluluğun bu konudaki görevlerini anlatır. Kurduğu Uluslar arası Çocukları Koruma Birliği aracılığıyla kamuoyu oluşturmaya çalışır. Bir yıl süren çalışmalardan sonra Çocuk Hakları Sözleşmesi adı verilen sözleşme, Milletler Cemiyeti tarafından kabul edilir. Eglantyne, 1928'de ölür ama Uluslar arası Çocukları Koruma Birliği bu sefer de sözleşmeyi tanıtmaya odaklanır. Öylesine başarılı olur ki 1959'da sözleşmenin genişletilmiş şekli Birleşmiş Milletler tarafından öne sürülür ve 1989'da kabul edilen Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin esin kaynağı olur.

-Savaş, çocukların hangi hak ve özgürlüklerinin ihlaline yol açar?

-Eglantyne Jebb, tüm dünyada çocuk hakları ihlaline son vermek için hangi yolu izlemiştir?

-Eglantyne Jebb'in mücadelesi, çocuk haklarının korunması ve geliştirilmesi için niçin yeterli değildir?

-Eglantyne'nin tüm dünya çocukları adına kazandığı bu zafer hakkında ne düşünüyorsunuz? Metinden hareketle sivil toplum kuruluşlarının önemi ile ilgili neler söyleyebilirsiniz?

*İnsan haklarının tarihsel gelişimi bir süreçtir.

*Öğrencilerin ulaştıkları sonuçları arkadaşlarına açıklamaları istenir. Her grup kendi açıklamasını yapar.

1. Grup	
2. Grup	
3. Grup	
4. Grup	

*Yine öğrencilere bu sonuca neden vardıkları sorusu yöneltilir ve cevaplar alınır.

*Size göre yukarıdaki gelişmelerden hangisi daha büyük bir etkiye sahiptir?

1. grup	
2. grup	
3. grup	
4. grup	

*Bu sonuca neden vardınız?

*Size göre yukarıda verilen insan haklarının gelişim sürecindeki gelişmelerden en önemli üç tanesini yazınız.

1. grup	
2. grup	
3. grup	
4. grup	

*Bu sonuca neden vardınız?

4. Genişletme (Derinleştirme)

*Mustafa Kemal Atatürk'ün insan hakları konusundaki düşüncelerini ve bu alanda yaptığı inkılapları grup arkadaşlarınızla değerlendiriniz.
(Karabıyık, 2014a: 170), (Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 267).

Sessiz Film Etkinliği:

(MEB, 2006b: 315)

*Sınıf 4 gruba ayrılır. Her grup kendi belirlediği ve önemli bulduğu insan haklarının bir listesini yapar ve bunları kendi içinde önem sırasına göre sıralar.

Öğrenciler önce küçük grup tartışması olarak kendi gruplarında tartışır. Daha sonra da büyük grup tartışması olarak tüm sınıfla düşüncelerini paylaşır.

Gruplara insan haklarıyla ilgili (evrensellik, özgürlükçü olma, eşitlik anlayışı, barışçılık, sorumluluk bilinci gibi) bazı kelime ve kavramlar verilir. Öğrencilerden bu kelime ve kavramlar üzerinde düşünmeleri, beden hareketleri ya da sesle bunları canlandırmaya çalışmaları istenir. Öğrencilere kelime kullanmamaları çünkü sınıfta rol almayanların bu kelimelerin neler olduğunu bulmaya çalışacakları söylenir. Tıpkı sessiz film oynuyormuş gibi öğrencilerin ellerindeki kavramları oyunlaştırmaları, diğerlerinin de kavramları tahmin etmeye çalışmaları söylenir.

Öğretmen bu kavramların insan haklarının en temel olanlarından bir kaç olduğunu söyler ve kavramları bu duruma göre belirler.

Lütfen etkinliği birkaç cümle ile değerlendiriniz.

1. grup	
2. grup	
3. grup	
4. grup	

*İnsan haklarının kullanılması ile ilgili çeşitli mücadele yöntemlerine ülkemizden şu örnekler verilebilir: Şiddetle mücadele çalışmaları, Bergama halkının siyanürle altın madeni aramaya karşı verdikleri mücadele vb. -Siz de bu yöntemlere yeni örnekler ekleyiniz.

Tartışma Programı Senaryosu:

(MEB, 2006b: 318)

Öğretmen "İnsan hakları neden korunmalıdır?" sorusuna bir TV programında birlikte cevap arayalım diyerek bir tartışma programı senaryosu tasarlar. Öğrenciler arasından isteyenleri iki grup halinde tartışmacılar, sunucu, halktan katılanlar, ünlüler, iş adamları, meslek sahipleri, kameraman, canlı yayınlı programa katılanlar olarak belirlemesinden sonra tartışma başlatılır.

Tartışmaya öğrencilerin yukarıdaki soruya mantıklı cevaplar bulmalarına kadar devam edilir.

Öğretmenin bu tartışmalar sırasında öğrencilere neler hissettiklerini sorması ve onların görüşlerini dinlemesi ile de etkinlik devam ettirilir.

Öğrencilerden insan haklarının korunması ve geliştirilmesinde devletin ve bireyin görevlerinin neler olduğu konusunda çıkarımlarda bulunmaları istenir.

*Devletimizin görevlerinden biri de adaleti sağlamak, güçlendirmek ve korumaktır. Geciken adalet, adalet olabilir mi? (Karabıyık, 2014a: 171).

Ülkemizde mahkemelerdeki iş yükü fazla olduğu için davalar bir hayli gecikmektedir. -Bu durumu insan hakları açısından değerlendiriniz (Karabıyık, 2014a: 171). Dava sürecindeki gecikme masum olan kişileri mağdur etmektedir.

Beyin Fırtınası:

*İnsan hakları sorunlarıyla ilgili ne tür sosyal kampanyalar yapılabilir?

*Bu konuyla ilgili daha önce neler öğrendin? veya neler biliyorsun?

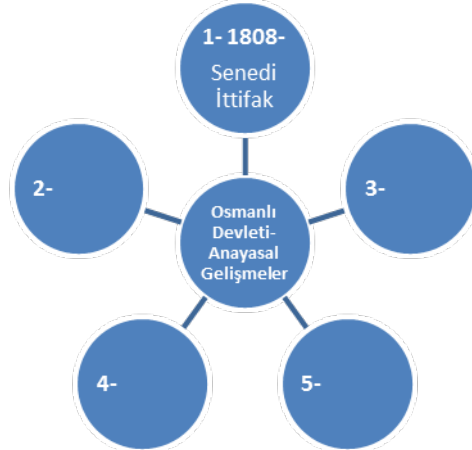
*İnsan haklarının gelişimi hakkında ne düşünüyorsunuz?

*Size göre insan haklarına en çok nerede ihtiyaç vardır?

*Aşağıdaki çalışma kâğıdı tamamlatılır. Böylece konu ile ilgili öğrenilenlerin kısa bir tekrarı yapılabilir. (Karabıyık, 2014b: 147-148-149), (Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 262-263-264-265), (Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 210-211-212-213-214).

*Osmanlı Devleti'nde görülen anayasal gelişmeler etkinliğini yapınız.

5. Kapsamına alma (İlişkilendirme/Uzatma)

*İnsan hakları uluslar arası belgelerle güvence altına alınmıştır. Türkiye Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve İnsan Hakları Evrensel Bildirgesini imzalamıştır. Bu durumda ülkemiz ile ilgili hangi çıkarımlara varabiliriz? (Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 266).

*İnsan haklarının uluslar arası belgelerle güvence altına alınması niçin gerekli görülmüştür? (Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 267).

*Kamu sağlığı ve kamu güvenliğinin söz konusu olduğu durumlarda, temel hak ve özgürlükler sınırlandırılabilir.

Kuş gribi salgınında karantina uygulaması buna örnek olarak verilebilir. Böyle bir sınırlama ancak kanunlar çerçevesinde yapılabilir. (Karabıyık, 2014a: 172).

Bu durumları tabloda gösteriniz.

(Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 261), (Karabıyık, 2014a: 166).

*Mustafa Kemal Atatürk'ün kadınlara kazandırdığı hakları insan hakları bakımından değerlendiriniz.

(Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 270), (Karabıyık, 2014a: 174-175), (Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 216).

*Mustafa Kemal Atatürk cumhuriyeti ilan ederek Türk milletine birçok hak ve hürriyeti kazandırmıştır. Bu hak ve özgürlüklere örnekler veriniz.

(Karabıyık, 2014a: 170-171), (Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 267).

Egemenliğin millete ait olması, Seçme ve seçilme hakkı, Kadınlara seçme ve seçilme hakkı, Vatandaşlık bilincinin kazanılması, Eğitim ve sağlık hizmetlerinden yararlanılması, Dilekçe verme hakkı, Konut dokunulmazlığı,

*Milletlerin bağımsızlık mücadelesi vermesi, sömürgeciliğin reddedilmesi, Sanayi İnkılabı, İkinci Dünya Savaşı sonrası gelişmeler gibi konuları insan haklarının gelişimi açısından değerlendiriniz.

(Aşan, 2014: 72).

*Uzun yıllar hapiste kalan **Nelson Mandela**, özgürlüğüne kavuştuktan sonra kendisiyle görüşmek isteyen Eskimo gençlerini kırmadı. Ünlü lider, görüşmeden sonra şöyle diyordu: “Eskimolarla konuşurken öğrendim ki haptiden çıkışı televizyondan izlemişler ve Güney Afrika’da olup bitenler hakkında da bilgileri var. Beni asıl derinden etkileyen şey, haptiste geçirdiğim yıllar içinde dünyamızın ne kadar küçük bir gezegen haline geldiğidir. Dünyanın çatısında yaşayan genç bir Eskimo’nun, Afrika’nın güney burnunda yaşayan siyasi bir tutuklunun serbest bırakılışını izlemesi benim için inanılmazdı. Televizyon dünyayı küçülttü, aynı zamanda cehaletin yok edilmesi ve demokrasinin geliştirilmesi sürecinde önemli bir araç haline geldi.”

*Nelson Mandela, insan hakları ile ilgili gelişmeleri izlemede kitle iletişim araçlarının hangi rolü üzerinde durmaktadır?

*İnternet kullanımıyla insan haklarının gelişimi arasında nasıl bir bağ vardır?

*İnsan haklarının işleyişi ile vatandaşların sorumluluklarını ilişkilendiriniz?

*1963'te kurulan Afrika Birliği Örgütü, 1981'de Afrika İnsan Halklarının Hakları Şartı'nı kabul etmiş ve şart 1986'da yürürlüğe girmiştir.
(Kolukisa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 257).

*Bu gelişmeyi insan haklarının gelişimi açısından değerlendiriniz?

*Buraya kadar öğrendiklerinizle ilgili sloganlar hazırlayınız?

1. grubun sloganı	
2. grubun sloganı	
3. grubun sloganı	
4. grubun sloganı	

* Buraya kadar öğrendiklerinizle ilgili yeni ve kendinize ait cümleler kurunuz?

1. grubun cümlesi	
2. grubun cümlesi	
3. grubun cümlesi	
4. grubun cümlesi	

6. Değiştirme (Fikir alışverişi/Paylaşma)

*Bu bölümde kavram yanılgılarına sebep olan bazı kavramlar ve karşılıkları verilmiştir.

-Belge: Bir gerçeğe tanıklık eden yazı, fotoğraf, resim, film vb., vesika, doküman.
http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.56524f5788c3b7.00371670.
(Erişim Tarihi: 05.05.2015).

-Sözleşme: Sözleşmek işi. Hukuki sonuç doğurmak amacıyla iki veya daha çok kişinin, kuruluşun karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanlarıyla gerçekleşen işlem, bağıt, akit, mukavele, kontrat. Bir işlemi gösteren belge, mukavelename.

http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.56525189282f78.36527902.
(Erişim Tarihi: 05.05.2015).

-Yasa: Devletin yasama organları tarafından konulan ve uyulması gereken kurallar bütünü, kanun.
http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.565251ba2d2b00.12967985.
(Erişim Tarihi: 05.05.2015).

Yukarıdaki savaş görsellerini inceleyiniz.

Savaşların neden olduğu tahribatı ve yaşanan dramları düşününüz. Bildiğiniz bir savaşı değerlendiriniz. (Karabıyık, 2014a: 171).

Savaş/ Özellikler	Savaşın tarihi	Kimler arasında yapıldı?	Hangi insan hakları ihlal edilmiştir?
Malazgirt			
Çanakkale			
I. Dünya Savaşı			
II. Dünya Savaşı			

*Veda Hutbesi'nin "Ey İnsanlar" şeklinde başlaması hangi özelliğini ortaya koymaktadır?

(Karabıyık, 2014a: 171).

Evrensel değerler taşıması, evrensel olması.

*Gruplardan düşüncelerini sınıf arkadaşları ile paylaşmaları ve diğer gruplardan gelen fikirlerle kendi fikirlerini karşılaştırmaları istenir.

* "İnsan hakları ile ilgili belgeleri ve bunların önemini bilmiyordum, artık biliyorum, çünkü bu derste konunun önemini öğrendim." tümcesine katılıyor musunuz?

* "İnsan hakları, dünyadaki tüm insanlar için aynı anlama gelmelidir." tümcesine katılıyor musunuz?

*Konuyu kavradıktan sonra konudan önceki fikirlerinizde bir değişiklik oldu mu?

*Eğer olduysa kendinize yeni bir plan oluşturunuz?

7. İnceleme-Sınama (Değerlendirme)

*Aşağıdaki sorularda boş bırakılan yerleri uygun kelimelerle doldurunuz?

1- Tarihte bilinen ilk yasa Sümer Kralı tarafından yapılmıştır.
Urgakina

2- Hz. Muhammed 632 yılında Hutbesi'nde toplum kurallarına değinmiştir.
Veda

3- Tarihte kralın yetkilerinin sınırlandırıldığı ilk belge 1215 tarihinde imzalanan'dır.
Magna Cartha

4- 10 Aralık 1948'de tarafından İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi yayımlanmıştır.
Birleşmiş Milletler

5- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 1950 yılında tarafından yayımlanmıştır.
Avrupa Konseyi

6- “Kısasa kısas” olarak bilinen ilkeler Babil kralı Yasalarıdır.
Hammurabi

7- Eglantyne Jebb’in çalışmaları ile Dair Sözleşme kabul edilmiştir.
Çocuk Haklarına

8- Yaptığı kanunlar ile “Kanuni” ünvanı alan Osmanlı padişahı’dır
Kanuni Sultan Süleyman

9- Osmanlı Devleti’nin ilk anayasası 1876 tarihli’dır.
Kanuni Esasi

10- Tüm insanların sahip olduğu temel hak ve özgürlüklere denir.
İnsan hakları

*Aşağıda insan haklarının tarihi gelişimine katkıda bulunan belgelerden bazıları ve bu belgelerin tarihleri verilmiştir. Tarihlerin önündeki harfleri belgelerin önündeki rakamların yanındaki boşluğa yazarak eşleştirmeyi tamamlayınız.

<u>Belgeler</u>	<u>Tarihler</u>
..... 1. Fatih Sultan Mehmet’in İnsan Hakları Sözleşmesi	a. 632
..... 2. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi	b. 1776
..... 3. Kanun-i Esasî (I. Meşrutiyet)	c. 1876
..... 4. Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi	d. 1950
..... 5. Veda Hutbesi	e. 1478

*Aşağıdaki kavram bulmacası etkinliğini yönergeye göre yapınız.

Yönerge: Aşağıdaki bulmacada “Tarihten günümüze insan hakları” konusu ile ilgili kavramları bulunuz.

VEDA HUTBESİ-BELGE-KANUNİ-KANUNİESASİ-YASA
HAMMURABİ YASALARI-İNSAN HAKLARI-MAGNA CARTHA
FRANSIZ İHTİLALİ-AVRUPA KONSEYİ-SÖZLEŞME-BİRLEŞMİŞ MİLLETLER

A	B	V	D	E	B	H	J	I	Ş	Ö	N	V	G	J	Ö	İ	B	R	T
F	T	H	K	V	B	H	M	N	H	I	Ş	P	I	Ö	İ	Ş	İ	L	H
O	G	H	A	M	M	U	R	A	B	İ	Y	A	S	A	L	A	R	I	Y
L	K	F	N	H	Ç	N	L	E	A	A	E	D	S	F	G	T	L	A	H
K	G	A	U	G	Ş	N	A	V	R	U	P	A	K	O	N	S	E	Y	İ
M	A	G	N	A	C	A	R	T	H	A	B	N	J	U	K	G	Ş	E	F
G	G	F	İ	U	Ğ	Z	K	E	E	V	N	J	Ö	M	N	G	M	A	R
F	Y	A	E	I	N	Z	V	E	D	A	H	U	T	B	E	S	İ	E	E
H	D	A	S	O	B	İ	L	A	E	S	D	F	R	E	T	Y	Ş	G	F
J	F	R	A	N	S	I	Z	İ	H	T	İ	L	A	L	İ	A	M	T	B
I	D	H	S	K	B	Z	A	G	A	E	F	T	G	V	N	J	İ	H	H
L	E	U	İ	N	S	A	N	H	A	K	L	A	R	I	F	V	L	Y	M
H	S	I	Ğ	L	B	D	E	J	E	F	G	N	U	T	A	G	L	H	J
K	G	O	Ü	E	F	R	A	K	T	N	M	J	K	S	U	Y	E	J	H
O	Y	P	G	Ş	D	F	E	I	Y	Ğ	Ü	İ	A	N	T	G	T	K	Y
P	N	L	İ	Ç	G	T	R	O	U	G	H	Y	A	E	R	A	L	M	Ğ
Ş	E	İ	K	İ	T	A	F	P	H	S	Ö	Z	L	E	Ş	M	E	N	S
B	M	Ğ	M	Ç	I	A	G	Ç	G	A	R	E	R	A	F	H	R	B	A

Ne Biliyordum? Ne Bilmek İstiyordum? Ne Öğrendim? (BİÖ Kartı)

(Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 223).

-İnsan haklarıyla ilgili verilen temel belgeler konusunda aşağıdaki kartı uygun biçimde doldurunuz. Bunun için aşağıdaki kanun ve bildirgeleri dikkate alınız.

(Hammurabi Kanunları, Veda Hutbesi, Magna Cartha, Kanuni Sultan Süleyman'ın ilgili yasaları, Fransız Yurttaşlık ve İnsan Hakları Bildirgesi, Kanuni Esasi, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi)

B Biliyordum	İ Ne Bilmek	Ö Ne

*İnsan haklarının günümüzde uygulanma durumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

*Günümüzdeki insan hakları uygulamalarını yeterli buluyor musunuz?

*İnsan hakları ve onu korumanın önemini anlatan bir kompozisyon yazınız.

Giriş:
Gelişme:
Sonuç:

*Hangi belge sizce daha demokratiktir? Neden?

*İnsan haklarının korunması ve geliştirilmesinde devletin, bireyin ve sivil toplum kuruluşlarının görevleri neler olabilir?

Devletin görevleri:

Bireylerin görevleri:

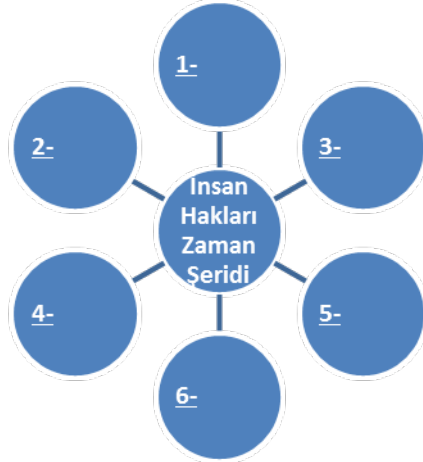
Sivil toplum kuruluşlarının görevleri:

*Bu konu hakkında başka neler söyleyebilirsiniz?

*Sınıfta 4 grup oluşturulur. Her gruptan üniteye geçen kavramları kullanarak bir metin yazmaları istenir.

1. grubun metni	
2. grubun metni	
3. grubun metni	
4. grubun metni	

*Aşağıdaki kavram ağına dünyada insan hakları ile ilgili önemli gördüğünüz gelişmeleri yazarak bir insan hakları zaman şeridi oluşturunuz?

*Kronolojiyi değişim ve süreklilik açısından değerlendiriniz? (Karabıyık, 2014a: 170).

*Yukarıda verilen görselleri insan haklarının gelişimi açısından değerlendiriniz.

*İnsan hakları ile ilgili tarihsel belgelerin her biri sınıftaki öğrencilerle eşleştirilir ve boyunlarına asılan panolara yazılır. Diğer öğrencilerden belgelerin isimleri yazılı arkadaşlarını gerçekleştirme tarihlerine göre sıralamaları istenir. Böylece değişim ve sürekliliği kronolojik olarak algılamak eğlenmeleri sağlanır. Öğretmen belge-öğrenci eşleşmesi yaparken farklı kombinasyonlar düşünebilir. Örneğin kısıdan uzuna, uzundan kısaya, alfabetik sıra gibi. Etkinlik bittikten sonra durum değerlendirmesi yapılır.

Kaynakça:

Altun, A., Doğan, Y. ve Uzun, E. (2010). İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmen Kılavuz Kitabı, 6. Sınıf, Altın Kitaplar (Ed. Önder Akyüz). Ankara: Tuna Matbaacılık.

Kolukısa, E. A., Tokcan, H. ve Akbaba, B. (2006). İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmen Kılavuz Kitabı, 6. Sınıf, A Yayınları (Ed. Kamil Kuş). Ankara: Tuna Matbaacılık.

MEB (2006b). İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı ve Kılavuzu, T. C. MEB, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.

Aşan, E. (2014). Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi Öğretmen Kılavuz Kitabı, 8. Sınıf, (Ed. Ayten Baydar). Ankara: Ekoyay Yayıncılık.

Karabıyık, E. Ü. (2014a). İlköğretim Sosyal Bilgiler 6. Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabı. (Ed. Bayram Akarsu). Ankara: Evren Yayınları.

Karabıyık, E. Ü. (2014b). İlköğretim Sosyal Bilgiler 6. Sınıf Ders Kitabı. (Ed. Bayram Akarsu). Ankara: Evren Yayınları.

Karabıyık, E. Ü. (2014c). İlköğretim Sosyal Bilgiler 6. Sınıf Öğrenci Çalışma Kitabı. (Ed. Bayram Akarsu). Ankara: Evren Yayınları.

http://bilgiyelpazesi.com/egitim_ogretim/insan_haklari_gunu_ile_ilgili_guzel_sozler_ozdeyisler_vecizeler.asp (Erişim Tarihi: 04.05.2015).

<http://www.dersimiz.com/siir-1534-Insan-Haklari-Ugruna.html> (Erişim Tarihi: 04.05.2015).

<https://www.google.com.tr/imghp> (Görseller).

<http://www.sosyalciler.com/2011/10/6sinif-demokrasinin-seruveni-unitesi.html> (Erişim Tarihi: 04.05.2015).

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts (Erişim Tarihi: 05.05.2015).

7E Öğrenme Modelinin Demokrasinin Serüveni Ünitesinde Uygulanması-5. Hafta

Sınıf	6
Ders	Sosyal Bilgiler
Öğrenme Alanı	Güç, Yönetim ve Toplum
Ünite	Demokrasinin Serüveni
Doğrudan Verilecek Beceri	Sosyal katılım
Doğrudan Verilecek Değer	Hak ve özgürlüklere saygı
Tarih	11-15.05.2015/Mayıs/2. Hafta
Hafta	5
Konu	5. Türk Toplumunda Kadının Yeri
Kazanım	5. Türk tarihinde kadının konumu ile ilgili örnekleri, kadın haklarının gelişimi açısından yorumlar.
Süre	3 Ders Saati (40'+40'+40')
Model	7E Öğrenme Modeli
Yöntem, Teknik ve Etkinlikler	Soru-cevap, Tartışma, Grup çalışması, Bulmaca, Afiş hazırlama, Beyin Fırtınası, 6 Şapka Tekniği, Metin yazma, Slogan bulma, Boşluk doldurma, Münazara
Araç ve Gereçler	Fotoğraflar, Videolar, Projeksiyon, Sınıf tahtası, Çalışma kâğıtları, İnternet

1. Teşvik Etme

(Merak uyandırma-Ön bilgileri harekete geçirme)

*Dersin başında kadın haklarına dair görseller gösterilir ve öğrencilerin dikkati konuya çekilmeye çalışılır. Görsellerle ilgili aşağıdaki soru sorularak öğrencilerde merak uyandırılır. Varsa ön bilgileri harekete geçirilir.

- Bu görsellerden neler anladığınızı bir cümle ile özetleyiniz.

-Şu anda TBMM’de 77 kadın milletvekili bulunmaktadır. Bu sayı oran olarak % 14,39’a denk gelmektedir. Sizce bu sayı ve oran yeterli midir?

-Kadın hakları söyleminin ortaya çıkmasının sebepleri neler olabilir? (Karabıyık, 2014b: 133).

- Kadın-erkek eşitliği neden önemlidir? (Kolukisa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 268).

- Türklerde kadının toplumdaki yeri hakkında neler söyleyebilirsiniz.

(Kolukisa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 268).

- Kız çocuklarının okula gönderilmemesi ile kadınlara verilen değer arasında nasıl bir ilişki vardır? (Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 255).

Kız çocukları okudukları takdirde toplum hayatında daha aktif bir şekilde yer alabileceklerdir.

*Aşağıdaki görselleri inceleyiniz.

Hepsi de kendi alanlarında öncü olmuştur ve kadınların toplumdaki yerini sağlamlaştırmıştır.

Nezahat Onbaşı (Baysel)

Nene Hatun

Halide Edip Adıvar

Kara Fatma

Lale Orta-İlk kadın hakem

Tansu Çiller-İlk kadın başbakan

İlk kadın milletvekillerinden
Satı Çırpan Ankara

Satı Kadın

Şerife Bacı

Türkan Akyol-İlk kadın bakan

Esma Nayman-İlk kadın vekil

Türkiye'nin ilk kadın valisi;
Kandıralı Lale Aytaman

Lale Aytaman-İlk vali

Sabiha Gökçen-İlk kadın savaş pilotu

*Her şeyde olduğu gibi kadın hakları da gelişim içerisinde. Bu durum birçok kültürde farklı zamanlarda ve farklı şekillerde gelişme göstermiştir. Sınıf ortamında bu gelişimi tartışınız?

- Tarih boyunca kadın haklarında olumlu gelişmelerin yaşanmasını neye bağlıyorsunuz?
- Günümüzde yazdığı yazılarıyla toplumda kadın haklarına katkı sağlayan kişiler tanıyor musunuz?
- Kadın haklarının tarih boyunca hangi evrelerden geçtiğini biliyor musunuz?
- Kadın hakları kavramından ne anlıyorsunuz?
- Kadın haklarının tarihçesi ile ilgili bir araştırma yapmanız istense hangi kaynaklardan yararlanırdınız?

2. Keşfetme

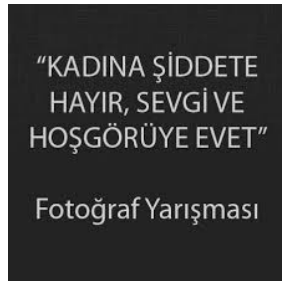
Eski Türklerde kadın,
Erkeklerle beraberdi,
Savaşta ve barışta,
Her göreve giderdi.
Kemal

(Karabıyık, 2014b: 150).

*Yukarıdaki dörtlükte kadınlar ile ilgili hangi bilgilere ulaşabilirsiniz?

*Öğrenciler 4 gruba ayrılır. Her gruptan aşağıdaki çalışma kâğıdı etkinliğini yapmaları istenir.

Aşağıdaki tabloyu doldurarak tarihsel süreçte kadın hakları konusunda öne çıkan ana başlıklar oluşturunuz.

*Yukarıdaki görsellerde “Kadına şiddete hayır” parolasıyla gerçekleştirilen bazı kampanya ve çalışmalar görülmektedir. Sizce bunların sayısının artması gerekir mi? Neden?

*Yukarıdaki görsellerde görülen Dünya Kadınlar Günü’ne neden ihtiyaç duyulmuştur?

*Siz tarihsel süreç içerisinde geçmişte yaşasaydınız kadın haklarının gelişmesi için neler yapardınız?

*Öğrenciler 4 gruba ayrılır. Her gruptan aşağıdaki çalışma kâğıdı etkinliğini yapmaları istenir. Kadın hakları konusunda kendinize göre bir dağılış tablosu oluşturunuz.

- Her grubun verdiği cevaplar listelenerek tahtaya yazılır. Böylece fikirler paylaşılır ve öğrencilerin kadın hakları yolculuğunda öne çıkan gelişmeleri keşfetmeleri sağlanır.

- Kadın haklarını geliştirmek için neler yapabiliriz? Düşüncelerinizi sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. grup	
2. grup	
3. grup	
4. grup	

3. Açıklama

*Kadın haklarının tarihsel gelişimi bir süreçtir.

(Kolukisa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 268-269), (Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 215-216), (Karabıyık, 2014a: 175), (MEB, 2006b: 325).

- Orta Asya Türk toplumlarında, Türk kadını toplumsal konum bakımından büyük ölçüde erkeklerle eşittir. Eski Türklerde hatunlar kurultaya katılır ve devlet yönetiminde söz sahibi olurlardı. Hakan, eşi hatun ile birlikte devleti temsil ederdi. Aile tek eşli evlilik esasına dayanırdı ve çocuklar üzerinde baba kadar anne de etkili olurdu. Türk tarihinin ilk yazılı belgeleri olan Orhun Kitabeleri'nde Türk kadınından saygıyla bahsedilir ve kadına verilen değer anlatılır. Örneğin evli kadın kutsal sayılır, ona kötü davrananlar çeşitli şekillerde cezalandırılırdı.

- Türklerin İslamiyet'i kabul etmesiyle Türklerde kadınların sahip oldukları haklarda da genişlemeler olmuştur. Kadınlar daha çok çocukların bakımı ve eğitimi ile ilgilenmişlerdir.

- Anadolu'nun Türkleşme sürecinde kadınların önemli bir rolü vardır. Ahilik teşkilatının bir kolu olan Bacıyân-ı Rum (Anadolu Kadınları) teşkilâtı Anadolu'nun Türk yurdu olmasında çok çaba göstermiş ve birçok fedakârlık yapmıştır. Burada kadınlar halı, kilim dokumuşlar ve bu ürünleri satmışlardır.

- Osmanlı Devleti'nde de kadına değer verilmiştir. Özellikle devletin son dönemlerinde kadın haklarıyla ilgili gelişmeler olmuştur. Eğitim, aile hukuku ve miras konularında erkeklerle eşit haklar elde etmiştir.

- Kadınların topluma katkıları Milli Mücadele döneminde de yadsınamayacak boyuttadır. Anadolu'nun işgali sürecinde kadınlarımız hem cephe gerisinde hem de cephede mücadeleler vermiştir. Halide Edip, Nakiye Elgün, Kara Fatma, Şerife Bacı, Gördesli Makbule, Binbaşı Ayşe kahraman kadınlarımızdan bazılarıdır. Atatürk'ün bizzat desteklediği Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti ülke genelinde birçok şube açmış ve vatan savunmasında aktif rol oynamıştır.

- Türk kadınları Cumhuriyetle beraber toplumda hak ettiği yeri almaya başlamıştır. Bu durum elbette ki M. Kemal Atatürk'ün eseridir. 1924 yılında kabul edilen Tevhîd-i Tedrisat Kanunu ile birlikte eğitimde yapılan yeniliklerden biri de karma eğitim ilkesiydi. Buna göre kız ve erkek öğrenciler aynı sınıflarda eğitim görmeye başladı. Daha sonra 1926 yılında Medeni Kanun yürürlüğe konularak Türk kadınına yeni haklar sağlandı. Avrupa devletlerinin birçoğundan önce ülkemiz seçme seçilme hakkını kadınlara vermiştir. Kadınlarımız ilk kez 1930 yılında belediye seçimlerinde, 1933 yılında muhtarlık seçimlerinde, 1934 yılında da milletvekilliği seçimlerinde oy kullanma hakkına kavuştu. Bunun sonucu olarak da 1935 yılında yapılan seçimlerde 17 kadın milletvekilimiz meclise girdi.

- Ülkemizde "Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi" 1985 yılında yürürlüğe girmiştir. Medeni Kanun'da 2002 yılında yapılan değişikliklerle, Türk kadınının sahip olduğu haklar genişletildi. Buna göre, "Ailenin reisi kocadır." hükmü kaldırılacak, kadınlar, kızlık soyadını kullanabilecek, onur kırıcı davranış boşanma nedeni sayılabilecekti. Günümüzde kadın haklarının korunmasına yönelik resmî ve sivil toplum kuruluşları faaliyet göstermektedir.

<http://www.tbmm.gov.tr>. (Erişim Tarihi: 11.05.2015).

1. sıra: Soldan sağa: Mebrure Gönenç (Afyon), Hatı Çırpan (Ankara), Türkan Örs Baştuğ (Antalya), Sabiha Gökçül Erbay (Balıkesir), Şekibe İnel (Bursa), Hatice Özgener (Çankırı); **2. sıra Soldan sağa:** Huriye Öniş Baha (Diyarbakır), Fatma Memik (Edirne), Nakiye Elgün (Erzurum), Fakihe Öymen (Ankara), Benal Nevzat İştar Arıman (İzmir), Ferruh Güpgüp (Kayseri); **3. sıra: Soldan sağa:** Bahire Bediş Morova Aydılek (Konya), Mihri Pektaş (Malatya), Meliha Ulaş (Samsun), Fatma Eşma Nayman (Seyhan), Sabiha Görkey (Sivas), Seniha Hızal (Trabzon).

-Kadınların ilk kez oy kullandığı TBMM 5. Dönem seçimleri 8 Şubat 1935'te yapıldı ve 17 kadın milletvekili ilk kez meclise girdi. Ara seçimlerde bu sayı 18'e ulaştı.

-Yukarıdaki metinden neler anladığınızı özetleyiniz.

-Ülkemizdeki kadın hakları uygulamalarını bugünkü demokratik anlayış ile karşılaştırınız.

*Öğrencilerin ulaştıkları sonuçları arkadaşlarına açıklamaları istenir. Her grup kendi açıklamasını yapar.

1. Grup	
2. Grup	
3. Grup	
4. Grup	

*Yine öğrencilere bu sonuca neden vardıkları sorusu yöneltilir ve cevaplar alınır.

*Aşağıdaki etkinliğı doldurunuz.

(Karabıyık, 2014b: 151) (Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 271).

*Savaşların kadın haklarının gelişmesine verdiğı zararlar neler olabilir?

*II. Dünya Savaşı'ndan sonra dünyada kadın haklarının gelişimi için yapılan çalışmalar nelerdir?

*Size göre yukarıdaki ilklerden hangisi daha önemlidir?

1. grup	
2. grup	
3. grup	
4. grup	

*Bu sonuca neden vardınız?

*Size göre yukarıda verilen kadın haklarının gelişim sürecindeki gelişmelerden en önemli üç tanesini yazınız.

1. grup	
2. grup	
3. grup	
4. grup	

*Bu sonuca neden vardınız?

4. Genişletme (Derinleştirme)

*“Haydi Kızlar Okula” kampanyası hakkında neler biliyorsunuz? (Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 245).

Millî Eğitim Bakanlığı ve Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) birlikte yürütmektedir.

*Kız çocuklarının okula gönderilmemesi hakkında başka hangi kampanyalar vardır?

“Baba Beni Okula Gönder”

*Siz olsaydınız bu konuda neler yapardınız?

*Çevrenizde kız çocuklarını okutmayan aileler var mı? Varsa problemi içselleştirir misiniz?
(Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 215).

Gazete haberi:

*Aşağıdaki gazete haberini okuyunuz ve resme bakınız. Soruları buna göre cevaplandırınız.
(Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 224).

Erkek Olsaydım Daha Fazla Mac Verirlerdi

Türkiye ve Avrupa’nın ilk FIFA kokartlı kadın hakemi Lale Orta geçtiğimiz günlerde hakemliği bıraktı. Orta, kadın olduğu için bazı şeyleri çok zor elde ettiğini söylüyor...

-Yukarıdaki gazete haberinde, hangi alanda bir ilk olan kadından söz ediliyor?

-Siz olsaydınız, gazete haberinin başlığını ne koyardınız?

-Bu haber, Türkiye’de kadınların tam olarak hak ettikleri konuma geldiklerini gösteriyor mu?

-Habere göre, hakem neden şikayetçidir? Sizce görevini niçin bırakmıştır?

-Sizce, kadınların, erkeklerin daha etkili olduğu alanlarda çalışması uygun mudur?

Serife Bacı Hikâyesi

1921 yılında deniz yoluyla İnebolu'ya gelen cephanelerin, karadan cephede savaşan askerlere ulaştırılması gerekiyordu. Bu görevi çevredeki yaşlı erkekler ve kadınlarımız üstlenmişti. 1921 yılının Şubat ayında, soğuk, tipili bir günde erkenden İnebolu'da cephaneler arabalara yüklendi ve yola çıkarıldı. Kağnı kafilesinin sonunda, sırtına sardığı çocuğu ile Şerife Bacı da bu sefere çıkmıştı. Seydiler'in Satı Köyü'nden olan Şerife Bacı kafileyi izliyor, onlarla beraber cephaneyi bir an önce varacağı yere ulaştırmaya gayret ediyordu. Hava iyice kararmıştı. Kar biraz fazlalaştı, tipiye dönüştü. Şerife Bacı kağındaki cephaneyi çocuğunun yorganı ile iyice örttü. Çocuğunu mermi sandıkları arasına gizleyerek üzerini kapattı. Tipi o kadar fazlalaşmıştı ki, ilerleyemez oldular. Durmak ölümdü. Cephede askerler cephane bekliyorlardı. Şerife Bacı elinin, ayağının uyuşmaya başladığını hissediyordu. Durmadan ilerlemeye çalışıyordu. Kastamonu Kışlası önüne vardığında donmuştu. Sabaha karşı Kastamonu'nun kapısı sayılan kışlada, kule nöbetçileri, alaca beyaz karanlıkta belli belirsiz bir kağnı gördüler.

(<http://www.yasambu.com/forum/konu/serife-baci-kimdir.49858/>).

(Erişim Tarihi: 12.05.2015).

*Yukarıdaki hikâyeden çıkarılabilecek en kapsamlı yargıyı belirtiniz.

*Siz olsaydınız Şerife Bacı gibi kararlı olabilir miydiniz?

*Hikâyenin üstünde yer alan görsellerde ne görüyorsunuz?

Nene Hatun (1857-1955). Erzurum'daki Aziziye Tabyası'nın savunulmasında kahramanca çalışarak adını tarihe yazdıran Türk kadınıdır. Aziziye savunmasına 20 yaşlarında genç bir gelinken, küçük yaştaki oğlunu ve 3 aylık kızını evde bırakarak katılmıştır. Yaşamını sürdürdüğü Erzurum'da 22 Mayıs 1955'de zatürre hastalığından dolayı 98 yaşında vefat etmiştir. Nene Hatun, kurtuluş mücadelesini verdiği Aziziye Tabyası'na defnedilmiştir. Türk Kadınlar Birliği tarafından ölümünden bir kaç ay önce yılın annesi seçilmiştir.

(<http://www.turkishnews.com/tr/content/2014/10/28/kurtulus-savasinin-kahraman-kadinklari/>). (Erişim Tarihi: 12.05.2015).

*Yukarıdaki hikâyeden çıkarılabilecek en kapsamlı yargıyı belirtiniz.

*Siz olsaydınız Nene Hatun gibi davranabilir miydiniz?

*Kadın hakları konusunda bir sivil toplum kuruluşunda üye olduğunuzu düşününüz. Ülkemizde kadın haklarının gelişimi için bir afiş hazırlayınız.

Kadın hakları afişi:

*Beyin Fırtınası:

Kadın hakları sorunlarıyla ilgili ne tür sosyal kampanyalar yapılabilir?
(Altın Kitaplar Öğretmen Kılavuz Kitabı, s. 205)'den esinlenilmiştir.

*Bu konuyla ilgili daha önce neler öğrendiniz? veya neler biliyorsunuz?

*Kadın haklarının gelişimi hakkında ne düşünüyorsunuz?

*Siz olsaydınız kadınlara hangi hakkı daha önce verirdiniz? Neden?

*Size göre kadın haklarına en çok nerede ihtiyaç vardır?

*Aşağıdaki çalışma kâğıdı tamamlatılır. Böylece konu ile ilgili öğrenilenlerin kısa bir tekrarı yapılabilir.

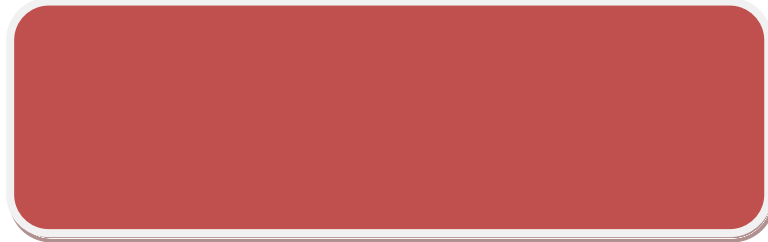

5. Kapsamına alma (İlişkilendirme/Uzatma)

*İnternet kullanımıyla kadın haklarının gelişimi arasında nasıl bir bağ vardır?

*Cinsiyet ayrımcılığının toplumda doğuracağı sakıncalar neler olabilir?
(Kolukisa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 270), (Karabıyık, 2014a: 175).

*Kadının toplumdaki yeri ve önemini anlatan bir afiş tasarlayınız.

*Medeni Kanun ile kadınlara verilen haklar nelerdir?

*Kadınların günümüzde yaptıkları bazı meslekler şunlardır (Aşan, 2014: 50):
Avukatlık, kasaplık, şoförlük, marangozluk, doktorluk, mühendislik vb.

Bu durum hakkında neler söyleyebilirsiniz.

*Aşağıda verilen atasözlerini değerlendiriniz (Aşan, 2014: 50).

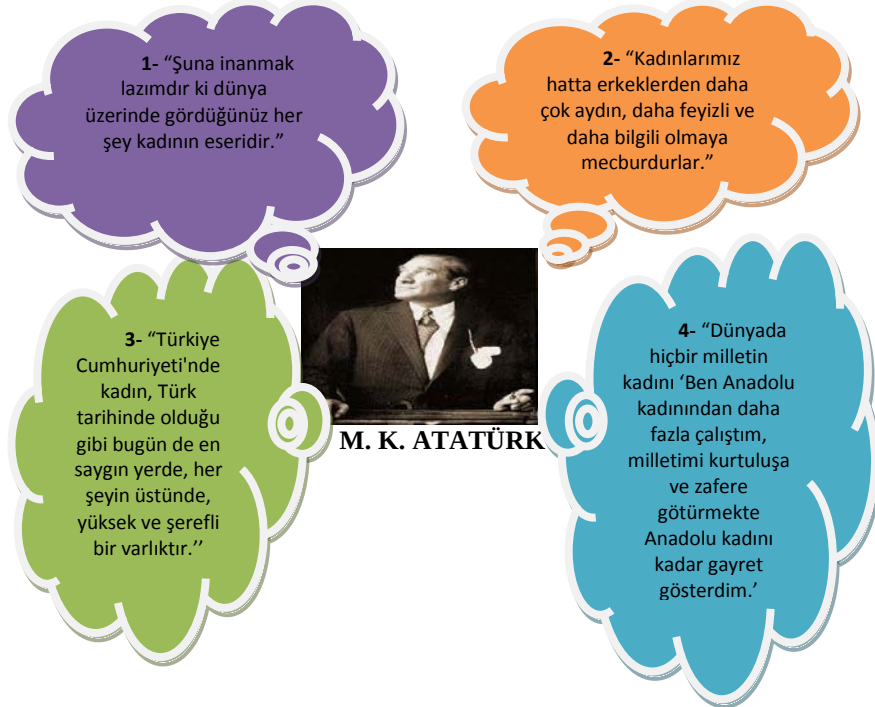
- Kadının bir aklı, erkeğin dokuz aklı vardır.
- Kadının saçları uzun, aklı kısa olur.
- Evde iki horoz olunca sabah erken olur.
- Er olan ekmeğini taştan çıkarır.

*Aşağıda kadınlarımız ve ilk oldukları bazı alanlar verilmiştir. Lütfen inceleyiniz. (Karabıyık, 2014a: 175), (Kolukisa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 271).

- İlk avukat-Süreyya Ağaoğlu
- İlk büyükelçi-Filiz Dinçmen
- İlk doktor-Safiye Ali
- İlk gazeteci-Selma Rıza
- İlk makinist-Seher Aytaç
- İlk hakem-Lale Orta
- İlk TV spikeri-Nuran Devres
- Osmanlı Devleti'nde ilk kadın dergisi yazarı-Fatma Aliye Topuz
- Cumhuriyetin ilk arkeologu-Muazzez İlmiye Çığ
- İlk kadın tarih öğretmeni-Refet Angın
- İlk kadın vali: Lale Aytaman
- İlk kadın bakan: Türkan Akyol
- İlk kadın başbakan: Tansu Çiller

*Aşağıda Atatürk'ün kadınlara yönelik bazı sözleri yer almaktadır. Soruları bu sözlere göre cevaplandırınız.

1. (Kolukisa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 270). 2. (Kolukisa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 270).

1- "Şuna inanmak lazımdır ki dünya üzerinde gördüğünüz her şey kadının eseridir."

2- "Kadınlarımız hatta erkeklerden daha çok aydın, daha feyizli ve daha bilgili olmaya mecburdurlar."

3- "Türkiye Cumhuriyeti'nde kadın, Türk tarihinde olduğu gibi bugün de en saygın yerde, her şeyin üstünde, yüksek ve şerefli bir varlıktır."

4- "Dünyada hiçbir milletin kadını 'Ben Anadolu kadınından daha fazla çalıştım, milletimi kurtuluşa ve zafere götürmekte Anadolu kadını kadar gayret gösterdim.'

M. K. ATATÜRK

3. <http://www.atam.gov.tr/dergi/sayi-05/torelerimizde-kadinin-yeri>. (Erişim Tarihi: 12.05.2015)

4. (Karabıyık, 2014b: 151).

-Size göre en önemli söz hangisidir?

-Bu sözlerden Atatürk ve kadınlarla ilgili hangi sonuçlar çıkarılabilir?

*Kadın haklarının gelişimi ile vatandaşların sorumluluklarını ilişkilendiriniz?

*Buraya kadar öğrendiklerinizle ilgili sloganlar hazırlayınız.

1. grubun sloganı	
2. grubun sloganı	
3. grubun sloganı	
4. grubun sloganı	

* Buraya kadar öğrendiklerinizle ilgili yeni ve kendinize ait cümleler kurunuz?

1. grubun cümlesi	
2. grubun cümlesi	
3. grubun cümlesi	
4. grubun cümlesi	

6. Değişirme (Fikir alışverişi/Paylaşma)

*Bu bölümde kavram yanlışlarına sebep olan bazı kavramlar ve karşılıkları verilmiştir.

- **Ayrımcılık:** Ayrımcı olma durumu.

http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.565251e4de0f06.14383497.
(Erişim Tarihi: 13.05.2015).

- **Pozitif ayrımcılık:** Toplumdaki diğer kişiler ile eşit koşullarda yaşamadığı düşünülen belli gruplara çeşitli ayrıcalıklar tanıyarak onları destekleme.

http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.56525512426278.07284897.
(Erişim Tarihi: 13.05.2015).

- **Şiddet:** Karşıt görüşte olanlara kaba kuvvet kullanma, Duygu veya davranışta aşırılık.

http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5652558f78b2e6.32057971.
(Erişim Tarihi: 13.05.2015).

- **Eşitlik:** İki veya daha çok şeyin eşit olması durumu, denklik, müsavilik, müsavat, muadelet, Kanunlar yönünden insanlar arasında ayrım bulunmaması durumu, Bedensel, ruhsal başlıkları ne olursa olsun, insanlar arasında toplumsal ve siyasi haklar yönünden ayrım bulunmaması durumu.

http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.56525595227ce6.59422275.
(Erişim Tarihi: 13.05.2015).

*Eğitim, sağlık, güvenlik gibi konularda, çalışma hayatı ve ev hayatı gibi ortamlarda kadınların karşılaştığı sorunlar nelerdir?

*Münazara:

Karşıt görüşlerin yarıştığı bir eğitim ortamıdır. Öğrenciler iki gruba ayrılır ve her grup bir görüşü savunur. Gruplardan birisi işlenecek konuyu olumlu, diğeri ise olumsuz yönden savunmalıdır. Yani, bir grup “tez”, diğer grup ise “antitez” i almalıdır. Her iki tarafın üzerinde anlaştığı beş kişilik bir jüri oluşturulur. Jüri değerlendirme yaparken öncelikle her iki tarafın sadece ne kadar etkili sunum yaptığını değil, ileri sürülen kanıtların ne kadar sağlam ve ortamın ne kadar demokratik olduğunu da göz önünde bulunduracaktır.

Tez grubu:	
Antitez grubu:	

Münazara konusu: “Ülkemizde kadınlar ile erkekler eşit mi? yoksa değil mi?”

*Resmi veya özel kuruluşlarda çalışan kadın tanıdıklarınız var mı? Varsa ne iş yapıyorlar? (Karabıyık, 2014a: 174).

*Gruplardan düşüncelerini sınıf arkadaşları ile paylaşmaları ve diğer gruplardan gelen fikirlerle kendi fikirlerini karşılaştırmaları istenir.

* “Kadın haklarının tarihçesini bilmiyordum, artık biliyorum, çünkü bu derste konunun önemini öğrendim.” tümcesine katılıyor musunuz?

* “Toplumda kadınlara yönelik pozitif ayrımcılık yapmak gerekir.” tümcesine katılıyor musunuz? Neden? (Karabıyık, 2014a: 175), (Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 217).

*Konuyu kavradıktan sonra konudan önceki fikirlerinizde bir değişiklik oldu mu?

*Eğer olduysa kendinize yeni bir plan oluşturunuz?

*Kadın-erkek eşitliğine dair bir resim veya karikatür çiziniz.

“Kadın-erkek eşitliğini resmediyorum.”

7. İnceleme-Sınama (Değerlendirme)

*Aşağıdaki sorularda boş bırakılan yerleri uygun kelimelerle doldurunuz.

1- Kadına karşı şiddeti ihbar hattının numarası Alo 'tür.
183

2- İlk kadın bakanımız 'dur.
Türkan Akyol

3- İlk kadın başbakanımız 'dir.
Tansu Çiller

4- MEB ve UNICEF arasında yürütülen kampanya
kampanyasıdır.

Haydi Kızlar Okula

5- Kastamonu-İnebolu'da kahramanlaşan kadınıımız 'dır.
Şerife Bacı

6- Erzurum'da kahramanlaşan kadınıımız 'dur.
Nene Hatun

7- Kurtuluş Savaşı'nda halka seslenerek kahramanlaşan kadınıımız
'dır.

Halide Edip Adivar

8- Dünya Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü her yıl tarihinde kutlanmaktadır.
25 Kasım

9- Dünya Kadınlar Günü her yıl tarihinde kutlanmaktadır.
8 Mart

10- Türk kadınları 1934 yılında ve hakkını elde ettiler.
seçme-seçilme

***6 Şapka Etkinliği/Şapkamızı Önümüze Kovup Düşünelim**

(Altun, Doğan ve Uzun, 2010: 274'ten esinlenilmiştir).

Beyaz Şapka (Tarafsız Şapka): Net bilgiler içerir. Görüşülen konu ile ilgili kanıtlar, istatistik sonuçları ve diğer veriler ortaya konur.

Kırmızı Şapka (Duygusal Şapka): Görüşülen konu ile ilgili olarak kişilerin duyguları alınır.

Siyah Şapka (Kötümser Şapka): Konunun riskleri, gelecekte doğacak problemler ve eleştiriler ortaya konur.

Sarı Şapka (İyimser Şapka): Yapılacak işin avantajları ortaya konur.

Yeşil Şapka (Yenilikçi-Üretken Şapka): Konuyla ilgili alternatifler ortaya konur.

Mavi Şapka (Değerlendiren Şapka): Düşünceler sistemleştirilip sonuçları ortaya konur.

Görüşülen Konu: Kadınların sosyal hayatta daha fazla yer alması/

Kadınlara yönelik pozitif ayrımcılık

Bu durumu 6 şapka düşünme yöntemine göre yorumlayınız.

Beyaz Şapka	
Kırmızı Şapka	
Siyah Şapka	
Sarı Şapka	
Yeşil Şapka	
Mavi Şapka	

*Size göre kadınlar sahip oldukları hakları kullanabilmekte midir?

*Cumhuriyetten sonra kadınların iş ve aile hayatındaki rollerinde ne gibi değişimler yaşanmıştır?

*Ülkemizde kadınların Avrupa ülkelerinden daha önce seçme ve seçilme hakkı elde etmesini nasıl değerlendiriyorsunuz? (Kolukısa, Tokcan ve Akbaba, 2006: 270).

*Ülkemizin kuruluşundan bu yana kadın hakları konusunda yapılan çalışmaları nasıl değerlendiriyorsunuz?

*Kadın milletvekili oranımızın artması için neler yapabiliriz?

*“Tarihsel süreçte kadın hakları her zaman olumlu gelişmiştir.” diyebilir miyiz? Örnek veriniz.

*Kadın hakları konusunda etkili olabilecek kurumlar nelerdir?

*Hem geçmişte hem de günümüzde kadın haklarıyla ilgili çalışmaların yapılmasını, kadın hakları ihlallerinin sürekli gündeme gelmesini nasıl değerlendiriyorsunuz? (Karabıyık, 2014a: 174).

Kadınların erkeklere göre birçok alanda geri planda tutulması, kadının birçok yönden ezilmesi, kadınların toplumda ikinci sınıf vatandaş gibi görülmesi vb.

*Aşağıda ülkemizde bazı alanlarda ilk olan kadınlar ve öncü oldukları alanlar verilmiştir. İsimlerin önündeki harfleri alanların önündeki rakamların yanındaki boşluğa yazarak eşleştirmeyi tamamlayınız. (Karabıyık, 2014a: 174-175'ten esinlenilmiştir).

1. İlk kadın milletvekili	a. Tansu Çiller
2. İlk kadın vali	b. Türkan Akyol
3. İlk kadın savaş pilotu	c. Sabiha Gökçen
4. İlk kadın bakan	d. Lale Aytaman
5. İlk kadın başbakan	e. Esmâ Nayman

Kadına Şiddet Hattı-Alo 183

*Yukarıdaki görsellerde verilen ve toplumların kanayan yarası olan “Kadına şiddet” konusunun artık tarih sahnesinden silinmesinin zamanı gelmedi mi? Sizce bu konuda neler yapabiliriz?

*Kadın haklarının günümüzde uygulanma durumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

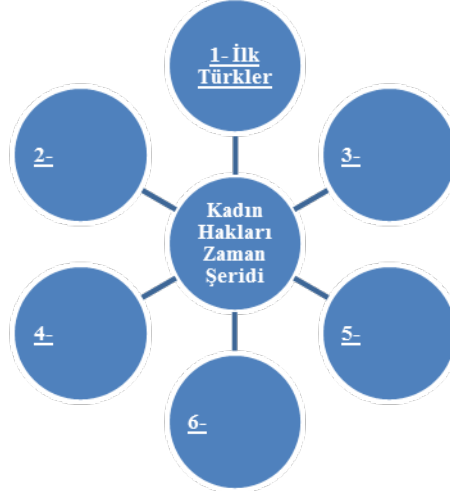
*Günümüzdeki kadın hakları uygulamalarını yeterli buluyor musunuz?

*Bu konu hakkında başka neler söyleyebilirsiniz?

*Sınıfta 4 grup oluşturulur. Her gruptan üniteye geçen kavramları kullanarak bir metin yazmaları istenir.

1. grubun metni	
2. grubun metni	
3. grubun metni	
4. grubun metni	

*Aşağıdaki kavram ağına ülkemizde kadın haklarının gelişiminde önemli gördüğünüz gelişmeleri yazarak bir kadın hakları zaman şeridi oluşturunuz (Karabıyık, 2014b: 151'den esinlenilmiştir).

*Aşağıdaki kavram bulmacası etkinliğini yönergeye göre yapınız.

Yönerge: Aşağıda “Türk Toplumunda Kadının Yeri” konusu ile ilgili bazı isimler verilmiştir. Bu isimleri soldan sağa ve yukarıdan aşağıya olacak şekilde bularak işaretleyiniz. Geriye kalan harfler konuyla ilgili bir metin oluşturacaktır.

Şerife Bacı, Satı Kadın, Kara Fatma, Nene Hatun, Lale Orta
Esma Nayman, Safiye Ali, Selma Rıza, Fatma Aliye, Refet Angın
Halide Edip, Türkan Akyol, Tansu Çiller, Sabiha Gökçen, Lale Aytaman

H	Ü	S	L	L	E	S	M	A	N	A	Y	M	A	N
A	K	E	E	A	F	A	T	M	A	A	L	İ	Y	E
L	M	L	K	L	İ	B	Z	D	E	K	A	D	I	N
İ	N	M	A	E	H	İ	A	K	L	A	R	I	V	E
D	E	A	R	O	T	H	O	P	L	U	M	D	A	H
E	K	R	A	R	S	A	T	I	K	A	D	I	N	A
E	İ	I	F	T	Y	G	E	R	İ	K	O	N	U	T
D	S	Z	A	A	U	Ö	N	D	A	H	E	R	G	U
İ	E	A	T	Ü	R	K	A	N	A	K	Y	O	L	N
P	Ç	E	M	N	G	Ç	Ü	N	Ö	N	E	M	L	İ
G	E	L	A	İ	Ş	E	R	İ	F	E	B	A	C	I
Ş	M	E	L	T	A	N	S	U	Ç	İ	L	L	E	R
E	R	Y	R	E	F	E	T	A	N	G	I	N	A	Ş
S	A	F	İ	Y	E	A	L	İ	A	N	M	A	K	T
A	D	L	A	L	E	A	Y	T	A	M	A	N	I	R

Anahtar Metin:

Ülkemizde kadın hakları ve toplumdaki yeri konusunda her geçen gün önemli gelişmeler yaşanmaktadır.

Kaynakça:

Altun, A., Doğan, Y. ve Uzun, E. (2010). İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmen Kılavuz Kitabı, 6. Sınıf, Altın Kitaplar (Ed. Önder Akyüz). Ankara: Tuna Matbaacılık.

Kolukısa, E. A., Tokcan, H. ve Akbaba, B. (2006). İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmen Kılavuz Kitabı, 6. Sınıf, A Yayınları (Ed. Kamil Kuş). Ankara: Tuna Matbaacılık.

MEB (2006b). İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı ve Kılavuzu, T. C. MEB, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.

Aşan, E. (2014). Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi Öğretmen Kılavuz Kitabı, 8. Sınıf, (Ed. Ayten Baydar). Ankara: Ekoyay Yayıncılık.

Karabıyık, E. Ü. (2014a). İlköğretim Sosyal Bilgiler 6. Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabı. (Ed. Bayram Akarsu). Ankara: Evren Yayınları.

Karabıyık, E. Ü. (2014b). İlköğretim Sosyal Bilgiler 6. Sınıf Ders Kitabı. (Ed. Bayram Akarsu). Ankara: Evren Yayınları.

Karabıyık, E. Ü. (2014c). İlköğretim Sosyal Bilgiler 6. Sınıf Öğrenci Çalışma Kitabı. (Ed. Bayram Akarsu). Ankara: Evren Yayınları.

<http://www.atam.gov.tr/dergi/sayi-05/torelerimizde-kadinin-yeri> (Erişim Tarihi: 12.05.2015).

<http://www.tbmm.gov.tr> (Erişim Tarihi: 11.05.2015).

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts (Erişim Tarihi: 13.05.2015).

<http://www.turkishnews.com/tr/content/2014/10/28/kurtulus-savasinin-kahraman-kadinlari> (Erişim Tarihi: 12.05.2015).

<http://www.yasambu.com/forum/konu/serife-baci-kimdir.49858> (Erişim Tarihi: 12.05.2015).

EK 13. Tez Çalışması İzin Belgesi

T.C.
AĞRI VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 68513552/100/3313772
Konu: Bilimsel ve Eğitim Amaçlı
Yusuf ZİNGAL'ın Tez Çalışması.

26/03/2015

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : 19.03.2015 tarih ve 28814003-302.08.01-4978 sayılı yazı.

İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Enstitüsü İlköğretim Sosyal Bilgiler Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Yusuf ZİNGAL, "**Sosyal Bilgiler Dersinde 7E Modelinin "Demokrasi Serüveni" Ünitesinde İşlenişinin Öğrencilerin Akademik Başarı ve Tutumlarına Etkisi**" konulu Tez çalışmasını İlimiz Merkez Ortaokulunda yapmak istediği İbrahim Çeçen Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının ilgi yazısı ile bildirilmiştir.

İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Enstitüsü İlköğretim Sosyal Bilgiler Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Yusuf ZİNGAL, "**Sosyal Bilgiler Dersinde 7E Modelinin "Demokrasi Serüveni" Ünitesinde İşlenişinin Öğrencilerin Akademik Başarı ve Tutumlarına Etkisi**" konulu Tez çalışmasını, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde gönüllülük esasına dayalı olarak çalışması sonunda hazırlanmış olduğu bilgilerin bir nüshasını; basılı veya dijital ortamda, Müdürlüğümüze teslim etmek koşulu ile İlimiz Merkez Ortaokulunda uygulaması Müdürlüğümüze uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, olurlarınıza arz ederim.

Neriman KARAKOÇ
Millî Eğitim Müdür V.

OLUR
26/03/2015

Rasim BELGE
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ekli : İlgî Yazı ve Eklere.

AĞRI MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
Kahraman Cad. Ağrı
http://agri.meb.gov.tr
egitim@agri.meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Şenol DEMİR (Şefi)
Tel: (0 472) 215 24 00
Faks: (0 472) 215 34 19 Atatürk Biv.

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. http://www.sagun.meb.gov.tr adresinden 2766-da36-3cc2-87d6-0529 kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
AĞRI VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 68513552/100/3349469

27/03/2015

Konu: Yusuf ZİNGAL'ın Tez Çalışması İzin Onayı.

İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi :a)19.03.2015 tarih ve 28814003-302.08.01-1978 sayılı yazınız.

b) Valilik makamından alınan 26.03.2015 tarih ve 68513552/100/3313772 sayılı onay.

Üniversitenizin, Sosyal Bilgiler Enstitüsü İlköğretim Sosyal Bilgiler Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Yusuf ZİNGAL'ın "Sosyal Bilgiler Dersinde 7E Modelinin "Demokrasi Serüveni" Ünitesinde İşlenişinin Öğrencilerin Akademik Başarı ve Tutumlarına Etkisi" konulu tez çalışmasını İlimiz Merkez Ortaokulunda yapmasının uygun olduğu ile ilgili Valilik makamından alınan 19/11/2018 tarihli yazı ile gönderilmiştir. Konu ile ilgili [Ortaokulu Müdürlüğüne bilgi verilmiştir.

Bilgilendirme arz ederim.

Neriman KARAKOÇ
Milli Eğitim Müdür V.

Eki : İlgili (b) Onay.

Bilgi : Ortaokulu Md'liğüne

5070 Sayılı Kanunla Görev XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX ile Birlikte Yürürlükte Bulunan YY YYYYYYY Sayılı Nispetiye Sarrafliği No 11111111111
Ezamiye Elektrikli Oturak İstasyonları,

AGRI MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
Kâğıtman Cad. Ağrı
<http://agri.meb.gov.tr>
egitim@agri.meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Şenol DEMİR (Şef)
Tel: (0 472) 215 24 00
Faks: (0 472) 215 34 19

Üniversite güvencesi elektronik olarak iletilmektedir. <http://exams.sagunim.com.tr/uyesiyiz> 306f-c5hc-34h2-8418-hhcc5 kodu ile 1992 edisyon için

EK 15. Sosyal Bilgiler Dersi 6. Sınıf Ünitelendirilmiş Yıllık Planı-6. Ünite: Demokrasinin Serüveni

2014-2015 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI AĞRI MERKEZ XXXXXXXXXXXX ORTAOKULU SOSYAL BİLGİLER DERSİ								
6. SINIF ÜNİTELENDİRİLMİŞ YILLIK PLANI-DEMOKRASİNİN SERÜVENİ ÜNİTESİ								
SÜRE			ÖĞRENME ALANI: GÜÇ, YÖNETİM VE TOPLUM			ÜNİTE 6: DEMOKRASİNİN SERÜVENİ		
AY	HAFTA	SAAT	KAZANIMLAR	ARA DİSİPLİNLER İLE İLİŞKİLENDİRME	DERS İÇİ VE DİĞER DERSLER İLE İLİŞKİLENDİRME	ATATÜRKÇÜLÜK	KONU ADI	ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME
NİSAN	3. Hafta 13-17.04.2015	3	1. Demokrasinin temel ilkeleri açısından farklı yönetim biçimlerini karşılaştırır.	☞ Sağlık Kültürü (3-21)		10. İnsanların sahip oldukları hak ve hürriyetler ile Atatürk'ün insan hak ve hürriyetlerine verdiği önem Açıklama: İnsanların doğdukları andan itibaren sahip oldukları hak ve hürriyetler belirtilerek Atatürk'ün insan hak ve hürriyetlerine verdiği önem, onun ilgili görüşlerinden örnekler verilir. İnsan hak ve hürriyetlerinin anayasada yer aldığı belirtilir. Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyet sayesinde Türk milletinin elde ettiği hak ve hürriyetler örneklerle vurgulanır.	En İyi Demokrasi	Bu üniteye öz değerlendirme ve gözlem formları, açık uçlu sorular, projeler, performans değerlendirme, kavram haritası, öğrenci ürün dosyası, çoktan seçmeli, boşluk doldurulmalı vb. testler kullanılarak değerlendirme yapılır.
	4. Hafta 20-24.04.2015	3	2. Değişik dönem ve kültürlerde demokratik yönetim anlayışının tarihsel gelişimini tartışır.	21. Özgürlüğün başkalarının özgürlükleri ile bağlantısı olduğunu fark eder. ☞ İnsan Hakları ve Vatandaşlık (41, 16, 22, 25)	☞ İpek Yolu'nda Türkler (Orta Asya Türk devletlerinde yönetim anlayışı ve toplum hayatı ile ilişkilendirilecektir.) (2. kazanım)	10. İnsanların sahip oldukları hak ve hürriyetler ile Atatürk'ün insan hak ve hürriyetlerine verdiği önem Açıklama: İnsanların doğdukları andan itibaren sahip oldukları hak ve hürriyetler belirtilerek Atatürk'ün insan hak ve hürriyetlerine verdiği önem, onun ilgili görüşlerinden örnekler verilir. İnsan hak ve hürriyetlerinin anayasada yer aldığı belirtilir. Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyet sayesinde Türk milletinin elde ettiği hak ve hürriyetler örneklerle vurgulanır.	Tarihten Günümüze Demokrasi	
	5. Hafta 27-30.04/01.05.2015	3	3. Demokratik yönetimlerde yaşama hakkı, kişi dokunulmazlığı hakkı, din ve vicdan özgürlüğü ile düşünce özgürlüğüne sahip olunması gerektiğini savunur.	1. İnsan haklarını tarihsel süreçte nasıl kazanıldığını kavrar. 16. İnsan haklarının uluslararası belgelerde güvence altına alındığını belirtir.		3. Türk kadınının toplumdaki yeri ve Atatürk'ün kadın haklarına verdiği önem Açıklama: Türk toplum hayatında kadına verilen önem, Türk tarihinden örnekler verilerek vurgulanır. Türk kadınının Atatürk'ün sayesinde birçok Avrupa ülkesindeki kadınlardan daha önce siyasal haklara kavuştuğu, Atatürk'ün kadın hakları konusundaki görüşlerinden örnekler verilerek vurgulanır. Türk kadınının günümüz toplumdaki yeri ve önemi açıklanır.	Haklarımız Var	
MAYIS	1. Hafta 04-08.05.2015	3	4. Tarihsel belgelerden yola çıkarak insan haklarının gelişim sürecini analiz eder.	22. Kamu güvenliği ve kamu sağlığı söz konusu olduğunda kanunlar çerçevesinde özgürlüklerin sınırlandırılabilirliğini kavrar. 25. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini imzalayan ülkeler arasında olduğumuzu fark eder.	Tüm Kazanımlar Ünite Değerlendirmesi		Tarihten Günümüze İnsan Hakları	Ünite, toplam 15 ders saati
	2. Hafta 11-15.05.2015	1	5. Türk tarihinde kadının konumu ile ilgili örnekleri, kadın haklarının gelişimi açısından yorumlar.				Türk Toplumunda Kadının Yeri	

Yusuf ZİNGAL
Sosyal Bilgiler Öğretmeni

Onaylandı
15.09.2014

Okul Müdürü

EK 16. Sosyal Bilgiler Dersi 6. Sınıf Ünitelendirilmiş Yıllık Planı-Onaylı Son Sayfa

2014-2015 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI AĞRI MERKEZ XXXXXXXXXXXX ORTAOKULU SOSYAL BİLGİLER DERSİ 6. SINIF ÜNİTELENDİRİLMİŞ YILLIK PLANI-ONAYLI SON SAYFA									
SÜRE			ÖĞRENME ALANI: BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM			ÜNİTE 7: ELEKTRONİK YÜZYIL			
AY	HAFTA	SAAT	KAZANIMLAR	ARA DİSİPLİNLER İLE İLİŞKİLENDİRME	DERS İÇİ VE DİĞER DERSLER İLE İLİŞKİLENDİRME	ATATÜRKÇÜLÜK	KONU ADI	ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	
MAYIS	3. Hafta 19-22.05.2015	3	1. Sosyal bilimlerdeki çalışma ve bulgulardan hareketle sosyal bilimlerin toplum hayatına etkisine örnekler verir.	İnsan Hakları ve Vatandaşlık (4-8) 8. kitap, kaset, CD gibi materyalleri yasalara uygun bir şekilde üreten ve satan yerlerden almaya özen gösterir	2. kazanım için Fen ve Teknoloji dersi "Vücudumuzda Sistemler" ünitesi (1.7. kazanımları), "Işık ve Ses" ünitesi (3.4. kazanım) 1.7 Destek ve hareket sistemine teknolojik gelişmelerin katkısına örnekler verir.	[1] Atatürkçülükle ilgili Konular (5 -12, 13, 14) 12. Atatürk'ün akılcılığa ve bilime verdiği önem Açıklama: Mutlu yaşamak için neden cehaleti yok etmek gerektiği, Bilimin neden her konuda insan hayatına yön vermesi gerektiği, bilimle ilerleme olmadan kalkınma ve gelişme olmayacağı, bilimsel çalışmalar sayesinde cehaletin nasıl ortadan kalkabileceği açıklanır. Atatürk'ün akılcılık ve bilim konusundaki uygulamaları, sözlerinden örnekler verilerek onun yaptığı her işte akılcılığı ve bilimi esas aldığı vurgulanır. 13. Bilim ve teknolojinin anlamını ve önemini kavrayabilme Açıklama: Bilim kavramı tanımlanarak insanların doğru karar vermelerinde bilimin nasıl yol gösterdiği, bir toplumda kalkınma düzeyi ile bilim ve teknolojiye gelişme düzeyi arasındaki ilişki, bilimin bilgiyi benimseme ve onu üretme yoluyla gelişebildiği, teknolojinin neden bilimin ürünü açıklanır. Teknoloji ürünlerine yakın çevreden örnekler verilerek yaşamımızı nasıl kolaylaştırdığı açıklanır. 14. Atatürk'ün bilim ve teknolojiye verdiği önemi kavrayabilme Açıklama: Atatürk'ün bilim ve teknolojiye verdiği önem, sözlerinden örnekler verilerek açıklanır. Atatürk'ün "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir" sözünü açıklanır. Atatürk'ün her alanda yaptığı çalışmalarda neden bilimi esas aldığı ve bilimsel çalışmaları örneklerle açıklanır.	Belgelerin Dili	Bu üniteye öz değerlendirme ve gözlem formları, açık uçlu sorular, projeler, performans ödevleri, kavram haritası, öğrenci ürün dosyası kullanılarak değerlendirme yapılabilir.	Doğrudan verilecek değer: Çalışkanlık Doğrudan verilecek beceri: Yaratıcılık [1] Psikoloji, felsefe, antropoloji, arkeoloji, vb. bilimlerden örnekler verilerek sosyal bilimlerin oluşturulan disiplinler fark ettirilecektir. (1. kazanım) [1] Şehirci, ulaşım, haberleşme, iletişim, nükleer enerji, gen teknolojisi, nano-teknoloji ve uzay gelişmeleri vb. konular ele alınacaktır. (2. kazanım) [1] Buluş hastalıklar, salgın hastalıklar, doku ve organ nakli, kan bağı ve ağılar incelenecektir. (3. kazanım) [1] 2 ve 3. kazanımlar "Gazete Kupürlerinden Yararlanma" ile ilişkilendirilecektir. [1] 2 kazanım Müze ile Eğitimle ilişkilendirilecektir.
	4. Hafta 25-29.05.2015	2	2. Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin gelecekteki yaşam üzerine etkilerine ilişkin yaratıcı fikirler ileri sürer.						
	1	3. Tıp alanındaki buluş ve gelişmelerle insan hayatı ve toplumsal dayanışma arasındaki ilişkiyi fark eder.	II. Dönem II. Kazanım Sınavı 25-29 Mayıs 2015						
HAZİRAN	1. Hafta 01.06.2015	1				4. Telif ve patent hakları saklı ürünlerin yasal yollardan temin edilmesinin gerekliliğini savunur.	Sene Sonu Genel Değerlendirme Tüm Kazanımlar	Ünite, toplam 12 ders saati	
	2	5. Uygulama ve eserlerinden yola çıkarak Atatürk'ün akılcılığa ve bilime verdiği önemi fark eder.				Atatürk'ün Aydınlığı			
	2. Hafta 08-12.06.2015	1							
Yusuf ZİNGAL Sosyal Bilgiler Öğretmeni 15.09.2014 Z. POLAT Okul Müdürü									

EK 17. Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeğinin Kullanımı İçin Alınan İzin

Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği İzni İçin Gönderilen Mail:

Merhaba sayın hocam,
Geliştirmiş olduğunuz Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum ölçeğinizi bilimsel bir çalışmada izniniz dâhilinde kullanmak istiyorum. Uygun gördüğünüz takdirde gerekli iznin mail olarak tarafıma gönderilmesini rica ederim.
Çalışmalarınızda başarılar diler, saygılarımı sunarım.

Yusuf ZINGAL

T.C. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı, Yüksek Lisans Öğrencisi

Ünvanı: Öğretmen

Branşı: Sosyal Bilgiler

Görev Yeri: Merkez/Ağrı

Görev Yaptığı Okul: XXXXX Ortaokulu

Gsm: 0 505 610 11 42

e-mail: y.zingal@hotmail.com

Tarih: 03.04.2015

Gönderilen Adresler:

sbesdem@hotmail.com- Yrd. Doç. Dr. Selçuk Beşir DEMİR-Muş Alparslan Üniversitesi

hakengin@marmara.edu.tr- Doç. Dr. Hamza AKENGİN-Marmara Üniversitesi

Gelen Cevaplar:

*Yusuf merhaba,

Söz konusu ölçeği etik kuralları dikkate alarak uygulayabilirsin. Çalışmalarında kolaylıklar dileği ile.

Doç. Dr. Hamza Akengin

Tarih: 03.04.2015

*TABİKİ KULLANABİLİRSİN BAŞARILAR DİLERİM.

Yrd. Doç. Dr. Selçuk Beşir DEMİR

Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD.

sbesdem@hotmail.com

sbdemir@cumhuriyet.edu.tr

Tarih: 04.04.2015

Teşekkür Mesajı:

Emeğinize sağlık sayın hocam, izniniz için çok teşekkür ederim.

Tarih: 05.04.2015

EK 18. Uygulamadan Görüntüler

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Yusuf ZINGAL
Doğum Yeri ve Tarihi	Antalya-20.09.1981
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	İnönü Üniversitesi-Eğitim Fakültesi- Sosyal Bilgiler Öğretmenliği-2003
Ön Lisans Öğrenimi	Anadolu Üniversitesi-Açık Öğretim Fakültesi- Halkla İlişkiler Bölümü-2008
Yüksek Lisans Öğrenimi	T.C. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi- Sosyal Bilimler Enstitüsü-İlköğretim ABD- Sosyal Bilgiler Öğretimi Bilim Dalı-2015
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri	-
İş Deneyimi	
Stajlar	1. Okul Deneyimi-I, Malatya, 2000. 2. Okul Deneyimi-II, Malatya, 2003. 3. Özel Öğretim Kurumları Stajı, Antalya, 2006. 4. Millî Eğitim Bakanlığı Stajı, Ağrı, 2012.
Projeler	TÜBİTAK Bilim Fuarı Projesi, Ağrı, 2015 (Başarı Belgesi).
Çalıştığı Kurumlar	1. MEB, Cumhuriyet İlköğretim Okulu (Ücretli Öğretmenlik), Antalya, 2003-2004. 2. Özel Bir ÖSS Dershanesi (Sosyal Bilgiler ve Coğrafya Öğretmenliği), Muratpaşa/Antalya, 2005-2006-2007. 3. Özel Artı Eğitim Dershanesi (Sosyal Bilgiler ve Coğrafya Öğretmenliği), Muratpaşa/Antalya, 2006-2007-2008. 4. MEB, Mustafa Ayten Aydın Lisesi (Ücretli Öğretmenlik), Döşemealtı/Antalya, 2008-2009-2010. 5. MEB, XXXXX Ortaokulu (Kadrolu Öğretmenlik), Merkez/Ağrı, 2011-...
İletişim	
E-Posta Adresi	y.zingal@hotmail.com
Tarih	24/12/2015